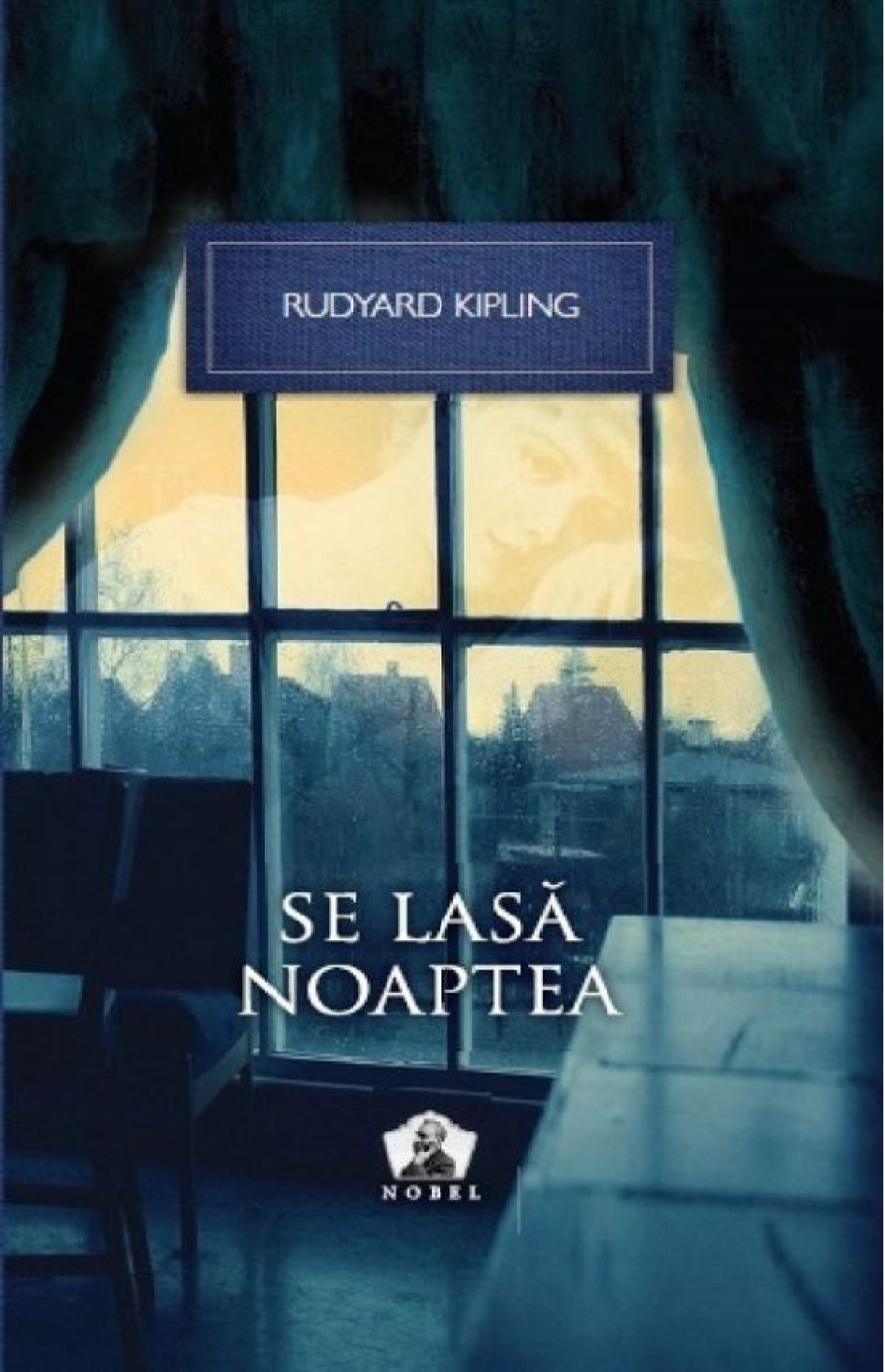
RUDYARD KIPLING
SE LASĂ
NOAPTEA
NOBEL

Rudyard Kipling

SE LASĂ NOAPTEA

The Light that Failed

Versiune românească de VLAD MUŞATESCU

EDITURA „PORTO-FRANCO”
GALAŢI, 1992

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV

I

— Ce ne face dacă ne prinde? zise Maisie, cu o nuanţă de nelinişte. Tu ştii, n-avem voie să umblăm cu acest lucru!...

— Mă va bate, iar pe tine te va închide în camera ta, reflectă Dick fără ezitare. Ai cartuşele?

—Da, le am în buzunar, dar sînt destul de zdruncinate cînd merg. S-ar putea să facă explozie, aceste cartuşe?

—...Nu ştiu! Dacă ţi-e frică, ia revolverul şi lasă-mă să le duc eu.

Maisie mergea cu paşi repezi, cu mîna deasupra periculosului pachet şi cu nasul în vînt. Dick o urma avînd în mînă un mic pistol.

Aceşti copii descoperiseră într-o zi că viaţa le-ar fi insuportabilă fără tragere la ţintă. După ce se gîndise mult la asta şi se lipsise de tot, Dick izbutise să economisească şapte şilingi şi jumătate, cu care să plătească o armă proastă, de fabricaţie belgiană.

Maisie nu putuse să contribuie la asociaţia lor decît cu suma de o jumătate de coroană: costul a o sută de cartuşe

—Îţi e mai uşor să faci economii decit mie, zicea ea: îmi plac lucrurile scumpe, şi tu nu ţii la aşa ceva! De altfel, adăugă ea cu hotărîre, este de datoria băieţilor să se priveze...

Dick mormăise puţin la această socoteală; dar tot el mersese să cumpere muniţiile pe care era vorba acum să le încerce.

Exerciţiul revolverului nu intra în programul lor de toate zilele, după cum hotărîse persoana care era socotită că serveşte de mamă acestor orfani. Dick era încredinţat în paza ei de la zece ani, şi de zece ani ea pusese conştiincios deoparte pentru dînsa banii pensiunii, destinaţi întreţinerii orfanului de sub tutela ei. Era o văduvă înaintată în vîrstă,

doritoare, vai! de a se recăsători, şi, fie dintr-o uşurinţă inconştientă, fie dintr-o nevoie naturală de a face pe alţii să sufere, ea aruncase povara unei vieţi nesuferite pe aceşti umeri tineri. În locul duioşiei pe care o aştepta copilul, ea nu îi arătase decît duşmănie; apoi ură. Cînd, mărindu-se, el căutase să se facă iubit, ea îl întîmpinase cu bătaia. Orele pe care nu le consacra îngrijirii modestului său menaj le întrebuinţa la ce numea ea educaţia morală a lui Dick Heldar: religia, aşa cum o putea concepe mediocra ei inteligenţă, şi studiul textelor Bibliei: nu trecea niciodată de acestea. Cînd nu avea nici un motiv de nemulţumire personală împotriva elevului său, ea îi dădea să înţeleagă că el avea împovărătoare datorii faţă de Creator. Aşa că Dick învăţase să-l deteste pe Dumnezeu cu aceeaşi înverşunare cu care o detesta pe doamna Jannett. Ce se poate mai înspăimîntător decît o astfel de stare sufletească la un copil?

Din ziua în care teama de o pedeapsă fizică îl îndemnă pentru prima dată să falsifice adevărul, ea îl socotea un incorigibil mincinos. De atunci el începu să mintă firesc; dar minţea cu dibăcie, cu şiretenie... Şi, ca să spunem aşa, cu economie, neriscînd niciodată cea mai simplă plăsmuire fără necesitate, neşovăind deloc, altă dată, în faţa celei mai cumplite închipuiri, numai ca ea să fie crezută şi să-i uşureze puţin viaţa. În lipsa altor foloase morale, acestei educaţii îi datora cel puţin deprinderea de a trăi singur, care nu-i fu nefolositoare cînd se duse la colegiu, unde camarazii săi îşi bătură joc de săracele lui haine peticite.

În timpul vacanţei, el trecea sub autoritatea doamnei Jannett, care, pentru a nu-l lăsa să-şi scuture lanţurile disciplinei în contact cu libertatea de afară, îl bătea mereu sub un pretext sau altul, înainte ca el să fi petrecut douăzeci şi patru de ore sub acoperişul său.

În timpul acesta, într-un an, toamna îi aduse o tovarăşă de robie: un atom de fetiţă cu coade negre lungi şi cu ochii cenuşii care rătăceau fără zgomot în casă, tot aşa de tăcută

ca şi el. În timpul primelor săptămîni, ea nu vorbi decît cu o capră, unica ei prietenă, care stătea în grădină. Doamei Jannett nu-i plăcea acest animal, pe care nu-l găsea „creştin”, ceea ce, fărâă îndoială, era adevărat. Ea i-o spusese cu asprime noii venite.

— Bine! răspunse „atomul" cu un aer de hotărîre, voi scrie notarului meu că eşti o femeie răutăcioasă. Ammoma este a mea, înţelegi? Numai a mea!

Doamna Jannett făcu un pas către vestibul, unde se găseau aşezate umbrelele... şi bastoanele. Atomul înţelese, tot atît de uşor ca şi Dick, ce însemna aceasta.

— Eu am mai fost bătută, reluă ea cu linişte, şi mai tare n-ai să mă poţi lovi niciodată. Dacă mă vei atinge, voi scrie notarului meu că nu-mi dai să mănînc îndeajuns. Nu mi-e frică de dumneata.

Doamna Jannett nu se mai duse pînă la vestibul. Cît despre fetiţă, după o pauză, pentru a se asigura că tot pericolul trecuse, plecă să găsească pe Ammoma în grădină şi vărsă lacrimi amare pe gîtul prietenei sale.

Dick află că o chema Maisie. Mai întîi el o văzu cu ochi răi; se temea să nu-i stingherească puţinul de libertate de care încă se bucura. Nu se întîmplă nimic, micuţa se feri de orice apropiere prietenoasă şi lăsă pe Dick să facă primii paşi. Cu mult înainte de sfîrşitul vacanţei, durerea pedepselor suferite laolaltă apropiase pe cei doi copii, obligaţi să se ajute în tăcere pentru a înşela tirania paznicului lor.

Cînd sosi clipa în care Dick trebui să se întoarcă la colegiu, Maisie murmură încet:

—De acum înainte va trebui să ies singură din încurcătură!

Dar adăugă, îndată, ridicînd cu energie capul:

—Ei bine, mă voi descurca! Ştii, mi-ai promis că-mi faci cadou o zgardă din fire de paie pentru Ammoma. Trimite-o imediat!

O săptămînă mai tîrziu, ea scria pentru a cere zgarda

odată cu întoarcerea poştei şi se mira că i-a trebuit lui Dick atîta timp ca să i-o procure. Cînd în sfîrşit i-o trimise, ea uită cu desăvîrşire să-i mulţumească.

Vacanţa trecu şi reveni de mai multe ori. Dick se transformă într-un tînăr deşirat, mai timid ca niciodată în hainele lui rupte. Doamna Jannett nu renunţase niciodată pentru el la procedeele ei de altădată; dar pedepsele colegiului, unde era bătut în medie de trei ori pe lună, treceau marginile răbdării şi dispreţului pentru slaba vigoare a acestei cotoroanţe.

—Ea nu-mi face aşa rău, explica el Maisie-ei, care îl îndemna la răzvrătire. Şi apoi, cînd mă burduşeşte e mai puţin rea pentru tine...

Îşi tîra zilele, neglijat în ceea ce priveşte corpul, sălbatic în instincte. Cei mai mici din camarazii săi de la colegiu băgaseră de seamă că el avea momente de furie cînd îi lovea dintr-o dorinţă de a experimenta. De mai multe ori, îmboldit de acelaşi spirit de răutate, el încerca s-o facă să plîngă pe Maisie; dar fetiţa ştia să se apere:

—Tu nu găseşti că noi sîntem, amîndoi, destul de nenorociţi şi aşa? îl întreba ea. Pentru ce să ne chinuim mai mult? Mai bine să căutăm lucruri care să ne distreze! Şi să uităm restul...

Revolverul fusese rezultatul acestei căutări.

*

*   *

Copiii nu se puteau folosi de el decît pe partea cea mai noroioasă a plajei, acolo jos, departe de trăsurile băilor şi de zăgazuri, sub povîrnişurile năpădite de iarbă ale fortului Keeling. În această parte, refluxul descoperea aproape două mile de pămînt! Lăsa în urma lui bancuri de nomol felurit colorate, care, sub razele soarelui, răspîndeau dezgustătoare miasme de alge putrezite. Era deja tîrziu, după-amiază, cînd Dick şi Maisie atinseră scopul cursei lor.

Ammoma îi urmase alergînd cu răbdare în urma lor.

— Uf!... Marea miroase foarte urît pe aici! spuse Maisie respirînd. Nu-mi plac miasmele de aici!

—Ţie nu-ţi place niciodată nimic din ceea ce nu este făcut într-adins pentru tine! îi răspunse cu asprime Dick. Dă-mi cartuşele. Vreau să trag eu primul... La ce distanţă crezi că pot să bată aceste mici revolvere?

— Oh! bat cel puţin o jumătate de milă. Şi produc zgomot!... Ia bine seama la cartuşe! Nu-mi plac chestiile astea dinţate pe care le au pe margini. Fii atent, Dick!...]

—Să n-ai nicio teamă. Ştiu să trag. Eu am să trag în dig.

Trase un foc şi Ammoma fugi behăind... Glonţul făcuse să sară cîţiva stropi de noroi la dreapta piloţilor înghirlandaţi de vareq[1].

—Bate sus şi deviază în partea asta, spuse Dick. La rînd, Maisie. Nu uita că se descarcă violent.

Maisie luă pistolul şi înaintă cu grijă pînă la marginea lacului de noroi, ţinînd degetul deasupra piedicii, buzele şi ochiul stîng strînse cu putere, pentru a ţinti. Dick se aşeză pe un bulgăre de pămînt pregătindu-se să rîdă; Ammoma se apropie, oarecum neîncrezătoare. Capra era supusă la experienţe necunoscute în plimbările de după-amiază: ea nu se mai mira de nimic. Găsind cartuşiera deschisă pe pămînt, ea începu să o scormonească cu botul.

Maisie trase, dar nu putu să distingă unde se duse glonţul.

—Eu cred că am atins farul! zise ea, străjuindu-şi ochii pentru a cerceta întinderea mării pustii.

—Şi eu sînt sigur că ai nimerit în semnul de oprire de la Marazion, spuse Dick cu o bolboroseală batjocoritoare. Ţinta joasă şi la stînga; poate eşti mai îndemînatică... Oh! priveşte la Ammoma, mănîncă cartuşele!...

Maisie se întoarse cu revolverul în mînă, foarte repede, ca să vadă pe Ammoma cum aleargă din faţa pietrelor pe

---

[1] Vareq – plante marine din familia algelor

care Dick i le azvîrlea. Într-adevăr, nimic nu este sfînt pentru o capră! Cînd te gîndeşti că aceasta, bine hrănită de stăpîna sa care o adora, îndrăznea să devoreze muniţii!...

Maisie alergă să se încredinţeze că Dick nu o înşelase cîtuşi de puţin...

—Da, a mîncat două. Groaznic animal! Ele vor forfoti în stomacul său şi o vor arunca în aer!... Ar fi una bună! Oh! Doamne, Dick! te-mi împuşcat?...

Revolverele sînt jucării perfide în mîinile copiilor. Maisie nu putu să explice cum se făcuse, dar un nor de fum negru o despărţea de Dick, şi ea, biata micuţă, era sigură că lovitura pornise în plină faţă a tovarăşului său.

Îl zărise scuipînd şi aruncîndu-se în genunchi înaintea lui, strigă;

—Nu eşti rănit, spune? N-am făcut-o într-adins!...

— Desigur că n-ai făcut-o într-adins! spuse ştergîndu-şi obrajii, în timp ce fumul se împrăştia. Însă aproape m-ai orbit! Şi apoi, această pulbere mirositoare este o oroare!...

Nu departe de acel loc, o mică urmă cenuşie arăta pe o piatră drumul glonţului. Maisie începu să scîncească.

— Taci, spuse Dick sculîndu-se dintr-o săritură şi scuturîndu-se. N-am nimic.

—Nu! protestă Maisie, dar aş fi putut să te ucid!... Ce-aş fi făcut atunci?...

Şi colţurile gurii se lăsară în jos ca şi cum ar fi fost gata să izbucnească în lacrimi.

— Ei bine, te-ai fi întors acasă şi ai fi povestit totul doamnei Jannett!

Dick făcu o grimasă de plăcere, la acest gînd; apoi, în-dulcind vocea:

— Te rog, nu te chinui! de altfel ne pierdem timpul; trebuie să ne reîntoarcem pentru ceai. Eu vreau să mai în-cerc.

Maisie nu aştepta decît o încurajare ca să izbucnească în lacrimi; dar nepăsarea lui Dick, a cărui mînă totuşi tre-mura strîngînd cartuşiera, o făcu să se reţină. Se culcă la

pămînt, cu inima strînsă, în timp ce el bombarda metodic digul.

— În sfîrşit! strigă el văzînd o bucată de algă detaşîndu-se din schelet şi căzînd.

— Lasă-mă să încerc şi eu, zise Maisie cu autoritate; voi trage mai bine acum.

Începură să tragă, fiecare la rîndul său, şi traseră atît de mult încît micul revolver începu să se strice în mîinile lor. Ammoma, care continua să stea departe de ei — căci putea să facă explozie dintr-o clipă în alta — păştea la o parte, întrebîndu-se de ce îi aruncau pietre. În curînd văzură o bîrnă plutind în mijlocul unei mocirle şi o luară ca ţintă, aşezîndu-se unul lîngă altul, deasupra taluzului fortului Keeling.În acest timp, pistolul, stricat cu desăvîrşire, se arăta din ce în ce mai recalcitrant.

—În vacanţa viitoare, spuse Dick, vom cumpăra altul cu percuţie centrală; va bate mult mai departe.

—Pentru mine nu mai există vacanţă viitoare, zise Maisie; plec.

—Unde pleci?

—Nu ştiu. Notarul meu a scris doamnei Jannett. Trebuie, mi se pare, să plec să-mi fac educaţia în altă parte, nu ştiu unde, poate în Franţa. Sînt mulţumită că plec .

—Mie nu-mi place asta! Cred că eu voi rămîne aici... E adevărat, Maisie, că pleci? Atunci, vacanţa aceasta este ultima pe care o petrec cu tine? Şi eu mă întorc la colegiu săptămîna care vine!... Vroiam...

Sîngele lui tînăr îi împurpură obrajii; Maisie smulgea mereu mănunchiuri de iarbă şi le arunca pe povîrniş în jos, către o glaucia cu corolă galbenă, care făcea din cap semne singuratice, la mîngîierea vîntului, colosalelor bancuri de nisip şi mării de un alb lăptos.

—Aş vrea să te revăd cîteodată, zise ea după o tăcere. Tu?

— Şi eu; însă ar fi mai bine să ţinteşti mai precis, adineauri... cînd ai tras...

Maisie îl privi o clipă cu ochi imenşi. E acelaşi băiat care, cu zece zile înainte, împodobise coarnele Ammomei cu fîşii de hîrtie şi apoi, aşa gătită, trimisese sărmana capră să-şi plimbe ruşinea pe drumul public?

În sfîrşit ea coborî ochii: nu, acesta nu putea fi acelaşi Dick.

—Eşti un dobitoc! zise ea cu un ton de mîngîietor reproş.

ŞI apoi, imediat, instinctul îi inspiră un atac indirect:

—...Nu eşti decît un egoist! Închipuie-ţi ce-aş fi ajuns dacă acest oribil glonţ te-ar fi atins! Nu sînt deja destul de nenorocită?

—Pentru ce nenorocită? Pentru că o părăseşti pe doamna Jannett?

—Oh! nu.

—Atunci, pentru că mă părăseşti?

Niciun răspuns. Dick nu îndrăznea să o privească. Simţea, nelămurit, că cei patru ani petrecuţi alături îl legaseră de dînsa. Şi cu cît simţea mai mult, cu atît mai puţin era în stare să o exprime. Ea sfîrşi prin a-i spune:

— Nu ştiu! Poate pentru aceasta. Eu cred...

— Trebuie să ştiu! Nu cred!...

— Atunci să ne întoarcem! zise Maisie cu o voce slabă...

Însă Dick nu era dispus să bată în retragere.

— Nu ştiu cum să spun lucrurile, reluă el cu un ton rugător; dar îmi pare foarte rău că te-am necăjit alaltăieri cu privire la Ammoma. Acum totul s-a schimbat! înţelegi, Maisie? Pentru ce nu mi-ai spus că trebuie să pleci şi m-ai lăsat s-o aflu eu?

— Te înşeli, Dick! Eu ţi-am spus-o. Nu voiam să-ţi fac rău...

— E posibil! Însă, iată, sînt ani de cînd trăim în acelaşi loc şi nu ştiam că ţin atît la tine.

— Oh! să ţii la mine, Dick?...

—Altădată, poate nu; acum, însă, e adevărat!... Şi tu,

Maisie, scumpa mea Maisie, te rog spune-mi, îmi eşti tot atît de apropiată?

—Fără îndoială că-ţi sînt apropiată! Dar la ce ne-ar folosi aceasta?

— Cum?

— Fiindcă eu plec!

— Da; însă dacă îmi făgăduieşti, înainte de a pleca... Să-mi făgăduieşti numai, vrei?

Pentru a doua oară, cuvîntul „dragă" îi veni pe buze, chiar firesc, ca şi cum s-ar fi obişnuit să-l pronunţe. În existenţa sa, la doamna Jannett şi la colegiu, nu se obişnuise, cîtuşi de puţin, cu termenii duioşiei şi îi trebuia mai întîi instinct pentru a-i găsi. Îi apucă mîna înnegrită de fumul pulberii.

— Făgăduiesc, spuse solemn Maisie. Dar dacă te iubesc nu mai e nevoie de făgăduieli.

— Mă iubeşti deci?

Şi ochii li se întîlniră fără veste, după cîteva minute, traducînd ceea ce buzele lor erau neîndeminatice să exprime:

—Oh! Dick, nu, te rog! Totul era plăcut în această dimineaţă, şi acum iată că totul s-a schimbat!

Ammoma îi privea de departe. Văzuse adesea pe stăpînii ei certîndu-se; niciodată nu-i văzuse îmbrăţişindu-se. Frumoasa glaucie, mai învăţată, înclina capul cu un aer aprobator. Sărutarea lor nu era fără pereche, însă era prima pe care ar fi primit-o sau ar fi dăruit-o vreodată, în afară de acelea pe care le impunea datoria; da, prima sărutare. Ea le deschise noi orizonturi, către lumi necunoscute şi glorioase! Şi pentru că sufletul se înălţase deasupra pămîntului şi se îndepărtase de casa unde îi aştepta ceaiul ei rămaseră în linişte mult timp, aşezaţi unul în faţa altuia cu mîinile împreunate.

— Nu mai poţi să mă uiţi acum, zise în sfîrşit Dick. Simţea în obraz o urmă mai arzătoare decît aceea a pulberii.

—În nici un caz nu voi uita! răspunse Maisie.

Se priviră şi văzură că nici unul, nici altul nu se asemănau cu prietenii de adineauri. Un miracol îi transformase, un mister pe care ei nu-l puteau pătrunde. Soarele apunea şi vîntul serii adia în lungul povîrnişurilor plajei.

— Am întîrziat prea mult la ceai! zise Maisie; să ne întoarcem.

—Mai întîi să consumăm restul de cartuşe, propuse Dick.

Şi el ajută Maisie-ei să coboare povîrnişul fortului pînă la mare. Un coborîş pe care ea l-ar fi putut face singură foarte uşor, chiar alergînd. Tot atît de serioasă ca şi el, în acest timp, ea luă mîna mîzgălită pe care i-o întindea tovarăşul ei.

El se înclină cu stîngăcie; atunci ea îi dădu drumul şi el roşi.

—E foarte drăguţă mîna ta, îi zise el.

—Aşi! răspunde ea, cu un surîs de cochetărie satisfăcută.

Fata stătu în picioare alături de Dick, în timp ce el încărca revolverul ca să tragă pe mare, pentru ultima dată, cu o vagă idee, în minte, că el proteja pe Maisie contra tuturor pericolelor din jur. O mocirlă aşezată deasupra unui banc de nămol reţinea ultimele raze ale soarelui, transformat la orizont într-un disc roşu aprins. Această lumină absorbi atenţia lui Dick o clipă; apoi, el îndreptă arma către larg... Se simţi atunci învăluit din nou de o atmosferă de miracol, căci o avea lîngă el pe Maisie, care-i promisese că-l va iubi totdeauna, pînă cînd...

Un suflu de vînt, care devenea din ce în ce mai puternic, îi arunca în faţă lungul păr negru al prietenei sale, în timp ce, în picioare lîngă el, cu o mînă pe umărul său, ea se întorcea puţin ca să cheme capra, şi într-o clipă el fu în obscuritate, într-o dureroasă obscuritate...

Glonţul se cufundă şuierînd în marea pustie.

—Ţintă greşită! spuse el, clătinînd capul. Nu mai sînt cartuşe. Să ne grăbim pentru a ne înapoia acasă.

Nu se zoriră deloc. Merseră foarte încet, la braţ, şi foarte nepăsători că Ammoma, neglijată, cu explozivul în corp, ar putea să sară în aer sau că ea continuă să alerge în urma lor; căci ei intraseră în posesia unei moşteniri aurite, de care se bucurau fără a se grăbi, cu înţelepciunea nepăsătoare a tinereţii lor.

Dick avu idei de viitor.

— Eu, zise el, eu voi fi...

Ezită o clipă.

— Nu ştiu bine ce voi fi. S-ar putea întîmpla să nu-mi iau examenele. Însă, de exemplu, eu fac minunate caricaturi profesorilor mei. Oh! la la! Dacă ai vedea...

—Ei bine, fă-te artist, atunci! zise Maisie. Tu îţi baţi joc întotdeauna de schiţele mele; poate tu vei reuşi!

— Nu voi mai rîde niciodată de ceea ce vei face, îi răspunse el. Hotărît; voi fi un artist şi voi crea capodopere.

—Artiştii au totdeauna nevoie de bani, nu-i aşa?

— Am o rentă de trei mii de franci pe an. Tutorii mei mi-au spus că voi dispune de ea la majorat. Ar fi de-ajuns la început.

— Oh! Sînt mai bogată eu, zise Maisie. Voi primi şapte mii cinci sute de franci de îndată ce voi avea douăzeci şi unu de ani. De aceea doamna Jannett e mai bună cu mine decît cu tine. Dar îmi este egal, aş fi preferat să am pe cineva care să mă iubească; un tată şi o mamă.

— Îmi aparţii, eşti a mea pentru totdeauna! zise Dick.

— Da, ne vom aparţine pentru totdeauna. Ce bine e...!

Ea îi stringea braţul vorbind. Întunericul, bun paznic, îi ascundea pe amîndoi... Dick nu putea să zărească decît profilul Maisie-ei şi obrazul ei, cu umbra lungilor gene care voalau ochii ei cenuşii. Astfel, îndrăzni să se oprească o clipă înaintea uşii de la casă, şi să se despovăreze de mărturisirea care de două ore îi venea mereu din inimă, pe buze:

—Te ador, Maisie! şopti el.

Îi păru că murmurul vocii sale umplea întinderea şi răsuna în lungul şi latul acestei lumi, pe care, mîine şi zilele următoare îşi făgăduia să o cucerească pentru ea. Intrară.

Pentru bunul renume al disciplinei, e mai bine să nu descriem scena care urmă. Mai întîi, timpul mesei trecuse de mult, şi apoi Dick era cît pe aici să se împuşte cu o armă oprită. Doamna Jannett îl primi cu ameninţări îngrozitoare.

—Mă jucam, explica învinuitul, şi pistolul a luat foc singur.

Imposibil, într-adevăr, de a ascunde obrazul său, împestriţat de bobiţe de pulbere.

—Dacă îţi închipui că ai să mă baţi iar, adăugă el, te înşeli. N-ai să mă mai atingi niciodată, înţelegi? Pofteşte şi adu-ne ceaiul! N-ai avea pretenţia să ne opreşti mîncarea?...

Doamna Jannett deschise gura, dar nu scoase nici un cuvînt. Era galbenă de mînie. Maisie nu zicea nimic, totuşi încuraja din ochi pe Dick. Seara se desfăşură groaznic. Doamna Jannett profetiza o judecată imediată a Providenţei, urmată de o coborîre a vinovatului în Infern. Însă Dick era în Paradis şi nu înţelegea nimic.

Tocmai cînd el urcă să se culce, această femeie îşi regăsi spiritul ei rece. Dick urase noapte bună Maisie-ei, cu ochii plecaţi şi de la depărtare.

Dacă nu eşti un gentleman, străduieşte-te să fii manierat! îi spune doamna Jannett pe un ton iritat. Poate te-ai iertat cu Maisie iar, fără îndoială!

Aceasta însemna că uitase sărutul obişnuit de seară. Maisie, palidă, cu buzele albe,oferi obrazul cu un aer de indiferenţă senină, şi Dick i-l sărută respectuos, ieşind imediat roşu ca jăraticul.

Noaptea asta avu un vis înspăimintător: cucerise lumea toată şi o aducea Maisie-ei într-o cartuşieră; dar ea o punea la picioare şi în loc să-i spună „mulţumesc! ea striga: „Unde este zgarda de fire de paie pe care mi-ai promis-o

pentru Ammoma? Egoistule, du-te.”

II

— Nu doresc răul publicului englez; dar aş vrea să văd cîteva mii dintre cititorii noştri împrăştiaţi printre aceste stînci! N-ar mai fi atît de grăbiţi să primească ziarul lor de dimineaţă. Închipuieşte-ţi pe bunii noştri burghezi: „Amicul Justiţiei”, „Cititorul asiduu”, „Pater-familias”, şi pe concetăţenii lor, pîrjolindu-se pe acest nisip înfierbîntat.

— ...Cu o cîrpă albastră peste faţă şi cu hainele zdrenţuite! ...Are cineva un ac?... Eu am o bucată de pînză de împachetat.

— Îţi dau eu un ac de saltea pentru şase inci din pînza d-tale; am genunchii pantalonilor găuriţi.

— Şase inci! De ce nu şase pogoane, din moment ce eşti aici!...

— Dă-mi acul îndată; voi vedea ce pot rupe pentru dumneata din marginea acestei bucăţi de pînză. Abia am cu ce să apăr preţiosul meu corp împotriva intemperiilor... Ce tot schiţezi pe veşnicul dumitale album, Dick?

— O schiţă, „corespondentul nostru special înnoindu-şi garderoba”, replică Dick.

Faptul este că tovarăşul său, după ce se dezbrăcase de nişte pantaloni de călărie, uzaţi pînă la curea, făcea ciudate încercări pentru a aşeza o bucată de pînză groasă, cel puţin peste cea mai largă ruptură şi gemea, cu gesturi de disperare, constatînd gravitatea pagubei.

Pînză de împachetat, dacă vrei. Chiar pînză!... Niciodată nu voi avea destulă! Hei! pilotule! Vrei să-mi dai toate pînzele canonierei voastre?

Un cap împodobit cu un fes se ivi o clipă, printr-o deschizătură din partea din urmă a corăbiei; se clătină de

două ori într-un larg surîs şi dispăru din nou. Omul cu pantalonii rupţi, îmbrăcat numai cu jacheta şi cu o cămaşă de flanelă gri, continuă cîrpitul său fantezist, în timp ce Dick bufnea de rîs deasupra desenului său.

Douăzeci de canoniere înconjurau un banc dc nisip, unde mişunau soldaţi aparţinînd diferitelor corpuri de trupă.

Unii se scăldau; alţii îşi spălau hainele. Un morman de scripeţi, de saci cu zahăr, cu făină şi de muniţii navale semnalau punctul în care unul dintre vase fusese forţat să debarce în grabă toată încărcătura. Un dulgher din flotă, plin de ceruză, înjura energic, căznindu-se să apropie cele două margini arse de soare, ale unei crăpături largi din cocă.

— În primul rînd se strică acest afurisit cîrmaci! zicea el condamnînd tot universul. Apoi, catargul! Şi la urmă, cînd dracul ăsta de vas nu ştie ce să mai inventeze, iată că se desface, ca un lotus chinezesc!

— Exact ca şi pantalonii mei, frate necunoscut zise croitorul improvizat, fără a ridica ochii de la opera sa. Ah! Dick, mă întreb cînd voi revedea un magazin adevărat...

La acest strigăt din inimă, nu era alt răspuns decît necurmatul murmur iritat al Nilului. Valurile sale se năpusteau în lungul unui zid de bazalt povîrnit şi se spărgeau spumos într-un baraj de stînci, la o jumătate de milă în josul bancului de nisip. S-ar putea spune că întinderea galbenă a fluviului căuta să respingă pe oamenii albi către ţările lor îndepărtate. Un miros de noroi, indescriptibil, se ridica în aer deasupra albiei descoperite prin scădea a apelor, şi era în acelaşi timp apărarea unei munci aspre pentru echipajele vaselor, în navigaţia lor către sud, de-a lungul adîncurilor. Pustiul se întindea pînă aproape de mal, unde era campat, printre mici dune cenuşii, roşii sau negre, cîte un corp de călăreţi, şi dromaderul lor de şea. Consemnul era ca nimeni să nu se depărteze de corăbii. Într-adevăr, nu fusese nicio alarmă şi nicio luptă timp de cîteva săptămîni; dar Nilul era un duşman împotriva căruia trebuia să se lupte; curenţi

după curenţi, stînci după stînci, grupe de insule după altele, atît de multe, încît oamenii pierdeau sentimentul depărtării, al direcţiei, mult timp. Mergeau de cîtva timp: nu ştiau unde. Făceau un lucru: nu mai ştiau ce. Înainte se întindea drumul mişcător al fluviului, în cealaltă extremitate se găsea un oarecare Gordon, care-şi apăra viaţa într-un oraş numit Khartoum. Coloane de trupe se găseau azi în acest pustiu şi mîine în altele. Se găseau pe fluviu, în susul şi în josul lui. Unii aşteptau în jos, la nord, clipa îmbarcării. Alţii se pregăteau la rîndul lor, către Assiot şi Assuan, pentru plecare. Vuiete stranii, zgomote vagi, zvonuri adevărate sau false alergau, zburau, circulau de aici încolo, pe suprafaţa acestei ţări dezolante care se întindea de la Souakim la a şasea cataractă şi soldaţii presupuneau, în genere, că într-un loc se găsea un şef suprem, care conducea toate aceste mişcări...

Rolul acestei coloane navale era să păzească vasele de valuri, să protejeze recoltele de pe marginile fluviului împotriva călcării de către oamenii ce trăgeau corăbiile în acele direcţii, să doarmă şi să mănînce cînd poate şi să se arunce cînd are ocazia fără împotrivire, în gura flămîndă a valurilor Nilului.

Corespondenţii ziarelor asudau şi-şi rupeau picioarele în rînd cu soldaţii, într-o ignoranţă aproape completă de ceea ce se petrecea. Trebuia, însă, să distreze, să intereseze să excite Anglia, la ora dejunului ei, în fiecare dimineaţă, trebuiau să dea socoteală ziarelor că Gordon era mort sau viu, că armata de ajutor este decimată de lupte, de nisip sau de apă. Campania din Sudan, foarte pitorească, se preta într-un cu- vînt la descrieri vii şi însufleţitoare. Din timp în timp, cîte un corespondent special se aranja să fie ucis, ceea ce aducea serioase avantaje foii care-l întrebuinţa, şi mai ales tactica bătăilor africane, cu luptele lor corp la corp şi incidentele lor eroice, dădea naştere la miraculoase salvări, demne să fie telegrafiate cu optsprezece pence cuvîntul. Un număr mare de reporteri

însoţeau diversele detaşamente. Unii dintre ei, rămaşi aproape veterani, se ţineau în urma cavaleriei, pe vremea ocupării oraşului Cairo, în 1822, sub domnia efemeră a lui Arabi-paşa; aceştia fură martorii primelor încăierări nenorocite, lîngă Souakim. Ei trăiră aceste oribile zile de nesiguranţă, cînd erau masacrate sentinele, în fiecare noapte, pe negîndite. Alţii urmaseră pe noii veniţi, recruţi aduşi în vîrtej prin capătul unui fir telegrafic, pentru a înlocui pe alţii mai bătrîni, morţi sau răniţi.

Printre cei mai vechi, printre aceia care trăiseră mult timp amăgirile serviciului poştal şi preţuiseră valoarea mîrţoagelor egiptene cumpărate de la Cairo sau la Alexandria, printre acelea care ştiau să ademenească un telegrafist recalcitrant sau să potolească vanitatea jignită a vreunui ofiţer de stat major ţinînd de reguli învechite, primul dinntre toţi era omul pe care noio l-am văzut adineauri în cămaşă de flanelă; brunetul Torpenhow, el însuşi.

El reprezenta Sindicalul Central al Presei, în campania actuală, şi tot el îi reprezentase în războaiele trecute. Sindicatul nu ţinea să i se dea socoteli scrupulos exacte asupra operaţiunilor militare: cum el se adresa marelui public, tot ceea ce cerea era culoarea locală şi o mare abundenţă de detalii, căci aducea mai multă bucurie în Anglia un soldat, care fără a ţine seama de disciplină, iese din rînduri pentru a-şi ajuta un camarad, decît douăzeci de generali deveniţi pleşuvi de truda supravegherii detaliilor serviciilor tehnice ale intendenţei.

Torpenhow zărise, într-o zi, la Souakim, un tînăr aşezat pe marginea unei redute părăsite, aplecat asupra unui carton. Acest tînăr desena liniştit un grup de cadavre întinse pe cîmpia de nisip.

— Pentru cine? îl întrebă el scurt.

Ziariştii se opresc să-şi vorbească ca şi comis-voiajorii, la drumul mare.

— Pentru mine! răspunse tînărul fără a-şi ridica ochii...

Aveţi tutun?

Torpenhow aşteptă să-şi termine schiţa; apoi, după ce o privise:

— Ce faci pe aici?

— Nimic. Treaba se îngroaşă, eu am venit. Sînt mulţumit că lucrez în şantiere, la pictarea clădirilor, poate şi să fiu însărcinat cu paza unei maşini hidraulice. Nu ştiu nici eu bine.

— Ai destulă îndrăzneală ca să faci mai mult, replică Torpenhow, privindu-şi în faţă noua cunoştinţă. Desenezi totdeauna tot aşa de bine ca şi acum?

Dick îşi arătă schiţele, una după alta, anunţînd scenele desenate.

— „Răscoală pe o corabie cu porci chinezeşti“, „Supraveghetor înjunghiat de un comprador“, „Catargiu Somal biciuit", „Obuz explodînd pe cîmpul din Berbera“, „Soldaţi morţi, efect de lună, lîngă Souakim“...

— Hm! făcu Torpenhow, nu vreau să spun că nu-mi plac toate aceste schiţe a la Verestchagin[2]; dar, gusturile şi culorile... Ai ceva de făcut acum?...

— Nu, mă distrez aici...

Torpenhow cuprinse dintr-o aruncătură de ochi spectacolul dezolant dimprejur.

— Pe cinstea mea, ai un fel ciudat de a te distra! Ai bani?

— Destul pentru ca să trăiesc. Spune-mi, ai vrea să mă angajezi, din întîmplare, pentru campanie?

— Eu nu; dar poate Sindicatul meu. Ai talent şi presupun că nu vei fi pretenţios pentru leafă!

— Nu, nu încă, aştept o ocazie bună.

Torpenhow aruncă din nou o privire aprobatoare asupra desenelor.

— Da, zise el, ai dreptate să pui mîna pe ocazia care ţi

[2] Verestchagin (Vasili) pictor rus, născut la 1842. Autorul unor frumoase toblouri istorice şi militare. (N.T.).

se va înfăţişa.

Călare pe cal intră repede pe poarta celor „Două vase de război“, traversă oraşul în galop şi expedie următoarea depeşă:

„Găsit desenator bun. Abil şi ieftin. Trebuie să hotărîm! Va face ilustraţii”.

Tînărul aşezat pe meterezul redutei continua să dea din picioare, murmurînd:

— Ştiu bine că norocul va veni pînă la urmă, azi, mîine! Dar, pe Jupiter, va trebui să-mi cîştig timpul pierdut, dacă voi scăpa viu de aici!

Seara, Torpenhow anunţă pe noul său prieten că Sindicatul Central al Presei consimţea să-l pună la încercare, plătindu-i întreţinerea şi toate cheltuielile timp de trei luni.

— Şi, à propos, cum te numeşti?

— Dick Heldar. Îmi laşi libertatea alegerii lucrului?

— Eşti pus la încercare. Să justifici alegerea. Te sfătuiesc să nu mă părăseşti. Merg în interiorul ţării cu o coloană, şi voi face tot ceea ce voi putea pentru dumneata. Încredinţează-mi cîteva schiţe după natură; vreau să le trimit...

Cu voce înceată Torpenhow îşi zicea:

„Este cea mai bună afacere pe care a făcut-o vreodată Sindicatul, şi Dumnezeu ştie, totuşi, dacă a avut un desenator aşa de ieftin!“

Şi astfel, Dick fu încorporat în strălucita şi onorabila confrerie a ziariştilor, cu dreptul nestingherit să lucreze atît cît e posibil şi să cîştige ceea ce îi dă Providenţa şi ceea ce îi acordă directorul său. Acestui privilegiu de pizmuit, timpul adaugă, dacă noul venit este puţin înzestrat, o uşurinţă de vorbire irezistibilă cînd încearcă să cucerească o masă sau un pat, aruncătura de ochi a unui samsar, dibăcia unui bucătar, construcţia unui bou şi stomacul unui struţ, de o rară putere de asimilare. Din nenorocire, mulţi dintre aceşti aleşi mor înainte de a-şi fi atins perfecţiunea supremă, şi maeştrii artei nevoind să vadă de cele mai multe ori ce este

în ei, cînd s-au întors în Anglia, gloria lor e literă moartă pentru cei mai mulţi.

Dick urma pe Torpenhow în toate părţile unde-i ducea fantezia reporterului, şi, în doi, ei găsiră mijlocul de a săvîrşi isprăvi care-i satisfăcură aproape! Aspra lor viaţă contribui mult la apropierea lor, căci ei mîncau din aceeaşi gamelă, împărţeau acelaşi pahar de băut, şi, solidaritate fără seamăn, curierii lor plecau împreună. Dick fu acela care se gîndi să îmbete un telegrafist, într-o baracă din apropierea celei de-a doua cataracte, şi să profite de timpul în care victima sa zăcea cu voluptate pe pămînt, pentru a pune mîna pe informaţii secrete, dobîndite cu multă trudă de prea încrezutul corespondent al unui sindicat rival. El făcu o copie după manuscrise şi o trimise lui Torpenhow, care, sub pretextul că toate mijloacele sînt bune, în război ca şi în dragoste, scoase un pitoresc şi excelent articol din notele copioase ale confratelui său. Torpenhow fu acela, în revanşă, care avu ideea... Dar povestirea strălucitelor fapte pe care le săvîrşiră împreună sau separat ar umple mai multe volume! Se lăsară închişi într-un careu, unde era cît p-aci să fie măcelăriţi de soldaţii cuprinşi de panică; se bătură, cocoţaţi pe dromaderi de povară, pînă în răcoarea zorilor; fură zdruncinaţi, fără să se mai plîngă, de neobosiţii căluţi egipteni, sub un soare orbitor, şi clătinaţi de valurile Nilului, o noapte în care corabia lor, din nenorocire, se aruncase într-o stîncă ascunsă, care o spintecă.

În momentul în care îi regăsim, erau aşezaţi pe bancul de nisip, unde transporturile debarcau trupa ce mai rămăsese din coloană.

— Da! spuse Torpenhow sfîrşind de cîrpit bucata cea mai preţioasă a îmbrăcăminţii sale, asta a fost o afacere măreaţă.

— De ce afacere vorbeşti, întrebă Dick, de cusătura dumitale sau de campanie? După părerea mea amîndouă fac o pereche.

— Ar trebui poate să-ţi aduc Euryale-ul de deasupra ce-

lei de a treia cataracte, pretenţiosule!... Şi tunurile de optzeci de tone de la Gadhul!... Cît despre mine, mă declar foarte satisfăcut de pantalonii mei.

Vorbind astfel, el începu să se întoarcă grav către el, în felul unui clown, pentru a se arăta sub toate feţele.

— Foarte drăguţ! ripostă Dick. Mai ales aceste litere imprimate pe pînză: B.G.T. care sînt foarte bine. Aparţin unui sac din Indii: Governement, Bulloch, Train...

— Dar de unde!... Sînt iniţialele mele: Gilbert Belling Torpenhow. De asta am şterpelit această bucată... Dar ce dracu fac cămilele, acolo jos?

Torpenhow, adăpostindu-şi ochii cu mîna întinsă, privi, către cîmpia semănată cu mărăcini. Deodată sună furios o trîmbiţă, şi oamenii împrăştiaţi pe bancul de nisip alergară la armele şi efectele lor.

— „Soldaţi din Pisa surprinşi în timpul băii“, constată Dick cu cea mai mare linişte... Îţi aminteşti tabloul? E de Michelangelo; toţi începătorii îl copiază. Adevărul este că toate tufişurile din jurul nostru mişună de duşmani.

Grupe de soldaţi cocoţaţi deasupra cămilelor, pe malul drept, chemau infanteria în ajutor, şi ţipetele lor răguşite, venite din partea din vale, dovedeau că restul coloanei, simţind pericolul, fugea.

Pe cît de repede este încreţită de vînt suprafaţa unei ape liniştite, tot aşa crestele stîncoase şi vîrfurile subţiri ale mărăcinilor se însufleţeau la mişcarea oamenilor înarmaţi. Din fericire ei rămaseră mult timp departe, scoţînd urlete de bucurie şi făcînd gesturi sălbatice. Unul dintre ei începu chiar să pronunţe un discurs. Soldaţii nu trăgeau, erau chiar prea fericiţi că au o clipă de răgaz pentru a se aşeza în careu. Cei din jurul bancului de nisip se alăturaseră camarazilor lor, şi vasele, care urcau cursul ţinîndu-se la o distanţă de unde se putea auzi glasul, îşi aruncară unul după altul, pe malul cel mai apropiat, toţi soldaţii lor, afară de bolnavi şi cîţiva oameni de pază.

În aceste împrejurări, oratorul arab încetă îndemnurile

sale, pe care ascultătorii săi le aprobau prin strigăte.

—S-ar zice că sînt fanaticii mahdiului! murmură Torpenhow arătînd cu mîinile înspre centrul careului. Sînt mai multe mii de oameni... O ştiu, triburile din această regiune nu sînt împotriva noastră!

—Atunci înseamnă că mahdiul a luat încă un oraş, replică Dick, şi că el a grăbit pe toţi aceşti diavoli asurzitori, de care el n-avea nevoie, pentru ca să ne extermine. Dă-mi binoclul dumitale.

— Cercetaşii noştri ar fi trebuit să ne anunţe! înjură un subofiţer, sîntem împresuraţi. Ce mai aşteaptă să deschidă focul? Să mergem băieţi, grăbiţi-vă!

Soldaţii n-aveau nevoie de îndemnuri; ei înşişi se aruncau gîfîind, în extremităţile careului, ştiind prea bine toţi că cei care ar rămîne departe, odată bătaia angajată, era aproape sigur că vor muri într-un fel foarte neplăcut. Micile piese de o sută cincizeci deschiseră deodată focul; apoi careul începu să se îndrepte încet către dreapta, pentru a cuceri o movilă.

Englezii cunoşteau deja acest fel de luptă; plăcerea nu era nouă. Era mereu aceeaşi formaţie, sub înspăimîntătoarea căldură; mereu acelaşi miros de pulbere, de piele tăbăcită; mereu acelaşi atac nebunesc al duşmanului, aceeaşi presiune în partea cea mai slabă a fortăreţei omeneşti... Cîteva minute de amestecătură disperată, corp la corp, apoi liniştea pustiului, străpunsă numai de strigătele fugarilor care urmăreau pe călăreţi. Trupa începea să se neliniştească.

Tunurile bubuiau din cînd în cînd, şi careul se deplasa uşor, cu toate împotrivirile cămilelor.

Atunci începu asaltul a trei mii de luptători, care nu citiseră niciodată în manuale că ar fi posibil trupelor masate să se mişte împotriva unui foc deschis. Cîteva detunături izolate anunţară apropierea lor. Înaintea lor, ca să-i călăuzească, se vedea un număr oarecare de călăreţi, dar grosul forţelor lor era compus din omenire fără haine, pe jos,

înarmată cu lănci şi săbii.

Instinctul pustiului, unde luptau continuu, le spunea fără îndoială că partea dreaptă a careului era mai slabă, căci ei neglijaseră frontul. Obuzele îi secerau în trecere, deschi- zînd mereu în rîndurile lor căi şi goluri, ca perspectivele acelea ce se închid repede, care se zăresc în cîmpurile cu hamei ale comitatului Kent, cînd trenul trece prin faţa lor, cu viteză. Focurile de puşcă ale infanteriei, păstrate pentru momentul oportun, îi abătea prin numărul lor neînchipuit. Nici o trupă civilizată n-ar fi putut să îndure iadul pe care îl sufereau ei. Cei vii săreau în sus ca să evite morţii care se agăţau de picioarele lor; cei răniţi blestemau, se tîrau înainte de a muri, şi totul era ca un torent negru deasupra digului unei mori, abătîndu-se din plin peste partea dreaptă a careului.

Atunci poziţia trupelor pline de praf şi cerul de un albastru pal al deşertului dispărură în vîrtejurile fumului. Tufele de scaieţi şi stîncile împrăştiate pe pămîntul înfierbîntat căpătară deodată o importanţă extremă, căci ele serveau ca punct de reper combatanţilor, care calculau retragerea lor în agonie din piatră în piatră, din tufiş în tufiş, pentru a-şi croi un drum de scăpare către ai lor.

Întru nimic nu semăna cel puţin cu o luptă organizată. Năvălitorii păreau în număr suficient pentru a ataca careul din patru părţi deodată. Rolul careului se mărginea la a trage asupra a tot ce vedea înaintea lui, să împlînte baioneta în spatele aceluia care pătrundea în linia lui, şi cînd unul dintre ai lor cădea, să prindă pe ucigaş, pe care se răzbunau omorîndu-l, repede, printr-o lovitură cu patul puştii.

Dick aşteptă la început cu răbdare, împreună cu Torpenhow şi cu un doctor tînăr; însă inacţiunea lor deveni în curînd de netolerat. Nu puteai să dai îngrijiri răniţilor, atît timp cît atacul n-ar fi fost respins, aşa că cei trei tineri trebuiră să înainteze spre partea cea mai slabă. În acest moment, se produse o irezistibilă presiune din exterior; lăncile

se înfipseră şuierînd; un călăreţ urmat de vreo treizeci - patruzeci de combatanţi se năpusti urlînd şi tăind în dreapta şi în stînga cu sabia. Partea dreaptă a careului slăbi, din toate părţile alergau oameni în ajutorul ei. Răniţii, ştiind că nu le mai rămîneau decît cîteva clipe de viaţă, apucau pe duşmani de picioare sau, tîrîndu-se către o carabină părăsită trăgeau orbeşte în îngrămădeală. Dick avu senzaţia unei lovituri violente în cap, de-a curmezişul căştii sale; el aţinti revolverul asupra unei feţe negre, mînjită de spumă, care pierdu în curînd aspectul unei figuri umane. Torpenhow, căzut sub un arab a cărui ciocnire îl doborîse, dar care îl tîrîse cu el, se rostogolea pe pământ în braţele adversarului său, încercînd să-i scoată ochii; doctorul lovea cu săbiuţa sa la întîmplare, şi un soldat fără cască trăgea deasupra umărului lui Dick, a cărui faţă era plină de grăuncioare de praf de puşcă, aprinse.

Instinctiv se întoarse către Torpenhow. Reprezentantul Sindicatului Presei scăpase din strînsoarea duşmanului său; se ridică, ştergîndu-se pe pantaloni. Arabul, cu amîndouă mîinile la frunte, scoase un strigăt teribil, apoi, reapucîndu-şi lancea, se aruncă asupra lui Torpenhow, care răsufla la adăpostul revolverului lui Dick. Acesta trase două focuri; omul căzu, nemişcat. Feţii întoarse spre cer îi lipsea un ochi.

Focul detaşamentelor marinăreşti se îndoi şi acum se amesteca cu aclamaţii vesele: atacul eşuase; inamicul fusese pus pe fugă.

Interiorul careului părea un abator şi pămîntul împrejur evoca ideea unei măcelării. Dick îşi deschidea un drum, clătinîndu-se prin mijlocul oamenilor înnebuniţi. Rămăşiţele bandelor se retrăgeau, urmate de o mînă de călăreţi, care dispărură în curînd din faţa ochilor.

Mai departe de liniile morţilor, o lungă lance arabă, plină de sînge şi aruncată în retragere, zăcea într-un tufiş de mărăcini; dincolo întinderea tristă şi nemărginită a pustiului. Apunînd, soarele atinse oţelul cu una din razele sale

şi-l schimbă într-un disc de un roşu aprins. Dick ridică revolverul şi-l îndreptă către orizont. Privirea sa era mereu atrasă de această iradiere stacojie, care tulbura. Singurătatea şi zgomotele din jurul lui păreau că amuţesc într-un murmur tot aşa de slab ca şi tălăzuirea unei mări liniştite... Avea revolverul... şi licărirea sîngerată... şi vocea unui nevăzut care vorbea despre el... ca altădată... ca într-o existenţă anterioară, poate... El aşteptă ceea ce trebuia să urmeze! Atunci i se păru că se produce un troznet în capul lui; într-o clipă el se găsi în obscuritate... Într-o obscuritate dementă. Trase la întîmplare, şi în timp ce glonţul zbura către pustiu, el murmură: „Am gonit viaţa! Nu mai sînt cartuşe. Trebuie să ne grăbim pentru a ne întoarce acasă“. Duse mîna la frunte şi o retrase acoperită de sînge.

— Ai primit o lovitură gravă, dragul meu! zise Torpenhow. Şi mi se pare că pentru mine... mulţumesc! Ţine-te în picioare; nu trebuie să leşini aici!...

Dick căzu ţeapăn pe umărul lui Torpenhow pronunţînd cuvinte neînţelese, ca „Ţintă joasă şi la stînga“... Apoi se prăbuşi la pămînt şi-şi pierdu îndată cunoştinţa. Torpenhow îl luă în braţe şi-l tîrî lîngă un chirurg; după aceea el se aşeză să scrie o dare de seamă asupra a ceea ce se numeşte „o bătălie sîngeroasă, în care armata noastră a arătat încă o dată etc...“

Toată noaptea, în timp ce trupele făceau tabără în apropierea canonierelor, o mare figură neagră dansa pe nisip strigînd că Khartoum, blestematul, era mort, mort, mort; că doi marinari englezi fuseseră traşi în ţeapă deasupra stîncilor de la intrarea în oraş, că oamenii echipajului fuseseră măcelăriţi pînă la cel din urmă... şi că Khartoum era mort, mort, mort!... Şi, atît cît ţinu lumina strălucitoare a lunii, se putu vedea dansînd pe cîmp marea figură neagră, pe nisip.

Dar Torpenhow nu băgă de seamă. El veghea la căpătîiul lui Dick, care nu înceta să ceară cu glas tare, Nilului nepăsător: „Maisie“, mereu, „Maisie“.

— Priveşte-mă ce fenomen! zicea Torpenhow acoperind pe bunul său prieten cu cuvertura, am mutra unui bărbat şi ăsta nu vorbeşte decît despre o femeie! Este adevărat că nu e primul la care eu văd acest efect al delirului... Na, Dick, bea!

Dick bea şi răspunde:

— Mulţumesc, Maisie.

III

După cîteva luni campania din Sudan se sfîrşise şi rana de la capul lui Dick se vindecase. Sindicatul Central al Presei plătise o oarecare sumă desenatorului său ocazional, nu fără a-i atrage atenţia, pentru a justifica suma redusă a salariului, că nu era întru totul satisfăcut de lucrul său. Dick acontă cecul la Cairo, aruncă scrisoarea în Nil, îşi luă rămas bun de la Torpenhow, care se întorcea în Anglia, strîngîndu-i călduros mîna.

— Mă gîndesc să-mi iau un mic concediu, îi zise corespondentul. Nu ştiu încă unde mă voi aranja la Londra; dar, dacă ar trebui să ne regăsim, Providenţa ne va purta de grijă. Şi dumneata? Vrei să rămîi aici?... Ştii că nu va mai fi mult tărăboi pînă ce trupele noastre vor recupera Sudanul de Sud. Plec, adio! Rămîi cu bine! Să te întorci cînd nu vei mai avea bani, şi nu uita să-mi trimiţi adresa dumitale.

Dick hoinări prin Cairo, Alexandria, Port-Said, mai ales prin Port-Said. În multe ţări din lume se întîlnesc nelegiuire şi viciu; însă esenţa concentrată a tuturor viciilor şi tuturor nelegiuirilor din continent se găsesc în acest oraş. În sînul acestei gheene cu maluri de nisip, unde mirajul tresaltă fără răgaz în atmosfera lacurilor sărate şi ai şansa şă vezi trecînd prin prin faţă, cu puţină răbdare, cea mai mare parte a oamenilor şi femeilor ale căror nume, din orice rang ar fi, au fost publice. Dick se instală într-o casă mai mult zgomotoasă decît respectabilă. Îşi petrecea după-amiezele

pe chei, ur- cînd pe bordul vaselor, salutînd numeroşi prieteni, graţioase englezoaice cu care schimbase vorbe puţin cuviincioase pe terasa lui Sherperd's-Hotel, cu ziarişti aferaţi, cu căpitani de transporturi militare, cu ofiţeri de duzină... şi cu alte persoane, de profesiuni mai puţin recomandabile.

Pentru studiile sale, el alese între toate rasele Orientului şi Occidentului, cu avantajul de a-şi observa modelele sub influenţa unei vii excitaţii, care accentua tipurile lor: la mesele de joc, în taverne şi în alte locuri rău famate. Pentru a se distra, privea canalul, nisipurile scînteietoare, corăbiile în trecere şi spitalele albe ale armatei. Transcria cît putea mai bine, cu alb şi negru, sau mai bine în culori, toate subiectele pe care i le trimitea Providenţa şi, cînd acest izvor îi lipsea, pornea în căutare de noi documente. Era o meserie plăcută, dar care îi epuiza punga. Încasase dinainte sferturile rentei sale, de o sută douăzeci de lire. „E vorba acum să lucrez cu adevărat, îşi zicea el, dacă vreau să nu mor de foame“.

Chiar în acel moment primi o telegramă de la Torpenhow din Anglia:

„Întoarce-te grabnic. Ai prins aici. Te aştept“.

Un surîs simplu îi ilumină trăsăturile feţei.

— Să mergem. E de bun augur, îşi zise el. Vreau să fac o orgie în seara asta. Dar, pe legea mea, e cam tîrziu!...

Depuse jumătate din banii pe care îi avea în mîinile cunoştinţelor sale, domnul şi doamna Binat, a căror profesiune o vom defini suficient, spunînd că-i comandă, numai pentru el, o şedinţă de dansatoare zanzibarite, „tot ce este mai deosebit”.

Domnul Binat era beat mort, după obiceiul său. Cît despre doamna Binat, ea răspunde cu un surîs slugarnic:

— Domnul doreşte un scaun, fără îndoială? Şi domnul va face desene, nu este aşa? Domnul are un ciudat fel de a se distra.

Binat, întins pe un pat de campanie în camera cealaltă,

ridică o clipă capul, arătînd o faţă de paloare groaznică.

— Eu înţeleg! bîlbîi el. Cunosc pe domnul... este artist, cum am fost eu... domnul va sfîrşi prin a coborî din viaţă în iad.

Şi rîdea cu un rîs tîmpit.

— Vii cu noi să vezi dansatoarele, tată Binat, răspunde tînărul pictor. Am nevoie de dumneata.

— Pentru figura mea, nu e aşa?... Pentru figura mea şi pentru groaznica mea degradare?... Oh! Doamne! nu vreau. Cine mă duce? Dracu! Sau, cel puţin, tu, scumpa mea Celeste, pretinde-i plată atunci!

Şi excelentul Binat începu să geamă gesticulînd.

— Totul se vinde la Port-Said, zise nevasta lui. Dacă bărbatul meu ar avea chef, ar fi... să vedem!... o jumătate de liră mai mult, e bine?

Dick plăti bacşişul şi nebunescul dans avu loc chiar în acea seară, într-un loc închis, în spatele casei celor doi soţi. Doamna matroană, în rochie de mătase mauve închis ce părea mereu că e aproape să alunece de pe umerii ei galbeni, era la pian şi fecioarele goale din Zanzibar începură să frea- mă-te sălbatic, la sunetele unei muzici de tavernă europeană, sub lumina lămpilor cu petrol. Binat, aşezat pe un scaun, privi fix, fără să vadă ceva, pînă cînd excitaţia muzicii stranii şi evoluţiile învîrtiturilor balerinelor aprinseră alcoolul care ţinea locul sîngelui. Atunci faţa sa păru că se aprinde de o poftă neruşinată; Dick îl apucă brutal de bărbie. Îi întoarse capul spre lumină şi începu să deseneze în picioare, aplecat spre zid. Doamna Binat îl privea cum lucrează, surîzînd de i se vedeau toţi dinţii.

Într-o oră, lămpile începură să miroasă, să scoată fum; dansatoarele, una cîte una, se aruncară zdrobite pe pămîntul bătătorit. Dick închise albumul, permiţînd modelului său să arunce o privire de recunoaştere, şi se îndepărtă, în timp ce Binat spunea:

— Eu sînt acela!... Arătaţi-l şi spuneţi-i că sînt eu?

— Domnul a plătit, răspunse nevastă-sa. Domnul e

liber, cu plăcerea de a vă revedea, domnule.

Poarta îngrăditurii aceleia se închise. Dick traversă drumul nisipos pentru a intra în tripoul cel mai apropiat.

— Dacă norocul îmi este credincios, îşi zise el, bună afacere! Dacă mă va părăsi, va trebui să rămîn aici. Dar nu mă părăseşte. După ce aşezase mizele sale pe masă într-un chip pitoresc, şi lăsase să treacă trei ture fără a îndrăzni să privească numerele, el se găsi mai bogat cu douăzeci de livre. Rămase cu cîştigul său, ieşi pe poartă şi plecă fără întîrziere cu căpitanul unei corăbii de comerţ, într-o stare destul de interesantă.

IV

O ceaţă deasă învăluia oraşul şi era foarte frig pe străzi, aşa era vara în Anglia. Părăsind docurile pentru a ajunge în cartierul din West, Dick îşi zise:

— „Ce dezolare reconfortantă! Nimic nu s-a schimbat, aici!... Ce să fac, acum?"

Casele, grămădite unele lîngă altele, nerăspunzîndu-i, le contemplă o clipă, şi privirea sa o apucă în lungul străzilor obscure, pline de mişcare zgomotoasă.

„Oh! voi, le zise el, locuinţe de iepuri din ţara mea, ştiţi ce vă rezervă un viitor apropiat? Ei bine, veţi avea să-mi adăpostiţi servitorii şi frumoasele mele servitoare; îmi veţi da parte din comoara regilor... În aşteptare îmi trebuiesc haine şi încălţăminte, pentru ca să pot păşi cuviincios cu picioarele peste toate lucrurile.

Făcu un pas înainte cu oarecare bruscheţe şi zări că unul din pantofi era găurit pe o parte; cînd se aplecă să examineze avaria, un trecător îl împinse jos, pe trotuar.

„Foarte bine! făcu el; încă o socoteală de aranjat cu ceilalţi. Vă voi răsturna eu mai tîrziu..."

Costă atît de scump să cumperi haine potrivite şi încălţăminte ceva mai fină! Dick sfîrşi colinda sa prin maga-

zine cu convingerea că este convenabil îmbrăcat pentru cîtva timp, însă nu mai avea în buzunar decît cincizeci de şilingi. Se reîntoarse în cartierul docurilor, luă o cameră al cărui pat avea cearceafurile marcate prea vizibil şi puternic imprimat, precauţie folositoare împotriva hoţilor. De altfel, aceste cearceafuri nu păreau să fi fost întrebuinţate vreodată. Cînd socotelile sale fuseră terminate, se duse la sediul Sindicatului Presei pentru a se informa de adresa lui Torpenhow. I se dădu fără greutate. În acelaşi timp află că avea de încasat un sold din onorariu.

— Cît? întrebă el, cu aerul unui om obişnuit a umbla cu milioane.

— Între treizeci şi patruzeci livre, răspunse funcţionarul. Dacă d-voastră doriţi, vi-i putem da imediat, deşi obiceiul casei este de a face socotelile la sfîrşitul lunii.

„Dacă las să se vadă că am nevoie de bani, gîndi Dick, sînt pierdut! Voi vedea ce e de făcut mai tîrziu".

Apoi cu glas tare:

-— Nu merită oboseala! De altfel, mă duc să petrec o lună la ţară. La întoarcere vom termina această mică chestiune.

— Dar sperăm, domnule Helder, că n-aveţi intenţia de a înceta colaborarea cu noi?...

Studiul fizionomiilor făcea parte din meseria lui Dick; el scrută repede pe aceea a convorbitorului său.

„Acest om, îşi zise el, are gînduri ascunse. Nu voi aranja nimic înainte de a-l fi văzut pe Torpenhow. El trebuie să găsească modalitatea unei bune afaceri!"

Plecă, fără să fi promis ceva şi intră în cămăruţa sa, acolo jos, lîngă docuri.

Era în a şasea zi a lunii, şi această lună — făcuse el socoteala cu o groaznică precizie, — avea treizeci şi una de zile.

Gravă problemă pentru un om care nu este cu totul sălbatic şi care e obişnuit să mănînce bine, să trăiască douăzeci şi patru de zile cu cincizeci de şilingi! Problema

devenea aproape de nedezlegat pentru un călător rămas fără sprijin în singurătatea Londrei. Dick trebuia să plătească pentru cameră şapte şilingi pe săptămînă, însă îi rămînea prea puţin, un şiling pe zi, pentru mîncare. Începu, fireşte, să cumpere instrumentele necesare meseriei sale; se lipsise atîta timp! Îşi făcu socoteala, după căutări şi calcule care îi luară o jumătate de zi, şi ajunse la concluzia că hrana cea mai bună o constituiau cîrnaţii şi cartofii de patru bani porţia. Or cîrnaţii, o dată sau de două ori pe săptămînă la dejun, nu sînt de nesuferit; la prînz, chiar cartofii copţi devin monotoni; la cină ei par groaznici. După trei zile, Dick avea groază de cîrnaţi; patruzeci şi opt de ore mai tîrziu, îşi punea ceasul în gaj pentru a se ospăta dintr-un cap de berbec, mîncare mult mai puţin economică, cu siguranţă, cum nici nu s-ar crede, din pricina oaselor şi sosului. Apoi reveni la cîrnaţi şi cartofi. Încercă, în cele din urmă, să se limiteze numai la cartofi şi suferi de crampe stomacale. Atunci îşi amanetă vesta şi cravata şi se gîndea cu durere la sumele risipite nebuneşte în alte timpuri.

În rarele sale plimbări ţinea puţin la exerciţiul care deştepta în el dorinţe de nerealizat, ajunse să împartă pe oameni în două categorii: oameni care par buni la înfăţişare şi ar putea să-i dea ceva să mănînce, şi aceia care ar fi incapabili. „Eu nu ştiu ce mă opreşte să fac atîtea observaţii asupra feţii omului!“ gîndea el melancolic.

Ca recompensă a umilinţei sale, Providenţa îi îngădui într-o zi ca un birjar să uite o mare bucată de pîine pe masa prăvăliei unde el mînca cîrnatul său de seară. Şi-o însuşi, gata să apere, dacă ar fi trebuit, prada împotriva lumii întregi, şi această pomană a împlinirii îl reconfortă.

Totuşi luna se sfîrşi. Dick, arzînd de nerăbdare, merse să-şi încaseze banii, apoi alergă la Torpenhow. Urcînd la ultimul etaj al casei luxoase, unde locuia prietenul său, simţi în lungul scării mirosul mîncărurilor ce se pregăteau. Ajunse în sfîrşit într-o cameră unde două braţe viguroase îl apucară şi îi zdrobiră mîinile... Torpenhow îl trăgea afectuos către

fereastră vorbindu-i despre douăzeci de lucruri deodată!...

— Dar îmi puri slăbit, sărmanul meu Dick! exclamă deodată ziaristul.

— Ai ceva de mîncare? răspunse el, cercetînd cu ochii toate colţurile camerei.

— Da, tocmai am terminat masa. Îţi plac cîrnaţii?

— Ah! nu, te rog, orice în afară de cîrnaţi...

— Ce-i cu moftul ăsta nou?

Dick istorisi cu volubilitate povestea sa în ultimele trei săptămîni, apoi îşi descheie vestonul, nu mai avea vesta.

— Am răbdat mult; am răbdat pînă la capăt; dar am scăpat de toate cu bine!...

— Ei bine, să fie cu noroc! Poate n-ai făcut bine, însă cel puţin ai nervi!... Hai să mănînci! Vom flecări mai tîrziu.

Dick se aruncă asupra ouălor împănate cu slănină şi se îndopă pînă ce îi fu imposibil să mai înghită. Torpenhow îi oferi în sfîrşit o pipă umplută cu vîrf, şi el fumă în linişte, cu aerul fericit al unui om care timp de trei săptămîni a fost lipsit de bunul său tutun.

— Uf, zise el în sfîrşit. E delicios. Ei, şi ce mai e?... Ce ziceam?

— Dar de ce dracu n-ai venit la mine?

— Nu pot: îţi datorez deja prea mult, dragul meu. De altfel, urmam tradiţia acestei mizerii provizorii, şi îţi spun că această foame o să-mi aducă fericire mai tîrziu. În sfîrşit! A trecut, şi nimeni din Sindicat nu-şi închipuie din ce motiv am fost nenorocit. Să mergem acum! Spune-mi precis, în ce stare se găsesc afacerile mele?

— Ai primit telegrama mea, nu-i aşa? Ei bine, ai prins aici. Place nespus ceea ce faci. Nu ştiu de ce, dar aşa e. Admiratorii dumitale, bunii noştri burghezi, găsesc că ai prospeţime şi o manieră originală... Ei vorbesc de „impunerea matale". Pe scurt, o jumătate de duzină de jurnale îţi caută colaborarea şi editorii vor să-ţi ceară să le ilustrezi cărţile.

Dick mormăi cu dispreţ.

— S-ar dori de asemenea să fii văzut terminînd aici

schiţele trimise de acolo, ca să ţi le cumpere. Se pare că banii plasaţi în dumneata nu sînt fonduri pierdute... Cine ar putea să ne explice, Doamne, nepătrunsa nerozie a publicului!

— Eu găsesc că acest public este de o remarcabilă inteligenţă.

— Adică, e totdeauna gata să se arunce asupra cutărui sau cutărui lucru, sub pretext de artă, şi tu ai norocul să fii obiectul ultimului său acces. Pentru un moment, eşti la modă, nu-i nimic de zis! Îmi pare că sînt singurul la Londra, care te cunosc puţin; am arătat unor oameni suspuşi cîteva dintre studiile pe care mi le-ai dat; venind după desenele trimise Sindicatului în timpul campaniei, ele au prelungit succesul dumitale... Oh! norocul este cu dumneata.

— Aşi! Norocul! Norocul, pentru un om care a muncit ca un cîine, cutreierînd lumea, în aşteptarea reuşitei. Le voi da eu şansa!... Mai întîi îmi trebuie un atelier.

—M-am gîndit la aceasta, zise Torpenhow, ducîndu-l în cealaltă parte a culoarului şi deschizînd o uşă. Camera pe care o vezi nu este în realitate decît o mare mansardă; dar cred că aici vei putea lucra. Iată-ţi „luminătorul”, lucarna, geamlîcul spre nord; cum vrei să-i spui. Vei avea loc să te plimbi şi un aşternut să te culci. Îţi ajunge?

Dick trecu repede în revistă această mare cameră, care ocupa o treime din etajul superior al hotelului. Jos, sub ochii săi, curgea Tamisa. Un palid soare galben, pătrunzînd prin fereastră, lumina murdăria locuinţei...

Trei trepte conduceau de la uşă în culoar; altele trei urcau la camera lui Torpenhow, în faţă. Sub scară, era o umbră, străbătută din cînd în cînd de lumină şi se auzeau hohote de voci masculine, zgomote de bătăi în uşă. Ca să ajungi aici, la mansardă, trebuia să urci şapte etaje inferioare, într-o întunecime jilavă.

— Eşti liber aici? întrebă prudent Dick, ca un adevărat fiu al pustiului, care cunoştea preţul libertăţii.

—Absolut! Vei avea chei să deschizi peste tot, toate

îngăduinţele. Într-adevăr, nu este casa pe care aş recomanda-o unui membru al Asociaţiei Tineretului Creştin; dar pentru dumneata, va merge. Am reţinut aceste două camere în timp ce îţi telegrafiam.

— Este de o mie de ori prea bun, dragul meu.

— Să nu-ţi închipui că ne vom odihni cumva!...

Torpenhow îşi trecu braţul în jurul umărului lui Dick, şi astfel, amîndoi se plimbară de-a lungul mansardei, botezată de acum înainte atelier, într-o dulce şi liniştită tovărăşie de idei.

Deodată auziră că bate cineva la uşa lui Torpenhow.

— Vreun palavragiu, cu siguranţă, care vine să-mi ceară să beau! strigă vesel bravul băiat.

Însă palavragiul intră... Era un personaj măreţ, în vîrstă, îmbrăcat într-o redingotă cu revere de mătase. Avea buzele palide penibil întredeschise şi sub ochi atîrnau nişte umflături cărnoase, ca nişte buzunare.

„Aha! Slăbiciune de inimă“, gîndi Dick, observînd aceste semne trădătoare, în timp ce noul venit, prezentîndu-se ca director al Sindicatului Presei, îi strîngea mîna cu afecţiune, „slăbiciune prea mare, chiar pulsul îi pricinuieşte tremuratul degetelor!“.

— Eu sînt unul dintre cei mai înfocaţi admiratori ai dvs., domnule Heldar, spunea acest om, şi ţin să vă declar, în numele Sindicatului, că noi avem faţă de dvs. cele mai mari obligaţii. Din partea dvs., sper că vă veţi întoarce la noi, primii care am avut plăcerea să vă facem cunoscut publicului...

După această frază, el făcu o pauză, ca să răsufle din cauza celor şapte etaje.

Dick aruncă o privire rapidă lui Torpenhow, ca pentru a-l consulta, văzu pleoapa stîngă a corespondentului aplecîn- du-se încet şi rămînînd o clipă nemişcată.

Astfel prevenit, începu imediat ofensiva.

— Mi-o voi aminti desigur, răspunse el. De altfel, m-aţi plătit atît de bine încît niciodată n-aş putea s-o uit. Dar

după ce mă voi fi instalat cu totul aici, aş vrea să-mi daţi schiţele mele. Trebuie să fie aproape o sută cincizeci!...

— Eh!... iată cu adevărat despre ceea ce vroiam să vă vorbesc, domnule Helder! Mă tem însă că nu ne vom înţelege... În lipsa oricărei convenţii particulare, Sindicatul socoteşte că desenele sînt proprietatea sa.

— Ah! atunci, pretindeţi să le opriţi?

— Vezi bine!... Şi noi ne-am bizuit pe dvs., mijlocind o mică expoziţie, care, datorită numelui şi creditului nostru în presă, vă va fi de o netăgăduită utilitate. Atît desenelor cît şi dvs...

— Desenele cît şi persoana mea îmi aparţin, domnule! M-aţi angajat printr-o telegramă, fixîndu-mi salariul cel mai mic posibil... Pe lîngă aceasta nu veţi avea pretenţia de a reţine originalele! Bunule Dumnezeu, este tot ce am pe lume!...

Torpenhow, care supraveghea scena, începu să fluiere încet.

Dick măsura atelierul, părînd că reflectează. El vedea tot aeest mic stoc de mărfuri, care constituiau primele piese din echipamentul său, confiscat, chiar şi debutul campaniei artistice, de acest domn în vîrstă, căruia nu-i reţinuse bine numele, dar care spunea că reprezintă un „Sindicat", lucru pentru care el simţea că nu-i datorează nici cel mai mic respect. Ceea ce depăşea însă orice măsură, era nedreptatea procedeului: văzuse adesea, în alte ţări, impunîndu-se dreptul celui mai puternic pentru a şicana valoarea morală a lucrurilor, a binelui şi a răului; dar îi părea deodată că ar avea o plăcere nestăvilită să strîngă de gît pe acest personaj în redingotă, şi cînd el ridică din nou vocea, aceasta avea o blîndeţe prefăcută în care Torpenhow recunoscu fără greutate semnul care anunţa atacul.

— Mă iertaţi, domnule, zicea Dick cu o extremă politeţe, aţi vrea mai bine să-mi trimiteţi un om mai tînăr decât dvs, cu care să pot aranja această chestiune?

— Eu vorbesc în numele Sindicatului, şi nu văd nevoia unei terţe persoane...

— Ei, bine, vreţi să ştii pentru ce? Fiţi drăguţ, daţi-mi imediat desenele, vă rog!

Directorul privi pe Dick, apoi pe Torpenhow, care rămînea mereu nemişcat, cu spatele aplecat spre zid. Era pentru prima dată cînd i se întîmpla ca un funcţionar să-i ordone să „aibă bunătatea” de a face ceva...

— Da, este mai curînd un furt premeditat, îi zise liniştit Torpenhow, dar v-aţi făcut socotelile, de astă dată, fără angajatul dvs.

Apoi, întorcîndu-se către Dick, căruia părea că-i este greu să mai continue:

— Fii atent! Aici nu sîntem în Sudan!

— Ar trebui să luaţi în seamă, reluă directorul, că Sindicatul nostru v-a făcut cunoscut...

Era o observaţie nenorocită; ea aminti brusc tînărului cei cîţiva ani de hoinăreală, de singurătate, de lupte, de speranţe amăgitoare... şi această amintire forma un neplăcut contrast cu aparenţa de prosperitate neruşinată a individului, care îşi propunea să-i fure rodul muncii sale...

— Ce să-ţi fac? răspunse el, privind fix pe director. Ar trebui să te burduşesc zdravăn, ca pe un hoţ ce eşti; dar ai fi în stare să mori, şi nu doresc moartea dumitale, cel puţin în acest atelier; asta mi-ar aduce nenorocire, în ziua mutatului meu... Oh! Rămîi însă liniştit, te rog! Ţi-aş face rău...

Reţinu cu o mînă braţul adversarului său şi începu cu cealaltă să-i pipăie grăsimea, pe tot corpul.

— Doamne! zise el lui Torpenhow, priveşte, te rog, pe acest bădăran cu părul cărunt care vrea să fure. Am văzut odinioară un cămilar din Esner căruia i se jupuia pielea neagră prin lovituri de curea, fiindcă furase o livră de curmale proaspete. Era uscat şi aspru din cauza frînghiei biciului; dar, ăsta e moale în toate părţile! S-ar spune ca şi carnea femeii!

Nimic nu este mai umilitor decît să fii astfel pipăit şi tratat de un om, care dispreţuieşte să te lovească. Directorul Sindicatului se sufoca, pur şi simplu. Dick se întorcea în jurul lui, pipăindu-l cu vîrful degetelor, ca o pisică călcînd lîna deasă a unui covor. Arătătorul său se plimbă o clipă peste faţa lipsită de sînge a victimei sale, apăsîndu-i umflăturile de culoarea plumbului de sub pleoape.

— Şi dumneata, zici că vrei să-mi ei bunul meu? Dumneata? Cu ochii ăştia? Nu ştii că poţi muri dintr-o clipă în alta? Atunci? Fă-mi plăcerea şi trimite numaidecît o vorbă la biroul dumitale şi fiindcă eşti şeful, dă ordin să mi se aducă desenele prin Torpenhow! Şi să nu lipsească nici unul, hai!... Nu... Aşteaptă puţin; mîna dumitale tremură... Haide! E bine. Haide imediat.

Îi întinse un carnet. Omul scrise ordinul. Torpenhow îl luă şi plecă fără să spună un cuvînt, în timp ce Dick întorcîn- du-se în jurul prizonierului său, care rămînea mut, paralizat, ca prins de o forţă magnetică, îi da liniştit cele mai bune sfaturi pentru mîntuirea sufletului său.

Torpenhow reveni în curînd încărcat cu un enorm portefeuille. În momentul în care intra, auzi aceste cuvinte pronunţate de Dick, cu o voce împăciuitoare:

— Cred că lecţia îţi va servi. În orice caz, aminteşte-ţi că dacă ai să înaintezi plîngere şi ai să mă acuzi de violenţă, aş şti să te regăsesc şi să te corijez atît de aspru încît ai putea să mori de-a binelea. Aceasta n-ar face de altfel decît să-ţi grăbească puţin sfîrşitul sau în orice caz să te sature pentru mult timp. Acum, du-te, şterge-o!

Omul ascultă şi se duse împiedicîndu-se...

—Iată o bandă de hoţi! strigă Dick cînd el fu plecat. Îţi poţi închipui ceva mai infam decît acest individ, care complotează liniştit să despoaie pe un sărman artist de tot ceea ce posedă?... Socoteala desenelor, Torp?

— Da: o sută patruzeci şi şapte. Ah! sînt forţat să-ţi mărturisesc că debutezi bine, pentru întoarcere!...

— Pentru ce se aşează în calea mea? Ceea ce voiau să-mi ia nu era decît o afacere de cîteva livre, pentru aceşti oameni, dar pentru mine era totul... Crezi că va înainta plîngere? Oh! nu, i-am dat o mică consultaţie gratuită asupra sănătăţii, care-l va face să se gîndească.

Două minute mai tîrziu, Dick, întins jos, pe burtă, se adîncea în conţinutul portefeuille-lui; examina una cîte una toate schiţele sale şi izbucnea în rîs zgomotos, gîndindu-se la preţul derizoriu pe care-l pretinsese pentru ele.

Torpenhow îl lăsase în contemplaţia sa; cînd se întoarse, destul de tîrziu, după amiază, el zări de la uşă pe Dick sărind de bucurie înaintea ferestrei.

— Am făcut o afacere cum nici nu credeam, Torp! strigă el dînd din picioare; hotărît, desenele mele sînt foarte bune. Se vor vinde ca pîinea caldă. Vreau să fac o expoziţie pe cont propriu. O să turbeze cei care voiau să mi le fure...

—Haide, răspunse Torpenhow, mereu calm, hai să luăm puţin aer şi să rugăm cerul să te mîntuiască de păcatul trufiei, dacă se poate!... Şi apoi ocupă-te să-ţi aducă lucrurile din cocioaba unde locuieşti, ca să căutăm să aranjăm puţin această sufragerie...

V

După cîteva săptămîni, Torpenhow, întorcîndu-se la Londra după o odihnă la ţară, găsi pe Dick aşezat, cu faţa veselă, înaintea şevaletului său.

— Ei bine, merge mereu, acest succes? îl întrebă el.

— Mereu, dragul meu Torp. Şi-l vreau, îl vreau fără încetare! Vacile cele slabe au murit; trăiască vacile cele grase!

—Ia seama, dragul meu, cînd nu urmăreşti decît cîştigul rişti să faci o treabă proastă.

El se lungi pe un divan, unde micul fox-terrier, care îl urma, sări numaidecît pentru a se încolăci şi a adormi pe

pieptul său. Dick îşi prepara paleta. În faţa lui o masă de modele păstra urmele noroioase ale ghetelor soldatului care, desigur, o părăsise. Un manechin stătea nemişcat, lîngă un morman de obiecte diferite, teci de sabie, tigve, centuri, decoraţii, peste uniforme şi pachete de tunici. O panoplie de arme exotice era atîrnată pe zid. Soarele de toamnă apunea la orizont, învăluind toate acestea într-o ceaţă de aur. Umbrele întunecau deja colţurile atelierului.

— Da! strigă Dick cu o voce hotărîtă; da, iubesc succesul, îmi plac complimentele, iubesc plăcerea şi, mai presus de orice, iubesc banii, ceea ce mă face să apreciez numai oamenii care îmi procură toate acestea. Înţeleg, totuşi, că ele nu sînt de nici un folos corpului!

— Nu vorbeşti rău despre ei, fiindcă profiţi de pe urma lor. Îmi închipui că această senzaţională expoziţie a operelor tale ţi-a adus mult, hai? Ai ştiut că ziarele au numit-o „Parada sălbatică"?

—Ce mă interesează? Am vîndut tot ce am avut, tot, pînă la ultima bucăţică de pînză. Cred, pe cuvîntul meu, că domnii cunoscători mă socotesc drept un artist, care s-a format singur, ca o specie de mîzgălitori din piaţă! Alaltăieri, unul dintre aceşti bonomi miraţi a susţinut că umbrele pe nisipul alb nu pot să fie albastre... albastru marin, cum le-am pictat şi cum sînt! E adevărat că acest observator, m-am convins repede, nu văzuse niciodată altă plajă decît aceea de la Brighton. Aceasta nu-l împiedica să filozofeze asupra Artei. Mi-a făcut un curs, mă rog, şi m-a sfătuit cu tărie să studiez tehnica. Ah! dacă l-ar fi auzit bătrînul Kami!

— Ah! Ai lucrat dumneata la Kami? Cînd?

— La Paris, timp de doi ani. El ne învăţa prin sugestie, fără să indice ceva prin cuvinte. Singura explicaţie pe care o dădea era: „Continuaţi, copiii mei! Descurcaţi-vă după cum puteţi!“ Şi totuşi, avea un penel dumnezeiesc şi înţelegea culoarea. O visa; o vedea...

— À propos de culori, întrerupse Torpenhow, îţi amin-

teşti efectele extraordinare pe care le-am văzut în Sudan?

— Taci! zise Dick adînc mişcat de evocarea acestei amintiri. Îmi vine poftă să plec numaidecît acolo! Ce tonuri calde! Opalul şi pămîntul de umbră, chihşo, bariş şi rubiniul şi roşul cărămiziu, şi sulful... minunatul galben al sulfului, ca şi creasta unui cacatöes! Şi alături de acesta, fonduri brune, cu stînci aproape negre, luminînd peste tot, şi o friză decorativă de cămile desenînd o ghirlandă de flori, pe un cer pai şi pur, ca o peruzea.

Se sculă şi începu să meargă prin atelier.

— ...Ei bine, dacă aş încerca să redau astea, aşa cum le-a făcut Dumnezeu, şi să le înfăţişez ochilor cu talentul pe care îl am...

— Încîntătoare modestie!... Continuă.

— ...O jumătate de duzină de găgăuţi de ambele sexe ar pretinde că ele nu există şi că, în orice caz, aceasta nu este artă.

— În loc să te ocupi de toate aceste baliverne, în lipsa mea, Dick, ai fi făcut mai bine să te fi dus la cîrciumă şi să te fi îmbătat.

— Ai dreptate, ar fi fost mai înţelept... Dar, cel puţin, discursurile acestor amatori m-au învăţat cîte ceva.

— Ah! Ce, te-au învăţat ei ce este arta?

— Da! Să dai publicului ceea ce este capabil să înţeleagă şi odată ce i-ai dat... să reîncepi. Aşa, uite!... (el întoarse o pînză care avea faţă ascunsă spre zid), iată o mostră de artă veritabilă. Va fi reprodus în facsimil pentru prima pagină a unei reviste săptămînale. Am intitulat-o „Ultimul glonţ"... Îţi aminteşti mica acuarelă pe care am făcut-o la porţile de la El-Moghrib? Acelaşi subiect, mult mărit. Iată cum l-am reluat aici: am atras, dîndu-i să bea, modelul meu, un magnific carabinier; l-am îmbătat, l-am îmbătat cumplit, pînă cînd am ajuns să-l fac un sălbatic, îngrozitor, stăpînit de draci. I-am aşezat pe cap o cască colonială, am făcut ca faţa sa să exprime groaza tragică a morţii; am făcut să izbucnească sîngele din rană... Poate nu

era frumos, nici prea desăvârşit; dar îţi jur că era un soldat care luptă, un om care moare.

— Mereu modest! zise Torpenhow.Dick începu să rîdă.

— Ah! vorbesc pentru dumneata... Nu, cu adevărat, l-am făcut de la mine mai bine, ţinînd socoteală de strălucirea picturii în ulei. Ei bine, ai crede că directorul acestei mizerabile reviste a avut obrăznicia să-mi spună că tabloul meu ar supăra pe abonaţii săi?... Că e prea brutal, prea grosolan, prea violent? Desigur, omul este blînd ca un miel, nu-i aşa, cînd îşi apără viaţa!... Acestui director îi trebuia ceva mai calm, în culori mai clare... Ah! ce-aş fi putut să-i răspund? Dar mai curînd aş încerca să conving un nătărău decît un director al unei reviste de artă. Mi-am luat înapoi „Ultimul glonţ”, şi iată rezultatul noii mele munci. Am îmbrăcat pe luptătorul meu într-o măreaţă haină roşie, fără cusur, asta-i artă! Am lustruit scrupulos pantofii săi, vezi acest mic luciu, corect aşezat în dreptul degetului mare? Asta-i artă! I-am curăţat carabina cu cea mai mare grijă, căci toată lumea ştie că o carabină este curată cînd te serveşti de ea: iată arta! I-am lustruit casca; se întrebuinţează totdeauna pastă de poleit, în campanie, căci fără ea nu e artă! Am ras pe omul meu, am dat trăsăturilor sale o expresie de pace senină şi deplinătate fericită. Rezultatul: o medalie de croitor militar. Preţul: graţie cerului, dublu faţă de cît aş fi obţinut pentru prima mea schiţă, care nu era deloc rea!...

— Şi atunci, îţi închipui că asta o să rămînă opera dumitale personală?

— De ce nu? Eu am făcut-o, eu singur, pentru cea mai mare glorie a artei naţionale şi în cinstea lui Dickenson’s Weekly.

Torpenhow trase cîteva fumuri din pipa sa fără a spune ceva, apoi dădu verdictul, o dată cu un nor de fum albastru din piept:

— Dacă nu ai fi decît un burduf umflat de vanitate idioată, domnule Dick, aş da din umeri şi te-aş lăsa să te

duci dracului, călare pe mîzgăleala dumitale: însă cînd mă gîndesc la prietenia ce mă leagă de dumneata, cînd constat că te făleşti atîta cu infernalul dumitale amor propriu, susceptibilitatea ridicolă a unei fetiţe de doisprezece ani, cred necesar să mă deranjez pentru binele dumitale. O să vezi îndată!...

Şi cu vîrful ghetei sale, Torpenhow sfîşie pînza, în timp ce foxterrier-ul, deşteptat, crezînd că aude un şoarece, sări pe pămînt.

— N-ai decît să te mînii, dacă vrei! continuă el. Nu?... Taci?... Atunci urmez: nici un om născut din femeie, nici unul, înţelegi, nu este atît de tare încît să dispreţuiască publicul şi să-şi bată joc de el, chiar dacă acest public este... aşa cum l-ai calificat tu...

—Dar el nu ştie nimic! El nu vede nimic! Şi de altfel ce se poate aştepta de la fiinţe născute şi crescute în această lumină?

Dick arătă cu un gest ceaţa galbenă, care încerca să lumineze fereastra.

—Dacă le trebuie pomadă, noi le dăm pomadă, pentru că ei o plătesc. Aproape toţi sînt bărbaţi şi femei, nu sînt zei.

—Frumos şi bun; însă n-ai dreptul să-ţi baţi joc de ei. Dacă nu iei seama, vei cădea foarte repede sub vraja carnetului de cecuri, ceea ce e mai rău decît moartea. Te vei îmbăta de banii uşor căpătaţi: iată-te pe jumătate ameţit. De dragul banilor, mărturiseşti că eşti gata să faci, cu hotărîre, opere proaste, ca şi cînd n-ar trebui să se întîmple să le faci, tot atît de bune, fără s-o vrei şi fără s-o ştii!... Ei bine, eu care te iubesc, Dickie, şi ştiu că mă iubeşti, eu o să-ţi tai nasul dacă nu-mi promiţi că, fie şi pentru tot aurul din Anglia, nu vei mai face aşa ceva. M-ai înţeles?... Jură!

—Imposibil! răspunse Dick. Ar trebui chiar să mă supăr, căci mi-ai stricat pînza, şi negreşit voi avea o scenă la Dickenson... Dar e mijlocul dumitale de a urî. Eşti atît de cumplit de rezonabil!

—Ei, ca pentru Dickenson! De ce lucrezi pentru magazine acum? Asta înseamnă a înjosi talentul.

—Asta îmi aduce foarte mult doriţii dolari, răspunse Dick, cu mîinile în buzunare.

Torpenhow îl contemplă o clipă cu un profund dispreţ.

— Te socotesc om şi nu eşti decît un copil.

— Nu este adevărat! strigă Dick cu o emoţie subită. N-ai deloc idee ce înseamnă posesia a cîţiva bani pentru un sărman pictor căruia i-au lipsit totdeauna. Ah! dacă ai şti cîte lipsuri am uitat, cîte bucurii am cucerit. Pentru că sînt la modă, vreau să profit, atîta timp cît va dura aceasta. Publicul plăteşte, pentru că el nu înţelege nimic!...

— Şi care sînt, mă rog, pretenţiile Majestăţii Voastre? Nu poţi să fumezi destul, nu bei, nu mănînci bine şi trebuie să te îmbraci la întuneric, dacă judec ţinuta dumitale.

Alaltăieri, n-ai vrut să cumperi un cal, cînd ţi-am propus, pretinzînd că ar putea să cadă şi să rămînă şchiop, şi că n-ai nevoie să iei trăsura ca să traversezi strada. Oricît de nebun ai fi, în sfîrşit, nu poţi presupune că anumite hoteluri şi marfa vie care se vinde acolo n-ar fi indispensabile vieţii... Atunci, la ce dracu ai nevoie de bani?

—Pentru a-i avea lîngă mine, şi pentru a mă simţi încălzit la lumina lor. Providenţa îmi trimite nuci atît timp cît eu am dinţi să le sparg; n-am găsit încă ceva ce vreau să dau; dar îmi ţin dinţii gata!... Şi apoi, cine ştie, poate dumneata şi cu mine, datorită acestui bun chilipir care-mi vine, am putea să facem în curînd înconjurul acestei vaste lumi...

— Să nu facem nimic? Să ne plictisim singuri? Fără a lupta cu duşmanii şi fără a avea adversari cu care să ne luăm la întrecere? Mulţumesc! Într-o săptămînă n-aş mai putea să-ţi vorbesc. De altfel, eu n-aş merge, căci n-aş vrea să profit din suma destinată sufletului dumitale!... Să terminăm, Dick, nu mai avem ce discuta; eşti un mare bleg!

— Eu nu găsesc! Cînd eram pe bordul acelei corăbii cu porci chinezeşti...

— La dracu cu toate amintirile foarte obscurului d-tale trecut. Porcii nu sînt pentru publicul englez, punctul de vedere în plină mare nu este punctul de vedere de aici, şi respectul de sine însuşi este respectul de sine însuşi, peste tot acelaşi. Du-te să te plimbi, nu mai sta în loc şi să ne silim sa ne formăm puţin „bunul simţ“, dacă se poate. Eu mă duc să aştept pe camaradul nostru „Antilopa“, care trebuie să sosească. Pot să-i arăt cocioaba dumitale?

— Bineînţeles. O să ajungi să mă întrebi, în curînd, dacă trebuie să baţi la uşă!...

Torpenhow sosi în curînd, urcînd cu greu pînă la al şaptelea etaj, cu confratele căruia îi anunţase vizita. Era cel mai vechi, cel mai puternic, şi cel mai uriaş dintre corespondenţii militari ai presei britanice, de unde această porecla graţioasă, „Antilopa”. Debuturile sale începeau de la invenţia puştii automate, şi de atunci el asistase la toate campaniile din lumea întreagă. Nu uita niciodată să anunţe, la începutul convorbirilor sale, tulburări în Balcani pentru primăvara apropiată şi judeca de sus toate lucrurile, rămînînd cel mai bun om din lume.

Torpenhow îl puse la curent cu succesele lui Dick şi cu aerele lui. El îi arătă pînza stricată, în faţa căreia Antilopa strigă:

— Dar e o cromolitografie, o odioasă cromolitografie!... Desigur, Dick a pus mîna frumuşel pe genul preferat de acest gogoman de public, care gîndeşte cu picioarele şi citeşte cu coatele. Nepăsătoarea neruşinare a acestei pînze aproape îl scuză. Dar ce mai, nu trebuie să lăsăm copilul să meargă pe această cale. L-am tămîiat prea mult... Îl vom trata ca pe un al doilea Detaille şi ca pe un supra-Meissonnier. Moda îl va pierde, dacă nu vom aranja lucrurile. Voi pune să fie tăvălit prin cîteva foi şi-l voi burduşi chiar eu în „Cataclismul” ca să-i curm trăncăneala şi să-l forţez să lucreze...

Şi cei doi oameni continuară să se întreţină asupra tînărului lor protejat.

În acest timp Dick era instinctiv mînat înspre fluviu, spre a căuta o inspiraţie. Răzimat de parapetul de la Embankment, privea cum curge Tamisa sub arcadele podului din Westminster. Începu să se gîndească la sfaturile lui Torpenhow, apoi, urmînd aplecarea naturală a spiritului său, sfîrşi prin a se cufunda în studiul fizionomiei gloatei. Se mira că unii oameni pot să rîdă, cu moartea vizibil înscrisă în trăsăturile feţei lor. Alte feţe vulgare şi grosolane cîteodată iradiau dragoste. Altele însă apăreau încreţite şi ofilite de muncă. Fiecare putea să fie folositor: suferinţa săracilor îi servea la instruirea sa şi averea bogaţilor plătea cheltuielile studiilor sale. Astfel, creditul său în lume şi la Bancă se vedea mărit.

Cît suferise el? Putea acum bine să ia taxă asupra mizeriei sau prostiei altora!...

Ceaţa se risipi puţin, şi soarele străluci în apă, ca un disc mare de un roşu sîngerat... Dick rămase nemişcat, aplecat pe parapet ca să asculte vocea fluviului care se asemăna nurmurului îndepărtat al mării, la reflux...

O adiere de vînt, alunecînd de-a lungul rupturilor de brumă, aruncă în faţa tînărului fumul negru al unui vapor, care făcea curse în josul cheiului... Fu o clipă orbit... Atunci se întoarse instinctiv îndărăt şi se găsi în faţă cu Maisie!

Imposibil să se înşele. Anii scurşi făcuseră din copil o femeie, dar ei nu putuseră schimba nici ochii de un cenuşiu şters, nici finele buze de purpură, nici această gură expresivă, nici această bărbie ferm modelată. Pentru ca totul să fie ca altădată ea purta o rochie cenuşie, strînsă pe corp.

Sufletul omenesc, fiind fără putere şi fără control asupra propriilor sale mişcări, Dick înaintă şi zise: „Tu! Maisie!“ — în felul liceenilor, care regăsesc un camarad.

Şi Maisie, la rîndul ei, zise: Oh! tu eşti, Dick?

Apoi, împotriva voinţei lui şi înainte ca creierul său, deabia degajat de ideile viitorului, care îl preocupau, să fi avut timp să-i comande nervii, simţi sîngele bătîndu-i furios în fiecare arteră a corpului său, gura i se uscă. Ceaţa se

îndesi din nou, şi faţa Maisie-ei îi apăru ca un alb de perlă, în lungul acestui voal aerian. Nu-şi spuseră nici un cuvînt; însă Dick începu să meargă lîngă ea, şi colindară cheiul, unul lîngă altul, cu aceiaşi paşi, fără a se mai întrece sau a se depărta unul de altul, ca în excursiile lor de după amiază, de altădată, pe plaja noroioasă. Deodată Dick întrebă, cu o voce puţin răguşită:

—Ce s-a făcut Ammoma?

—A murit... Oh! nu din pricina cartuşelor, nu, din altă indigestie. Ea a fost întotdeauna mîncăcioasă!... Caraghios, nu-i aşa?

—Ce este caraghios? Că a murit Ammoma?

—Nu!... Întîlnirea noastră... Din ce parte veneai?

— Din colo.

El arătă estul, de-a lungul ceţii.

— Şi dumneata?

— Oh! eu locuiesc spre nord, în partea de unde vine negura, acolo jos, la intrarea în parc. Lucrez mult.

— Ce lucrezi?

—Pictură. Nu ştiu să fac altceva.

— Trebuie să lucrezi? Ce ţi s-a întîmplat? Aveai o rentă de trei sute de lire...

— O am şi acum... Pictez, asta-i tot...

— Şi trăieşti singură?

— Cu o prietenă. Nu o lua aşa de repede, Dick; iată că am pierdut pasul.

— Ai observat?

— Desigur, nu eşti niciodată în pas.

—E adevărat. Îţi cer iertare... Ai continuat să pictezi?...

—Da, îmi plăcea. Am lucrat mai întîi la „Stade”, apoi la atelierul Merton, la Saint John’s Wood; în sfîrşit, am făcut copii la National Gallery, şi acum sînt eleva lui Kami.

— Dar Kami este la Paris!...

— Nu, are atelierul său de elevi la Vitry-sur-Marne. Lucrez la el toată vara, şi revin în timpul iernii la Londra, unde am casa mea.

— Vinzi mult?

— Aşa şi aşa!... nu mult. Ah! iată omnibusul meu. Dacă îl las să treacă, pierd o jumătate de oră. Adio, Dick.

— Adio, Maisie... Nu vrei să-mi dai adresa? Trebuie să te revăd. Aş putea probabil să-ţi fiu folositor. Eu... pictez şi eu.

— Poate revin mîine în parc, dacă lumina nu va fi bună pentru lucru. Plec din Marble-Arch, unde mă întorc printr-un mare ocol. E plimbarea mea preferată. Te voi vedea cu siguranţă!

Se urcă în omnibuz şi fu în curînd cuprinsă de ceaţă.

— Cine dracu m-a pus s-o las să plece! strigă Dick întorcîndu-se acasă.

Torpenhow şi Antilopa îl regăsiră aşezat pe treptele atelierului, repetînd cu voce înceată: „Cine dracu m-a pus“.

— Dracu îţi va folosi mai mult, dacă vei spune ce ai făcut! spune Antilopa ridicînd masa sa neagră de după umărul lui Torpenhow şi învîrtind în mînă o foaie — manuscris pe care cerneala începea să se usuce. Umblă zvonul, Dick, că eşti atins de o sminteală la cap.

— Salut, Antilopo! Te-ai întors? Ce mai fac marii Balcani? Dar micii Balcanii? Îţi spun că ai o parte din figură strîmbă, ca întotdeauna. Nu eşti întreg.

— Lasă-mi mutra în pace. M-am hotărît să te aranjez în ziare. Torpenhow îşi refuză acest lucru dintr-un scrupul de delicateţe rău înţeleasă; însă eu tocmai am examinat toate mîzgăliturile atelierului dumitale, şi le găsesc pur şi simplu infecte...

— Ah! dumneata le găseşti? Ei bine! Încearcă numai să le descrii; eşti incapabil. Îţi trebuie atît loc pentru a te mişca pe hîrtie ca unei corăbii de comerţ încărcată, pe mare. Dar, să vedem! Citeşte-mi. Şi caută să fii scurt, că mi-e somn.

—Hm! Iată concluzia paragrafului consacrat tablourilor dumitale. „Pentru o operă făcută fără convingere, pentru talentul risipit în trivialităţi, pentru o muncă vizînd cu hotărîre cîştigul laudelor unui public zăpăcit de modă...

— Ah! bine, e vorba mereu de „Ultimul glonţ!“ Continuă...

— „...public zăpăcit de modă, nu este decît o judecată posibilă; uitarea, uitarea, frate mai mic al inteligenţei şi frate mai în vîrstă al dispreţului. Cînd domnul Heldar ne va fi adus proba că nu merită această judecată...

— Aş! Aş! rîse incorigibil Dick. Concluzia dumitale nu valorează nimic şi nu e decît un jurnalism murdar; ceea ce nu o opreşte să fie întru totul adevărată. Dar, spune-mi, specie de bătrîn atlet crestat şi stricat, uiţi că eşti angajat la începutul fiecărui război să deschizi setea de sînge a brutalului şi orbului public englez? În zilele noastre s-au suprimat luptele de arenă; dar s-au înlocuit prin articolele corespondenţilor speciali. Dumneata nu eşti decît un gladiator obez. Deschideţi o trapă şi povestiţi ororile pe care le-aţi văzut. Aveţi tot atîta originalitate ca şi un „călugăr auster”, o „actriţă amabilă” sau un „ciclon devastator!” ...Şi aveţi pretenţia să-mi daţi lecţii?... Antilopo, dacă nu m-aş reţine şi ai merita osteneala, aş face caricatura dumitale în patru ziare!

Antilopa se speriase. El nu prevăzuse aceasta.

— Ai, continuă Dick, eu confisc mîzgăleala dumitale, şi iată ce fac cu ea!

Manuscrisul zbură, rupt în bucăţi mici, în locul întunecos de sub scară.

—Şi acum, pleacă acasă, Antilopo. Întoarce-te la pătuţul dumitale singuratic, şi dă-mi pace! Vreau să dorm pînă mîine.

— Dar nu e decît şapte! strigă Torpenhow încremenit.

— Este două dimineaţa, dacă e pofta mea! răspunse Dick îndreptîndu-se către camera sa. Sînt gata să trec printr-o criză serioasă, şi mă voi abţine să cinez.

Se închise şi zăvorî uşa.

— Nu e nimic de făcut cu acest om! zise consternat Antilopa.

— Să-l lăsăm! E nebun de legat.

La orele unsprezece, cîteva ciocănituri se auziră la uşa atelierului.

— Antilopa este încă cu dumneata? întrebă o voce din interior. Spune-i că aş fi putut să-i rezum tot stupidul lui articol în acest cerc vicios: „Oamenii liberi sînt sclavi, şi numai sclavii cunosc libertatea”... Spune-i de asemenea că este un imbecil, Torp, şi că şi eu sînt la fel...

— Foarte bine! vino să luăm masa. Nu e bine să fumezi pe stomacul gol.

Nici un răspuns.

VI

A doua zi dimineaţa, Torpenhow găsi pe Dick nehotărît, într-un nor de fum.

— Ei! nebunule, cum te simţi azi?

— Nu ştiu: mă studiez.

— Ai face mai bine să începi să lucrezi.

— Posibil! Dar nu mă îndeamnă la nimic. Am făcut o descoperire Torp: mă gîndesc la mine.

— Să fie într-un ceas bun! Această revelaţie, pe care o încerci, este urmare a dojenilor mele sau a acelora ale Antilopei?

— Nu! Mi-a venit aşa, singură... Cu siguranţă, mă studiez mult. Haide! Vreau să lucrez. Răsturnă o jumătate de duzină de desene neterminate, bătu darabana distrat pe o pînză nouă, curaţi trei penele asmuţi pe Binkie, fox-terrier-ul, să muşte picioarele manechinului, scotoci în colecţia de arme şi îmbrăcăminte şi sfîrşi prin a ieşi brusc, declarînd că lucrase destul pentru astăzi...

— Desigur, e necuviincios, spuse Torpenhow. E prima dată cînd Dick pierde o dimineaţă luminată ca aceasta. Ce i-a trecut prin minte? Aceasta mă va face să-l las singur cîteva săptămîni!... Poate s-a obişnuit să iasă singur! Trebuie să mă liniştesc.

Sună pentru a chema pe garantul hotelului, un bătrîn chel, pe care nimic nu putea să-l mire, nici să-l zăpăcească.

—Beeton, domnul Heldar a cinat în oraş în timpul absenţei mele?

— Nu şi-a părăsit o singură dată obiceiul, domnule, de o lună. De cele mai multe ori cina aici. Cîteodată mergea să-şi petreacă seara la teatru, şi se întorcea cu cîţiva prieteni care făceau gălăgie în casă, pentru că dînşii coborau pe rînd, cîntînd, ca să caute whisky...

— Iată ceva ce mă linişteşte, îşi zise Torpenhow. Orgiile sînt salvatoare şi, de altfel, Dick are capul întreg. Ah! Dacă ar fi umblat după o femeie, m-ar fi neliniştit mai mult! Binkie, căţeluşul meu, să nu fii niciodată om, auzi tu? Oamenii sînt brute supărătoare, care fac lucrurile fără să se gîndească!

În acest timp Dick se îndreptă către nordul din Hyde Park, însă în realitate i se părea că se plimbă cu Maisie pe plaja bancurilor de nisip. Îşi aminti deodată ziua cînd împodobise coarnele Ammomei cu panglici de hîrtie, şi aceasta îl făcu să rîdă. Zece ani trecuseră de atunci!... Şi imaginea Maisie-ei se lega strîns de aceste amintiri!... Maisie în rochie cenuşie, pe prund, îndepărtînd de pe ochii săi părul ud, încurcat şi rîzînd la vederea corăbiilor de pescuit, fugind şi cu părul fluturînd la bătaia vîntului... Un soare de foc în noroi, şi Maisie cu bărbia în vînt, respirînd cu dezgust aburii săraţi... Maisie fugind din faţa vîrtejului care mătura plaja, în timp ce vîntul îi arunca în urechi un nisip tare ca grăunţele... Maisie, plină de o liniştită siguranţă, spunînd doamnei Jannett îndrăzneaţă minciuna, pe care Dick o confirma printr-o minciună şi mai mare... Maisie alegîndu-şi frumos drumul, din piatră în piatră, cu un pistol în mînă, cu dinţii strînşi... Maisie, mereu în rochie cenuşie, odihnindu-se pe iarbă, la gura unui tun al fortului Keeling, lîngă un mac de mare, care clătina uşor floarea sa galbenă.

Aceste imagini defilară prin faţa lui una cîte una. Ultima rămăsese mai mult timp decît celelalte în faţa ochilor

săi. Se simţea fericit, perfect liniştit, cum nu fusese niciodată. Nu îi veni ideea că ar putea mai bine să lucreze în această dimineaţă decît să hoinărească prin parc.

„Se face o admirabilă lumină pentru a lucra“, îşi zise el, totuşi cu linişte, privind înaintea sa. „Asta trebuie să facă multă plăcere sărmanilor artişti... Ah! iat-o pe Maisie”...

Ea se apropie de el, venind din Marble Arch, şi imediat observă că mersul ei rămăsese acelaşi. Îi părea bine că o regăseşte mereu pe „Maisie“, mereu asemănătoare tovarăşei sale de altădată...

Nu se salutară apropiindu-se, căci nu avea deloc acest obicei.

—Ce faci afara atelierului la această oră? întrebă el ca şi cum ar fi avut dreptul.

— Iau aer, foarte simplu. M-am enervat pe o bărbie pe care am sfîrşit prin a o şterge; apoi am lăsat o grămăjoară de răzături pe cuţit şi am ieşit...

— Cunosc asta! Ce te-a necăjit?

—Un gen de cap. Nu iese. Nu cunosc nimic mai descurajant...

—Pe mine nu mă nemulţumeşte nimic mai mult decît o pînză curăţită pentru a picta pielea. Fibra devine lînoasă şi reapare cînd culoarea s-a uscat.

— ...Dacă nu cureţi cu grijă.

Maisie schiţă cu mîna gestul voit. Avea o pată de roşu pe manşeta albă. Dick începu să rîdă.

— Mereu tot aşa de puţin îngrijită.

— Te sfătuiesc să nu mai vorbeşti! Priveşte-ţi manşetele dumitale!

—Adevărat! a mea e mult mai murdară. Mă tem, vai, că nu ne-am schimbat prea mult. Totuşi, să vedem...

Începu s-o privească cu atenţie. Pîcla albastru-pal a acestei dimineţi de toamnă, răspîndită printre trunchiurile arborilor din parc, forma un fond străveziu drăguţ, pe care-l tăiau: rochia gri a tinerei fete, pălăria sa de catifea neagră, aşezată simplu pe cozile negre şi delicatul ei profil.

— Nu, nimic nu s-a schimbat. Ce fericire!... Îţi aminteşti ziua cînd ţi-am cusut cozile într-un săculeţ?

Maisie făcu un semn afirmativ, şi o lumină de surîs răutăcios trecu prin ochii săi, apoi îl privi pe Dick.

— Aşteaptă puţin! Gura ta se micşorează la cele două colţuri. Are ceva care nelinişteşte... Ce te frămîntă, Maisie?

— Nimic, decît eu însumi. Nu progresez, deşi mă străduiesc mult! Kami îmi spunea:

— „Continuaţi domnişoarelor! Continuaţi mereu, copiii mei!“ Nu-i aşa că vă zicea la fel? Este descurajanta sa manieră de a îndemna la lucru.

— Da, e bine aşa. Totuşi, el mi-a spus, vara trecută, că fac progrese şi că mă va lăsa să expun, în acest an.

— Unde? Aici?

— Oh! nu: în Salon la Paris.

— La dracu! Zbori prea departe!

— E atîta timp de cînd bat din aripi! Şi dumneata Dick, unde expui?

— Eu nu expun; eu vînd.

— Ah!... Care e genul dumitale atunci?

— Cum, nu ştii?

El deschide ochii mari. Era posibil ca ea să ignore succesul său? Cum să i-l facă cunoscut? Nu erau departe de Marble Arch.

— Întoarce-te pe Oxford Street cu mine, vrei? Vreau săţi arăt ceva.

Un mic grup de curioşi staţionau înaintea unui magazin de gravuri pe care Dick îl cunoştea bine.

— Sînt cîteva reproduceri din operele mele în vitrină, zise el cu un orgoliu stăpînit.

Niciodată nu i se păruse atît de măgulitor să fie admirat.

— Iată genul în care pictez. Îţi place?

Maisie contempla furiosul galop al unei baterii de campanie, alergînd sub foc pentru a lua poziţia... În spatele ei în mulţime, doi artilerişti îşi schimbau impresiile asupra

tabloului:

— Calul din stînga este pierdut, zice unul din ei. A primit o lovitură a dracului! Dar trage mult folos de la alţii. Vizitiul e mai bun decît tine, Toni. Priveşte cu ce dibăcie îşi mînă animalul!...

— La următoarea lovitură, răspunse Tom, servantul numărul trei va cădea din cheson...

— Oh! nu. Se ţine bine, va rămîne acolo.

Dick supraveghea faţa Maisie-ei şi inima sa se umfla de bucurie şi orgoliu. Cît despre tînăra fată, ceea ce se spunea în jurul ei o izbea mai mult ca opera însăşi... Iată ceea ce am dorit atîta!... îşi zicea Dick cu voce înceată.

— Priveşte pe toţi aceşti oameni, în jurul nostru, Maisie. Nu-i aşa că sînt surprinşi? Nu văd altceva decît tabloul meu. Ei nu ştiu ceea ce îi face să zgîiască ochii şi să rămînă cu gura căscată, dar eu o ştiu: am atins foarte precis.

— Da, da, văd... Oh! cît aş vrea să mi se întimple într-o zi un lucru asemănător!...

— Ah! Vezi bine, a trebuit să merg să-l caut foarte departe! Nu mi-a venit singur... Ei bine, ce zici?

— Zic că e un adevărat succes. Povesteşte-mi cum l-ai căpătat!

Se întoarseră în parc şi Dick începu să repete pentru ea toate aventurile sale, cu exuberanţa unui tînăr care vrea să pară de valoare în faţa unei femei. „Eu“-rile şi „eu“-rile defilau de-a lungul povestirii sale, cum se succed stîlpii telegrafici, inevitabili şi periodici, prin faţa ochilor călătorului. Maisie asculta, cu o mică clătinare din cap de mirare sau de aprobare. Păţaniile dureroase ale povestitorului, lipsurile sale, luptele sale, toate acestea nu o tulburau deloc, nu o opreau să urmărească cu atenţie povestirea. Pentru Dick, era ca şi cum ar fi recitat un poem epic. La sfîrşitul fiecărei strofe, el încheia: şi aceasta îmi dădu noţiunea culorii şi aceasta mă făcu să înţeleg jocurile de lumină, şi în cutare loc îmi apropia cutare clar, pe care voiam să-l posed.

El făcu să parcurgă dintr-o bucată de drum jumătatea

globului, vorbind, vorbind încă, cum nu vorbise în viaţa lui. Şi în crescînda sa exaltare, fu cuprins de dorinţa nebună de a prinde pe această tînără fată, care îl aproba cu o uşoară mişcare din cap zicind: „Înţeleg! Continuă"... s-o prindă, să o răpească, căci era Maisie, căci ea pătrundea, în sfîrşit, gîndul său, căci ea era binele său, căci ea era adorabilă şi adorată între toate femeile...

Însă se reţinu...

— Iată cum am făcut ca să învăţ ceea ce ştiu, încheie ei, tulburat. Acum dumneata.

Povestea Maisie-ei fu aproape tot aşa de cenuşie ca şi stofa rochiei sale. Ea povestea de anii unei munci statornice susţinută de un orgoliu sălbatic. Arăta începutul nesigur, dar stăruitor, nelăsîndu-se descurajată nici de batjocurile grosolane ale negustorilor, nici de pîclele stingheritoare ale muncii, nici de descurajatoarea duritate a maestrului său Kami, nici de ironica nepoliteţe a tovarăşilor de atelier. În acest timp, cîteva puncte luminoase străluceau în acest aspect cenuşiu: de exemplu, primirea unuia sau a două tablouri la expoziţiile din provincie; dar această plîngere revenea fără încetare ca un refren:

—Vezi Dick, eu n-am cucerit niciodată succesul, şi în acest timp am lucrat mult!

Dick o asculta foarte mişcat, regăsind în glasul tinerei fete intenţiile auzite altădată, nu era ieri? — cînd ea regreta că nu poate atinge digul, cu revolverul, cîteva clipe înainte de unicul lor sărut!

— Nu te mai mîhni, îi zise el. Succesul va veni. Şi apoi, vrei să mă asculţi şi să mă crezi?... În ochii mei, nimic în lume nu mai există mai de preţ decît acea mare floare galbenă, pe care o vedeam înaintea noastră, într-o zi, deasupra fortului Keeling.

Cuvintele se aranjau singure în capul său şi îi veneau pe buze fără ca să-şi dea osteneala!

Maisie, puţin tulburată, îi răspunde:

— Fără îndoială, nu e nimic!... Într-adevăr, ai găsit

succesul; dar eu...

— Uită asta, Maisie, draga mea Maisie, şi lasă-mă să-ţi vorbesc. E imposibil să nu mă înţelegi. Îmi pare că aceşti zece ani n-au existat... Iată-mă întors şi nimic nu s-a schimbat în mine. Nu vezi, spune? Amîndoi sîntem singuri pe lume, amîndoi liberi, ei bine, nu te supăra, nu te supăra deloc: vom uni vieţile noastre şi nu vom face decît o...

Erau aşezaţi unul lîngă altul, pe o bancă. Maisie împungea pămîntul cu vîrful umbreluţei, de-a lungul pietrişului.

— Înţeleg, înţeleg, făcu ea încet. Dar trebuie să lucrez.

— Vei lucra lîngă mine, dragă! Nu te voi încurca, ai să vezi!

— Oh! Nu, imposibil. Munca mea va fi a mea şi numai a mea. Am trăit aşa mereu, independentă şi nu vreau să aparţin decît mie însumi. Îmi amintesc bine... de ceea ce îmi vorbeşti; dar totul s-a sfîrşit. Erau copilării. Nu ştiam nimic din viaţă; nu puteam să prevedem ceea ce ne aştepta. Nu fi egoist, Dick! Sper că pot obţine şi eu anul viitor, un mic succes; nu mă lipsi de el.

—Îţi cer iertare, dragă! Nu am dreptate, sînt un nebun! Într-adevăr, cum aş îndrăzni să-ţi cer să renunţi la viaţa dumitale sub pretext că am revenit? Iartă-mă, voi sta deacum înainte la locul meu şi nu te voi mai supăra.

— Dar nu, Dick! Nu vreau să dispari din viaţa mea., acum cînd te-ai întors!...

—Ah! Iartă-mă!... Credeam...

El devora din ochi această drăguţă fată mirată, tulburată. Orice s-ar întîmpla el nu putea să-şi interzică să spere, să triumfe chiar, dinainte; cum s-ar fi îndoit el că Maisie va sfîrşi într-o zi prin a-l iubi, că ea îl iubea!

— E urît din partea mea, o ştiu, zise ea cu glas încet, e rău, e egoist, dar am fost atît de singură!... Acum că te-am revăzut, ţin să te păstrez în viaţa mea.

—Desigur! răspunse el cu o sinceritate desăvîrşită, pentru că noi ne aparţinem.

— Nu! Nu! Nu e vorba de asta; m-ai înţeles întotdeauna Dick, şi m-ai putea călăuzi în studiile mele. Ştii atîtea lucruri! Aş avea nevoie de sfaturile tale.

— Sigur!... Astfel, doreşti să continui să te văd, ca să te ajut în munca dumitale?...

— Asta, da. Însă nu mă înţelegi bine, Dick! Vreau să rămîn liberă! Nu mă înţelegi; trebuie să-ţi par egoistă, interesată. Poate chiar sînt aşa. Să lăsăm trecutul acolo unde este. Vrei să-mi spui chiar acum părerea dumitale?

— Am să-ţi spun. Dar să vedem! Trebuie să-ţi văd întîi tablourile, să-ţi examinez schiţele ca să-mi dau părerea... Nu-i aşa, Maisie?

Şi în ochii săi, care se întîlneau iarăşi cu ai tinerei fete, o flacără trăda arzătoarea dorinţă de a o convinge.

— E bine! Prea bine! Vai! Căci mă tem să nu te hrăneşti cu iluzii irealizabile... o ştiu, o văd şi totuşi nu pot să rezist ispitei de a te păstra lîngă mine. Nu, n-ai vrea mai tîrziu, spune?

— Nu te teme de nimic; sînt prevenit. Şi apoi, cunoşti proverbul: „Regina nu poate face rău". Nici rezerva, nici bănuiala ta nu mă miră; ci dimpotrivă, te învoieşti, cunoscîndu-mă bine, să mă admiţi lîngă tine.

— De ce? Eşti mereu acelaşi Dick, şi faci desene pe care le vinzi.

— Într-adevăr. Dar ştii, Maisie, că te iubesc. Şi ştii de asemenea, cred, că nu este o iubire frăţească?

Maisie avu acea imperceptibilă mişcare a pleoapelor care însemna că-şi dă bine seama de situaţie şi că îi pare rău că nu poate să oprească ceea ce o să fie, şi cu glas tare, ea zise:

— Ar fi trebuit poate, vai!... să mă îndepărtezi înainte de a-ţi da motiv să mă vrei...

Apoi, păru că se forţează să uite ceea ce înţelegea şi ceea ce gîndea. Adăugă, aproape cu veselie:

— Trăiesc cu o tovarăşă care are părul roşu şi care face pictură impresionistă. Oh! N-avem acelaşi fel de a vedea.

— Ca şi noi! răspunse Dick. Dar, destul! Vei vedea că peste trei luni vom rîde amîndoi de această deosebire de vederi de azi.

Maisie clătină capul cu un aer de nemulţumire.

— Ştiam că n-ai să mă înţelegi, zise ea, şi cu atît mai rău, căci te-ar costa scump cînd mă vei cunoaşte mai bine cu timpul; priveşte-mi ochii şi spune-mi ce vezi?

Se ridicară şi rămaseră o clipă muţi, unul în faţa altuia, studiindu-se cu atenţie. Ceaţa se îndesise, înăbuşind zgomotul Londrei colo jos; în cealaltă parte a porţii, Dick privea cu amîndoi ochii. Chema în ajutor acea experienţă a fizionomiilor, pe care o dobîndise atît de scump, în anii de experienţă: studia acei ochi cenuşii, acea gură subţire, acea bărbie voluntară, tot acest ansamblu energic, atît de cochet împodobit cu o pălărie de postav negru.

—E aceeaşi Maisie, zise el în sfîrşit, cum eu sînt acelaşi. Ah! Avem şi unul şi altul mica noastră voinţă, şi desigur, va trebui ca una sau alta să fie pînă la urmă zdrobită... Vom vedea. Aşteptînd, e necesar, nu-i aşa, să vin intr-o zi să văd pictura dumitale? Şi o voi vedea fără îndoială în prezenţa prietenei cu părul roşu?...

— Duminica este cea mai bună zi, zise ea. Vino într-o duminică! Am să-ţi vorbesc de o mulţime de lucruri... Acum vreau să mă întorc să lucrez.

— Atunci, pe duminică! De acum încolo, străduieşte-te să ghiceşti ceea ce gîndesc. Şi mai ales, să nu crezi un cuvînt din ceea ce ţi-am spus! La revedere, dragă Maisie, cu bine!

Ea fugi, cu paşi mărunţi şi repezi ca un şoricel cenuşiu. Dick o urmări cu privirea pînă ce dispăru. Dar nu auzi cuvintele pe care ea şi le zicea încet, aproape înseninată: ,,E groaznic de egoist şi imprudent ceea ce fac. Dar, la urma urmelor, pentru că am nevoie de Dick... El va găsi aceasta firesc. “

Nimeni încă n-a putut defini exact ce se petrece cînd o forţă irezistibilă se izbeşte deodată de un obstacol de ne-

trecut; mulţi oameni au studiat această problemă; îndată ce Dick se găsi singur, o cercetă cu îndrăzneală. Mai întîi el se măguli că efectul prezenţei sale şi al cuvintelor sale ar putea să aducă o schimbare favorabilă în starea de spirit a Maisie-ei. Apoi revăzu cu o simplitate singulară trăsăturile acestei tinere feţe care trăda o hotărîre de neînvins.

„Dacă ştiu încă să citesc o fizionomie, îşi zise el, în asta aş găsi orice, în afară de dragoste. Va exprima ea vreodată iubirea?... Ce linii voluntare, la bărbie, şi la buze!... Oh! Ştie ce vrea... şi ce e mai rău e că e sigură că-l va căpăta! Oricum e cumplit că m-a ales pe mine, dintre toţi, nu pentru a mă iubi, ci pentru a-i servi. Şi asta este Maisie!... E ea... De ce să-i rezist? Oricum e o bucurie să o revăd! S-ar spune că ocupă mintea mea cum îmi umple inima, după atîţia ani!... Se va servi de mine cum m-am servit şi eu de Binat şi de alte modele, la Port-Said sau aiurea... Are dreptate! Voi suferi, e adevărat; dar ce importanţă are asta? Voi merge s-o văd în fiecare duminică, ca un adevărat tînăr inteligent, care face curte unei cameriste... Şi cine ştie? Va sfîrşi poate prin a ceda!.. Nu! Această gură nu are deloc aerul că trebuie să cedeze vreodată... Cînd voi avea poftă s-o îmbrăţişez, va trebui să mă resemnez privind tablourile sale! Ce drăcie de pictură poate să facă?

Îşi închipui deodată că vede pe un oarecare Dick Heldar, bine cunoscut de el, aşezat nepăsător şi stîngaci înaintea tinerei fete atente, şi explicîndu-i arta, „arta femeii”. Un fior îi trecu prin şira spinării:

„Să ne întoarcem” îşi zise el. „Haide să faci «artă», prietene!”

Şi apoi, la jumătatea drumului spre atelierul său, se opri cu inima strînsă, pentru că îi veni deodată o idee groaznică:

„E singură la Londra, singură cu o impresionistă cu părul roşu, care are fără îndoială un stomac de struţ, ca toate din această categorie. Maisie şi ea trebuie să mănînce cînd au timp, nu interesează la ce oră din zi şi să bea ceai la

toate mesele. Am văzut studentele rusoaice şi altele, la Paris, se hrăneau în acelaşi fel!... Maisie se va îmbolnăvi cu acest regim. Cum s-o opresc?... Ah! Dacă am fi căsă-toriţi!...“

Torpenhow intră în atelier o dată cu căderea nopţii şi privi pe Dick cu nelinişte. Sfîntă şi austeră iubire, pe care soarta a făcut să se nască între aceşti doi oameni aruncaţi în aceeaşi existenţă comună, expuşi aceloraşi furtuni şi legaţi unul de altul de jugul obiceiului, prin intimitatea muncii şi a pericolului! Mai există vreo afecţiune bună şi aspră ca aceasta? Nimic nu o zdruncină, nici contradicţia, nici reproşurile, nici sinceritatea brutală. Ea rezistă la tot: aparenţelor, uitării, neglijenţelor, ar trăi chiar deasupra gravelor greşeli ale unuia sau altuia:...

Şi cît de elocventă e, chiar cînd e tăcută!

Dick întinse, fără să zică ceva, prietenului său, pipa încărcată a sfatului. Gîndul său era departe; era lîngă Maisie şi se neliniştea la nenorocirea probabilă a tinerei fete. Cît i se părea de nou, dulce şi sfîşietor, toate la un loc, lui, îndrăzneţul călător, să aibă acum în lume o fiinţă de care să se intereseze, care să nu fie Torpenhow!... În afară de asta, Torpenhow nu avea nevoie de nimeni!... În timp ce Maisie! Ah! Maisie! Ce minunată întrebuinţare ar găsi Dick, pentru ea, acestor bani de prisos pe care îi cîştigase aşa de repede! El avea putinţa s-o împodobească, în felul său, ca pe un idol. O vedea deja mlădioasă sub greutatea colierelor de aur aşezate la gîtul ei plăpînd şi încîntător. Vroia brăţări la mîinile ei rotunde, inele de preţ în degetele sale. Ce drăguţe ar fi, astfel împodobite, aceste mîini strălucitoare şi prudente, pe care el le ţinuse între ale sale!... Dar vai! Ce idee nebună! Cum ar putea el să spere că Maisie ar lăsa să i se strecoare numai un singur inel în degetele sale?... N-ar rîde ea de această capcană de aur?...

...Proastă soluţie! I-ar plăcea mai curînd să se găsească lîngă ea într-o semi-obscuritate a serii, şi ar fi aşezaţi unul lîngă altul; el, înconjurînd cu braţul său mijlocul

subţire al Maisie-ei; ea, lăsîndu-şi capul pe umărul lui, astfel să pară ca doi soţi...

Ghetele lui Torpenhow scîrţîiau în astă seară mai tare decît de obicei, şi vocea lui avea darul de a supăra foarte mult urechile. Cel puţin asta era părerea tovarăşului său, care nu putea să-şi oprească o iritaţie adîncă, şi care condamna universul întreg pentru că bucuria unui succes mult timp aşteptat şi cele mai ademenitoare speranţe de viitor, i se păruseră deodată oprite, întunecate, anihilate de indiferenţa unei femei!

—Spune-mi, bătrînule, zise Torpenhow, după două sau trei încercări, fără rezultat, de conversaţie, n-am spus ni-. mic, de curînd, care să te fi jignit, ai?...

—Dumneata? Nu. Ar fi imposibil.

— Bine!... Şi nu suferi de ficat?

— Omul cu adevărat sănătos nu ştie chiar dacă are un ficat! ...Nu, mă vezi puţin absorbit în reflecţii generale... asupra existenţei!... Spune, dacă vrei, că am o boală a sufletului...

— Omul cu adevărat sănătos, cum ai spus, nu ştie chiar dacă are un suflet... Ce faci cu acest obiect de lux?

— Nimic!... Visez, asta-i tot! Cum îl cheamă pe scriitorul care a comparat pe oameni cu insulele, creîndu-şi reciproc miraje şi iluzii de-a lungul oceanelor de neînţelegeri?...

— Nu ştiu, dar avea dreptate... Mai puţin „oceanele de neînţelegeri”, că noi ne înţelegem foarte bine, d-ta şi cu mine.

Fumul albastru de tutun, după ce atinsese în volute uşoare tavanul atelierului, cobora într-un nor întins mai uşor. Torpenhow reluă cu un ton mai afectuos, aproape timid:

—Dick, e la mijloc vreo femeie?

— Aş vrea să fiu spînzurat, dacă m-aş gîndi măcar la lume, nu la o femeie! De altfel, dacă îmi mai pui asemenea întrebări supărătoare, te previn că voi închiria un alt atelier!

Un atelier cu cărămizi roşii, cu ornamente pictate în alb şi coşuri pline de begonii sau petunii şi alte flori de maniere alese. Şi voi avea muzicanţi unguri în dolmane albastre, care îmi vor cînta ceardaşe sub palmieri, de trei şilingi şi jumătate bucata. Şi tablourile mele vor avea cadre de pluş albastru! Şi voi avea vizitatoare care vor leşina cu catalogul în mînă, cînd vor fi încunoştiinţate oficial că se găsesc în faţa unei capodopere! Şi dumneata le vei primi, Torp! Da, dumneata! Vei fi îmbrăcat într-un costum de interior din catifea maron, cu pantaloni galbeni şi o cravată roşie...

—Cusută cu aţă albă! Mergi prea departe, Dick! Mă ocup, evident, de ceea ce nu mă priveşte şi toanele dumitale o dovedesc. Ia seama, totuşi, că nu te-ai vindecat de amorul propriu nebunesc; ai nevoie să primeşti o lecţie bună, dragul meu!...

— Fie! zise el, afectînd un surîs, cînd insula mea va fi pe punctul de a se scufunda, te voi chema în ajutor.

—Haida! spuse Torp, vorbim prostii. Hai mai bine să petrecem o oră la teatru.

VII

Cîteva săptămîni mai tîrziu, Dick, întorcîndu-se, prin parc, în atelierul său, într-o duminică pîcloasă şi tristă, îşi zicea:

„Iată pedeapsa pe ,care mi-o prezicea Torp... sigur e mai dureroasă decît aş fi crezut-o! Dar ce are a face! „Regina nu poate să facă rău“... Oricum, ea are idee de desert.

Ieşea de la una din vizitele sale duminicale la Maisie, vizite în care se găsea invariabil sub ochii verzi ai impresionistei cu părul roşu... Oh! Cum o detesta pe aceasta.

Săptămînă după săptămînă, îmbrăcat în hainele sale cele mai bune, se îndrepta spre căsuţa atît de rău ţinută care se găsea colo jos, la nord de Hyde-Park. Prima dată fusese să vadă tablourile Maisiei-ei... După ce le criticase în

amănunţime, dăduse sfaturi, vai! Urgente şi indispensabile.

Săptămînă după săptămînă, simţise cum creşte iubirea sa şi, în acelaşi timp, consemnul pe care şi-l impusese, să-i izgonească numele de pe buzele sale şi să reziste dorinţei nebune de a o îmbrăţişa foarte puternic şi foarte adesea. Săptămînă după săptămînă, se convinsese de necesitatea de a întreţine pe tînăra fată numai din secretele artei sale, numai aceasta interesînd-o mereu, iar restul, într-adevăr, lăsînd-o nepăsătoare.

Atunci, în acest atelier clădit în fundul unei grădini umede în spatele unei umile vile nesănătoase, se resemnase el să suporte, fără a spune ceva, mica sa tortură săptămînală. Singura sa bucurie consta în a o privi pe Maisie la masa de ceai. Detesta acest ceai de muşeţel; cu toate acestea bea cu supunere ceaşca ce i se servea, ca să prelungească vizitele. O bea, şi aproape de el, mereu, simţea privirea atentă şi supravegherea odioasă a impresionistei urît îmbrăcată, aşezată turceşte pe un scaun şi care îl privea în faţă cu linişte.

O dată, o singură dată, ieşise ea din cameră în timp ce se găsea acolo. În lipsa ei, Maisie vru să-i arate lui Dick un album în care ea lipise cîteva tăieturi din ziarele de provincie, conţinînd notiţe banale şi neînsemnate asupra lucrărilor trimise de ea la diferite expoziţii. Dick se înclină puţin cîte puţin, în timp ce vorbea şi îi sărută cu duioşie, deasupra paginii deschise, mînuţa pe care ea o uitase acolo.

— Dragostea mea! Dragostea mea! murmură el, nu te mai ocupa de toate astea.

Şi, cum ea părea surprinsă că el nu da nici o importanţă acestor dovezi umile de succes, el se oferi, într-un elan de devotament nereţinut, să-i facă el însuşi un tablou care să fie semnat de ea, care i-ar aduce elogii.

— Ar fi murdar! răspunse ea cu indignare. Nu m-aş fi aşteptat la o astfel de propunere din partea dumitale. Nu vreau recompensă decît pentru propria mea muncă, auzi? Şi pentru o operă care să fie numai a mea.

— Atunci, desenează medalioane decorative pentru casa vreunui berar bogat, nu putu el să se oprească de a răspunde; aceasta ar fi cu totul genul dumitale.

Suferinţa îl făcea răutăcios.

— Voi face mai mult decît medalioane! îi zise rece Maisie.

Acest răspuns îi evoca într-un chip izbitor, cel puţin prin accentul vocii, imaginea unui atom de fetiţă cu ochii cenuşii care înfrunta cu îndrăzneală pe doamna Jannett. Dick fu numaidecît obsedat de această amintire, şi era pe punctul de a se mărturisi vinovat şi gata să-şi ceară iertare, cînd intrarea celei cu părul roşu îl scăpă de această umilire.

Duminica viitoare, el depuse la picioarele Maisie-ei o colecţie de creioane de desen, atît de bune încît negustorul le credea capabile de a desena... aproape singure, el alesese culori garantat inalterabile şi începu să examineze, cu sîr- guinţa cea mai conştiincioasă, pînza de pe şevalet. Stăruinţa necesară unui astfel de efort îi explică pînă la urmă adîncul gîndului său... Evanghelia artei lui Torp fu aceea care-l îndemnă, şi el o făcu cu o convingătoare elocvenţă, ca şi prietenul său, care, dacă ar fi putut să-l audă, i s-ar fi făcut părul măciucă.

Cu o lună înainte, Dick ar fi fost tot aşa de surprins; însă fiindcă era pentru Maisie acest fel de a vorbi!... Căuta cuvinte pentru a exprima clar tinerei fete principii pe care el le ignorase totdeauna sau le dispreţuise, însă adesea i se întîmpla să se oprească, neputincios să-şi exprime gîndul.

Privea o bărbie care, cu toate lamentările Maisie-ei se încăpăţîna să nu aibe aerul că este de carne vie, era aceeaşi pe care el o tăiase nu demult cu cuţitul şi spunea:

— Cu penelul în mînă, aş vedea mai bine cum s-o aranjez. Dar nu ştiu să-ţi explic. Ai un colorit de manieră olandeză, foarte viguros, care îmi place mult, desigur!... Însă poate desenul lasă de dorit..., prescurtările mai ales... S-ar spune că n-ai lucrat prea mult cu modele vii; şi apoi, ai luat un prost obicei de la Kami, ca să tratezi părţile în umbră. Nu

este atît de meşteşugit! Ar trebui să te constrîngi, cîtva timp, numai să desenezi. Cu desenul, vezi, nu-i chip de trişat, în timp ce cu culoarea!... Trei şchioape patinate de searbădă, dar îndemînatică mîzgăleală, ajung cîteodată, e adevărat, să salveze un tablou prost; însă acestea sînt şiretlicuri nedemne. Desenează cu forţă, crede-mă! Vom vedea după...

Maisie protestă energic; ei nu-i plăcea deloc desenul.

— O ştiu bine! răspunse el. Găseşti mai comod să compui capetele dumitale aplicînd un buchet de flori la gît, pentru a ascunde formele proaste.

Tînăra fată cu părul roşu începu să rîdă discret.

—Preferi să compui peisajele dumitale ascunzînd vacile în iarbă pînă la genunchi, ca să ascunzi greşelile construcţiei picioarelor lor. Îţi spun că întreprinzi o muncă departe de talentul dumitale. Ai sentimentul culorii, da; însă îţi lipseşte acela al formei. Ei bine, darul pe care îl ai, pune-l deoparte, uită-l pentru un timp şi lucrează pentru a dobîndi restul! Cu interioarele dumitale... dintre care unele sînt foarte bune, n-o contest, îţi rămîne mereu acelaşi defect. Cu desenul, vei progresa sau cel puţin vei descoperi de unde vine slăbiciunea dumitale.

— Dar ceilalţi... începu Maisie.

—Nu te nelinişti de ce fac alţii. Ei nu sînt clădiţi ca dumneata. Reuşesc sau eşuează prin propriul lor merit, şi înseamnă să pierzi timpul în această bătălie — să te ocupi de vecin.

Se opri. Duioşia împotriva căreia el luptase cu străşnicie se reaprinsese în ochii săi. Acum privea pe Maisie şi privirea sa spunea, fără ca el să fi avut nevoie să spună ceva, dacă nu era timpul să lase această pînză să se usuce şi să uite atîtea vorbe zadarnice, pentru a uni mîinile lor întru Dragoste şi Viaţă.

Maisie se gîndi mult la asta şi... sfîrşi prin a consimţi de bună voie noul program de studii care îi era indicat. Nu se gîndi la altceva; însă ar fi fost destul pentru ca Dick,

entuziasmat, să fie în stare să treacă toate obstacolele din lume, să o ia în braţe ca să o ducă, în cea mai mare grabă, la cea mai apropiată primărie. De aceea el se simţea buimăcit de această absolută nepăsare faţă de dorinţele sale neexprimate, unită cu o instinctivă încredere în cuvîntul său. Desigur, el avea autoritate în casă, o autoritate care nu dura, e adevărat, decît o după-amiază pe săptămînă, duminica, de la unu şi jumătate la şapte; însă în acest timp influenţa sa era reală. Maisie se obişnuise să-i ceară părerea în toate: îl consulta asupra împachetatului unui tablou; asupra reparatului unei sobe care scotea fum... Impresionista nu întreba niciodată nimic; însă nu protesta împotriva vizitelor sale şi se mulţumea să-l supravegheze.

Dick descoperi că mesele celor două tinere fete erau neregulate şi insuficiente. Acest lucru îl ghicise chiar de la început: se hrăneau mai ales cu ceai, cornuleţe şi biscuiţi. Se învoiseră să conducă menajul pe rînd cîte o săptămînă; însă, în realitate, trăiau cu ajutorul insuficient al unei servitoare, foarte simplă şi redusă.

Maisie cheltuia cea mai mare parte a venitului său cu modelele iar tovarăşa sa, cu podoabele, podoabe tot aşa de puţin rafinate şi ieftine ca şi pictura sa.

În urma unei recente experienţe, Dick anunţă pe Maisie că proasta alimentaţie micşorează puterea de muncă, fără a ţine seama că ea ruinează şi sănătatea... Ea primi sfaturile lui şi-şi îngriji mai de aproape masa... Cînd Dick se simţea cuprins de adînca sa tristeţe, peste o săptămînă, în timpul lungilor amurguri de toamnă, îşi reamintea această mică reformă casnică împlinită de el; îşi amintea de asemenea ziua în care el trebuise să ia o perie pentru a face un savant curăţit în soba din salon, şi aceste amintiri îl dureau ca nişte lovituri de bici.

I se întîmplă ceva şi mai rău. Într-o duminică, impresionista spuse deodată că ea ar dori să facă un studiu al capului vizitatorului lor. Îl rugă să rămînă liniştit şi, adăugă cu neglijenţă, să privească pe Maisie. El se aşeză, neîn-

drăznind să refuze, şi timp de o jumătate de oră putu să se gîndească în linişte la oamenii pe care el însuşi îi condamnase, în numele artei, la un chin asemănător. Îşi aminti, mai ales, pe nenorocitul Binat, artist şi el altădată, care îi vorbea primul despre decăderea sa.

Acest „studiu" odată sfîrşit, se dovedi a fi cea mai primitivă schiţă monocromă a unui cap omenesc, dar reproducea, într-o involuntară caricatură, speranţa mută, dorinţa nebună şi, deasupra tuturor, supunerea disperată a modelului.

— Ti-l cumpăr! strigă imediat Dick. Cît vrei?

— Oh! ar fi prea scump; răspunse ea. Cred că ai fi tot atît de satisfăcut, dacă...

Şi foaia încă udă tremură o clipă în mîna tinerei fete, apoi fu aruncată în cenuşa sobei. Cînd el o scoase afară, aproape imediat, schiţa era ireparabil pierdută.

— Vai, ce păcat! strigă Maisie. Nu o văzusem. Era asemănătoare?

Dick se aplecă spre mica ureche încadrată de păr roşu şi zise încet: „Mulţumesc!"... apoi se duse.

— Cît mă urăşte acest om, Maisie! zise ea după ce el ieşise; şi cît de mult te iubeşte!

— Ce nebunie! Ştiu că Dick are multă prietenie pentru mine; însă el are lucrul lui şi eu pe al meu...

— Ştiu că dacă un om ar avea pentru mine privirile pe care el le are pentru dumneata... Dar el are oroare de mine...

În acest timp, Dick nu gîndea mai deloc la ea. După ce îi mulţumise pentru sacrificiul pe care ea îl făcuse cu opera sa, o uitase cu totul. Traversînd parcul, în mijlocul ceţii, nu simţea decît un sentiment de umilinţă apăsătoare, unde ea nu era deloc.

„Va trebui să izbucnesc într-o zi sau alta", îşi zicea el; „Însă, cu toate acestea, nu e greşeala Maisie-ei... Ea are dreptate! Pentru ce aş dojeni-o? Iată trei luni de cînd am regăsit-o... trei luni! Dar ce este asta? Mie mi-au trebuit

zece ani, ca să învăţ ceea ce ştiu!... Şi cîte mizerii!... E adevărat că eu n-aveam pe nimeni ca să-mi înfigă în fiecare săptămînă ace şi cuţite de pe paletă în carne! Ah! micuţa mea Maisie, dragă, dacă ţi-aş birui vreodată încăpăţînarea, cum te-aş vedea supusă la toate încercările pe care mă faci să le trec! Dar nu, nu voi face nimic; ...eu voi fi tot atît de slab ca astăzi, aide! Numai în ziua căsătoriei noastre, voi ponegri părul roşu. Această fată ne aduce nenorocire! În aşteptare, să trec proasta dispoziţie asupra lui Torp!“

Torpenhow încercase de mai multe ori să-l dojenească pentru eternele lui distracţii. Totuşi Dick se apucase furios de lucru, după primele sale vizite la atelierul Maisie-ei. Vroia ca ea să poată cunoaşte toată puterea talentului său. Din nenorocire, el o sfătuise atît de bine să nu mai dea cea mai mică atenţie operelor altuia, încît ea îl asculta orbeşte asupra acestui punct: accepta părerile sale şi nu se interesa nici de tablourile lui.

—Pictura dumitale miroase a tutun şi a sînge, îi zise ea într-o zi. Nu ştii să faci decît soldaţi?

— Vai!... răspunse el duios.

Şi încet îşi zicea: „Aş putea să fac cu ea, dacă ar vrea, un portret care ar fi o capodoperă”.

În această seară, el întristase puternic sufletul lui Torpenhow prin groaznice blesteme asupra artei. Apoi, se dezinteresa încetul cu încetul de propria sa muncă. La ce bun să încerc să fac tablouri bune, dacă Maisie nu se sinchiseşte să le privească? Îşi petrecu toate săptămînile aşteptînd, în lenevie, duminica următoare.

Torpenhow nu se mai dumirea şi indignarea sa nu mai cunoştea margini. Într-o seară, cînd el schimbase cu Dick, mai descurajat ca niciodată, cîteva reflecţii aspre, se retrase la el pentru a se consulta cu „Antilopa”, adus de cîteva complicaţii de politică continentală, asupra cărora vroia să-l întreţină.

— Zici că nu mai face nimic? zise grasul om; e nepăsător, irascibil?..., eu nu văd de ce te nelinişteşti. Dick e,

fără îndoială, gata să facă dobitocii pentru o femeie!...

— Şi găseşti că nu e nimic grav?

— Pe legea mea, nu! Presupunînd că ea îl reţine pentru un timp de la lucru, că îl chinuieşte, că vine chiar, într-o zi sau alta, să facă o scenă pe scară, e posibil, dar toate astea ce ne interesează? Şi atît timp cît Dick nu îţi va vorbi el întîi, ar fi mai bine să ai aerul că nu ştii nimic, crede-mă! N-are deloc o fire comodă!

— Cui să-i vorbeşti! E fiinţa cea mai agresivă, cea mai orgolioasă, cea mai insolentă...

—Îi va trece, vei vedea! Va sfîrşi prin a băga de seamă că nu poate mereu să-şi plimbe strălucirea de-a lungul lumii, învîrtind în mînă o colecţie de tuburi de culori şi penele ameninţătoare. Îl iubeşti, nu-i aşa?

—...Atît încît aş vrea să pot lua asupra mea toate amărăciunile şi toate grijile care se pregătesc pentru el!... Şi pentru aceste grele pedepse, vai! nu pot să pun în loc pe propriul său frate!

—Într-adevăr: viaţa e un război unde nu există locţiitori. Ar trebui ca Dick să trăiască experienţa ca şi alţii. Dar, à propos de război, ştii că vor fi răzvrătiri în Balcani, în primăvara viitoare?...

—...Ah! Ei bine, ar fi trebuit să izbucnească mai demult! Mă întreb dacă vom reuşi să-l luăm pe Dick acolo, cu noi, în caz de război...

În acest moment, cel despre care se ocupau astfel cei doi prieteni, intră într-o stare de plictiseală în cameră. I se puse imediat întrebarea pe care Torp o formulase.

—Nu, răspunse el, nu m-ar tenta. Mă simt bine aici.

Bunăvoinţa Antilopei nu rezistă acestei defăimări. Îl învinui pe Dick că a luat în serios elogiile ziarelor, îi prezise o foarte apropiată schimbare a gustului public, sătul de operele sale, mereu aceleaşi. Făcu să strălucească în ochii săi perspectiva unei campanii în Orient, în tovărăşia camarazilor Torp, Kenen, Cassavetti şi alţii. Îi descrise toate luptele la care ei ar asista şi care ar putea să furnizeze

atîtea subiecte de tablouri...

Dick îşi fuma liniştit pipa ascultîndu-l:

—...Ţi-ar plăcea să rămîi aici, nu-i aşa? Îţi închipui că lumea-ntreagă va continua să leşine înaintea operelor dumitale? Crezi că lumea n-are ceva mai bun de făcut? Crezi că n-ar trebui să lucrezi fără încetare şi să te înnoieşti, pentru a merita aplauzele sale, gloria şi bogăţia?...

— Lasă-mă în pace! zise Dick. Ştiu asta tot aşa de bine ca şi dumneata. Îţi închipui din întîmplare că sînt o fiinţă fără creieri?

— Da, mi-o închipui! Şi să mă spînzuri dacă n-ai capul gol...

— Ei bine, atunci du-te şi te spînzură mai repede!... De altfel, n-ar fi exclus să ţi se întîmple aşa ceva într-o zi sau alta, căci îţi prezic că vei fi prins şi condamnat ca spion de turcii în delir!... Şi apoi, toate acestea mă obosesc şi mă copleşesc... Sînt sătul! Bună seara.

Se lăsă să cadă pe un scaun, unde adormi aproape imediat.

— Semn rău! zise încet Antilopa.

Torpenhow luă pipa încă aprinsă care scăpase din buzele lui Dick şi ameninţa să-i incendieze vesta. Apoi aşeză o perniţă sub capul adormitului.

—Nu-i nimic de făcut! murmură el încet; nimic! Sărmană căpăţînă spartă! Nu mă pot opri să nu-l iubesc. Priveşte, iată cicatricea loviturii pe care a primit-o, acolo jos, în Sudan!

— Asta trebuie să-l fi făcut cam nebun.

— Nu!... Îl socotesc nebunul cel mai clarvăzător în afaceri.

Dick începu să sforăie furios.

— Oh! nu există nici o afecţiune care să reziste la aşa încercare. Deşteaptă-te, Dick! Dacă vrei să continui această muzică, hai să dormi altfel.

Încet, Antilopa mormăia printre dinţi:

— Cînd o pisică a alergat pe acoperişuri toată noaptea,

s-a remarcat că ea doarme în general toată ziua. E ceva din domeniul ştiinţelor naturale.

În acest timp Dick se depărta cu paşi nesiguri, frecîndu-şi ochii şi căscînd...

Se duse fără să spună că nu dormise noaptea trecută, şi în timpul insomniei îi venise o idee atît de simplă şi atît de luminoasă încît fu surprins, că nu o avusese pînă acum. Era genială şi plină de candoare. Era vorba să meargă s-o caute pe Maisie, într-o zi din săptămînă, să-i propună o excursie şi s-o ducă cu trenul la Fortul Keeling, chiar acolo unde ei locuiseră împreună cu zece ani mai înainte.

Şi a doua zi dimineaţă, tot privindu-şi în oglindă imaginea sa plină de clăbuci de săpun, explica acestui chip mirat că dacă, în general, el e cu desăvîrşire lipsit de voinţa de a retrăi clipele trecute, avînd în vedere că asupra lucrurilor stinse trece un vînt rece, plin de tristeţe, totuşi această regulă suferă excepţii...

— Iată una bună! încheie el. Merg să vorbesc Maisie-ei.

Cînd sosi, părul roşu era din fericire la plimbare. Găsi pe Maisie singură, îmbrăcată în marele ei halat pătat de culori şi luptîndu-se cu penelele ei. -

Ea nu prea păru satisfăcută că-l vede. Venind peste săptămînă, depăşea convenţia lor. Lui Dick îi trebui tot curajul pentru a formula propunerea sa.

— Lucrezi mult!... îi zise el în cele din urmă cu autoritate. Dacă te surmenezi astfel, te vei îmbolnăvi. De ce n-ai primi ceea ce îţi propun?

—Dar, unde să mergem? întrebă Maisie, cu un aer de plictiseală.

În picioare, în faţa şevaletului său, timp de multe ceasuri, ea se simţea, într-adevăr, foarte obosită.

—...Unde vei dori. Vom lua mîine dimineaţă un tren şi vom coborî cînd el se va opri. Vom dejuna, nu importă unde, şi ne vom întoarce.

—...Şi atunci, dacă lumina ar fl bună mîine, am pierdut o zi întreagă!

Ea ezită. Clătina cu un gest şovăitor marea sa paletă albă.

Dick se sili să nu lase deloc să-i scape exclamaţia violentă pe care o avea pe buze. Trebuia răbdare pentru a convinge pe această tînără fată, în ochii căreia munca trecea înainte de orice.

— O zi? făcu el. Pierzi mai mult, dragă, dacă ai să încerci să profiţi de toate orele de soare. Excesul de muncă are acelaşi rezultat pe care-l are cea mai ucigătoare lene... Mergem! s-a zis! Voi veni mîine în zori.

— Dar, cel puţin, socoteşti să inviţi de asemenea...

— Niciodată! Te vreau pe tine şi numai pe tine. De altfel, ea ar refuza fără îndoială. Deci, pe mîine, negreşit! Şi roagă-te lui Dumnezeu să fie frumos.

Se duse entuziast, şi prin urmare nu lucră nimic toată ziua. Îşi înăbuşi dorinţa nebună de a comanda un tren special; însă cumpără o haină mare de kangoroo gri, garnisită cu blană de jder neagră lucioasă. După ce se întoarse acasă începu să se gîndească la apropiatul viitor!

—Mă duc să petrec în afară de oraş, cu Dick, toată ziua de mîine, anunţă Maisie pe tovarăşa sa, cînd aceasta se întoarse din piaţa Edgware Road.

„Părul roşu“ răspunse:

— Sărmanul băiat, merită! Voi profita de lipsa dumitale pentru a curăţi cu amănunţime atelierul. Pardoseala are nevoie.

De mai multe luni, Maisie nu-şi acordase nici o distracţie aşa că fără a ţine seama de teama vagă pe care nu putea nici să o lămurească, nici să o bănuiască, îşi promitea o adevărata plăcere din plimbarea sa improvizată.

„Nimeni nu e mai încîntător decît Dick, cînd e înţelegător“, îşi zicea ea; „dar sînt sigură că mă va chinui cu probleme cărora eu nu voi putea să le răspund mulţumitor. Ah! dacă ar vrea să nu se mai gîndească la toate acestea, l-aş iubi cu mult mai mult”.

Ochii lui Dick străluciră de bucurie, a doua zi diminea-

ţă, cînd zări pe Maisie înfăşurată într-un ulster gri, cu capul acoperit cu o pălărie de catifea neagră, înaintea vestibulului căsuţei. Ar fi vrut numai ziduri de marmură, nu murdare imitaţii de scînduri pe zid pentru a înconjura demn această divinitate.

Înainte de plecare, impresionista chemă pe Maisie o clipă în atelier pentru a o îmbrăţişa cu efuziune. Tînăra fată nu avea, evident, nici obiceiul, nici gustul acestor demonstraţii; sprîncenele sale urcară pînă la mijlocul frunţii formînd o acoladă.

— Ai grijă, pălăria mea! zise ea depărtîndu-se repede. Şi alergă să-l ajungă pe Dick, care o aştepta înaintea trăsurii.

—Ţi-e cald? o întrebă el instalînd-o! Ai mîncat suficient? Pune această pătură pe genunchi.

—Mulţumesc! Sînt cum nu se poate mai bine. Unde mergem, Dick?... Oh, te rog, încetează să fluieri. Vom fi socotiţi drept nebuni...

— Să ne socotească cum or vrea! Trecătorii nu ne cunosc şi puţin îmi pasă dacă ştiu cine sînt!... Zău, Maisie, eşti adorabilă aşa!

Maisie îşi fixă imediat ochii înaintea ei, fără să răspundă. Aerul puternic al acestei clare dimineţi de iarnă îi colora obrajii. Deasupra caselor, valuri de fum de un galben crom se răspîndeau încetul cu încetul în azurul pal al cerului şi neprevăzătoare vrăbii se înşirau una lîngă alta pe streşini, aclamînd încrezătoare primăvara.

— Va fi o vreme superbă la ţară, reluă tînărul.

— Dar unde mergem?

— Vei vedea!

Se opriră la Victoria Station şi Dick merse să ia bilete.

O clipă, Maisie, confortabil aşezată într-un colţ încălzit al sălii de aşteptare, îşi mărturisi încet că era indiscutabil mai plăcut să ia un tovarăş care să se însărcineze cu aceste mici corvezi decît să se expună ea însăşi înghesuielii mulţimii, Dick o urcă într-un vagon Pullman, sub pretext că

acesta ar fi mai bine încălzit. Ea se supuse acestei ciudăţenii, holbînd nişte ochi mari, scandalizaţi.

— Mi-e indiferent, zise ea în momentul cînd trenul se punea în mişcare, dar aş vrea să ştiu unde mă duci!

Către sfîrşitul drumului, numele unei staţii cunoscute trecu deodată prin faţa ochilor săi, şi aceasta fu o săgeată de lumină.

— Oh! Dick, zise ea, eşti un trădător!

— Ei bine, credeam că îţi va face plăcere să revezi acest ţinut!... N-ai mai revenit, spune, de atunci?

— Nu! nu! Mă temeam să n-o întîlnesc pe doamna Jannett şi eu n-o cunoşteam decît pe ea aici.

— Te înşeli! Aminteşte-ţi mai bine! Se găsea şi moara de vînt deasupra cîmpului de cartofi. O cunoşti puţin, nu? Din fericire nu s-au construit case în această parte!... Îţi aminteşti cînd te-am închis aici?

— Da!... Şi cum te-a bătut doamna Jannett!... Totuşi nu am spus că tu erai vinovatul...

— Îl ghicise ea!... Îţi aminteşti? Am vîrît un baston sub poartă pentru a o opri să se deschidă, şi am strigat că mă duceam să îngrop pe Ammona de vie în cîmpul cu cartofi... M-ai crezut. Erai credulă pe atunci!...

Începuseră amîndoi să rîdă şi se aplecară împreună spre uşă pentru a descoperi în împrejurimi amănuntele peisajului unde se lega iarăşi firul amintirilor lor. În acest timp, Dick privea îndeosebi rotunjimea pură a obrazului Maisie-ei, atît de aproape de al său şi ochii săi vedeau afluxul de sînge sub pielea fragedă. Se felicita pentru buna idee pe care o avusese de a încerca această probă, şi socotea că sfîrşitul. zilei îi va aduce la urmă recompensa.

Sosiţi la destinaţie, coborîră şi se duseră să viziteze vechiul, oraş cu ochii lor noi. Mai întîi se opriră să contemple, de la o distanţă însemnată, casa doamnei Jannett.

— Dacă ar ieşi deodată din casă? zise Dick simulînd spaima. Ce-ai face?

— I-aş face o strîmbătură.

— Arată puţin, ca să vedem!

Maisie făcu cea mai caraghioasă strîmbătură, încreţind nasul în direcţia murdarei căsuţe, şi Dick izbucni în rîs.

Ea zise atunci, cu un aer posac, imitînd intonaţiile temnicerei lor de altădată:

— E ruşinos, domnişoară! Intră imediat. Vei învăţa pentru viitoarele slujbe: Colecta, Epistola şi Evanghelia! Aşa te vei conduce, după cum ţi-am spus!... Vei fi lipsită de felul trei de mîncare, duminică! Acest ticălos te-a îndemnat la rău, nu-i aşa?... Cît despre dumneata, domnule Dick, dacă nu eşti gentleman, străduieşte-te cel puţin...

Maisie se opri brusc. Ea îşi amintea acum în ce împrejurare servise această frază pentru ultima dată.

— Străduieşte-te cel puţin să ai maniere! completă Dick. Asta a fost totul! Şi-acum, să mergem să mîncăm. Pe urmă vom merge la fortul Keeling. Vrei să mergem pe jos sau să luăm o trăsură,?...

— Oh! să mergem, să mergem, ca altădată!... Cît de puţin s-a schimbat!

Merseră, îndreptîndu-se spre mare, pe străzile rămase asemănătoare cu ele însăşi, şi nostalgia locurilor de odinioară punea stăpînire pe sufletele lor. Plimbarea îi aduse înaintea unui cofetar, care avusese delicii pentru ei, pe vremea cînd banii lor de buzunar, puşi în comun, atingeau suma de un şiling pe săptămînă.

— Dick, ai vreun ban? întrebă Maisie cu jumătate de voce, repetînd cuvintele copilăreşti care îi veneau pe buze.

— N-am decît trei bani, şi dacă crezi că ţi-i voi da ca să cumperi bomboane de mentă te înşeli...

— Ah, nu? atunci... Mai întîi, spuse ea, că menta nu este aşa de bună. Din nou rîsete, şi din nou obrajii Maisie-ei se colorau în roşu, şi în inima lui Dick, noi bătăi de inimă.

După o masă bună, coborîră pe plajă şi o luară pe drumul fortului Keeling, de-a lungul unui ţinut dezolant, măturat de vînt şi care încă nu ispitise nici un constructor să clădească acolo case. Crivăţul de iarnă, venind din larg, le

şuiera în urechi.

—Maisie, ai vîrful nasului ca albastrul de Prusia. Te provoc la o fugă, cît de departe vei voi şi unde îţi va plăcea.

Ea aruncă o privire atentă împrejur apoi, cu un surîs, porni atît de repede cît îi permitea rochia şi alergă să-şi risipească lenea.

—Făceam mii şi mii de leghe altădată, zise ea îndată oprindu-se gîfîind. E absurd să nu mai poţi alerga.

—Bătrîneţea, draga mea!... Iată, cine se îngraşă se îngreuiază în oraşe!... Cînd voiam să te trag de cozi, în zadar te fugăream, căci o ştergeai departe din faţa mea, rîzînd cu hohote. Am motive serioase să-mi amintesc, căci strigătele dumitale aveau efectul inevitabil de a o atrage pe doamna Jannett... şi bastonul său!

— Oh! Dick, nu poţi să spui că am intenţionat vreodată să te fac să iei bătaie!

—Nu, e adevărat... Oh! Iată marea.

—Uite! Şi ea e aceeaşi, zise Maisie.

În acest timp, Torpenhow află de la domnul Beeton că Dick, îmbrăcat cuviincios şi bărbierit cu îngrijire, cu pătură de călătorie pe braţ, ieşise la ora opt şi jumătate de dimineaţă. Îşi dădu părerea asupra unei fapte atît de neobişnuite, spunînd Antilopei, care sosea la el către amiază, ca să facă o partidă de şah şi să înceapă o convorbire:

—E chiar mai rău decît îmi închipuiam!...

—Ce? spuse celălalt. E vorba tot de Dick? Nu-ţi mai face atît sînge rău pentru el, ca o cloşcă pentru un pui abia ieşit din găoace! Lasă-l pe băiat să alerge, poate că asta îl distrează! Nu e un căţeluş, ca să-l atingi cu biciul...

—...Îţi spun, reluă Torpenhow, că nu e vorba de femei, ci numai de una!

—Ştii ceva?

—S-a sculat cu noaptea în cap; la orele opt plecase... El! Să-şi părăsească patul cînd era încă întuneric. Niciodată

n-am văzut la el ceva asemănător, exceptînd campania. Şi încă... Îţi aminteşti că a trebuit să-l zdruncin pentru a-l deştepta înaintea bătăliei de la El Moghrib? E revoltător.

— E singular, în plus. Poate să fi ieşit să cumpere un cal! ...Ştii bine, e nebunia lui.

— Nu! Aş fi ştiut-o... Îţi spun că e vorba de o fată tînără.

— O tînără fată! o fată tînără! De ce nu o femeie măritată?

— Dick nu s-ar scula înaintea zorilor ca să facă vizită unei femei sau alteia. E o fată tînără!

— Ei bine, fie şi pentru o fată tînără. În definitiv, ce ne priveşte? Ea îl va învăţa ceea ce el nu cunoaşte, să ştie că lumea întreagă nu se rezumă la el, la preţioasa şi incomparabila sa persoană...

— Ea îi va strica mîna. Ea îi va răpi timpul. Dick se va căsători cu ea şi-şi va pierde tot talentul. Va deveni un soţ respectabil, un om aşezat, casnic... Adio călătorii de lungă durată...

— Posibil! însă asta n-ar putea opri pămîntul să se mişte în acelaşi sens!... He! He! Aş da orice ca să-l văd pe Dick făcîndu-şi casă. Ar fi original. Prin urmare nu te mai necăji atîta. Ceea ce trebuie să se întîmple, se întîmplă. Unde e masa de şah?...

În aceeaşi dimineaţă, tînăra fată cu părul roşu, culcată în camera sa, contempla tavanul. La ce visa ea? De unde venea zgomotul continuu pe care ea îl auzea nelămurit? Erau paşii neîntrerupţi ai tuturor pietonilor străzii, care se pierdeau în depărtare şi se reînnoiau fără încetare înaintea ferestrei sale pentru a se slăbi iarăşi? Era ecoul sărutărilor repetate mereu... pînă cînd deveneau numai un continuu sărut? Mîinile sale pe care le lăsa să atîrne în jos se deschideau şi se strîngeau nervos, dintr-un moment într-altul.

Servitoarea venită să cureţe atelierul bătu deodată în uşă:

— Vă cer iertare, domnişoară; însă, pentru a spăla po-

deaua, trebuie să iau săpun galben sau vînăt? În momentul cînd să urc găleata de apă în culoar, mi-am zis că ar fi mai bine să întreb pe domnişoara ce preferă... Săpunul galben, domnişoară?

Ce era în aceste cuvinte atît de simple pentru a exaspera o tînără fată cu părul roşu, căreia i se cereau respectuos poruncile?... Pentru ce sări ea afară din pat, ca împinsă de un acces de turbare, pînă în mijlocul camerei şi strigă din toate puterile:

— Ce vrei să fac eu? Ia orice săpun şi du-te dracului!

Femeia fugi. Tînăra fată, zărindu-se cumplit transfigurată în oglindă, îşi acoperi faţa cu amîndouă mîinile... Îi părea că e gata să strige cu glas tare un secret ruşinos.

...Într-adevăr, marea „nu se schimbase”. Acelaşi reflux, lăsînd în urmă bancuri de nămol. Semnalizatorul de oprire de la Marazion juca mereu şi se clătina în valul mişcător. Pe plaja de nisip alb, tulpinele uscate ale macilor se loveau unele de altele şi păreau că-şi urmează o veche convorbire, fără sfîrşit.

— Nu mai văd vechiul dig, zise Maisie.

— E adevărat; dar, graţie cerului, el mai rămîne în faţa noastră printr-una din cele mai scumpe amintiri! Nu cred să se fi pus în bătaie colo sus nici un nou tun, după plecarea noastră. Vino să vezi.

Urcară spre povîrnişurile fortului Keeling, şi se aşezară într-un colţ adăpostit de vînt, deasupra unei mari piese de patruzeci de tone, a cărei gură era astupată cu un acoperămînt de pînză gudronată.

— Sărmana Ammoma! zise Maisie...

Pentru mult timp, rămaseră tăcuţi; apoi Dick luă mîna tinerei fete şi îi spuse duios pe nume.

Ea ridică capul şi privi către mare.

— Maisie, dragă, reluă el, toate acestea nu-ţi amintesc...

— Nu, răspunse ea printre dinţii strînşi... Nu, dacă ar fi

asta ţi-aş fi spus-o... Cu siguranţă ţi-aş spune-o... Dar, nu, nu e nimic... Oh! Dick, te rog să fii înţelegător!

— Şi gîndeşti că într-o zi vei putea?

— Nu. Cred că nu.

— De ce? Maisie, cu bărbia sprijinită în mînă, fără a-şi întoarce ochii de la marea îndepărtată, răspunse în cuvinte precipitate şi sacadate:

— Ghicesc ceea ce doreşti, dar nu pot să consimt aici, Dick. Nu e greşeala mea, ţi-o jur... Dacă aş simţi că pot să iubesc pe cineva... dar nu, sînt incapabilă să iubesc... E un sentiment pe care nu-l înţeleg, iată totul...

— E adevărat, draga mea?

— Ai fost foarte bun cu mine, Dick; singurul mijloc pe care-l am ca să-ţi aduc recunoştinţă este să nu te înşel deloc, să-ţi vorbesc sincer... De ce te-aş minţi? Mă dispreţuiesc deja prea mult!...

— Dumneata!... De ce?

— Fiindcă... fiindcă iau totul de la dumneata, fără să-ţi dau ceva în schimb. Simt că purtarea mea este egoistă şi josnică; şi de fiecare dată cînd mă gîndesc, asta mă întristează şi mă umileşte...

— Înţelege o dată pentru totdeauna că aceasta nu mă priveşte decît pe mine şi că dacă găsesc cu cale să mă ocup de dumneata, eu pot s-o fac fără ca să-ţi reproşez ceva. În ochii mei n-ai nici cea mai mică dreptate, draga mea!

— Ba da! Am încă multă, şi ascultă! Vorbesc mult, însă simt şi mai mult.

— Atunci, nu vorbeşti.

— Cum aş putea? Cînd ne găsim singuri un minut, şi începi!... Iar cînd nu spui nimic, ai aerul că te gîndeşti. Nu, nu vei şti niciodată din ce motive, dar acum îmi pare rău!...

— Doamne atotputernic! strigă Dick, incapabil să consimtă mai mult şi ridicîndu-se dintr-o săritură. Spune adevărul, Maisie, spune-l întreg, o dată pentru totdeauna! Să vedem: este ...este dragostea mea, cea care te plictiseşte?

— Nu, desigur!

— Dacă te-ar plictisi, mi-ai spune-o, nu?

— ...Da, cred că te-aş lăsa să vezi.

— Mulţumesc! Să acţionezi în alt fel ar fi groaznic şi teribil. Dar... pentru că iubirea mea nu-ţi este o povară grea, n-ai putea să termini prin a te obişnui s-o simţi, liniştită şi protectoare, în spatele dumitale? E prea mult, nu-i aşa? E un chin pe care ţi-l impun, cînd îţi vorbesc de năzuinţa mea? ...Cunoşti acest chin, deja?… Poate alţii…

Ca şi cum ar fi socotit că această întrebare n-ar merita răspuns, Maisie tăcu.

— Ceilalţi tineri ţi-au vorbit cum îţi vorbesc eu, Maisie?...

— Desigur!... Ei alegeau totdeauna momentul cînd eram în toiul lucrului ca să vină să mă deranjeze şi să mă oblige să-i ascult.

— Şi îi ascultai? ...

— Da, îi ascultam cu linişte, şi erau foarte surprinşi că mă văd atît de puţin tulburată. Ei lăudau pictura mea şi îi credeam sinceri. Eram atît de mîndră de elogiile lor încît le repetam lui Kami; dar într-o zi, niciodată nu voi uita aceasta, Kami rîse de mine.

— Nu îţi place să rîdă cineva de dumneata, Maisie, nu-i adevărat?

— Mi-e groază!... Dar dumneata, Dick, să vedem, spune-mi sincer ce gîndeşti de pictura mea, după tot cît ai văzut?

— Cinstită, cinstită, mai mult decît cinstită!... declamă Dick, citînd o veche reclamă comercială. Şi Kami, ce ţi-a spus?

Maisie ezita.

— Zice... zice că are sentiment.

— De ce încerci să mă înşeli, draga mea? Uiţi că eu am lucrat doi ani cu el, ştiu cum se exprimă.

— Dar te asigur...

— Vreau să-ţi spun, ceea ce nu vrei să-mi mărturiseşti:

Kami apleacă capul într-o parte, privind pînza dumitale... aşa, iată! Apoi mormăie rostogolind „r“-urile: „Există sentiment, însă el nu e spontan".

— Da, aşa-i, şi eu încep să cred că are dreptate.

— Să fii sigură.

Dick nu cunoştea pe lume decît două persoane incapabile de a se înşela sau de a vorbi greşit: Kami era una din ele.

— Atunci, zise Maisie, sincer mişcată, asta este şi părerea dumitale? Adevărat, e foarte descurajant!

— Sînt mîhnit; dar mă întrebi ce gîndesc, şi te iubesc prea mult pentru a te înşela asupra lucrului dumitale. El trădează voinţă, răbdare... Cîteodată... nu totdeauna! Şi din cînd în cînd putere... Dar nu există, într-adevăr, nici un motiv ca să faci pictură... Cel puţin asta e părerea mea.

— Dar nu e nici un motiv deosebit, cum spui, ca să faci orice altceva, o ştii tot aşa de bine ca şi mine şi poţi cu toate acestea să reuşeşti, să ai succes...

— Dumneata nu urmezi calea cea bună pentru a ajunge aici. Kami nu ţi-a spus?

— Citezi mereu pe Kami! Aş vrea să ştiu ce gîndeşti dumneata! Haide, pictura mea nu valorează nimic, nu-i aşa?

— N-am spus şi nu gîndesc nimic asemănător.

— E pictură de amator?

— Nici asta! Eşti o muncitoare, draga mea, o muncitoare îndârjită, şi munca dumitale merită stimă şi respect!

— Cu adevărat? Pe la spate nu rîzi de mine?

— Nu, draga mea! Înţelege odată că eşti pentru mine mai mult decît orice pe lume... Pune această manta pe umeri... nu vreau să răceşti...

Maisie se înfăşură în blana mătăsoasă de jder, întorcînd în afară căptuşeala gris de cangur.

— E minunată, zise ea mîngîindu-şi bărbia, cu un aer gînditor, de-a lungul blănii. Ei bine, de ce n-aş încerca să obţin puţin succes?

— Tocmai din cauză că încerci n-ai să ai. Înţelege-mă pe mine, draga mea; noi nu sîntem artiştii propriului nostru succes; noi sîntem făcuţi pentru a traduce ceea ce inspiraţia, observaţia sau darurile noastre particulare ne descoperă. Pentru aceasta, ne trebuie mai înainte de toate să învăţăm meşteşugul nostru ca să conducem cu siguranţă materialele noastre şi să le comandăm, în loc de a le asculta. Pe urmă, putem merge cu îndrăzneală, fără a ne teme de ceva.

— Înţeleg asta.

— Restul ne vine din afară. Dacă desfăşurăm cu răbdare subiectele noastre, vom face treabă bună sau rea urmînd iscusinţa noastră mai mult sau mai puţin mare, servindu-ne de cărămizile şi tencuiala profesiunii noastre. Dar, din moment ce începem să gîndim la aplauzele aşteptate, şi să ne jucăm rolul privind cu coada ochiului, vom pierde toată valoarea, tot talentul şi toată abilitatea. În loc să-ţi faci cu linişte munca, te preocupi fără încetare de impresiile altuia, impresii care nu sînt în puterea ta nici să le creezi, nici să le modifici. Mă înţelegi bine?...

— Îţi e uşor, dumitale, să vorbeşti astfel! Operele îţi sînt apreciate. Şi în acest timp, oare nu te gîndeşti niciodată la galerie?

— Ba da, de foarte multe ori; dar cînd aceasta mi se întîmplă, sînt imediat pedepsit pe unde am păcătuit... Îndată ce tratăm cu uşurinţă arta noastră, făcînd-o să servească propriile noastre scopuri, la rîndul ei ne trădează şi nu mai putem face nimic fără ea... La ce bun, de altfel, vrem să mirăm lumea? E atît de mare! Poate nu e decît a milionimea parte, care uneori, ne cunoaşte, şi ea ne uită repede!... Haide cu mine, Maisie; te voi face să descoperi puţin din imensitatea sa. Eu cunosc cîteva din micile paradise pămîn- teşti pe care ţi le voi arăta, dacă vei vrea. Sînt insulele ascunse sub Ecuator; se zăresc abia după săptămîni de navigaţie pe ape a căror adîncime pare neagră ca marmora mormintelor... În timp ce mergi spre

ele, priveşti, dinaintea corăbiei, zile şi zile în şir la răsăritul soarelui înspăimîntat de a vedea oceanul atît de pustiu.

— Cine este înspăimîntat?... Dumneata sau soarele?

— Soarele, natural!... Şi-apoi, sînt zgomote în adîncimea mării şi sunete misterioase în aer, sub un cer vioriu. Cînd ajungi la insula dumitale, o găseşti populată de umede şi calde orhidee, de flori străine şi minunate, care îşi întredeschid corolele ca buzele femeilor. Numai glasul le lipseşte. E o cădere de apă de trei sute de picioare înălţime, ca o colosală bucată de jad verde, brodată cu argint. Mii de albine sălbatice trăiesc printre stînci şi se aud, din cînd în cînd, nucile de cocos, burtoase, căzînd din arbori. Să ordoni unui servitor îmbrăcat în alb să prindă un hamac galben unde se clatină ghinde groase şi grele ca drugile de porumb; să culci capul şi picioarele ridicate şi să asculţi zbîrnîitul albinelor în aerul subţire şi căderea apei, a cărei spumă e de argint, pînă ce somnul te cuprinde.

— Poţi lucra, acolo?

— Desigur! Îţi agăţi pînza într-un palmier şi papagalii fac critica. Cînd ei te plictisesc, n-ai decît să le arunci o fructă coaptă de manguier, care se va zdrobi ca un pachet de cremă, căzînd pe pămînt... Sînt acolo sute de locuri asemănătoare, Maisie. Haide să le vezi!

— Nu-mi prea plac acestea despre care îmi vorbeşti. Trebuie să fii leneş acolo. Spune-mi altceva.

— Ce ai gîndi de un mare oraş mort clădit din gresii roşii, cu aloeşi crescînd între pietrele despecetluite? Această metropolă părăsită se întinde asupra nisipurilor de culoarea mierii. Sînt patruzeci de regi care dorm somnul de veci, în hopogeele lor, şi fiecare dintre ei, Maisie, doarme într-un mormînt mai splendid decît al predecesorilor săi. Cînd vezi aceste palate, aceste străzi, aceste case, aceste cisterne, cauţi ochii locuitorilor, te întrebi cine sînt oamenii care trăiesc în mijlocul atîtor minuni, şi sfîrşeşti prin a zări o fiinţă vie, una singură: o micuţă veveriţă gri, lovindu-şi nasul cu laba în mijlocul drumului din piaţă. Cîteodată

întîlneşti un păun cu coada în ochiuri colorate, aşezat pe piatra sculptată a unei tinde, şi tîrîndu-şi enorma sa coadă, toată împodobită, pe un ecran de marmură tot atît de fin ajurat ca o dantelă. Sau mai bine o maimuţă, o minusculă maimuţă neagră, care traversează piaţa principală pentru a merge să bea apă dintr-o cisternă adîncă de o sută de picioare. Ea se rostogoleşte pînă la suprafaţa apei, ajutîndu-se de plante agăţătoare care căptuşesc zidurile şi în timp ce ea îşi potoleşte setea, o tovarăşă o ţine de coadă, ca să nu cadă.

—Toate acestea sînt adevărate?

— Le-am văzut eu. Am văzut cum se lasă seara în cetatea moartă şi cum se schimbă lumina. Ajungi să crezi că are o inimă de opal. Puţin înainte de apusul soarelui, şi tot aşa de punctual ca un ceasornic, un mare porc mistreţ, urmat de toată familia lui, intră alergînd pe poarta oraşului. El are părul ţepos zbîrlit şi colţii albi de spumă. Se suie cu greu pe umărul înnegrit al unei statui de piatră, care este chipul unui zeu orb şi care urmăreşte cu privirea animalul spurcat, care, alegîndu-şi un palat pentru noapte, pătrunde aici ca în mocirla lui, fîţîindu-şi coada. Apoi vîntul pustiului se linişteşte: nisipurile se mişcă tot mai greu; (se aude vocea lor cîntînd la picioarelor zidurilor); „Acum ne culcăm pentru a dormi“, şi totul rămîne întunecat pînă se ridică luna... Maisie dragă, hai cu mine să vezi ce este lumea. Ea e rînd pe rînd foarte frumoasă şi foarte urîtă; însă eu nu te voi lăsa să zăreşti nimic din ceea ce este urît... Ea nu se ocupă nici de pictura dumitale, nici de a mea, singura ei grijă şi singura ei ocupaţie este de a trăi şi a iubi. Te voi învăţa să prepari băuturile orientale, să suspenzi un hamac... Te voi învăţa încă mii de lucruri. Vei vedea cu ochii ce înseamnă culoarea, şi vom găsi împreună dragostea. Poate atunci vei putea crea vreo operă frumoasă. Vii?

— De ce? zise Maisie.

— De ce?... Fiindcă nu poţi să faci cine ştie ce înainte de a deschide ochii asupra a ceea ce există şi înainte de a-l

fi contemplat... Şi apoi, te iubesc, draga mea! Vino cu mine. N-ai nimic care să te reţină aici; nu aparţii nici unei ţări; eşti, o ştiu, din rasa gipsies, figura te trădează!... Şi pe mine, numai mirosul mării mă duce şi mă poartă! Să traversăm Oceanul, Maisie, şi să fim fericiţi!

El se ridicase şi, în picioare în umbra tunului, privea pe tînăra fată. Înserarea se lăsase fără ca ei s-o fi zărit; scurta zi de iarnă trecuse. Luna strălucea pe marea netedă, lungi calcani de argint tiveau fiecare val al fluviului, venind să se aşeze pe bancurile de nămol. Vîntul încetase. În liniştea desăvîrşită dimprejur, ei auzeau zgomotul pe care-l făcea un asin păscînd iarba înăsprită la cîţiva paşi de ei. Lovituri înăbuşite, precipitate şi regulat depărtate păreau că ies din nimbul lunii ca dintr-o tobă acoperită.

— Ce-i asta? întrebă atunci Maisie. S-ar părea că-s bătăile unei inimi. De unde?

Dick fu atît de dezamăgit de acest răspuns neprevăzut rugilor sale fierbinţi, încît nu putu să înceapă să-i vorbească numaidecît, şi în linişte auzi şi el straniul zgomot. Maisie, aşezată tot în acelaşi loc, îl privea cu oarecare îngrijorare. Ar fi dorit atîta ca el să fie înţelegător şi să înceteze s-o mai chinuiască cu visurile lui de peste mări, cîteodată seducătoare şi de neînţeles pentru ea!

Ea fu uimită de adevărata transfigurare care avu loc în el, în timp ce asculta.

—Ar fi un vapor, zise el, un vapor cu elice dublă, judecînd după zgomot. Nu-l văd, dar sînt sigur că se găseşte foarte aproape de coastă... Ah!...

O rachetă trase dîra sa roşie prin ceaţă.

— ...Asta e: face semnalele de apropiere înainte de a părăsi apele Mînecii.

— E un naufragiu? întreabă Maisie, pentru care acest limbaj era chinezesc.

Ochii lui Dick nu părăseau marea.

— Un naufragiu? Ce nebunie! Se semnalizează, nimic altceva. O rachetă roşie înainte; acum iată o flacără verde

în urmă şi două roşii pe punte...

— Ce înseamnă asta?

— E semnalul liniei Cross Keys, care face serviciul Australiei. Mă întreb care este vasul?...

Nu mai era acelaşi sunet în voce: ai fi zis că vorbeşte numai pentru el, în timp ce Maisie era puţin supărată. Dar o rază de lună întredeschise o clipă pînzele cenuşii întinse pe mare, şi această rază denunţă flancul negru al corăbiei care cobora Mîneca.

— Patru catarge, trei coşuri... şi încărcat pînă la carenă, aceasta trebuie să fie Barralong sau Blutia. Nu! Etrava Blutiei seamănă cu prora unei corăbii cu pînze, tăiată ca un cliper. Nu, e Barralong care pleacă spre Australia. Într-o săptămînă, va vedea ieşind din apă Crucea Sudului. Ce noroc are acest bătrîn şoşon!

Ochii săi scrutau cu pasiune obscuritatea; se căţăra pe povîrnişul fortului, pentru a vedea mai bine în depărtare; dar ceaţa mării se îndesea înaintea lui, şi pulsaţia elicelor devenea cu fiecare clipă mai slabă. Maisie îl rechemă, cu o voce pe care nerăbdarea o făcea puţin aspră. El se întoarse spre ea, cu ochii mereu îndreptaţi spre larg:

— Ai văzut vreodată Crucea Sudului cu cerul luminat deasupra capului? întrebă el. E un spectacol admirabil!

— Nu, răspunse ea cu răceală, şi n-am chef... Dar, fiindcă e atît de frumos, cine te opreşte să te duci să vezi singur?

Vorbind astfel, ea ridică capul şi faţa sa se îndepărtă de mătăsoasa blană întunecată care o încadra, şi ochii săi străluceau în noapte ca diamantele. Căptuşeala gri se arginta în clarul de lună ca o promoroacă.

— Pe Jupiter, Maisie, ai aerul unui mic idol păgîn pe soclul său!

Ochii tinerei fete nu arătau că ar fi gustat complimentul prea mult.

— Îmi pare rău, urmă el; dar Crucea Sudului, ea însăşi, nu merită o privire, dacă n-ai alături de tine pe cineva care

să te însoţească să o admiri... Nu mai aud vaporul.

— Dick, zise cu linişte, presupune că aş veni la dumneata, acum, cum o doreşti... Oh! Rămîi liniştit, te rog!... Presupune că aş veni, aşa cum sînt, fără să te iubesc... numai că eu te iubesc!

— Fără să mă iubeşti ca un frate! Îţi aminteşti de ceea ce ţi-am spus în parc?...

— Nu ştiu; n-am avut niciodată un frate... Să vedem! Dacă ţi-aş spune: Du-mă pînă acolo, şi poate, cu timpul, aş putea să te iubesc cu adevărat... Ce-ai face?

— Te-aş lăsa aici să te întorci pe picioare! Dar nu, haide zău! N-aş face nimic, aş fi prea aspru pedepsit! Meriţi să te aştept pînă ce vei găsi cu cale să te dăruieşti, fără rezervă...

— Adevărat, crezi că merit eu asta?

— Da, o cred! Oricum, îmi pare chiar că am fost convins... Nu te-ai privit niciodată?

— Vai! Am atîtea remuşcări, asupra acestui subiect!

— Ai astăzi mai mult decît în alte zile?...

— Sînt ingrată faţă de dumneata!... Ah! dacă aş şti că sacrificîndu-mi libertatea, aş putea să găsesc ceea ce doresc....

— Sărmana mea micuţă, ţi-aş da zece ani din viaţa mea, ca să te ajut; dar toată iubirea mea nu poate nimic aici. Iată! Într-o zi, în Sudan, am traversat o cîmpie mărăcinoasă unde se dăduseră lupte timp de mai mult de şaizeci de ore. Erau acolo pe pămînt o mie două sute de cadavre, pe care n-au avut timp să le înmormînteze.

— Oribil!

— Eu tocmai terminam o mare schiţă, şi mă întrebam ce efect ar produce ea, în ţară, dacă va plăcea publicului. Vederea acestui cîmp de carnaj îmi fu foarte instructivă. Părea un aşternut de hidoase ciuperci veninoase de toate culorile. N-am aruncat încă niciodată o singură privire asupra unei asemenea mase de fiinţe umane revenite neantului... Înţelesei atunci că noi toţi, oameni sau femei, sîntem

materiale sau instrumente, nimic mai mult... Or, ştii dumneata, Maisie, cîte persoane sînt pe lume care cunosc pictura? O mie două sute, cel mult: ceilalţi pot să pretindă că o înţeleg; dar nu înţeleg nimic. O mie două sute! Atîtea cîte corpuri am văzut eu, nemişcate, aşezate cum sînt ciupercile pe pămînt, acolo! Au lipsit umanităţii aceşti morţi africani? Nu! Pentru fiecare om care trece pe stradă, nu e, în definitiv, decît un singur lucru care contează: să se unească cu a sa „Maisie“.

— Sărmană Maisie!

— Sărman Dick, mai curînd!... În sfîrşit, lasă-mă să te ajut, dragă! Vom putea să trăim uniţi şi vom încerca să mergem împreună. Vom face cîţiva paşi greşiţi; şi aceasta face mai mult decît ai face greşit fiecare, separat. Nu vrei să înţelegi de vorbă?

— Nu cred să ne putem împlini. Ştii: „Cînd sînt doi de aceeaşi meserie”...

— La dracu, cel care a inventat acest absurd dicton! Probabil că trăia într-o peşteră şi se hrănea cu carne de urs, crudă.

— N-ai dreptate: eu n-aş fi decît o jumătate de femeie. M-aş chinui pentru pictura mea, ca acum: patru zile din şapte, eu sînt de nesuferit.

— Crezi că nimeni înaintea dumitale n-a atins un penel? Îţi închipui că eu nu cunosc aceste ore de dezgust, de enervare, de neputinţă?... Dumneata ai norocul de a nu trăi aceasta decît patru zile pe săptămînă!

—Oh! Atunci, dacă ai aceeaşi dispoziţie...

— Ei bine, voi respecta mai mult pe cea a dumitale pentru că voi şti de unde vine şi ce înseamnă. Un altul ar fi incapabil... Însă această discuţie este prea nefolositoare, într-adevăr! Dacă acestea sînt ideile dumitale, cu adevărat, nu mă iubeşti încă...

Fluxul acoperise în întregime bancurile de noroi, şi douăzeci de mici talazuri apăruseră pe plajă înainte ca Maisie să fi răspuns.

—Dick, zise ea încet, cred că eşti mai bun decît mine.

— Nu-i vorba de asta! De ce zici aşa?

— N-aş şti s-o explic... arăţi atîta răbdare, tu, pe care te ştiu de obicei mînios! Îţi dai atîta osteneală să-mi explici arta şi viaţa... Oh! Eu văd bine că nu te preţuiesc.

Dick rămase un moment nemişcat, ca oprit. Revedea toate fazele existenţei sale aventuroase; scruta trecutul; căuta să regăsească sentimentul puterii şi orgoliul operii sale... Fără a răspunde imediat, el se plecă, luă încetişor marginea paltonului de blană în care tînăra fată era învelită şl o duse pînă la buzele sale.

— E pentru tine, numai pentru tine, pentru care am gînduri bune şi frumoase, zise el în sfîrşit. Cînd eşti alături de mine, totul se luminează. Dar, vai! Eu nu pun în practică, cînd nu eşti lîngă mine, ceea ce am propovăduit... Tu mă vei ajuta, dacă vom fi uniţi. Nu sîntem decît noi doi în lume! Şi tu ai spus că m-ai iubi simţindu-mă alături de tine.

— E adevărat! Dacă ai şti cît sînt de singură! Sînt doi ani de cînd am închiriat căsuţa, mă plimb de la un capăt la altul al grădinei, încercînd să plîng... Eu nu pot niciodată să plîng, Dick! Tu?

— Oh! E mult timp de cînd n-am mai încercat. Dar de ce eşti aşa de tristă? Ce nu merge? Te-ai surmenat, fără îndoială?

— Nu ştiu. Visam noaptea că eram bolnavă, că eram ruinată, că muream de foame la Londra. Mă gîndeam toată ziua la asta şi mi se făcea frică... Oh! Ce frică mi se făcea!

— Cunosc această frică. E cea mai rea dintre toate. Mă mai deşteaptă cîteodată şi pe mine noaptea. Dar ar trebui s-o ignori!...

— Vai!

— Cei şapte mii cinci sute franci de rentă sînt sigur plasaţi?

— În „Consolidated".

— Bine! Dacă cineva te-ar sfătui la o mai bună plasare, nu-l asculta, Maisie, să fiu chiar eu! Nu-ţi deplasa banii şi nu

împrumuta niciodată, nici un gologan, nici chiar „părului roşu!“...

—Fii liniştit! Nu sînt atît de proastă!

— Lumea e plină de oameni care şi-ar vinde sufletul pentru trei sute de lire pe an. Sînt femei guralive şi plîngătoare, care îţi cer împrumut un bilet de cinci livre aici, de zece livre dincolo... şi femeile n-au conştiinţa datoriilor în bani. Păstrează ce-i al dumitale, draga mea, căci nu-i nimic mai oribil ca mizeria la Londra. Această perspectivă m-a înspăimîntat. Da, ea m-a făcut să cunosc teroarea, pe mine, care mă lăudam să nu cred nimic lumii!...

Fiecare dintre noi are frica sa particulară, frică de neînvins, nespus de mare, care poate să tîrască pînă la abdicarea oricărei demnităţi. Experienţa trăită nu de mult de Dick, a mizeriei negre, a sărăciei celei mai lucii, îl impresionase într-atît încît se simţea îngheţat pînă la măduva spinării, gîndindu-se. Această amintire salutară îl însoţea mereu, şi era apărarea sa în orice ocazie, unde avea să-şi discute interesele. Se temea de sărăcia pe care o încercase mai înainte de vreme aproape jucîndu-se.

Maisie îi observa faţa la lumina lunii.

— Ai mulţi bani, acum, îi zise ea pe un ton împăciuitor

— Nu voi avea niciodată atîta, răspunse el cu emfază. Apoi, începînd să rîdă:

— Îmi vor lipsi totdeauna trei pence pentru a încheia socotelile mele.

— De ce trei pence?

— Am dus într-o zi valiza unui voiajor de la gara Liverpool-street la podul Blackfriars. Era o cursă de şase pence. Nu rîde. Îi meritam şi aveam o nevoie disperată de aceşti bani. Clientul meu nu-mi dădu decît trei şi n-avu măcar pudoarea de a mă plăti în monedă de argint... Bogăţia oarecare pe care o realizez nu va ajunge niciodată să reiau lumii acele trei pence, care îmi lipsesc.

Era un limbaj străin din partea aceluiaşi Dick care propovăduia sfinţenia muncii fără profit. Aşa fu cel puţin

părerea lui Maisie, a cărei ambiţie întreagă era nu să cucerească bani grei ci aplauze. Ea luă mica punga de bani şi scoase cu seriozitate o piesă de trei pence.

— Ei bine, zise ea, vreau să-ţi plătesc, Dick! Să nu mai ai această grijă. E încheiată socoteala dumitale acum?

— Da, răspunse el numaidecît, foarte mişcat. Da, sînt plătit de o mie de ori. Voi purta această monedă la lanţul; ceasului meu. Eşti un înger, Maisie!

— Sînt amorţită cu totul, răspunse ea ridicîndu-se, şi am o mică degerătură a vîrfurilor degetelor. Oh! Priveşte, paltonul este alb în întregime; mustaţa dumitale de asemenea! Nu mi-am închipuit niciodată că s-ar face atît de frig.

Chiciura uşoară strălucea pe umărul pardesiului lui Dick. Uitase cu totul... Începură să rîdă, şi fu sfîrşitul gravelor lor cuvinte.

Alergară de-a lungul prundului pentru a se încălzi; apoi se reîntoarseră pentru a contempla gloria fluxului, sub limpezimea rece şi umbra neagră a tufişurilor de grozamă. Fu o mare bucurie pentru Dick ca Maisie să poată vedea culorile cum le vedea el însuşi, să distingă albastrul în albul ceţii, violetul în spalierele gri, în sfîrşit, toate lucrurile care altădată păreau altfel.

Cît despre ea, de obicei atît de rezervată, păru că o rază de lună a îmbrăcat fantezia sa. Începu să flecărească frumuşel, vorbind de toţi şi de tot, şi de Kami, cel mai înţelept dintre maeştri şi de tovarăşele sale de atelier; de poloneze pe care trebuie să le opreşti de a nu se omorî cu munca; de franţuzoaice care vorbesc cu graţie şi uşurinţă, de lucruri pe care ele nu le vor face niciodată; de englezoaice rău îmbrăcate, care se încăpăţînează fără speranţă şi care nu pot să înţeleagă că înclinarea nu înlocuieşte talentul, de americane care iau mese indigeste şi ale căror voci ţipătoare şi ascuţite, în liniştea laborioasă a caldelor după-amieze, exasperează nervii prea întinşi; de furtunoase rusoaice, pe care nimic nu le opreşte, cărora nimeni nu li se

opune, care povestesc prietenelor lor poveşti cu strigoi făcîndu-le să ţipe; nemţoaice care, venite pentru a învăţa un oarecare lucru şi învăţîndu-l, se întorc să copieze tablouri, pe vecie. Dick asculta entuziasmat, fiindcă era Maisie cea care vorbea. El cunoştea tot personalul atelierelor cosmopolite din Paris şi de aiurea.

— Asta nu s-a schimbat prea mult, zise el. Se mai fură mereu culorile în timpul dejunului?

—Nu se fură, răspunse, Maisie, se şterpelesc. Vezi bine! E obiceiul. Nu sînt distrată: n-am şterpelit niciodată decît albastrul marin. Cînd te gîndeşti că sînt elevi care iau albul!

—Eu am luat!... Dar cum să te împotriveşti cînd paletele sînt atîrnate? Toată culoarea care curge devine firesc proprietate comună: o salvezi strîngînd-o... Chiar dacă ai pus acolo o picătură de ulei pentru a o ajuta să alunece. De altfel, asta te învaţă să nu-ţi risipeşti tuburile tale.

—Ah! Dacă aş putea să-ţi şterpelesc din culorile dumitale, Dick! Poate că din aceeaşi atingere ţi-aş lua şi puţin din succes...

— Ce mi-ai da dacă ţi-aş indica un mijloc sigur de a ajunge aici, fără necazuri, fără enervare... şi fără furt? Vrei să-mi promiţi că mă asculţi?

— Da, ascult!

— Mai întîi, nu trebuie niciodată să uiţi să mănînci, sub pretext că întrerupi lucrul dumitale. Astfel, adăugă el, din întîmplare, ştiind bine cui vorbea, te-ai lipsit de două ori de dejun săptămînă trecută.

— Nu! Nu!... O singură dată...

—Ei bine, deja e prea mult. În afară de asta, nu trebuie să te mulţumeşti cu un biscuit muiat într-o ceaşcă de ceai în loc de a cina, pentru a înlătura deranjul.

— Dick, îţi baţi joc!

— Niciodată în viaţa mea n-am fost mai serios! O! dragostea mea, dragostea mea, n-ai înţeles încă ceea ce eşti pentru mine? Pămîntul întreg conspiră să-ţi dea un

guturai, să te copleşească de căldură, să te înmoaie pînă la măduva oaselor, să-ţi fure banii, să te lase să mori de oboseală şi de foame, şi eu, n-aş avea simplul drept de a veghea asupra dumitale... Ştiu că dacă ai avea numai atîta simţ comun să te îmbraci cald cînd e frig...

—Dick, eşti cu adevărat fiinţa cea mai plictisitoare din cîte cunosc! Cum făceam oare, te rog, cînd nu erai aici?...

— Nu eram aici şi nu ştiam. Acum sînt aici, şi-aş da tot ce am să am dreptul de a-ţi spune să intri în casă cînd plouă.

— Ai da chiar succesul dumitale?

— Ei! Orice-ai voi să fac, dacă mii sau chiar milioane de oameni intonează imnuri în cinstea mea, dacă te-aş şti cutreierînd magazinele din Edgware Road pe un timp ploios, fără umbrelă?... Haide draga mea, să ne întoarcem; e tîrziu.

Se întoarseră veseli la Londra. Intrarea în gară întrerupse pe Dick în mijlocul unei elocvente tirade asupra frumuseţii exerciţiilor fizice şi asupra utilităţii sporturilor. Voia cu orice preţ să ofere Maisie-ei un cal... un cal cum nu văzuse niciodată. L-ar da el în îngrijire ca pe al său la vreo douăzeci mile de Londra, şi Maisie, pentru sănătatea sa, l-ar călări de două sau trei ori pe săptămînă, odată cu el.

—E absurd! zise ea. N-ai fi convenabil.

— Vrei să încerc să găsim în astă seară la Londra pe individul care se va interesa într-atît de persoanele noastre ca să ne ceară socoteală de ceea ce facem? Vrei să-mi arăţi pe acela care ar îndrăzni?...

Maisie privi felinarele, ceaţa, hidosul furnicar al străzii. Dick avea dreptate. Dar calul nu ar înlocui arta...

— Eşti cîteodată foarte fermecător, îi răspunse ea, dar de cele mai multe ori foarte nesocotit. Nu-ţi dau voie deloc să-mi dai cai, nici să te întorci din drumul dumitale, în această seară, ca să mă conduci. Mă voi întoarce singură... Ah! Promite-mi un lucru: că nu vei mai gîndi niciodată la acest frumos deficit de trei pence. Acum, ţi-ai încheiat

socoteala. Deci, nici o supărare: lucrează fără prejudecăţi. Poţi să fii atît de mare încît nu trebuie să te împiedice astfel de nimicuri.

Dick o urcă în trăsură.

—Adio, îi zise ea simplu. Vei veni duminică. Am petrecut o zi plăcută, Dick. De ce nu poate fi totdeauna aşa?

— Pentru că dragostea e ca şi desenul: trebuie să înaintezi sau să dai înapoi. Nu poţi rămîne în acelaşi loc. Adio Maisie, şi pentru dragostea mea... sau pentru ce vrei. Ai grijă de dumneata!

El se întoarse acasă pe jos, gîndind. Această zi nu-i adusese nimic din ceea ce spera; dar, orice s-ar întîmpla, ea preţuia mai mult decît altele: se simţea acum mai puţin apropiat de Maisie. Sfîrşitul nu mai era decît o chestiune *de* timp şi merita şi recompensă pe care o aştepta. Încă o dată, instinctiv, se îndreptă spre Tamisa.

„A înţeles numaidecît, îşi zise el, privind apa. A descoperit păcatul meu favorit şi m-a convins!... Şi totuşi a spus că preţuiesc mai mult decît ea!“

Începu să rîdă, atît de absurdă găsea accastă idee.

„Mai mult decît ea!... Mă întreb dacă tinerele fete devin numai jumătate din ceea ce sînt în viaţa unui bărbat. E imposibil: nu ne-ar mai lua de soţi!...

Scoase din buzunarul său micuţa monedă dăruită de Maisie şi o privi pios, ca şi cum ar fi ţinut în adîncitura mîinii sale opera cea mai preţioasă şi cea mai rară, chezăşia minunată a fericirii în viitor...

„Deocamdată”, îşi zicea el, „sărmanul copil e singur la Londra, lipsit de cineva ca s-o protejeze împotriva tuturor pericolelor care forfotesc în imensul oraş!“.

Întocmai ca un păgîn, el adresă în minte o rugăciune destinului. Ridică între degetele sale micuţa monedă de argint deasupra fluviului, implorînd că dacă vreo nenorocire trebuie să ameninţe viaţa lor, toată greutatea să cadă asupra lui, numai asupra lui, şi Maisie să fie mereu apărată. A- ceastă umilă monedă albă, pe care el nu ar fi schimbat-o

nici pentru un sac de aur, el o oferea ca jertfă pentru a înduioşa zeii. Tamisa o va păstra ca darul cel mai măreţ oferit jertfă.

Moneda căzu fără zgomot. Dick, eliberat momentan de orice teamă, se întoarse la casa sa fluierînd. Avea chef să fumeze şi să flecărească între bărbaţi, după această zi petrecută în întregime alături de o femeie.

O altă dorinţă îi străbătu spiritul şi îi strînse inima cînd se ridică înaintea ochilor săi viziunea Barralong-ului, făcînd ruta în plină mare, către Crucea Sudului.

VIII

Torpenhow termina de numerotat ultimele pagini ale unui manuscris. Antilopa, venit să facă eterna sa partidă de şah, răsfoia articolul cu dibăcie comentînd dispreţuitor.

„Are pitoresc, şi acesta face tabloul”, zicea el; „dar ca expozeu de starea afacerilor în Europa Orientală, e destul de mediocru”.

— În orice caz, eu m-am debarasat!... Treizeci şi şapte... treizeci şi opt... treizeci şi nouă... foi: aceasta trebuie să facă unsprezece sau douăsprezece coloane de informaţii de prima mînă... şi de a doua vedere... Uf!

El îşi strîngea la un loc copia, fredonînd, cînd Dick, cu înfăţişarea puţin silită, dar în general în bună dispoziţie, intră la prietenul său.

— În sfîrşit, te-ai întors, zise Torpenhow.

— Da, sau aproape. Ce-aţi făcut voi ăştialalţi?

— Noi am lucrat! Dickie, te porţi ca şi cum ai avea casa dumitale de bani la Banca Angliei. Iată trei zile scurse: duminică, luni, şi marţi fără ca să fi atins un penel. E scandalos.

— Inspiraţia vine şi se duce, copiii mei!... Ea este şi în hausse şi în baisse ca la bursă, tot ca tutunul nostru, răspunse viu şi repede Dick umplîndu-şi pipa cu vîrf.

Se aplecă pentru a arunca chibritul în sobă, cînd fu izbit de un brusc curent de aer făcut de nişte suflătoare de care Torpenhow se servea de obicei pentru căminul său şi pe care Antilopa le pusese în mişcare.

— Ce dracu te-a apucat cu grosolanele tale glume! zise el întorcîndu-se. Dacă n-ai fi atît de mare şi de voluminos...

Căuta cu ochii în jurul său ceva, cu care să pedepsească pe glumeţ, cînd Torpenhow strigă:

— Haide, haide, fără box la mine, te rog! Ultima dată, aţi doborît jumătate din mobilele mele aruncîndu-vă perne în cap. Cît despre dumneata, Dick, cred că ai putea să zici „bună ziua” domnului Binkie! Nici nu l-ai privit măcar.

Fox-terrier-ul sărise de pe sofa şi se freca de piciorul lui Dick, rîcîind podeaua în jurul pantofilor săi. Îl luă, îl îmbrăţişă peste pata neagră care sublinia ochiul său drept.

— Ei bine, micuţule, îi zise el, acest om urîcios te-a gonit de pe sofa! Muşcă-l!...

El se aruncă în pîntecul adversarului său, în momentul în care acesta se instala confortabil şi Binkie în toane de a se juca, începu să muşte bucăţică cu bucăţică din întreaga suprafaţă întinsă, oferită colţilor săi.

Antilopa îl respinse rîzînd şi îi azvîrli o perniţă, sub care micuţul cîine rămase nemişcat, gîfîind şi scoase limba spre împăcare. Dick reluă:

— Acest sărman micuţ Binkie şi-a făcut plimbarea de dimineaţă, înainte de a te fi sculat, Torp. L-am văzut făcînd ochi dulci măcelarului din colţ, cînd acest om teribil scotea obloanele prăvăliei sale. Prin urmare nu-ţi hrăneşti căţelul?

— E adevărat, Binkie? întrebă Torpenhow cu un ton sever.

Binkie se retrase sub perniţă şi se întoarse cu totul arătînd stăpînilor săi spatele său alb şi rotund. Se dezinteresa cu totul de discuţia lor.

— Sînt alţi cîini vagabonzi care s-au sculat mai devreme, în această dimineaţă, zise Antilopa glumind... Torp a crezut că vrei să cumperi un cal.

— ...Nu. Mă simţeam plictisit; am fost să văd marea şi frumoasele corăbii care trec.

— Ah! Unde te-ai dus?

— Undeva în strîmtoare: la Progby sau la Snigly sau în altă staţiune balneară... Corăbiile atingeau aproape coasta.

— Ai recunoscut vreunul?

— Da, Barralongul, făcînd ruta spre Australia, şi un vas cu grîu de Odessa. Era ceaţă; dar marea era liniştită.

— Şi numai pentru a vedea Barralong-ul te-ai îmbrăcat în pantalonii cei buni? întrebă Torpenhow.

— Am îmbrăcat pe aceştia fiindcă nu am alţii, în afară de cei de lucru. De altfel trebuie să faci onoare mării.

— Şi probabil marea te-a enervat puţin?... insinuă Antilopa.

— Nu mai vorbi! Ea m-a înnebunit. Regret că m-am dus.

Cei doi corespondenţi schimbară o privire, în timp ce Dick se apleca ca să aleagă dintre încălţările prietenului său.

— Iată ce îmi trebuie, zise el în sfîrşit. Nu admir gustul dumitale în materie de pantofi; dar ai numărul meu.

Îşi vîrî încet picioarele într-o pereche de pantofi de piele, căută un scaun confortabil şi se întinse.

— Tocmai voiam să-i încalţ, zise Torpenhow, sînt pantofii mei preferaţi.

— Mereu groaznicul dumitale egoism! Nu poţi să mă vezi fericit o clipă fără să mă deranjezi...

— E un noroc pentru dumneata că Dick nu poate să-ţi poarte hainele, Torp, zise Antilopa. Pentru rest, trăiţi ca părtaşi.

— Da, numai că el n-are nimic care să mi se potrivească! Nu e bun decît să ia.

— Şi dumneata! strigă Dick. De cînd n-ai mai scotocit prin ascunzătorile mele? Pusesem ieri în cutia de tutun o guinee[3]. Nu mai e acolo. Cum vrei să-mi ţin socotelile?

---

[3] Monedă engleză valorînd 21 şiling.i

Torpenhow începu să rîdă:

— Ai ascuns o guinee? Ieri? Iată ce mai contabil! Mi-ai împrumutat un bilet de cinci livre acum o lună. Ţi-aminteşti?

— Da, ei bine?

— Ei bine, ţi le-am dat după zece zile, şi ăsta-i cel pe care l-ai ascuns în cutia de tutun!

— Oh! Credeam că l-am pus în cutia de colonie.

— Ah!... Credeai!... Acum o săptămînă am mers în atelierul dumitale să-mi încarc pipa, şi am găsit bancnota.

— Şi ce-ai făcut cu ea?

— Am dus pe Antilopa la teatru şi i-am dat să mănînce.

— Nu-i adevărat! N-ai fi putut să-i dai să mănînce Antilopei cu această sumă! Nici chiar cu dublul ei şi oferindu-i chiar carne pentru soldaţi!

— Eşti superb! zise Antilopa rîzînd la amintirea ospăţului. Torp şi cu mine am lucrat mult şi am cheltuit prisosul dumitale nemeritat. Iată ce înseamnă un trîndav!

— Şi totuşi nu sînt obligat să-ţi dau să mănînci!...

— Priveşte-l: crapă de merindele mele... Cît despre mine, voi căuta să cinez într-una din zilele acestea, nu-i aşa?... Ei bine, dacă am merge la teatru?

Antilopa zise cu un ton lenevos:

— Oh! Să te încalţi!... Să te speli!... Să te îmbraci!...

— Fie, îmi retrag propunerea.

Torpenhow privi pe Dick şi insinuă cu blîndeţe:

— Fă altceva mai bun! Ca să schimbi, ca să inventezi, ceva nou de tot, inedit şi excitant; dacă ne-am vedea de desenul nostru, de cărbunele şi pînza noastră, şi am începe să lucrăm?

Dick rămase nepăsător, mărginindu-se să-şi mişte picioarele în pantofi.

— Flecăreşti, Torp!... Dacă aş începe vreun studiu, n-aş avea model; dacă aş avea model n-aş avea estompă... De altfel nu las niciodată un desen în cărbune, seara, fără să-l fixez... Şi apoi, la urma urmelor, dacă aş avea estompă şi

douăzeci de fotografii pentru fonduri, n-aş putea să fac nimic astăzi: nu sînt bine dispus!...

—Nu-i aşa, zise Antilopa, nu-i aşa căţeluşule Binkie, că ăsta este un leneş fudul?...

— Ah! Aşa este! strigă Dick ridicîndu-se. Ei bine, voi lucra fiindcă o ceri! Alerg să caut cartea „Nungapunga”, şi voi adăuga un nou tablou la povestea Antilopei.

După ce el părăsi camera, voluminosul om îl întrebă pe Torp, cu o voce deodată îmblînzită:

— Nu-l chinuieşti prea mult?

— E posibil; dar ştiu de ce ar fi capabil, dacă ar binevoi! Asta mă turbează: că nu înţelege decît să laude operele sale trecute, cînd ar putea să producă atîtea altele mai bune încă... Dumneata şi cu mine, pe legea mea!, noi am dat tot ce am putut; viaţa noastră e gata. Cea a lui Dick ar fi atît de frumoasă; trebuie să fie atît de mare, prin muncă. Iată ceea ce mă mîhneşte.

— Da! Şi cînd dumneata îţi vei fi făcut mult sînge rău pentru el, el te va pune deoparte, departe mult timp, poate, pentru o tînără fată!...

— Aş fi curios să văd asta!... Unde crezi să se fi dus astăzi, chiar?

— La mare, aceasta e neîndoios! I-ai observat ochii cînd ne vorbea? Părea agitat, adînc mişcat, ca o rîndunică toamna.

— Da. Însă singur să fi fost acolo?

— Ah! asta... În orice caz, oferă simptomele febrei călătoriilor de la debutul său. Nici un motiv de a ne înşela. Are nevoie de mişcare. Atras de depărtare.

— Poate asta ar fi salvarea sa, zise Torpenhow.

— Poate; însă cu obligaţia să-l ajuţi puţin. Cît despre mine, prefer să nu mă amestec. Dick reveni cu un mare album cu fermoar pe care Antilopa îl cunoştea bine şi care nu-i plăcea deloc. În această culegere, artistul desemnase în fugă, de plăcere, toate felurile de incidente în care camarazii săi, şi el însuşi, fuseseră eroii în cele patru colţuri

ale lumii; erau isprăvile Antilopei şi marile proporţii ale colosalului reporter care excitaseră de cele mai multe ori verva lui.

În scurte actualităţi, el se mărginea la invenţiile cele mai dezmăţate, presărînd cariera eroului său favorit cu episoade necuviincioase. Se vedeau rînd pe rînd căsătoriile Antilopei cu prinţese africane; ruşinoasa sa trădare închipuită, dînd un întreg corp de armată pentru dragostea unei arabe; tatuajul său operat de abile artiste în Birma; îngrozitoarea întrevedere cu călăul galben la Canton, pe o piaţă roşie de sîngele execuţiilor şi la urmă migraţiunile succesive ale spiritului său în corpuri de balene, elefanţi şi tucani.

Din cînd în cînd, Torpenhow adăuga desenelor o legendă rimată. În genul său, acest album era o curioasă piesă de artă, Dick fiind hotărît că numele cărţii ar însemna în indiană nuditate, Antilopa nu purta nici un fel de îmbrăcăminte, în nici o împrejurare. Astfel, ultima schiţă, în care acest cal de bătaie se vedea mergînd la ministerul de război pentru a arăta drepturile sale la medalia de Egipt, de-abia era decentă.

Dick se instală comod la masa lui Torpenhow şi începu să întoarcă paginile.

— Ce comoară ar fi fost pentru Blake! zise el. Este în unul din aceste desene o nuanţă de trandafir răspîndită cu gust asupra diferitelor părţi ale persoanei dumitale... E mai mult decît viaţa însăşi. Astfel, uite: „Antilopa împresurat de Mahdiste în timpul băii sale“. E luată după natură, hai!

— Necuviincios mîzgălitor! Asta a fost aproape ultima mea baie! Spune-mi: Binkie îşi are locul său în galerie?

— Nu: copilul Binkie n-a făcut încă nimic pentru istorie. Toată viaţa sa şi-a petrecut-o mîncînd şoareci!... Priveşte: iată-te în sfînt cristal, într-o biserică. Ce linii decorative în anatomia dumitale! Ar trebui să-mi fii recunoscător, că te fac astfel trecut posterităţii... În cincizeci de ani, vei exista în rare şi curioase facsimile, cu două guinee bucata... Să

vedem... ce vom face din dumneata azi? „Viaţa particulară a Antilopei"?

— Nu are!

—Atunci „Viaţa publică a Antilopei?“ Asta e!... „Meeting în masă al femeilor sale, la Trafalgar Square“ E treaba mea. Toate soţiile sale au alergat de la extremităţile pămîntului ca să asiste la căsătoria sa cu o englezoaică. Îţi voi face un desen sepia... E un procedeu delicat.

— Încă o scandaloasă pierdere de timp, zise Torpenhow.

— Dumneata, lasă-mă în pace!... Întreţine mîna, mai ales cînd se începe fără creion.

Începu imediat lucrul.

— Iată coloana lui Nelson. Acum Antilopa se va căţăra aici.

— Cel puţin, de astă dată îmbracă-l!

— Desigur că îl voi îmbrăca! Îi voi pune un văl, şi o coroană de flori de lămîiţă, fiindcă e un om însurat.

— Drace! Iată că e gata! strigă Torpenhow, care privea pe deasupra umărului lui Dick.

Acesta, în trei trăsături de penel, schiţa un spate gros şi un umăr chinuit împotriva picturii.

— Spune, continuă Dick fără să se oprească din lucru; dacă am putea să publicăm vreuna din aceste schiţe, de fiecare dată cînd Antilopa mă tachinează în presă printr-un camarad care ştie să scrie!

— Te avertizez mereu, protestă Antilopa, şi spre binele dumitale, că am cerut tînărului Maclagan...

— Bun! Bun! O secundă, te rog, dragul meu!... Aşează-ţi mîna lîngă zid, şi continuă să batjocoreşti cît vei vrea... Umărul stîng este incorect: trebuie neapărat să-l acopăr... Unde-mi e briceagul?... Şi zici că Maclagan?...

—I-am recomandat simplu să te frece în teză generală, pentru că nu produci nimic care să fie destinat să dureze...

— Şi apoi acest tînăr nebun, Dick aruncă capul în urmă închizînd un ochi, şi deplasînd pagina sub mîna sa,

acest tînăr nebun, lăsat singur numai cu călimara sa, şi care ar considera ca idei personale tot ce ar fi răspîndit asupra mea, în ziare!... Ai fi putut să angajezi un om întreg în locul unui copil pentru acest lucru, Antilopo!... Priveşte, Torp... acum găseşti că voalul nupţial arată bine?

Torpenhow era stupefiat. Procedeele lui Dick îi păreau mereu noi prin îndrăzneală şi preciziune.

— Cum dracu reuşeşti dumneata, îi zise el, să faci să ţină astfel pînza desfăşurată de corp, din trei trăsături şi două mîzgîleli?

— N-ai decît s-o aşezi unde trebuie. Dacă Maclagan ştia meşteşugul lui tot aşa de bine cum îl ştiu eu pe al meu, ar fi scris un articol mai bun.

— Sileşte-te să faci barem atît pentru o operă care durează, mormăi Antilopa.

Sărmanul om îşi dăduse o osteneală considerabilă pentru binele lui Dick, el convinsese, făcîndu-l să adreseze dojene autorizate, pe un tînăr critic bine cunoscut prin dizertaţiile sale savante, pentru „arta e una şi indivizibilă”.

— Dumneata, reluă Dick, aşteaptă puţin ca să aşez cum trebuie procesiunea mea de neveste!... Fără reproş, mi se pare că ai practicat abundent căsătoria. Tot ce aş putea să fac, e să arăt siluetele femeilor dumitale, atît mai e!... Medee, Purthide, Edomite... Şi acum, să ştii că mi-e cu totul indiferent să creez, cum zici, opere care durează. E visul unui creier obtuz. Mă mulţumesc că am făcut cît am putut de bine pînă astăzi, şi nu voi produce nimic mai bun în mai multe săptămîni, cel puţin; probabil chiar în cîţiva ani, mai probabil încă, niciodată!...

— Şi ce! dragă Torpenhow. Stocul dumitale de mîzgîlituri, ar fi capodoperele dumitale?...

— Pînzele pe care le-ai vîndut? întrebă Antilopa.

—Oh! nu, ceea ce am făcut mai bun nu este aici şi n-a fost vîndut. Nimeni pe lume nu ştie unde se găseşte aceasta, chiar eu însumi nu ştiu...Haide să-l îndopăm cu femei şi iar femei, pe acest desfrînat! Remarci, Torp,

virtuoasa indignare a liniilor care înconjoară monumentul?

— Explică-ne ceea ce urma să spui, răspunse Torpenhow, aceasta ar preţui mai mult.

— Marea e acea care mi-a amintit aceasta astăzi, răspunse Dick, ridicînd încet capul. E o amintire foarte curioasă şi apăsătoare... Trebuie să mă eliberez. Mergeam de la Lima 1a Aukland pe un vechi pachebot foarte mare, foarte avariat, care aparţinea unei companii italiene de mîna a doua. Era o cutie caraghioasă! Noi aveam o porţie de cincisprezece tone de cărbuni pe zi şi se găsea fericită să alerge din cînd în cînd cu zece noduri. După care, trebuia să se oprească pentru un motiv sau altul.

— Care era profesiunea dumitale în acel timp? Maître d'hotel sau negustor ambulant?

— Eram în fonduri; deci eram pasager. Fără asta aş fi fost maître d'hotel, cred, făcu Dick cu o perfectă gravitate reluîndu-şi procesiunea sa de femei geloase. Eram unul dintre cei doi pasageri din Lima. Corabia era pe jumătate goală; dar avea o populaţie de şoareci, de libărci şi de scorpioni.

— Ce legătură au toate astea cu pictura dumitale?

— Aşteptaţi! Această corabie, care transportase muncitori chinezi, era împărţită între punţi în compartimente putînd să conţină în total două mii de „cozi". Toate paturile fiind suprimate, bastimentul rămînea gol pînă la nas, şi lumina intra prin saborduri... O lumină foarte proastă pentru lucru, cît timp nu erai obişnuit. De cîteva săptămîni nu aveam nimic de făcut. Hărţile noastre marine erau în stare rea, şi căpitanul nostru, de teama furtunilor nu îndrăznea să avanseze către Sud. Astfel că-şi dădu osteneala să găsească una cîte una, toate insulele Societăţii. Atunci eu coborîi între punţi şi făcui tabloul meu. Îl făcui în stînga vasului şi atît de adînc cît putui pe interiorul compartimentului. N-aveam la dispoziţie decît brun şi verde, acela care se întrebuinţează pentru vopsitul corăbiilor. În plus puţin lustru negru destinat apărătoarelor

din jurul corăbiei; acestea fură toate materialele mele.

— Pasagerii au trebuit să te socotească drept un nebun.

— Nu era decît unul; o femeie. Şi e cea care mi-a servit de model.

— Cu cine semăna ea? întrebă Torpenhow.

— Era un fel de negresă evreică din Cuba de o moralitate îndoielnică. Nu ştia nici să citească, nici să scrie, şi asta îi era indiferent. Cobora pentru a mă privi pictînd, ceea ce displăcea patronului, căci el îi plătea călătoria, şi locul era al lui pe punte, cel puţin din cînd în cînd...

— Înţeleg! Trebuie să fi fost caraghios...

— Niciodată nu m-am distrat atîta! Cînd marea era puţin furtunoasă, te puteai teme că te scufunzi dintr-un moment într-altul; dar pe un timp liniştit, era paradisul. Această femeie îmi amesteca culorile stîlcind cîteva vorbe englezeşti, şi căpitanul cobora la cinci minute, ca să vadă, zicea el, dacă nu ne-am aprins... Riscam în fiecare clipă să fiu surprins şi aveam un splendid subiect de tratat în trei tonuri.

— Ce subiect?

— Două rînduri din Edgar Poe:

„Nici îngerii în cer, nici demonii sub mare

Nu vor putea vreodată să despartă sufletul meu de sufletul frumoasei Annabel Lee".

— Era, cred, un subiect de circumstanţă!... Pictai această luptă, dată în apă, între bunele şi relele genii, pentru posesiunea unui suflet în agonie. Femeia servi de model pentru îngeri, şi apoi pentru demoni. Sufletul, pe jumătate înnecat, plutea între ape... Nu spune mare lucru, astfel explicat, însă cu lumina bună dintre punţi, vă asigur că avea o mişcare aspră. Totul măsura şapte pe patrusprezece picioare, totul în penumbră, pentru că n-aveam de ce să pictez lumina.

— Atunci, zise Torpenhow, această femeie te inspira mult?

— Ea şi marea, enorm! Fresca mea era destul de rău desenată; dar niciodată n-am făcut una mai bună. Vai! presupun că acum corabia este distrusă, sau naufragiată. Ah! o viaţă aşa frumoasă!

— Şi-apoi ce s-a întîmplat?

— Nimic. Cînd am părăsit eu corabia, se încărca cu baloturi de lînă; însă pînă în ultimul moment hamalii înşişi evitau să acopere pictura. Cred că le era frică de ochii demonilor.

— Şi femeia?

— Femeia? Ea nu se mai liniştise. Se închina de fiecare dată cînd cobora între punţi. Ah! Doamne, ce atracţie! Trei culori în totul şi peste tot, imposibilitatea de a avea altele, marea bătînd în peretele subţire, dragostea fără frîu, frica morţii planînd asupra noastră la fiecare clipă...

Nu-şi mai privea desenul. Ochii săi îndreptaţi de-a lungul camerii păreau că urmăresc o viziune îndepărtată.—

— De ce, sugeră Antilopa, nu încerci să refaci ceva în acest gen?

— Pentru că lucrurile astea nu vin toate singure. Cînd voi regăsi un vas de comerţ, o evreică cubană, un spaţiu dintre punţi, gol, aceeaşi inspiraţie şi aceeaşi atmosferă, atunci, poate...

— Aici nu vei întîlni aşa ceva?

— Nu!...

Dick îşi închise albumul brusc.

— E cald ca într-un cuptor! Dacă am deschide fereastra?

Se aplecă în noapte, privind întunecimile adînci ale străzilor din Londra, de sub el. Apartamentul, mult mai ridicat decît acoperişul caselor vecine, domina o sută de coşuri, de urloaie răsucite care avea înfăţişarea pisicilor aşezate şi în- torcîndu-se asupra lor însăşi, alte forme misterioase şi ciudate de cărămizi sau de zinc, rezemate de suporturi de fier sau legate de crampoane în formă de S. La nord, luminile lui Picadilly Circus Square aruncau lumina lor

roşcată peste acoperişurile negre şi la sud se aliniau felinarele cheiului Tamisei. Un tren trecea pe un pod de fier, înăbuşind în nă- praznicul său zgomot frumos nelămurita gălăgie a străzii. Antilopa îşi consultă ceasul şi zise simplu:

— Expresul de noapte pentru Paris. Poţi să-ţi iei bilet direct pentru Petersburg, dacă vrei.

Dick trecu capul şi umerii dincolo de fereastră şi privi dincolo de fluviu. Torpenhow veni lîngă el în timp ce Antilopa se aşeză liniştit la pian. Binkie făcîndu-se atît de umflat cît era posibil, se întinse pe sofa, cu aerul unuia care este perfect hotărît să nu se lase deranjat.

— Ei bine, strigă Antilopa, e prima dată cînd vedeţi acest oraş?

Pe fluviu, un remorcher şuiera trăgîndu-şi şlepurile în lungul fluviului. Apoi el încetă, şi numai zgomotele străzii se auzeau în cameră. Torpenhow împinse cotul lui Dick:

— Bun loc pentru a cîştiga bani: însă păcătos oraş pentru a trăi; nu, Dick?

Acesta, cu bărbia sprijinită în mînă, fixînd mereu noaptea, reproduse drept răspuns cuvîntul unui general celebru:

— Ce oraş bun de jefuit!

Binkie, căruia aerul nocturn îi mîngîia mustăţile, începu să strănute plîngător.

— O să răcească copilul, zise Torpenhow, să închidem. El închise fereastra, şi Dick se întinse pe sofa, cerînd micuţului cîine permisiunea să întindă picioarele după placul său. Apoi începu să caşte de era să-şi desfacă maxilarele, dez- mierdînd urechile de catifea ale lui Binkie.

— Haide! Cîntă-ne ceva, Antilopo, zise Torpenhow, deşi această veche cutie de muzică este dezacordată; în afară de dumneata, nimeni n-o atinge niciodată. Urlă, ca să te audă Dick.

Dick începu să recite una din legendele scrise în cartea „Nunganunga“.

Viaţa Antilopei nu-i decît frondă şi masacru.

Scrierile sale sînţ ale lui Dickens muiate în apă;

Însă vocea Antilopei în note înalte,

Chiar Mahdistelor le aduce pace.

Antilopa binevoi să surîdă. Cîntecul era talentul său de societate, bine cunoscut de confraţii săi de presă şi de camarazii săi corespondenţi din străinătate.

— Ce să cînt? întrebă el întorcîndu-se pe taburet.

— Cîntă-ne „Pilotul Gangelui”. Îţi aminteşti, l-am cîntat în careul din El-Moghrib. Apropo, mă întreb cîţi mai trăiesc dintre acei care reluau în cor refrenul.

Torpenhow reflectă o clipă.

— Vai! cred că nu mai sîntem decît voi amîndoi şi eu, Raynow, Vickery, Deens, toţi morţi. Vincent s-a îmbolnăvit de variolă în Cairo, a fost adus aici şi a murit... Da, numai dumneata, Antilopa şi eu!...

— Haide! începe, zise Dick.

Şi Antilopa începu.

Cîntecul începea astfel:

„Am împletit cablul meu, camarazi, cobor tîrît de valuri.

Am primit ordinele de drum, în timp ce voi rămîneţi în ancoră,

Şi niciodată, pe o frumoasă dimineaţă de iunie, n-am plecat pe mare.

Cu conştiinţa mai curată, cu o speranţă mai bună, inima mai uşoară.“

Şi în timp ce cuvintele se desfăşurau, evocînd imagini de luptă, de masacru şi de răpire, Dick, cîntînd cu camarazii săi, căci ei cîntau cu toţii, credea că aude vîntul în plină mare, mugind în urechile sale şi clipocitul valurilor, şi zgomotul teribil al bătăliilor.

Zdruncinat din cap pînă în picioare de această resimţire, luă pe Binkie şi-l ridică pînă în faţa sa, întrebîndu-l:

— Ce e oare în toate aceste dobitocii ca să mişte astfel inima unui om?

— Asta depinde de om, zise Torpenhow.

— De omul care a fost la mare astăzi, adăugă Antilopa.

— Nu ştiam că o să mă tulbure astfel.

— Este ceea ce spun oamenii care vor să-şi ia rămas bun de la o femeie.

— Dar o femeie poate... începu Dick, zăpăcit.

Torpenhow isprăvi:

—...O femeie poate să facă parte din viaţa unui om. Nu, asta nu se poate!

Şi tot posomorît, el continuă:

— Ea va pretinde că vrea să se unească complet cu el, să-l ajute în munca sa, să uşureze povara sa... şi apoi îi va scrie cinci sau şase scrisori pe zi, că el nu mai stă să-şi piardă timpul lîngă ea!...

—N-ar fi trebuit să merg la mare! zise Dick doritor să curme scurt conversaţia. E o curtezană bătrînă tenace, şi regret că am iubit-o atît...

—Uite! uite! se leapădă de prima lui dragoste, strigă Antilopa.

Şi apoi, cu o voce răsunătoare care făcu să tremure geamurile, el intonă „Oamenii mării”, un vechi cîntec care începe după cum ştie oricine, cu aceste cuvinte:

„Marea este o femeie răutăcioasă,

şi care, după opt versuri pline de imagini pătrunzătoare, se termină cu un refren uşor ca scîrţîitul unui cabestan, atunci cînd corabia urcă silită în lungul malurilor, pe pietricele, şi marinarii, ca un efort penibil, îi schimbă direcţia tropăind din picioare.

„Oh! tu cea care ne zămisleşti,
Lasă-ne să trăim!
Marea e mai bună decît orice:
Ea vorbeşte inimilor noastre
Şi le face să vibreze cu entuziasm”.

Aşa cîntau oamenii mării.

Antilopa repetă de două ori acest refren, special pentru Dick; dar acesta aştepta rămasul bun al marinarilor către femeile lor:

„Şi voi care ne iubiţi,
Mame, fiice şi femei,
De ce vă înduioşaţi?
Ea ne e mai dragă decît voi.
Voi nu veţi dormi mai bine fără de noi...”

Aşa cîntau oamenii mării.

...Aceste brutale şi virile cuvinte răsunau ca altădată valurile asupra bordurilor dărăpănate ale corăbiei plecate pentru Lima... Dick se credea întors la timpul cînd amesteca culorile, în semi-obscuritate, de-a lungul aventuroaselor amoruri... Îşi amintea de demonii şi îngerii pictaţi la întîmplare, în umbră şi în ameninţarea constantă a cuţitului căpitanului italian, gata să se înfigă între umerii săi... Şi febra, care nu se poate opri, a călătoriei, mai reală şi mai incurabilă decît atîtea boli clasate de medici, se ridica din nou, îi ardea sîngele, îl înnebunea... El care o iubea pe Maisie mai mult decît orice pe lume, el aspira să prindă noi puteri în această viaţă aprinsă, primejdioasă, să se bată, să blesteme, să rişte, mai ales să revadă marea şi prin ea să creeze opere... Ar vorbi din nou lamentabil Binat, în nisipurile din Port-Said, în timp ce o servitoare galbenă i-ar prepara băutura; ar auzi din nou zgomotul carabinelor şi al flintelor barbare; ar vedea fumul desfăşurîndu-se cînd gros, cînd subţire, pe un fond de feţe negre, în aceste iaduri de bătălii în care fiecare este liber să răspundă de capul său şi să lovească cu un braţ împotriva cuiva... Era imposibil, vai! Şi în acest timp:

„O, părinţi ai noştri din cimitir
Marea e mai bătrînă decît voi.
Şi în ea mormintele noastre vor fi mai verzi!“

Aşa cîntau oamenii mării.

Urmase liniştea. Torpenhow întrebă deodată:

— Ce ne-ar reţine?

— Nu de mult m-ai înştiinţat că nu ai vrea să faci înconjurul lumii cu mine.

— Sînt cîteva luni şi nu admiteam să te văd căutînd să cîştigi bani pentru a plăti cheltuielile noastre de călătorie... Dar dacă ar fi vorba să pleci pentru a lucra, pentru a vedea, pentru a trăi, în sfîrşit, e o diferenţă!...

— Te îngraşi aici stînd degeaba, zise Antilopa cuprinzînd pe Dick de mijlocul corpului. Iată-te moale ca o găină îndopată.

— Eşti mai gras decît mine! Prima dată cînd vei face o campanie vei muri de apoplexie!

— Atîta rău pentru mine! Dar dumneata pleci? Du-te la Lima, în Brazilia, nu interesează unde! Sînt atîtea tulburări în America de Sud! Du-te să le vezi!

— Nu. Rămîn aici.

— Eşti nebun! interveni Torpenhow. Ai comenzi, din întîmplare? Atunci plăteşte-ţi despăgubirea şi şterge-o. Ai atîţia bani ca să călătoreşti ca un prinţ dacă ai vrea!

— Ai cea mai respingătoare concepţie asupra existenţei, Torp! Dumneata mă vezi pasager de prima clasă, într-un hotel plutitor de şase mii de tone! Mă vezi întrebînd pe cel de-al treilea inginer ce pune în mişcare maşinile, dacă nu e prea cald în cuptorul unde arde combustibilul? Ah, Dumnezeule mare, aş călători vagabondînd mai curînd, dacă ar trebui să plec... Ceea ce... Iată, voi face un compromis. Voi încerca o excursie pentru a începe.

— E deja ceva, zise Torpenhow. Unde vei merge? Asta ţi-ar face un bine enorm, dragul meu.

— În primul rînd, voi merge la Rathray, să închiriez un cal, pe care-l voi conduce cu mare prudenţă pînă la Richmond-Hill. Apoi îl voi întoarce din frîu de teamă să nu-l surmenez şi să-l supăr pe Rathray. Voi face aceasta chiar

de mîine, ca să mă antrenez, să respir şi să mă exercit.

— Ah, cum aşa?

Dick abia avu timp să ridice braţul spre a se feri de per- nuţa pe care Torpenhow exasperat i-o aruncă în cap.

— Ah! Îi trebuie aer şi exerciţiu? strigă Antilopa la rîndul său. Ei bine, noi îi vom da suflătoarele, Torp.

Atunci conversaţia degeneră în tumult. Dick fu culcat pe masa de joc, unde Antilopa îl menţinea cu toată greutatea sa. I se introduseră cu forţa foalele între dinţi şi i se umflară obrajii, astupîndu-i nasul, pînă cînd aerul izbucnind cu zgomot prin buzele neînchise, dezarmă pe asaltanţi, cuprinşi de un rîs nebun. Dick profită pentru a-i sufoca la rîndul său cu o perniţă moale, a cărei stofă desfăcîndu-se, lăsa din toate părţile să zboare fulgii. Binkie, voind să intervină în ajutorul lui Torpenhow, se vîrî în învelişul încă pe jumătate plin de pene, fiind oprit să mai iasă. El totuşi ieşi după cîteva minute de călătorie agitată, cu perna verde pe pămînt şi cînd reapăru în sfîrşit, hotărît să ceară despăgubiri, zări pe cei trei arbitri ai destinului său, stăpînii lumii sale, ocupaţi să-şi scuture penele din păr.

— E plictisitor la culme! zise Dick. Puful acesta nu vrea să dispară de pe hainele mele.

— Asta te va învăţa minte, tinere! Nimic nu valorează, spune-ne, ca aerul şi exerciţiile? Ei bine, iată!

Apoi Torpenhow se tolăni în pat:

— Adevărat, dragul meu, eu nu spun decît ceea ce gîn- desc. De ce glumeşti mereu?

— Înaintea lui Dumnezeu, te înşeli, răspunse serios Dick. Mă cunoşti atît de rău încît mă judeci astfel? Cîţi oameni ca noi care ştiu ce înseamnă viaţa şi moartea ar îndrăzni sa-şi bată joc de asta? Cîteodată, noi facem la fel, din spirit de contrazicere.

Şi nu văd bine, dragul meu, ce motiv ai să te nelinişteşti mereu din cauza mea?... Ştiu, hai, eu ştiu că îmi dai toate bunele sfaturi pe care poţi, pentru a mă îndemna la lucru. Gîndesc eu mult mai mult, te asigur! Însă

dumneata nu poţi face nimic, nu vezi? Nu, chiar, dumneata nu poţi face nimic. Trebuie să merg singur, cu fantezia mea, cu riscurile şi pericolele mele numai!

— Are dreptate, întrerupse Antilopa: lasă-l propriilor sale puteri.

— Se poate să n-am dreptate, să n-am deloc dreptate! Ei bine, o voi descoperi eu însumi, fără să mă iau după vecin. Desigur, mă costă mult mai mult decît ar fi s-o crezi că nu pot să mă duc.... dar nu pot... asta e! Trebuie să-mi îndeplinesc opera şi să-mi aranjez viaţa în felul meu, căci numai eu singur sînt responsabil, o ştiu destul de bine! Nu mă acuza cu uşurinţă, dragul meu Torp, te rog. Am chibriturile mele şi sulful meu: voi aprinde singur, vai, focul infernului meu...

Urmă un lung moment de linişte, pe care Antilopa încercă să-l curme printr-o glumă; dar Dick îl întrerupse numai- decît:

— M-am uşurat, zise el serios.

Apoi, redevenind dintr-o dată vesel şi surîzător, înhăţă fox-terrierul, mereu indignat, şi-l mîngîie duios:

— Oh, micuţule Binkie, cu gura plină de pene, te-am băgat într-un sac şi te-am făcut să alergi pe bîjbîite, micuţule Binkie, şi asta ţi-a jignit amorul propriu! Nu contează, vezi tu? *Hoc volo, sic jubeo, sint proratione voluntas*, şi nu-ţi întoarce faţa, ignorantule, pentru că îţi vorbesc latineşte!... Noapte bună tuturor!

Părăsi camera.

— Ceea ce a spus se adresa numai dumitale, remarcă Antilopa imediat ce Dick ieşise. Vezi ce-ţi spuneam?... Nu te mai amesteca în treburile sale, hai!

— Destul! Nu mi-a spus prostii; deci îi pare rău. E împărţit între pofta şi teama plecării... Numai să nu fie obligat, într-o zi oarecare, să plece fără voia lui!...

Cît despre Dick, odată întors la el, o singură problemă îi preocupa mintea: se întreba dacă lumea întreagă, gloria,

onoarea echivalau unei simple monede mici de trei pence, ca aceea care zăcea acum pe fundul Tamisei... Însă, atunci, gîndul său aluneca în altă parte:

„Iată ce înseamnă, îşi zicea el, să fi mers să văd marea! Mă simt cu adevărat tulburat!...

Şi apoi o graţioasă imagine apărea înaintea ochilor săi, şi el adăuga încet:

...La urma urmelor, Maisie şi cu mine ne vom reîntoarce acolo, la mare! Ne vom îmbarca împreună; ne vom petrece luna de miere pe bord...‘‘

Dar îndoiala năştea:

„Da, asta ar fi delicat!... Însă ce influenţă stranie a lăsat asupra mea imensitatea Oceanului! Îmi pare că simţeam mai puţin puterea sa, cînd Maisie era acolo! Blestematele acelea de cîntece care m-au enervat!... Haide! iată că reîncep!”

Nu! Nu era decît Nocturna de Julia de Herrich, fredonată de Antilopa, şi înainte de sfîrşitul bucăţii, Dick reapăru pe pragul lui Torpenhow. Era numai sumar îmbrăcat, ca pentru noapte, însă spiritul său era înseninat, dispoziţia sa liniştită.

Şi astfel dorinţele sale aveau fluxul şi refluxul lor, ca însăşi marea, la picioarele povîrnişurilor fortului Keeling.

IX

El nu putu să facă nimic pînă la sfîrşitul săptămînii. Apoi veni o nouă duminică. Îi era, în acelaşi timp, dorinţă şi teamă de reîntoarcerea acestei zile; însă, după ce părul roşu făcuse portretul său, teama îl biruia, hotărît.

Maisie, încă o dată, dispreţuise absolut sfaturile sale. Mai puţin ca niciodată, se constrînse să deseneze. Revenind la nebunia sa, hotărîse să atace un cap de expresie. Dick se stăpîni cu greu:

— Era prea greu să-mi ceri părerea!...

— Oh, de astă dată vei vedea! Va fi un tablou, un adevărat tablou! Sînt sigură că îmi va permite Kami să-l trimit la Salon. Atunci vei fi mulţumit?

— Fără îndoială! Însă nu vei avea timpul să termini pentru Salon.

Maisie avu o clipă de ezitare. Părea rău dispusă.

— Peste o lună vom pleca în Franţa, zise în cele din urmă. Îmi voi începe pînza aici şi voi isprăvi-o la Kami.

Lui Dick i se păru că inima încetă să bată, şi pentru a nu-şi pierde deloc sîngele rece trebui să repete în minte că „regina nu poate să facă rău“. Însă iritaţia sa nu ceda: „Tocmai în momentul în care credeam că făcusem oarecare progrese în inima sa, îşi zicea el, iat-o că se întoarce să prindă fluturi! Asta te înnebuneşte!“

Totuşi, nu putea să-i vorbească în prezenţa „părului roşu“. Dick se mărgini deocamdată să arunce Maisie-ei o privire de elocvent reproş.

— Cred că n-ai dreptate, zise el cu glas tare. Pot să ştiu care va fi subiectul dumitale?

— L-am luat dintr-o carte.

— Iată că deja nu valorează nimic! Nu în cărţi se găsesc aceste lucruri.

— Îţi voi spune eu, zise deodată impresionată. Alaltăieri citeam Maisie-ei un pasaj din „Cetatea nopţii groaznice". Cunoşti acest poem?

— Da, puţin. Retrag ceea ce am spus. Sînt cîteva tablouri acolo!... Şi, ce a sedus fantezia sa?

— Descrierea melancoliei:

„Aripile strînse ca cele ale unui puternic vultur.
Dar prea slabe ca să ridice greutatea
Orgoliului şi forţei sale, născute din pămînt...“

— Şi puţin mai departe... Maisie, vrei să pregăteşti ceaiul, draga mea?

„Cu fruntea grea de vise şi de gînduri funeste,
Legătura cheilor pe care o poartă, rochia sa cu pliuri drepte.
Numeroase, presate şi care o fac rigidă, ca o cuirasă inflexibilă de brocart
Cu picioarele straşnic încălţate, pentru a strivi toate slăbiciunile..."

Tînăra fată, urmărindu-şi lectura, nici nu se gîndea să-şi ascundă dispreţul pe care-l exprima vocea sa tărăgănată pentru îndrăzneala Maisie-ei, care pretindea să traducă în pictură visul poetului... Dick fu frapat. Nu se putu reţine să nu întrerupă:

— Însă, dacă nu mă înşel, zise el, a fost făcut de un mare artist... care se numea Albrecht Dürer! E ca şi cum ai vrea să descrii „Hamlet“ după Shakespeare! Îţi pierzi timpul.

— Nu, zise Maisie, punînd brusc ceştile pe masă, ca pentru a-şi face curaj. Nu! Vreau să fac acest tablou şi-l voi face! Nu vezi cît e de frumos?

— Dar, nefericit copil, cum ai putea să faci ceva care să fie bun înainte de a fi observat ceva? Primul imbecil venit poate să aibă o idee; însă trebuie meşteşug, pentru a o pune în execuţie... meşteşug şi conştiinţă. Nu-i destul să te aprinzi de un capriciu trecător.

El vorbea printre dinţi, cu o iritaţie de-abia stăpînită.

— Dumneata nu înţelegi nimic, răspunse cu linişte Maisie. Sînt sigură că voi putea să pictez această Melancolie.

Vocea netulburată şi batjocoritoare a impresionistei continuă, în urma lui, citirea:

„Amăgită şi scîrbită, ea lucrează mereu;
Zdrobită, cu sufletul bolnav, se îndîrjeşte încă,
Susţinută de o teribilă voinţă,
Iar mîinile sale vor modela operele pe care creierul său le va plăsmui.

Şi-a sa mîhnire însăşi se va numi muncă...“

—...Gîndesc, conchise Dick, că Maisie are intenţia să se reprezinte ea însăşi sub acest aspect?...

— Dumneata mă vezi, fără îndoială, aşezată pe o grămadă de tablouri refuzate, răspunse Maisie cu răutate. Ei bine, te înşeli. E subiectul însuşi cel ce mă seduce, e ideea. Oh, fireşte, pe bun motiv: pentru că dumneata n-ai şti să faci. Sînge, carnaj, oseminte zdrobite, iată ce îţi trebuie!

— Aha! Asta e o înfruntare, Maisie! Ei bine, dacă eşti capabilă să faci o Melancolie care să nu fie un cap de femeie răcită, îţi declar că pot să fac una mai bună încă, şi o voi face! Mai întîi, te rog, ce ştii despre melancolie?

În timp ce vorbea astfel, cu o linişte desăvîrşită, Dick avea conştiinţa că el realiza în dînsul trei sferturi din suferinţa umană.

— Iată cum o concep, răspunse neted tînăra fată: o femeie care a plîns mult. Ea a suportat toate torturile imaginabile... Atunci ea a început să rîdă de toate. Asta pictez şi trimit la Salon.

Impresionista se ridică zîmbind, cu un rîs silit, şi trecu în odaia alăturată.

Dick, abătut, disperat, privea acum pe Maisie cu o veritabilă umilinţă.

— Puţin îmi pasă de acest tablou, la urma urmelor, zise el. Însă pleci, într-adevăr, cu o lună mai curînd?

— Trebuie neapărat, dacă vreau să am timp să isprăvesc...

— Oare nu te interesează nimic pe lume decît asta?

— Fără îndoială!... Asta-i problema!

—Însă niciodată nu vei putea să execuţi o asemenea operă!... N-ai decît idei, veleităţi, mici inspiraţii de scurtă durată... Mă întreb chiar cum ai putut, timp de zece ani, să perseverezi pe această cale! Atunci, e adevărat, spune!... Vei pleca, pleca... mai înainte de o lună?

— Vezi bine! Trebuie să mă gîndesc bine la lucrul meu.

— Aş! Lucrul dumitale!... Nu, iartă-mă, draga mea! Adevărat, trebuie să gîndeşti. Haide!... Cred că-ţi voi spune la revedere pentru astăzi.

— Deja? Nu rămîi să iei ceaiul?...

— Nu, mulţumesc... Permite-mi să mă retrag, Maisie... N-ai nevoie de mine, nu-i aşa? N-ai avea decît pentru desen; însă desenul, acesta are importanţă...

— Aş vrea să rămîi să-mi vorbeşti despre tabloul meu. Gîndeşte-te: cînd atingi o dată un succes, acesta izbucneşte asupra a tot ceea ce ai făcut înainte. Ştii bine că am pictat deja lucruri bune; însă ar trebui să fie cunoscute!... Te asigur că dumneata ai fost acum de o impertinenţă prea nefolositoare şi prea nedreaptă!...

— Îmi pare rău, Maisie, ţi-o mărturisesc. Însă trebuie să plec. Vom mai vorbi despre „Melancolie" într-o altă duminică, dacă ai vrea... Mai sînt, cred, încă patru înainte de plecare?... Da, una, două, trei, patru... Gata... Adio, Maisie!

Tînăra fată rămase adînc gînditoare înaintea ferestrei atelierului, pînă la reîntoarcerea „părului roşu“.

Cînd intră, impresionista avea buzele puţin pale.

— Dick a plecat, îi spuse Maisie. Tocmai cînd voiam să-i expun ideea mea. În fond e foarte egoist.

Tovarăşa sa deschise gura ca pentru a răspunde şi începu să citească liniştit „Cetatea groaznicei nopţi“.

În acest timp, Dick făcea sute de paşi în jurul unui arbore, confidentul pe care-l alesese după mai multe duminici. Începu să rostească toate înjurăturile pe care le cunoştea; apoi, cînd sărăcia limbii engleze în acest gen pusese margini elocvenţei sale, el se adresă arabei, care furniza preţioase resurse oamenilor în mînie. Iată deci care era recompensa zelului său, a atenţiei sale şi a răbdării sale! Însă şi el fusese atît de prost!... Ah, de astă dată îi trebui oarecare timp să regăsească senina sa încredere şi infailibilitatea reginei!

„Rîzînd, cel care pierde, cîştigă, îşi zicea el. Cum o îmboldeşte un capriciu oarecare, eu nu mai exist. Hotărît, e

seria neagră. Cel puţin, într-un caz asemănător la Port-Said, se îndoia, obiectul acţiunii şi se continua! Ea! Să facă o Melancolie! Ea n-ar şti nici s-o compună, nici s-o deseneze, nici s-o picteze!... Şi ea este convinsă, în fond, că ştie mai multe decît mine... Ei bine, eu îi voi dovedi că şi pe acest teren, eu pot s-o bat. Însă la ce bun? E hotărîtă că eu nu ştiu să fac decît scene sîngeroase şi macabre... N-are sînge în vine! Şi totuşi, eu o iubesc, şi nu mă voi putea opri niciodată s-o iubesc... Bine, voi face şi eu o „Melancolie“, însă cea adevărată, aceea care ar înfrunta pe toate celelalte, şi pe care numai eu pot s-o concep... Hotărît, să încep fără întîrziere... Vai! Doamne, asta îmi face rău!...“

El observă repede că ideea sa primă nu se desfăşura. Nu putea să ajungă să-şi elibereze spiritul de continua preocupare a plecării Maisie-ei. El dădu foarte puţin interes schiţelor tabloului, pe care ea i le arătă săptămînă următoare. Duminicile treceau una după alta şi se apropia ziua în care toate clopotele Londrei ar suna în zadar pentru a chema absenta. O dată sau de două ori, el mormăi o oarecare plîngere, înaintea lui Binkie, pe motivul indiferenţei unor tinere femei; însă micuţul cîine primea atîtea confidenţe de la el şi Torpenhow, încît urechile sale, ca o lalea, nu-şi mai dădeau osteneala să asculte.

Dick avu permisiunea să asiste la plecarea celor două tinere fete. Luau la Dover corabia de noapte... Era în februarie şi ele socoteau să nu se întoarcă decît în august. Toate acestea se explicau înaintea lui cu o inconştientă cruzime. Maisie era atît de ocupată să despuieze căsuţa de dincolo de parc şi să-şi împacheteze pînzele, că nu mai avea timp să gîndească.

Dick se duse la Dover unde petrecu o zi întreagă de groază, ţesînd visuri nebune şi agitînd la sfîrşitul socotelii o supremă chestiune: Maisie îi va permite s-o sărute în ultimul moment,... numai puţin, cu vîrful buzelor...?

Desigur, ar putea foarte bine să-i răpească acest sărut! Ar putea s-o cuprindă şi s-o ducă, cu braţul său puternic,

cum văzuse odinioară că fac oamenii din Sudanul de Jos... Însă ea s-ar opune; i-ar rezista; ar întoarce către el ochii săi cenuşii, spunînd: „Oh, Dick, ce egoist eşti” şi atunci curajul i-ar lipsi... Nu, hotărît, mai bine să cerşească acest sărut.

Cînd apăru, Maisie părea mai dispusă pentru îmbrăţişare ca de obicei. O văzu coborînd din trenul de noapte, pe debarcaderul măturat de vînt. Avea o pelerină de stofă gri şi o mică caschetă pentru călătorie, de aceeaşi culoare. Impresionista avea mai puţin farmec. Ochii săi verzi erau adînciţi şi buzele sale uscate.

Dick, după ce le ridicase cuferele pe bord, se aşeză lîngă Maisie, în obscuritate, sub puntea comandantului. Coletele poştale se aruncau în cală, cu vuiete groaznice.

„Părul roşu“ privea.

— Veţi avea o traversare grea, zise tînărul. Se înteţeşte vîntul... Dacă sînt cuminte, îmi va fi permis să vin să te văd în Franţa?

— Oh, nu, voi avea mult de lucru. De altfel, dacă aş avea nevoie de dumneata, te-aş anunţa. Îţi voi scrie îndată ce voi fi instalată la Vitry-sur-Marne. Îţi voi cere o mulţime de lucruri... Ai fost atît de bun cu mine, Dick! Atît de bun!

— Mulţumesc că-mi vorbeşti astfel, dragă Maisie! Însă, spune-mi, nu s-a schimbat nimic încă în inima dumitale?

—Nu vreau să te mint... nu!... Nimic, cel puţin cum o înţelegi. Nu mă crede ingrată!...

— La dracu’ cu recunoştinţa! zise Dick cu o voce aspră, întorcînd capul, ca şi cum ar fi vrut să se adreseze elicei vaporului.

—La ce bun să-ţi creezi himere? urmă Maisie. În punctul în care ne găsim, ştii bine că ţi-aş ruina viaţa, cum mi-ai ruina-o şi dumneata pe a mea. Îţi aminteşti ceea ce îmi spuneai, în parc, în ziua în care erai atît de mîniat! „Va trebui ca unul din noi să fie zdrobit“. Ei bine, aşteaptă pînă atunci!...

— Nu, dragostea mea!... Te vreau întreagă, fericită, toată a mea.

Maisie lăsă capul în jos:

—Sărmanul meu Dick! Ce-aş putea să-ţi spun?

— Nu-mi mai spune nimic. Dă-mi numai un sărut. Maisie unul singur! Îţi jur că nu voi lua mai mult. Poţi să faci aceasta, cred, cînd acesta nu ar fi decît să mă asigure de recunoştinţa de care îmi vorbeai!

Maisie întinse capul şi Dick îşi luă recompensa, în întuneric. Într-adevăr, nu fu decît un singur sărut, însă nici unul dintre ei nu prevăzuse durata; aşa că fu puţin cam lung... Maisie se degajă tulburată, nemulţumită, şi Dick rămase ruşinat lîngă ea, arzînd din cap pînă în picioare.

— Adio, scumpo! zise el. Regret că n-am fost stăpîn pe mine: poate te-am supărat! Adio, mergi cu bine şi lucrează cu talent, mai ales la „Melancolia”!... Şi eu voi face una. Să-mi povesteşti frumoasele amintiri despre Kami şi mai ales fii foarte atentă la ceea ce vei bea acolo; la ţară apa este întotdeauna rea însă în Franţa este mizerabilă. Scrie-mi dacă ai nevoie de ceva... Adio!... Salută şi din partea mea pe doamna... nu-mi amintesc numele său... Nu vrei să-mi permiţi, spune, să te sărut încă o dată? Nu, nu vrei? Bine, poate ai dreptate! Adio, Maisie...

O lovitură de gong îl avertiză că se ridică pasarelele. Ajunse la debarcader tocmai cînd corabia pornea şi el o însoţi cu inima.

„Spun că nimic pe lume nu ne desparte!... gîndea el, de îndată ce fu pe chei. Nimic decît încăpăţînarea sa!... Aceste corăbii pentru Calais sînt prea mici, va trebui să spun lui Torp să facă un articol în privinţa asta. Iată că deja începe să danseze!...“

Maisie rămăsese în locul unde Dick o părăsise; după un minut auzi o mică tuse nervoasă lîngă ea. Ochii tinerei fete cu părul roşu străluceau de o flacără răutăcioasă.

—Te-a îmbrăţişat, zise ea. Cum ai putut să-i permiţi? Nu este nici părintele, nici logodnicul dumitale; n-ai avut dreptul să-i dai acest sărut! Oh, Maisie, să coborîm în cabină, mă simt rău, leşin!

— N-am trecut încă digurile… Coboară dacă vrei, dragă; eu rămîn aici. Nu-mi place mirosul maşinilor… Sărmanul Dick! Merita mult acest mic sărut… Nu mă aşteptam să-mi producă atîta teamă!

Dick se întoarse la Londra a doua zi de dimineaţă, tocmai în timpul dejunului. Anunţase telegrafic întoarcerea sa şi dăduse dispoziţii… Şi care nu-i fu surpriza, cînd, intrînd în atelierul său, găsi masa pusă, însă farfuriile goale… Ridică vocea pentru a se plînge, ca ursul din fabulă, şi văzu intrînd pe Torpenhow, foarte ruşinat, care-i zise:

— Sst! nu face zgomot, eu sînt cel care am luat dejunul dumitale. Dacă vrei să ştii de ce, urmează-mă.

Dick îl urmă, foarte surprins, şi se opri pe pragul celeilalte camere: pe sofaua lui Torpenhow, o fată tînără dormea un somn adînc. Micuţa sa beretă marinărească ieftină, rochia albastră şi albă, prea subţire pentru anotimp, a cărei margine se pătase cu noroi, jacheta căptuşită cu o imitaţie de astrahan şi descusută la subţiori, umbrela sa de un şiling şi unsprezece pence şi uzura lamentabilă a pantofilor săi de chevreau trădau cu desăvîrşire condiţia sa socială.

— Ei, spune-mi oare, dragul meu Torp, zise Dick, la ce gîndeşti? Nu trebuie să aduci aici astfel de fete! Îţi umblă prin camere.

— Cum vrei răspunse Torp; admit că nu impune prin exterior, însă, cînd am intrat, după dejun, ea m-a urmărit în casă, tremurind pe picioare. Mai întîi, am crezut că era beată; însă cădea din picioare de foame, foarte simplu… Nu puteam s-o părăsesc în starea aceasta; am adus-o aici şi i-am dat dejunul dumitale. A adormit numaidecît după ce mîncase.

— Cunosc! Şi ea trăise, fără îndoială, cu cîrnaţi. Indiferent, Torp, ar fi trebuit s-o dai în mîinile unui poliţist pentru a-i interzice să se năpustească în casele respectabile. Sărmana fiinţă! Priveşte-o în timp ce doarme; şi nu-i cu toate astea un atom de viciu această faţă! Inconştienţa, numai. Uite: slăbiciune, uşurinţă, dobitocie,

moliciune! Un adevărat tip, acest cap! Observi că osatura feţei începe să se desemneze, de-a lungul învelişului de carne?

— Ce sînge rece, crud. Dick! „Nu lovi o femeie căzută“!... Nu putem face nimic pentru ea? Te asigur că moare cu siguranţă de foame. Aproape că a căzut în braţele mele şi cînd am pus-o în faţa mîncării s-a aruncat asupra ei ca un animal sălbatic. Adevărat, era dureros!

— Pot să-i dau bani dacă vrei; însă îi va cheltui, probabil, bînd!... Ah, va mai dormi mult timp?

Tînără fată deschise ochii şi privi în faţă pe cei doi oameni, cu un amestec de teamă şi neruşinare.

— Te simţi mai bine? întrebă Torpenhow.

— Da, mulţumesc! Nu sînt atît de mulţi domni buni ca dumneavoastră, zău! Mulţumesc.

— De mult timp ţi-ai părăsit serviciul? întrebă Dick care observase mîinile ei roşii şi crăpate.

— De unde ştiţi că am fost în serviciu? Adevărat, eram fată în casă. Dar n-am fost mulţumită.

— Şi cum îţi merge de cînd îţi eşti propria stăpînă?

— Par a fi fericită?

— Deloc! Aşteaptă un moment; vrei să binevoieşti să întorci capul spre fereastră?

Tînără fată ascultă. Dick studie figura sa cu o atenţie aşa de ascuţită, că ea făcu o mişcare ca şi cînd voia să se pună sub protecţia lui Torpenhow.

— Ochii sînt bine, zicea pictorul măsurînd odaia, sînt chiar superbi, şi sînt minunaţi pentru ceea ce îmi trebuie mie. La urma urmelor, un cap se rezumă în întregime în ochi. Această fată îmi cade din cer pentru a înlocui... pe cea care mi-a fost luată. Acum, că săptămînile mele vor scăpa de acest chin al aşteptării, voi putea poate să lucrez serios. Evident, modelul pe care-l vezi mi-a fost trimis de Providenţă! Vrei să ridici puţin bărbia, te rog?

— Ei, mai încet, dragul meu! zise Torpenhow, care vedea pe nenorocită tremurînd; mai încet, înspăimînţi pe

tînără fată!

—Nu-l lăsaţi să mă bată! zicea ea... Oh, cît de rău trebuie să fie omul ăsta! Nu-l lăsaţi să mă bată! Am mai fost bătută rău de tot, astăzi, pentru că vorbeam unui bărbat... Nu-l lăsaţi să mă privească aşa; îmi pare că n-am nimic pe mine şi ochii săi mă dezbracă.

Nervii prea întinşi ai acestui corp slab cedară pînă la urmă; ea începu să plîngă ca un copilaş, apoi să strige... Dick se aruncă repede către fereastră şi o deschise. Torpenhow făcu la fel cu uşa.

— Lasă, lasă, zise blînd Dick; iată, prietenul meu poate să cheme un agent de poliţie şi dumneata poţi să te salvezi pe această uşă, dacă vrei. Nu e nici un pericol, nimic care să-ţi facă rău.

Tînăra fată suspină convulsiv cîteva clipe; apoi încercă să zîmbească.

— Nimeni, îţi promit, nu te va chinui, continuă Dick. Acum ascultă-mă puţin, eu sînt de profesiune ceea ce se cheamă un artist. Ştii ce fac artiştii?

—Da. Fac desene cu cerneală neagră şi roşie pe etichetele Muntelui de Pietate.

— Vreau să te cred, deşi personal nu am ajuns aşa de departe!... Ei bine, dacă aceia care sînt la Academie lucrează pentru Muntele de Pietate, eu aş vrea să desenez capul dumitale.

— De ce?

— Pentru că e drăguţ. Deci, e hotărît, vei veni din două în două zile, la orele unsprezece dimineaţa la mine, în camera care este de cealaltă parte a culoarului şi-ţi voi da trei guinee pe săptămînă. Iată o guinee acont.

— O guinee pentru nimic, vai, se poate?!

Tînăra fată învîrtea moneda între degete cu lacrimi de bucurie.

— Şi nu vă e frică nici unuia, nici altuia, că vă trag pe sfoară!?

— Nu! Numai fetele răutăcioase pot să lucreze astfel.

Nu uita adresa!... Şi, ascultă, cum te cheamă?

— Bessie... Nu aveţi nevoie de restul numelui meu, nu-i aşa? Bessie Broke, dacă ţineţi... Şi dumneavoastră... care vă sînt numele? Dar, nu, degeaba mi le spuneţi; nu se dă niciodată adevăratul nume.

Dick consultă pe Torpenhow cu privirea:

— Eu mă numesc Heldar; numele prietenului meu este Torpenhow. Trebuie să-mi promiţi că revii. Unde locuieşti?

— La South the Water; o cameră, cinci şilingi şi şase pence pe săptămînă. Nu-ţi baţi joc de mine, cu cele trei guinee?

— Vei vedea că nu. Şi, te rog, Bessie, cînd vei reveni aici, să nu te fardezi; asta nu înfrumuseţează pielea. Şi apoi, dacă ţii neapărat, am aici toate culorile de care vei putea să ai nevoie.

Bessie se retrase frecîndu-şi obrajii cu batista ei zdrenţuită.

Cei doi oameni se priviră.

— Eşti un băiat curajos, zise Torpenhow.

— Mă tem, dimpotrivă, că n-am fost decît un nătărău. Nu e deloc treaba noastră de a încerca să transformăm pe Bessie Broke; şi o femeie de această specie n-ar trebui niciodată să intre aici.

— Destul! Poate că nu va reveni.

— Vei vedea! O să vină, fie şi numai pentru ca să mănînce şi să se încălzească după plac. Însă dumneata, dragul meu, aminteşte-ţi că nu e decît o femeie; e modelul meu. Să fii prudent.

— Ce idee! E un micuţ animal vicios, o fiică a mocirlei, nimic mai mult.

— Aşa crezi acum! Aşteaptă puţin, să fie sătulă, să nu mai aibă spaima îngrozitoare a mizeriei, şi vei vedea. E un fel de femeie care se reface foarte repede, nu o vei mai recunoaşte după zece sau cincisprezece zile, cînd această teroare abjectă va fi dispărut din ochii săi. Şi atunci va fi prea fericită şi prea surîzătoare pentru ceea ce vreau să

fac.

— Oare numai pentru bunătatea sufletului şi pentru a mă obliga s-o iau?

— N-am obiceiul să mă joc cu focul ca să oblig pe oricine ar fi. Această fată, ţi-am spus, mi-a fost trimisă pentru a mă ajuta să fac „Melancolia" mea.

— E pentru prima dată cînd aud despre această doamnă.

— La ce bun să ai un prieten, dacă trebuie să-i faci semn ca să privească şi să-i spui tot ca să înţeleagă?

Dick făcu pe Torpenhow să colinde de la un capăt la altul atelierul, fără să spună un cuvînt; apoi, dîndu-i o lovitură de cot în coastă:

— Oare nu vezi abjecta nepăsare a Bessie-ei; teroarea ochilor săi; apoi unul sau două detalii ale fizionomiei, pe care am avut recent ocazia să le notez studiind expresia durerii... Din toate astea voi face un studiu, în portocaliu şi negru, cu două tonuri pentru fiecare culoare... Dar nu pot să mă exprim limpede pe stomacul gol... Vei vedea, vei vedea!

—N-ai simţul comun! Stai cu soldaţii dumitale, Dick, în loc să te lansezi în studii de capete dureroase şi cu ochi îngroziţi.

— Crezi?

Dick se învîrti pe călcîie cîntînd încet, apoi se aşeză şi începu să spună ce are pe inimă, într-o scrisoare de patru pagini, adresată Maisie-ei şi plină de sfaturi şi de încurajări.

În sfîrşit, îşi făcu lui însuşi jurămîntul de a consacra tot timpul său muncii, chiar de la întoarcerea Bessie-ei.

Tînăra fată fu punctuală la întîlnire. Ea sosi fără nici o podoabă strălucitoare şi se arăta rînd pe rînd, timidă, si neruşinată. Cînd înţelese că nu i se cere decît să râmînă liniştită, aşezată, se domestici şi începu să critice instalaţia atelierului, cu o mare libertate de expresii şi nu fără apropouri. Se bucura de căldură, de confort şi îşi spunea bucuria de a fi la adăpostul suferinţei fizice. Dick făcu după capul ei

două sau trei studii monocrome, însă veritabila inspiraţie a melancoliei nu venea.

— În ce cocioabă trăieşti? zise Bessie cîteva zile mai tîrziu, cînd se familiarizase puţin. Presupun că hainele şi lenjeria nu sînt mai bune decît mobilele dumitale. Bărbaţii nu ştiu la ce folosesc butoanele şi cordoanele.

—Îmi cumpăr haine pentru a le purta, şi le port pînă ce mă lasă. Nu ştiu ce face Torpenhow.

Bessie se grăbi să facă o incursiune în camera acestuia din urmă şi aduse un pachet de ciorapi găuriţi.

— Vreau să cos cîţiva aici, zise ea, şi voi aduce alţii. Ştii la mine stau toată ziua ca o cucoană, fără să fac ceva, şi n-aş vrea să vorbesc cu fetele din casă, fiindcă sînt iscoditoare şi duşmane. Eu nu le caut ceartă; însă le pun la locul lor, îţi spun, cînd ele intră în vorbă. Îmi zăvorăsc uşa; atunci ele nu pot să mă ocărască decît pe gaura cheii, şi eu mă pot ocupa în linişte de cusut. Voi repara în linişte ciorapii domnului Torpenhow. E ciudat: îi rupe la amîndouă vîrfurile.

Dick asculta flecăreala ei, privind-o cu luare-aminte printre pleoapele sale pe jumătate închise. Aşa cum prezisese, hrana bună şi repaosul transformaseră deja pe tînăra fată. Îşi zicea:

„Cît e de femeie! Are de la mine trei livre pe săptămînă, atîtea priviri pe care pot să i le acord, şi, în afară de asta, avantajul companiei mele: şi totuşi, nu-mi cîrpeşte lenjeria! De la Torpenhow n-are nimic, decît un semn din cap, din cînd în cînd, cînd el o întîlneşte pe coridor; pentru care ea îşi petrece ziua cusînd pentru el!...“

— De ce mă priveşti aşa? zise ea cu tărie. Nu-mi place. Cînd faci ochii ăştia pari aşa de rău... Îţi produc impresia unui mare moft, hai?

— Asta va depinde de conduita dumitale.

Bessie nu se purta rău. Numai că era greu, după şedinţele de poză, să o trimiţi imediat în mijlocul ceţurilor îngheţate ale străzii... Prefera să întîrzie la atelier, aşezată

pe un scaun, lîngă sobă, cu ciorapii pe genunchi, spre a motiva prezenţa ei. Torpenhow nu întîrzia să vină şi ea începea atunci să istorisească stranii povestiri din viaţa sa trecută, dînd oarecare detalii mult mai stranii asupra noii şi îmbunătăţitei ei condiţiuni. Se scula apoi şi făcea ceaiul, ca şi cum ar fi fost îndatorirea ei naturală şi dreptul său. O dată sau de două ori, în astfel de împrejurări, Dick surprinse privirea lui Torpenhow fixată asupra sprintenei şi micuţei fete şi prezenţa Bessie-ei îl ducea inevitabil să dorească pe aceea a Maisie-ei. Citea ca într-o carte deschisă în gîndurile prietenului său. Nu remarcase deja că tînăra fată lua lenjeria primului ei protector? Nu ştia el bine, că dacă ei îşi vorbeau rar în atelier, li se întîmpla adesea să flecărească împreună pe culoare?

„Am fost un imbecil şi un imprudent” îşi zicea el. „Ar fi trebuit să-mi amintesc ce reprezintă lumina şi căldura unui cămin pentru călătorul rătăcit într-un oraş străin. Viaţa noastră, aici, chiar în cele mai bune momente, e solitară, egoistă, aproape monahală... cum să nu cedezi la tentaţia de a o anima cu un surîs?... Vai! Maisie nu s-a gîndit niciodată la asta!“

„Totuşi, conchise el, imposibil, acum, să o concediez pe Bessie. Iată pericolul de a întreprinde: nu mai ştii unde să te opreşti!“

Într-o seară, după o şedinţă prelungită pînă la ultimele limite ale înnoptării, Dick fu deranjat din aţipeala în care căzuse de sunetul unei voci rugătoare, ridicîndu-se în camera lui Torpenhow. Sări în sus din somn. Recunoscuse vocea şi înţelesese ce spunea ea.

„Ce să fac?“ se întrebă el. „Totuşi nu pot să intervin, să mă arăt!... Ar fi ridicol... Ah, Binkie, fii binecuvântat!“

Micul terrier deschidea uşa lui Torpenhow cu nasul şi alerga să ia în stăpînire scaunul lui Dick. Crăpătura de la uşă, întredeschisă de el, se lărgi pe nesimţite, şi, traversînd coridorul, Dick putu să distingă arzătoarea ei rugă. Ea era la picioarele lui, îmbrăţişîndu-i genunchii şi îi zicea cu o voce

răguşită, cu totul schimbată:

— Ştiu, ştiu că e rău ceea ce fac; însă dumneata ai fost atît de bun, atît de bun! De ce nu mă priveşti niciodată? Am avut atîta bucurie să repar, cusînd, lucrurile dumitale. Şi nu gîndesc să te iau de soţ!... Dumneata ştii bine că nu. Spune-mi, vrei? Eu voi fi domnişoara de mîna stîngă, aşteptînd domnişoara de mîna dreaptă, asta-i tot... Aş vrea să-mi macin carnea pînă la oase pentru dumneata! Şi, la urma urmei, nu sînt prea urîtă, nu-i aşa?... Spune-mi ce vrei, te rog?...

Dick recunoscu cu greutate vocea lui Torpenhow, răspunzînd:

— Haide, fii înţelegătoare, scumpa mea micuţă. E în zadar. Eu pot să fiu chemat dintr-un moment în altul, dacă izbucneşte un război şi aş fi forţat să plec...

— Ei bine, pînă la plecarea dumitale, atunci!... Ah!... sper să fii înţelegător! Pînă ce pleci! Şi vei vedea ce bine ştiu să fac bucătăria!

Îi trecuse un braţ în jurul gîtului şi-i atrăgea capul înspre ea. El murmură:

— Pînă la... pînă la plecarea mea.

— Torp! strigă Dick din coridor, întărind cu greu vocea sa. Torp! Vino o clipă, dragul meu, mă plictisesc...

„Numai să mă audă!“ îşi zicea el încet. „Numai să mă asculte!“

Un strigăt care păru tare ca o înjurătura ieşi de pe buzele Bessie-ei. Dick îi făcu atîta frică, că ea se rostogoli pe scară, ca dusă de panică. Trecură cîteva clipe pînă cînd Torpenhow să fi intrat în atelier. Cînd apăru în sfîrşit, se apropie de sobă, îşi ascunse capul între braţe şi mugi ca un taur rănit.

— De ce te amesteci? zise el în cele din urmă.

— Mă amestec eu în ceva?... Bunul dumitale simţ nu-i de ajuns oare pentru a-ţi spune că sînt nebunii care nu se fac? Ah! Tentaţia a fost grea, nu-i aşa, sărmanul meu Antoniu! Însă iată-te scăpat acum...

Bunul Torpenhow, foarte jalnic, răspunse cu un fel de căinţă;

— N-ar fi trebuit s-o privesc mergînd şi venind în aceste camere ca şi cînd ar fi fost la ea. Asta m-a doborît. Cînd trăieşti, singur, ca noi, ai cîteodată nostalgia acestor bucurii, nu-i adevărat?

— Foarte bine! Iată că vorbeşti cum trebuie! Însă, indiferent, nu cred să fii în stare să discuţi cu răceală avantajele şi dezavantajele unor astfel de legături. Ştii ce ai să faci?

— Sigur că da.

— Vei pleca să te distrezi într-o lungă călătorie de plă - cere, care-ţi va reda calmul şi forţa. Du-te la Brighton, la Scarborough, la Franle-Point, să vezi cum trec corăbiile... Du-te unde vrei, însă pleacă numaidecît. Acest program nu te ispiteşte? Fă-ţi valiza, îţi spun! Îngrijesc eu de Binkie. Te asigur că e mai bine să nu joci împotriva diavolului, cînd el ţine casa de joc. Nu e decît un singur lucru de făcut: să te salvezi.

— Poate ai dreptate; însă unde să merg?

— Eşti corespondent special şi eşti nedumerit?... Umflă-ţi sacul şi vei vedea după aceea!...

O oră mai tîrziu, Torpenhow era dus într-o trăsură, în noapte.

— Poate vei descoperi în drum vreo localitate plăcută de vilegiatură, îi spuse pictorul în timpul drumului. Iată, hai mai întîi la gară Eustin. Caută acolo. Încă un sfat! Îmbată-te puţin, în această seară!

Întors acasă, Dick aprinse mai multe lumînări, căci găsea că atelierul său era şi mai întunecat ca de obicei.

„Oh, Jezabel, frivolă, micuţă, Jezabel”, îşi zicea gîndindu-se la Bessie, „cum mă vei urî mîine!“

— Binkie, vino, aici!

Binkie se întinse în curînd înaintea lui, pe preşul căminului, şi arătă pieptul său roşu şi labele strînse, încît Dick începu să-l fluiere, dus pe gînduri.

—… Am spus că ea nu era imorală, ci numai nestatornică şi nebună? N-am avut dreptate. Ea îl asigura că ştie să facă bucătărie. E prin urmare o premeditare... Înţelegi, tu, Binkie? Dacă ai fi o femeie şi te-ai lăuda, pentru a seduce pe aproapele tău, că ştii să faci mîncare, te vei duce în iad!...

X

„Hotărît, viaţa nu-i prea nostimă” îşi zicea Dick, cîteva zise mai tîrziu. Torp a plecat, Bessie mă detestă; „Melancolia” mea nu înaintează, scrisorile Maisie-ei sînt prea scurte, şi cred că am o indigestie!... Binkie, ştii tu de ce avem dureri de cap şi cearcăne la ochi? Ne recomanzi pilule, căţeluşule?

Dick suportase o scenă violentă a Bessie-ei. Ea îi reproşa, pentru a cincizecea oară, că îndepărtase pe Torpenhow. Îi declara o ură eternă şi nu ascundea că, dacă ea consimţea încă să pozeze pentru el, era numai de dragul banilor.

— Ah Torpenhow face de o sută de ori mai mult decît dumneata, concluzionase ea.

—Nu mă îndoiesc! Asta pentru că a plecat: am rămas eu să-ţi fac curte.

— Mie! Să-mi faci mie curte!... Aş vrea s-o văd şi pe-asta! Dacă nu m-aş teme de spînzurătoare, te-aş omorî!... Nu mă crezi?

Dick surîse cu plictiseală. Adevărat, e puţin agreabil să trăieşti în tovărăşia ideii unui tablou care nu se realizează, a unui fox-terrier care nu poate să vorbească şi a unei femei care vorbeşte mult... Vroia să răspundă; însă, în acelaşi timp, dintr-un unghi al atelierului se desfăşură un fel de voal de pînză întunecată... El îşi frecă ochii; însă ceaţa cenuşie persista:

„Hotărît, e o groaznică indigestie”, îşi zise el. „Binkie,

vom merge la doctor. Nu avem dreptul se ne neglijăm ochii; ei ne permit să cumpărăm oasele favorite ale căţeluşilor”.

Doctorul, un binevoitor medic de cartier, cu părul alb, nu se pronunţă pînă ce Dick nu descrise ceaţa cenuşie din atelierul său.

— Cu toţii avem nevoie din cînd în cînd, de o mică inspecţie şi oarecare îndreptare, spuse atunci el. Ca şi o corabie, dragă domnule, ca şi o corabie. Cîteodată, trebuie să repari un bord: noi consultăm chirurgul. Altă dată echipajul corăbiei: atunci, îmi dau eu părerea. Cînd e mecanismul, trebuie să mergem la un specialist pentru afecţiunile creierului... Însă, dacă lipseşte veghea de pe punte, cel mai simplu e să vezi un oculist... Te-aş sfătui să vezi un oculist... O mică reparaţie din cînd în cînd. domnule, iată ceea ce e necesar, indispensabil. Vezi un oculist!...

Dick se duse la un oculist, la cel mai bun din Londra. El riscă, convins că acest medic de mahala flecărea şi preocupat mai ales de ceea ce ar gîndi Maisie despte el, dacă din întîmplare l-ar obliga să poarte ochelari.

— Vezi tu, Binkie, zicea el pe drum, am neglijat prea mult timp avertismentele monseniorului Stomac: de acolo aceste pete înaintea ochilor mei.

În momentul în care traversa vestibulul întunecat, care conducea în salonul de aşteptare, un om îl izbi. Dick văzu faţa acestui om cînd lumina străzii îl lumină.

„Iată tipul scriitorului”, gîndi el. „E aceeaşi frunte ca a lui Torpenhow. Ce desfigurat pare! Negreşit, a făcut cunoştinţă cu o supărătoare noutate!“.

La această idee, îl cuprinse o teamă veritabilă, o teamă care-i întrerupse respiraţia în momentul în care intră în salon. Era o încăpere largă, împodobită cu mobile sculptate şi masive, cu zidurile zugrăvite în verde şi decorate cu gravuri, cîteodată însufleţite de culori. Recunoscu reproducerea unuia dintre tablourile sale.

Mulţi oameni îşi aşteptau rîndul şi trebuiau să treacă înaintea lui. Privirea sa fu atrasă de o culegere de cîntece

de Crăciun, de un roşu strălucitor, bătută în aur. Trebuia să vină copilaşii la acest oculist, şi, desigur, pentru ei era această carte naivă, imprimată cu caractere groase.

„E de o inferioară artă păgînă”, îşi zise el, luînd acest volum. „Judecînd după anatomia îngerilor, trebuie să fi fost făcută în Germania”.

Întoarse paginile: o strofă tipărită în cerneală roşie îl izbi:

„Bucuria sa fără asemănare,
Cealaltă bucurie divină a Mariei
Fusese de a vedea pe iubitul său fiu Iisus Christos
Redînd vederea orbilor...”

Dick citi şi reciti aceste versuri şi următoarele, pînă în momentul în care fu chemat la rîndul său.,

Doctorul se aplecă asupra lui, după ce-l făcuse să se aşeze într-un fotoliu. Lumina unui microscop, proiectată prin reflex pînă în fundul ochilor săi, îl făcu să tresară. Mîna omului de ştiinţă atinse pe craniul său cicatricea loviturii de sabie primită în Sudan, şi Dick îi explică pe scurt în ce condiţii fusese rănit. Cînd fu eliberat de lumina orbitoare a instrumentului, el revăzu faţa doctorului, şi groaza îl apucă iar. Precizarea pe care o aştepta fu mai întîi învăluită într-o nebuloasă de precauţiuni oratorice. Dick auzi cuvintele: „cicatrice”, „os frontal”, „nerv optic”, „precauţiuni extreme”, „înlăturarea oricărei îngrijorări mintale”...

— Verdictul?... întrebă el cu o voce sufocată. Sînt pictor şi am nevoie să lucrez. Ce-mi prevestiţi?

Răspunsul fu iară înecat într-un acces de vorbe; însă de astă dată avea un sens precis.

—Puteţi să-mi daţi ceva să beau? întrebă pacientul. Multe sentinţe fuseseră pronunţate în această tristă cameră, şi unul dintre cei mai nenorociţi care se aşezase aici, probase fără îndoială nevoia unui leac întăritor, căci Dick se trezi cu un pahar de brandy în mînă.

— Dacă am înţeles bine, zise el, tuşind după ce băuse,

sînt ameninţat de o paralizie a nervului optic, sau de ceva asemănător? Adică sînt lovit, fără speranţă de vindecare!... Care este limita timpului de care dispun... de care pot să dispun, evitînd orice exces de oboseală, orice neplăcere?

— Poate un an.

— Doamne!... şi dacă nu m-aş păzi?

— Nu pot să-ţi spun sigur... E greu să măsori exact gravitatea acestei lovituri de sabie. Cicatricea dumitale e deja veche şi a rămas mult timp expusă la puternica lumină a pustiului... În afară de aceasta, aplecarea dumitale excesivă asupra unei munci minuţioase. Toate acestea fac să fie greu să precizez sorocul...

— Vă mulţumesc, domnule!... Îmi permiteţi să rămîn o clipă aşezat, înainte de a pleca?... Vă cer iertare, însă nu mă aşteptam. Aţi fost aşa de bun că mi-aţi spus adevărul... Mulţumesc!

Dick coborî în stradă, unde Binkie îl primi cu demonstraţii de bucurie.

„Am aflat noutăţi supărătoare, căţeluşule, îi zise el, cît se poate de rele. Haide în parc, să reflectăm”.

Se îndreptară către un oarecare arbore bine cunoscut tînărului, şi alături de care se aşeză, căci picioarele-i tremurau şi avea o senzaţie de frig în adîncitura pieptului.

— Cum poate să vină astfel, fără avertisment.?... E tot aşa de brutal ca o împuşcătură!... Moartea fără fraze, Binkie, moartea vie!... Într-un an, cu condiţia încă de a fi foarte prudent în timpul acestui an, noi vom fi cufundaţi în întunecime, nu vom mai vedea pe nimeni şi nu vom mai avea nimic din ceea ce am dori... de-ar fi să trăim o sută de ani!...

Binkie dădu bucuros din coadă.

—Trebuie să mă gîndesc la asta, Binkie! Haide puţin să probăm cum este atunci cînd eşti orb.

El închise ochii: virgule de flăcări, pete luminoase plutiră numaidecît sub pleoapele sale! Totuşi, cînd el se ridică pentru a privi de-a lungul parcului, cîmpul din apropiere nu-

i păru micşorat. Vedea perfect.,. Apoi avu, groaznic, pe neaşteptate, înaintea ochilor săi, ca snopuri ţîşnitoare de focuri de artificii.

— Căţeluşule, nu stăm bine deloc! Trebuie să ne întoarcem la noi... Dacă Torp ar putea să revină, acum!

Însă Torpenhow parcurgea ţinuturile din sudul Angliei. Vizita docuri cu Antilopa şi scrisorile sale scurte erau pline de reticenţe.

Dick nu căutase niciodată simpatia nimănui, nici în bucuriile, nici în necazurile sale; înţelese, de altfel, în singurătatea atelierului său, de azi înainte împodobit cu o bucată de stofă posomorîtă, întinsă în toate părţile unde se ducea cu privirea sa că dacă soarta îl condamnă la orbire, toţi Torpenhowii din lume nu l-ar scăpa.

„Şi apoi, zicea el, cum să-l fac să revină pentru a-l condamna să se aşeze lîngă mine şi să mă plîngă? Trebuie să ies singur din încurcătură”...

Culcat pe sofa, se întreba, răsucindu-şi mustaţa, cu ce semăna obscuritatea nopţii sale. Memoria sa îi aminti deodată o scenă groaznică şi ciudată din campania din Sudan. Un soldat avusese partea de sus a corpului aproape despicată în două de lovitura teribilă a unei mari săbii arabe. După o clipă, nenorocitul păru că nu mai simte nici un rău; însă, aplecîndu-se, văzu curgînd pe pămînt tot sîngele vieţii sale... Mirarea stupidă care se zugrăvi atunci pe faţa sa fu de un comic atît de imens că Dick şi Torpenhow, deşi ieşiseră cu greu dintr-o luptă disperată pentru a apăra propria lor existenţă, izbucniseră într-un rîs crud şi zgomotos, de care omul însăşi păru un moment că vrea să se bucure. Atunci buzele i se desfăcuseră într-o grimasă năucă, care nu se isprăvi, căci agonia înfricoşătoare îl mişcă, şi-l doborî, horcăind, la picioarele lor...

Acelaşi rîs de altădată clătină nervii lui Dick la această amintire, şi el îşi zise că pentru el stupida surpriză a loviturii primite venea să se piardă în noapte.

„Însă, cel puţin“, concluzionase el, „mai am timp îna-

intea mea“.

Începu să meargă de-a lungul atelierului, cu un pas liniştit mai întîi, însă pe care enervarea şi groaza îl făcu în curind grăbit şi violent, asemănător unei fugi. Era ca şi cînd o umbră neagră, ridicată în partea sa, i s-ar fi aşezat înainte şi cercuri se încolăceau, capete de ace treceau şi retreceau prin faţa ochilor săi.

—Calm, Binkie! Calm! vorbea tare spre a-şi face curaj. Ce să facem? Căci trebuie să facem ceva; nu mai avem timp mult înainte! Eu nu mă îndoiesc decît de această dimineaţă; însă, acum ştiu cu ce să ne ocupăm. Nu-i aşa Binkie? Unde se găsea Maisie cînd lumina se stingea? Se găsea în întuneric...

Binkie surise de la o ureche la alta, ca un terrier binecrescut; însă el nu răspunse nimic.

— Dacă am avea înaintea noastră mult timp şi spaţiu, n-ar fi decît o crimă să ne fie frică. Ce zici tu, căţeluşul meu?... Însă mi se pare că aud în urma spatelui meu o groaznică goană...

Îşi şterse fruntea acoperită de o sudoare îngheţată.

—Ce să fac, Doamne?... Toate ideile mi-au fugit; imposibil să le reţin, imposibil să raţionez! Însă voi deveni nebun, dacă nu fac nimic, la urma urmelor...

Plimbarea înfierbîntată reîncepu. Din timp în timp, el o întrerupea pentru a merge să caute o oarecare pînză neglijată de mult timp, sau în albumele vechi. Din instinct se întoarse la lucrul său, ca la ajutorul, la refugiul asigurat.

Ziua cădea. Dick se crezu o clipă învăluit pe neaşteptate şi pentru totdeauna de înnoptarea orbilor.

— Allah atotputernic, strigă el disperat, ajută-mă să trec zilele de aşteptare şi nu voi geme cînd va sosi judecata! Dar ce să fac, vai!, înainte de a se stinge lumina?...

Nimeni nu răspunse. Dick se forţă să reia puţină stăpînire de sine. Mîinile sale tremurau, aceleaşi mîini a căror fermitate făcuseră orgoliul său! Dinţii îi clănţăneau, su-

doarea îi uda faţa, frica îl înnebunea... Simţi dorinţa arzătoare de a lucra, de a împlini o operă oarecare; însă creierul său gol îl lăsa nemişcat, neputincios, şi el nu ştia decît să repete fără încetare: „Voi deveni orb!“

— Haide! îşi zise el în cele din urmă, e îngrozitor. Dacă Torp m-ar vedea!... Ce fericire că nu e aici!... Şi doctorul care îmi ordonă să fug de orice excitaţie mintală... Vino, dragul meu Binkie, vino să te îmbrăţişez.

Căţeluşul lătră, pe jumătate înspăimîntat de inconştientele îmbrăţişări; apoi, cînd Dick reîncepu să vorbească, cu glas tare, în obscuritate, el înţelese, ca animalul deştept, că n-avea nimic a se teme şi se linişti.

— Allah e bun, Binkie... poate nu atît cît noi am dori: să aşteptăm însă pînă la urmă. Acum, cred că-mi văd drumul deschis. Toate aceste studii pe care le-am făcut din capul lui Bessie nu preţuiesc doi bani. Ele m-au tulburat. Acum îmi păstrez ideea, e limpede ca cristalul. Melancolia care o imaginez de azi înainte depăşeşte orice concepţie. Va avea puţin din Maisie, căci Maisie, care nu se va da niciodată, face parte din tristeţea mea. Va avea ceva din Bessie, căci ea cunoaşte melancolia, fără îndoială. Aşa va fi desenat şi opera se va termina într-o izbucnire de rîs. Da, tabloul va aminti şi-mi va arunca în faţă această grimasă de batjocură şi de durere, care se numeşte rîs, şi oricine o va vedea, bărbat sau femeie, să fi avut numai puţină supărare în viaţa sa, „va înţelege limbajul său“, cum spuse poetul, „Îşi va simţi înaintea lui solidaritatea disperării”... Da, asta va face mai mult decît să mă încăpăţînez la o simplă prinsoare pentru a o umili pe Maisie. Voi face bine tabloul meu acum, căci îl văd... Îl văd!...

„Aşteaptă puţin, Binkie, tu îmi vei folosi de bun augur, vin aici ca să te spînzur de coadă.“

Binkie se urcă pe scaunul său şi de fiecare dată cînd ridică ochii, văzu pe stăpînul său plimbîndu-se de-a lungul atelierului, în timpul care urmă, frecîndu-şi mîinile şi rîzînd.

În aceeaşi seară, Dick scrise Maisie-ei o scrisoare plină de cea mai arzătoare rugăminte pentru sănătatea sa; el nu spuse nimic despre el însuşi şi se duce să se culce pentru a revedea în somn „Melancolia” viitoare.

A doua zi, dimineaţa, dispoziţia sa se întunecă din nou; însă carafele de liqueur erau acolo pentru a-l reconforta, Începu lucrul. Ochiii săi, într-adevâr, regăsiră înaintea lor pete întunecate, linii mobile, luciri nelămurite. Atunci luă obiceiul de a recurge la sticle, şi „Melancolia” reapăru mai frumoasă ca niciodată pe pînză şi în închipuirea sa. Dovedea un delicios sentiment de iresponsabilitate, ca un om care trăind în mijlocul semenilor săi, ar şti că sentinţa de moarte apasă asupra lui şi care s-ar bucura nesăţios în ultimele sale clipe, în loc de a le risipi în zadarnice şi sterile teorii.

Zilele se scurgeau fără incidente. Bessie venea punctual. Cînd vorbea, vocea suna în urechile lui Dick ca un îndepărtat vuiet, însă faţa sa era mereu la depărtarea ochilor care îl studiau. „Melancolia” începu să se nască pe pînză, evocînd ideea unei femei care a cunoscut toată suferinţa umană şi care rîdea. În tot acest timp, colţurile atelierului se drapau din ce în ce mai mult în pînze întunecoase şi se înecau în obscuritate. Petele se înmulţeau înaintea ochilor condamnaţi, şi durerile de cap veneau crescînd. Scrisorile Maisie-i deveneau grele de citit, şi răspunsurile costau o oboseală infinită pentru scris. Dick nu vorbea niciodată de nenorocirea sa scumpei absente, şi se abţinea de la orice aluzie la tabloul pe care-l termina, zicea ea, acolo!...

Zilele de muncă înverşunată, nopţile de visuri care-l înnebuneau, îl consolau de toate. Bufetul său era cel mai bun prieten pe care l-ar fi avut acum pe pămînt...

Cît despre Bessie, devenise insuportabilă. Scotea strigăte de furie, cînd el o contempla lung, cu pleoapele închise pe jumătate. Mîrîia sau îl privea cu dezgust.

Vorbea cu greu.

Torpenhow era absent de şase săptămîni. Un bilet de

neînţeles anunţă reîntoarcerea sa.

„Noutăţi, mari noutăţi” scria el. „Antilopa este la curent. Kenen de asemenea. Ne vom reîntoarce cu toţii joi. Pregăteşte-te pentru dejun şi curaţă-ţi echipamentul”.

Dick arătă scrisoarea Bessie-ei, care găsi această ocazie pentru a reedita, la adresa lui, toate injuriile pe care le merita el, pentru că făcuse pe Torpenhow să plece. El ruinase, astfel, zicea Bessie, viaţa ei.

— Haida de! replică el brutal. Eşti mai bine aici decît să te întinzi pe stradă cu brutele ameţite de băutură.

— Cine vorbeşte! zise ea. Nu văd diferenţa. Pozez acum pentru o „brută ameţită de băutură", într-un atelier. Iată trei săptămîni de cînd nu te trezeşti din beţie! Dnmneata, alcoolizat cum eşti, pretinzi că preţuieşti mai mult decît mine?

— Ce vrei să spui?...

— Vei vedea, vei vedea, cînd domnul Torpenhow va veni!

N-avură mult timp de aşteptat. Torpenhow întîlni pe Bessie pe scară, fără a lăsa să se vadă cea mai mică emoţie: el aducea noutăţi mai importante în legătură cu ochii săi, decît mai multe Bessie deodată. Kenen şi Antilopa urcau cu zgomot în urma lui, strigînd pe Dick cu glas tare.

— Ah! E într-o stare frumoasă, Dick al dumitale! zise Bessie. Bea ca un burete. E o lună de cînd e tot beat.

Ea urmă pe furiş pe cei trei oameni pentru a asista la revedere.

Ei pătrunseră în atelier, vorbind cu veselie toţi deodată, şi fură primiţi cu demonstraţii exagerate, de un nenorocit, cu faţa trasă, palidă, încreţită, cu ochii înspăimîntaţi, barba lungă... O paloare albăstrie înconjura nările sale; umerii săi se ridicau, ochii săi aveau o neîncetată clipire din pleoapa inferioară. Alcoolul îşi făcuse efectul, tot aşa de repede şi tot aşa de bine cum Dick îşi împlinea opera sa.

— Dumneata, aşa? zise Torpenhow.

—Da. E tot ceea ce a rămas din mine. Binkie merge

bine, şi eu am făcut un lucru bun.

El tremura pe picioare.

—Ai făcut cel mai idiot lucru din viaţa dumitale, nenorocitule!... Dumneata!...

Torpenhow întoarse către camarazii săi o privire rugătoare; ei părăsiră atelierul pentru a merge să ia masa aiurea. După plecarea lor, el vorbi; însă, cum reproşul unui prieten este mult prea intim, prea sfînt pentru ca să se imprime, cum de altfel Torpenhow întrebuinţă figuri şi metafore prea nepotrivite şi exprimă un dispreţ intraductibil în cuvinte, nu se va şti niciodată ceea ce a spus nenorocitului de Dick. Acesta îl asculta cu ochii clipind şi cu mîinile sale tremu- rînde, luînd pe acelea ale prietenului nemulţumit... La urmă, probă totuşi nevoia de a ridica puţin capul şi de a se apropia să-l vadă mai bine!...

Se ridică, făcu un efort pentru a redresa bustul său îndoit; apoi, întorcîndu-se către această figură familiară pe care în curînd n-o s-o mai recunoască:

— Ai dreptate, zise el, însă şi eu am să-ţi spun cîte ceva. După plecarea dumitale, am avut necazuri cu ochii... Am fost să consult un oculist care mi-a pus un gazogen... Nu! Vreau să spun un microscop cu gaz în ochi... E mult timp de atunci! Mi-a spus, după ce m-a examinat: „Cicatricea de la cap... lovitură de sabie... nerv optic.. “ Pe scurt, voi deveni orb! Însă am lucrat, şi am dreptul, nu-i aşa? Deja nu mai văd bine; însă cînd beau, ochii mei îşi recapătă lumina... Ţi s-a spus că mă îmbăt: adevărat, nu băgasem de seamă. Nu beau decît pentru a-mi termina tabloul... Uite! Dacă vrei să-l vezi, priveşte!

Torpenhow nu răspunse nimic. În faţa atitudinii sale grave şi a liniştii sale, Dick scoase un geamăt slab. Era aceasta emoţia pe care i-o pricinuise întoarcerea prietenului său? Era aceasta confuzia, grija pe care i-o inspira înjosirea sa? Însă era cu adevărat înjosit? Nu era aceasta mai curînd plîngerea unei vanităţi rănite de indiferenţă? Torpenhow nu avusese un cuvînt de elogiu

pentru minunata sa pînză...

Puţin mai tîrziu, Bessie privi pe gaura cheii de la uşă şi văzu pe cei doi oameni, care se plimbau după obiceiul lor, în atelier, Torpenhow cu mîna pe umărul lui Dick. La aceasta, ea scoase o exclamaţie atît de grosolană încît Binkie însuşi fu şocat, el, care aştepta cu răbdare, aşezat în mijlocul gangului, să-i fie permis să salute pe stăpînul său.

XI

Trei zile mai tîrziu, Torpenhow, cu inima apăsată de grijă, zicea lui Dick:

—Deci zici că nu mai vezi ca să pictezi, fără whisky? în general, se produce contrariul.

— Crezi că un beţiv poate să jure pe onoarea sa? întrebă el.

— Da, dacă el a fost mereu om cinstit.

— Ei bine, eu îţi dau cuvîntul meu de onoare! Mă crezi oare, dragul meu Torp, că acum de abia disting figura dumitale? Sînt două zile de cînd sînt întunecat, pentru că mă constrîngi la aceasta: n-am băut nimic, însă n-am mai putut să fac nimic. Nu fi aşa de sever, dragul meu! Umbrele se măresc în faţa mea... Pentru cît timp am încă vedere? Nu ştiu deloc. Acordă-mi trei zile, trei şedinţe cu Bessie, şi lasă-mă să beau cum voi vrea: tabloul meu va fi sfîrşit. Ţi-e teamă că mă omor în trei zile? Cel mult voi avea un acces de delirium tremens... Însă vei dobîndi atunci ajutorul lui Antilopa pentru a mă doborî şi a mă lega fedeleş ... Nu e pentru whisky, haide, îţi cer asta pentru tabloul meu...

— Continuă, nenorocitule! Îţi dau trei zile; însă asta îmi răneşte inima...

Dick se apucă de lucru cu furie. Demonul galben al whisky-ului îi ţinea tovărăşie şi-i alunga umbrele negre din ochi. „Melancolia” se isprăvea, realizînd visul său aproape de perfecţiune. Glumea cu Bessie, însă tînăra fată îi

răspundea cu dispreţ. Nu era deloc mişcată.

—Dumneata nu poţi să înţelegi asta, Bessie, îi zicea el, sîntem pe calea Pămîntului Făgăduinţei; în curînd ne vom putea odihni, gîndind la opera împlinită. Îţi voi plăti pentru trei luni de pozat, cînd vai fi sfîrşit şi dacă voi avea mai tîrziu nevoie de dumneata... Însă nu e vorba de asta! Cred că nu mă vei detesta mai puţin, dacă îţi voi da aceste trei luni de leafă?

— Nu, desigur! Eu te urăsc... şi aceasta nu se va schimba niciodată. Domnul Torpenhow nu mă mai priveşte deloc. Trebuie să fii satisfăcut, hai?... Îşi petrece timpul consultînd hărţi sau cărţi legate în roşu.

Ceea ce Bessie nu spunea era că ea întreprinsese din nou cucerirea lui Torpenhow şi că acesta, la sfîrşitul uneia din scenele de pasiune pe care i le juca, o îmbrăţişă liniştit, apoi o aşeză la uşă, recomandîndu-i să nu mai facă cea mai mică prostie. El îşi petrecea aproape tot timpul cu Antilopa, discutînd posibilităţile unui război apropiat, studiind mijloacele de transport şi dîndu-şi socoteală de preparativele care se făceau în secret în arsenale şi în docuri. Nu vroia să vadă pe Dick, înainte de trei zile scurse şi tabloul său sfîrşit.

— Ştii bine, zise el Antilopei, că pictura sa este de prima calitate şi cu totul în afară de maniera sa obişnuită... Însă, vai! şi beţia sa e tot atît de extraordinară.

— Ce interesează! Lasă-l în pace. Cînd îşi va fi recăpătat raţiunea, îl vom duce de aici pentru a-l face să respire aer pur. Sărmanul Dick! Nu-ţi pizmuiesc soarta, Torp, cînd nu va mai vedea!...

— Ce e mai rău e că nu ştiu cînd se va întîmpla asta. Probabil că această spaimă îngrozitoare l-a îndemnat, la urma urmelor, să bea. Arabul care i-a spintecat capul ar rîde mult dacă ar şti!...

— Poate să rîdă cît va voi: e mort!... Însă asta e o consolare păcătoasă.

În după-amiaza celei de a doua zi, Torpenhow fu che-

mat de Dick.

— Gata! strigă el. Am terminat, intră Torp! Nu-i aşa că e adorabilă? Ah! Am s-o caut în infern, însă mărturiseşte că ea preţuieşte ceva nemaipomenit.

Torpenhow văzu portretul unei femei care rîdea, unei femei cu ochii adînci, cu buzele senzuale. Rîsul său izvora pe pînză, în nota stranie şi puternică în care Dick voise sa rîdă.

— Cine te-a inspirat? întrebă Torpenhow. Nici ideea nici forma nu seamănă cu ceea ce ai făcut mai înainte. Ce faţă! Ce ochi! Ce neruşinare!

Involuntar el aruncă capul pe spate şi începu să rîdă cu aceeaşi expresie ca şi a misteriosului model.

— Ea a jucat pînă la capăt jocul vieţii: niciodată n-a cîştigat şi acum îşi bate joc. E ceea ce ai vrut să exprimi?

— Exact asta.

— Însă de unde ai luat gura şi bărbia? Nu sînt de la Bessie.

—Sînt de la altcineva... Însă e frumos? E teribil de frumos? Recompensează asta oboseala de a mă îmbăta?.... Eu, eu am făcut asta! Da, eu! Am făcut-o singur, eu am creat-o!...

Scoase un suspin profund şi murmură:

— Doamne! Dacă sînt capabil să fac asta astăzi, ce n-aş face în zece ani?... A propos, Bessie, spune-ne, dumneata ce crezi?

Tînăra fată îşi muşca buzele, furioasă de indiferenţa lui Torpenhow, care nu o privise încă.

— E cel mai urît şi mai respingător lucru pe care l-am văzut vreodată, zise ea întorcîndu-se.

— Hei! Nu va fi singura de aceeaşi părere, Dick. Acest cap exercită un fel de sugestie criminală. Trebuie să spun chiar că există în mişcarea bustului ceva perfid şi, ca să spun aşa, ceva de viperă, pe care nu mi-l explic...

— E un truc! strigă Dick, entuziasmat că a fost atît de bine înţeles. N-am putut să rezist tentaţiei de a întrebuinţa

un artificiu, care l-am învăţat în Franţa. Inutil să-ţi dau detalii: nu ai putea înţelege... să ştii numai că se obţine efectul dorit, întorcînd puţin capul asupra ei însăşi şi, pentru aceasta, micşorînd foarte uşor o parte a feţei din unghiul bărbiei, spre extremitatea urechii din stînga. După care se accentuează umbra sub lobul urechii. E un şiretlic de meserie, cel mult; însă cum ideea mea era fixată, m-am crezut autorizat să joc. Oh! Frumuseţea mea! adăugă contemplîndu-şi opera.

—Amin! zise Torpenhow; e o frumuseţe, recunosc, o proclam chiar eu.

— Aşa va face orice om care a suferit, concluse el, lovindu-şi piciorul într-o furie de bucurie orgolioasă, căci acest om va regăsi acolo chinul, oricine ar fi, şi regele Henri, în momentul în care va fi ispitit să se înduioşeze de el însuşi, va da capul pe spate şi va începe să rîdă... ca ea!... În ea, vezi, am pus viaţa inimii mele şi lumina ochilor mei. Acum n-are decît să se întîmple! Mă simt sătul, groaznic de sătul!... Cred că voi dormi. Ia whisky-ul, Torp: şi-a făcut datoria, şi numără, te rog, Bessiei treizeci şi şase de guinee şi încă trei deasupra socotelii, pentru a-i aduce fericire... Acoperă tabloul!... Se prăvăli pe chaise-long, cu faţa lividă, cu figura înspăimîntată. De abia îşi termină fraza şi adormi. Bessie încercă să ia mîna lui Torpenhow.

— Nu-mi vei mai vorbi niciodată? întrebă ea.

Însă Torpenhow privea pe Dick adormit.

— Ce orgoliu nemăsurat! îşi zicea el. Chiar de mîine mă voi ocupa de el şi-mi voi da toată osteneala. Sărmanul băiat! Merită osteneala... Ce? Ce faci Bessie?

—Nimic... nimic: vreau numai să fac puţină ordine aici, înainte de a pleca. Poţi să-mi dai numaidecît cele trei luni de leafă? El ţi-a spus să-mi dai.

Torpenhow completă un cec, i-l întinse şi intră în camera sa.

Bessie aşeză totul la locul său în atelier, cum promisese şi deschise larg uşa, pentru ca nimic să nu o

oprească în fuga sa. Ea vărsă jumătate din sticla de esenţă de tere- bentină pe o cîrpă şi începu să frece ca turbată figura „Melancoliei”.

Cum pictura nu se ştergea aşa de repede, ea luă un cuţit de pe paletă şi rîcîi pînza în toate părţile, trecînd cîrpa sa udă pe fiecare brazdă trasă în culoare. În cinci minute, tabloul, haşurat în întregime, nu mai fu decît o informă amestecătură de culori diferite. Atunci, aruncă cîrpa pătată în soba atelierului, scoase limba către cel ce dormea, murmurînd: „Spoit“, apoi coborî scara alergînd. Ea nu va mai revedea niciodată pe Torpenhow, însă cel puţin a făcut cel mai mare rău posibil omului care pusese obstacol fanteziei sale şi care-şi bătea joc fără încetare. Să încaseze, pe deasupra învoielii, banii acestui om, erau pentru Bessie farmecul suprem al farsei.

Şi micuţa mizerabilă traversă Tamisa, pentru a se pierde în pîclele din South the Water.

Dick dormi pînă seara tîrziu, şi Torpenhow îl trimise din nou să se culce, cu tot dinadinsul. Avea ochii strălucitori şi vocea răguşită.

—Haide să aruncăm o privire asupri tabloului meu, repeta el cu încăpăţînarea unui copil.

— Haide să te culci! răspundea Torpenhow, Nu ţi-e bine deloc, fără îndoială, eşti nervos ca o pisică turbată.

—Totul se va schimba de mîine, Torp. Noapte bună.

Traversînd atelierul, după ce văzu pe Dick în pat, Torpenhow ridică voalul care acoperea tabloul şi-şi dădu pe faţă surpriza, scoţînd un strigăt.

—Şters, rîcîit, spălat cu esenţă!... Dacă Dick află aceasta în astă seară, ar înnebuni... vai, e deja aproape înnebunit. E Bessie! Mica cerşetoare! Numai o femeie e capabilă de o asemenea trădare... Şi cînd mă gîndesc că cerneala de abia avusese timpul să se usuce pe cecul său! Sărmanul Dick, ce disperare va trăi mîine! Şi ce turbare! E greşeala mea; pentru că am îndrăznit să scap o tîrîtură din mocirlă. O sărmane, sărmane Dick! Domnul te încearcă cu

cruzime!...

În această noapte, Dick nu putea să doarmă. Era mai întîi bucuria reuşitei care-l agitase atît, încît îi fugise somnul; apoi luminile izbucnitoare, pe care ochii săi le cunoşteau atît de bine, cedaseră locul mănunchiurilor de focuri de artificii, nuanţate în toate culorile.

— Ah! De azi înainte puteţi să trageţi toate rachetele voastre! zise el cu glas tare. Mi-am terminat opera: restul interesează mai puţin.

Rămînea întins, imobil, fixînd tavanul. Delirul alcoolului, înfrînat mult timp, fierbea acum în vinele sale, creierul său înfierbîntat producea un vîrtej de gînduri care scăpau raţiunii. Mîinile sale erau uscate, animate de crispaţii necurmate. Zărea că picta figura „Melancoliei” într-un dom, dungat cu mii de raze luminoase şi toate ideile sale despre frumuseţe se îngrămădeau încarnate, în mai multe sute de picioare, într-un fragil şi clătinat morman, de unde intonau un imn în cinstea sa... În acest moment, ceva trosni sub tîm- plele sale, ca şi cum o coardă prea întinsă a unui arc ar fi plesnit. Domul stins se prăbuşi imediat şi el rămase singur în tenebre.

— Voi dormi!... Şi camera e neagră! Să aprindem o lampă şi să privim puţin „Melancolia”... trebuie totuşi să se facă lumină de lună!...

Atunci Torpenhow se auzi chemat de o voce pe care n-o cunoştea, o voce în care suna accentul unei terori mortale.

— A văzut tabloul; acesta fu primul său gînd.

Se grăbi şi intră în dormitor, unde Dick aşezat pe patul său bătea aerul cu mîna.

— Torp! Torp! Unde eşti? Îndură-te, vino la mine!

— Ce s-a întîmplat?

Dick se agăţă cu unghiile de umărul său.

— Ce să fie?... Iată, au trecut ceasuri întregi de cînd sînt în tenebre! Mă auzi? În tenebre... Torp, dragul meu, nu te duce!... Se lasă noaptea! îţi spun! Se lasă noaptea!

Torpenhow aşeză lumînarea la o mînă de ochii lui Dick: nu mai era deloc lumină în aceşti ochi. Aprinse gazul şi Dick auzi zgomotul pe care-l făcu flacăra ţîşnind. Înfipse degetele în umărul lui Torpenhow.

— Nu mă părăsi! N-ai să mă laşi singur, spune?... Eu nu văd! înţelegi? Se lasă noaptea... Întuneric beznă... Îmi pare că mă cufund în întuneric!

— Linişteşte-te!...

Trecînd braţul său în jurul umerilor lui Dick, Torpenhow începu să-l legene cu blîndeţe.

—E bine. Nu-mi vorbi. Cred că dacă vei rămîne o clipă liniştit, această obscuritate se va împrăştia. Iată, cred că se va ridica. Sst!

Dick încrunta sprînceneie, cu ochii disperat fixaţi înaintea lui. Aerul nopţii îngheţa picioarele lui Torpenhow.

—Poţi să rămîi astfel un minut? zise el. Alerg să-mi aduc halatul şi papucii.

Dick se agăţă cu amîndouă mîinile de căpătîiul patului şi aşteptă ca obscuritatea să se lumineze.

— Cît timp ai stat! strigă el în clipa cînd se întorcea Torpenhow. Se lasă noaptea, ca niciodată... Oare ce aduci de izbeşti uşa?

—Chaise-long-ul... cuvertura... perna... să dorm lîngă dumneata. Haide, culcă-te acum; îţi va fi mai bine mîine dimineaţă.

— Vai, nu, zise el gemînd. Doamne, sînt orb!... Şi această întunecime nu va înceta niciodată...

Încercă să se azvîrle dincolo de pat; însă braţele lui Torpenhow erau strînse în jurul corpului său; bărbia lui Torpenhow se aplecă peste umărul său; Torpenhow îl strîngea să-l înăbuşească la pieptul său. Dick nu putea decît să bîlbîie: „Orb! Orb!“ şi dădea mereu din mîini şi din picioare.

— Haide, Dick, calmează-te, zicea la urechea sa, vocea lui adîncă şi duioasă. Şi strînsoarea se făcu mai puternică.

— Taie în stîncă, dragul meu! Nu lăsa să se creadă că-ţi e frică...

Curajosul băiat, n-ar fi putut să strîngă mai mult. A-mîndoi de-abia respirau. Dick începu să-şi clatine capul de la dreapta spre stînga gemînd.

— Dă-mi drumul, zise el în sfîrşit, gîfîind. Îmi zdrobeşti coastele. Nu trebuie să crezi că-mi e frică, nu-i aşa? Ei bine, fii liniştit, nimeni nu-l va vedea, nici geniile întunericului, nimeni.

— Culcă-te acum. A trecut...

— Da, zise Dick cu supunere. Numai, vrei să mă laşi să-ţi ţin mîna? Am nevoie să mă ţin de ceva: dacă ai şti ce groaznic e să cazi în întuneric!

Din chaise-long Torpenhow întinse mîna sa, labă pă-roasă. Dick o strînse cu putere şi peste o jumătate de oră a-dormi. Atunci Torpenhow îşi trase blînd mîna, aplecîndu-se asupra lui Dick, îl sărută pe frunte cu mii de precauţiuni, cum îmbrăţişezi un camarad rănit în clipa morţii, pentru a-i uşura plecarea.

În zorii cenuşii, îl auzi pe sărmanul orb vorbind cu vo-lubilitate. Se lăsa tîrît de valuri pe oceanul fără margini al delirului şi pronunţa fraze fără legătură:

— E stricăciune!... E mare stricăciune! Însă nu se poate nimic; trebuie să se resemneze, maestre George! Orbirea depinde de o singură zi, şi fără a vorbi de melancolii, nici de toate proastele dispoziţii trecute, e evident că regina nu poate să facă rău... Torp nu ştie nimic din toate acestea: îi voi spune, cînd vom fi puţin mai în pustiu... Ce risipă fac aceşti marinari cu funiile lor! Într-o clipă vor uza această frînghie groasă de patru degete!... Uite! Ţi-am spus: asta e, iat-o, ruptă!... Din spuma albă, pe apa verde şi vasul virînd pe margine: ce frumos e să vezi! Voi face o schiţă... Ce animal sînt, nu mai pot; sînt atins de o inflamaţie a ochilor. Era una din cele zece plăgi ale Egiptului; ea se întinde acum în lungul Nilului, sub formă de „cataracte”. Ha! Aceasta e caraghios; rîzi deci, Torp!... Pari atît de grav, dragul meu... Cît despre dumneata Maisie, te oblig să stai depărtată de frînghie, ar putea să te facă să cazi în apă şi să-ţi murdă-

reşti rochia. Fii atentă, dragă Maisie!...

— Uite! gîndi Torpenhow, iată un nume pe care deja l-am auzit, acolo, în Sudan.

— Să vedem, Maisie, eşti atît de aproape de dig? Trişezi! ...Ah! Ştiam că-l vei scăpa. Virează deci în jos şi la stînga! ...Însă n-ai cea mai mică convingere... Orice în lume, exceptînd convingerea... Haide! Nu te supăra. Ştii bine că mi-aş tăia mîna, dacă aceasta ar putea să-ţi satisfacă altceva decît ambiţia... Da, ţi-aş sacrifica mîna mea dreaptă, dacă ar trebui să fie bună la ceva.

— Iată! îşi zise Torpenhow, că secretul izbucneşte în sfîrşit din sufletul său... E cum zicea el altădată, „un strigăt de disperare, aruncat de singuratic acelora de care l-ar despărţi un ocean de neînţelegeri". Să ascultăm!

Aiurelile continuară şi mereu, mereu revenea acest nume de Maisie... Acum Dick dizerta asupra artei; blestema nebunia sclavajului său. Ruga pe Maisie să-i acorde un sărut înainte de plecare, şi îi cerea să se întoarcă mai curînd din Vitry-sur-Marne... numai ca aceasta să n-o deranjeze prea mult! Însă de-a lungul acestor cuvinte fără legătură, el lua pământul şi cerul martor că, „regina” nu poate să facă rău.

Torpenhow nu pierdea nici un cuvînt. El se iniţia încetul cu încetul în viaţa ascunsă a lui Dick. Timp de trei zile, acesta deliră astfel, retrăind din bucăţi tot trecutul său; apoi, adormi un somn liniştit.

— Ce tortură a trebuit să îndure bietul băiat! îşi zicea Torpenhow. El, cel mai mîndru şi cel mai independent dintre oameni, se lăsa astfel tratat ca un cîine! Şi eu care-l dojeneam pentru aroganţa sa!... Totuşi, trebuia să ştiu că nu trebuie să judec cu uşurinţă. Ce fiinţă fără inimă trebuie să fie această tînără fată! Dick i-a dat viaţa sa, imbecila, şi ea se pare că nu i-a dat decît un sărut!

— Torp! zise din patul său bolnavul, ieşi, dragul meu, du-te puţin să iei aer. Ai rămas prea mult timp aici. Mă voi ridica eu. Ah! Iată cine este prea animal! Nu pot să mă

îmbrac singur!

Torpenhow, îl ajută să-şi aşeze vestmintele şi îl conduse în marele fotoliu al atelierului. Dick se aşeză liniştit, deşi nervii săi fuseseră mereu încordaţi de speranţa că obscuritatea se va împrăştia.

Ea nu se risipi nici astăzi, nici în zilele următoare. A-tunci el începu o călătorie în jurul camerei. Cum se lovi cu picioarele de sobă, chiar de la primii paşi, se hotărî că ar fi preferabil să se tîrască în patru labe, cercetîndu-şi drumul cu mîna întinsă înaintea lui. Torpenhow, îl găsi în această situaţie pe podea.

—Încerc să învăţ topografia noului meu domeniu, zise el aşezîndu-se pe jos. Îţi aminteşti de acel mare diavol su-danez pe care l-ai chiorît atît de bine în careu?... Ce păcat că n-ai păstrat ochiul lui! Ar fi putut să-mi servească. Sînt scrisori pe adresa mea?... Dă-mi pe toate acelea care vor veni în plicuri groase gris, cu un scris rond pe spate... Sînt fără importanţă.

Torpenhow îi dete una care purta pe dosul plicului un M. izbitor, în negru. Desigur, Dick ştia tot ceea ce scrisoarea trebuia să conţină, şi nimic nu-l împiedica s-o arate şi prietenului său, însă ea aparţinea Maisie-ei, atît cît şi lui...

— Cînd va vedea că eu nu-i mai răspund, îşi zise el, va înceta să-mi mai scrie. Asta e bine. Cui i-aş mai folosi acum?

O clipă, îi venise ideea să anunţe pe tînără fată de ne-norocirea care-l lovise; însă toată fiinţa sa revoltase imediat:

„...Nu am căzut deja atît de jos. Nu vreau să cerşesc mila. De altfel pentru ce să-i fac grijă?“

Se forţă să şteargă din spiritul său amintirea Maisie-ei; însă orbii au nevoie de răgaz, pentru a gîndi, şi constatînd că forţele sale reveneau, Dick, în timpul trîndăviei lungilor zile întunecate, se simţi încă o dată tulburat pînă în adîncul sufletului. O altă scrisoare de la Maisie îi ajunse; apoi, încă una. În sfîrşit, nimic.

Rămînea aşezat lîngă fereastră, în timp ce aerul uşor de afară vibra la primele chemări de vară, şi el îşi închipuia atunci pe Maisie cucerită de o altă dragoste decît a sa. Maisie cîştigată de o duioşie mai puternică sau mai fericită. Imaginaţia sa îi reprezenta cu o precizie insuportabilă, pe fondul negru de care se izbea privirea sa moartă, scene care îl făceau să sară în sus furios, de-a lungul delirului. Se izbea fără încetare de sobă, care probabil că ocupa hotărît patru locuri în odaie, căci o întîlnea pretutindeni...

Îi era imposibil chiar să fumeze; în noaptea în care trăia, tutunul nu mai avea gust.

Toată mîndria sa îl părăsise: era rînd pe rînd o disperare mută, concentrată, înaintea lui Torpenhow, sau, mai adesea, noaptea de accese de tulburare nebună, în care numai perna îi era confidentă.

Şi mereu în această intolerabilă aşteptare, mereu zdrobitoarea greutate a tenebrelor!...

— Haide să te plimbi în parc, îi zise într-o zi Torpenhow: e o eternitate de cînd n-ai mai ieşit.

— La ce bun?... Nu există mişcare în întuneric. De altfel..., se opri ezitînd în momentul coborîrii, de altfel, mă voi zdrobi.

— Să n-ai frică! Nu te părăsesc.

Zgomotul străzii îl lovi ca o teroare nervoasă. Se agăţă de braţul lui Torpenhow.

— Iată-mă nevoit să pipăi strada cu vîrful piciorului, strigă el cu mînie în momentul intrării în parc. Ah! Mai bine aş muri, blestemînd pe Dumnezeu!...

— Te opresc să blestemi!... Uite! Iată pazele.

Dick ridică capul şi-şi redresă talia.

— Să mergem lîngă ele, zise el. Să mergem să le... privim! Du-mă pe iarbă şi să alergăm. Simt mirosul ierburilor.

— Atenţiune la micile zăbrele... Ridică piciorul... Aşa! E bine.

Torpenhow smulse cu călcîiul un bulgăre de pămînt cu iarbă şi-l dădu să miroasă prietenului său.

— Simţi? îi zise el. Ce frumos miros!

Dick respiră cu desfătare.

— Acum, picioarele la spinare şi înainte!

Ei merseră pe cît de posibil aproape de regiment. La zăngănitul baionetelor, nările lui Dick se înfiorară.

— Haide şi mai aproape!... Sînt aşezaţi în coloană, nu-i aşa?

— Da. De unde ştii?

— Am ghicit-o. O! Soldaţii mei! Frumoşii mei soldaţi!...

El înaintă privind, ca şi cum ar fi putut să vadă.

— Eu îi pictam odinioară. Cine-i va picta acum?

— Iată că se vor aşeza în marş. Nu sari auzind muzica?

— Sînt cal bun de trompetă, să n-ai frică! Tăcerile îmi fac rău. Mai aproape Torp, mai aproape. O! Doamne, ce n-aş da ca să-i văd, să nu fie decît un minut, un minut cît de mic.

El simţea trăind şi palpitînd armele, la întinderea mîinii sale; auzea curelele întinzîndu-se pe pieptul toboşarului, în momentul în care omul ridica de pe pămînt toba grea.

— Îşi încrucişează braţele deasupra capului, murmură Torpenhow.

— Ştiu... Ştiu... Cine ar putea să ştie mai bine decît mine? Linişte!

Beţele se prăbuşiră, ridicînd zgomotul şi coloana se puse în mişcare, la sunetele muzicii. Dick simţi în trecere vîntul mulţimii mîngîindu-i faţa; auzi tropăitul asurzitor al pingelelor şi strivirea duncelor pe cingători. Toba cea mare ritma refrenul de „cafe concert” care acompania marşul:

„Numai să aibă frumoasă talie
Şi să pară un om cu vază;
Chiar dacă sîmbăta seara
El intră prea amărît în casă,
Numai să mă iubească mai mult
Şi mai mult aş vrea să mă strîngă;
Numai s-ajute menajul

Şi toată voi fi a lui.“

—Ce ai? întrebă Torpenhow văzînd pe Dick aplecînd capul, cînd regimentul trecuse.

—Nimic. Sînt obosit c-am alergat... Du-mă înapoi, Torp! ...De ce m-ai scos din casă?

XII

„Antilopa”, mai gros, mai important, mai agresiv ca niciodată, era la Torpenhow, lîngă el, Kenen, „marele vultur de război”, şi între ei o vastă hartă, constelată cu ace cu capetele albe sau negre. Nu era vorba de Balcani, unde, cu precizie, nu se produsese încă nici o răscoală; ci de Sudanul de Jos era vorba!... Trimisese pe Dick la patul său, căci orbii sînt mereu sub ordinele acelora care şi-au păstrat vederea... După ultima sa ieşire în parc, devenise de altfel şi mai arţăgos. Voia pămîntul întreg. Trăia într-o tăcere neagră, în- torcînd şi reîntorcînd între degetele sale cele trei scrisori de la Maisie, mereu închise!

Torpenhow declară imediat celor doi tovarăşi ai săi că, pentru această nouă campanie, el n-ar pleca cu ei. Şi cu degetul, el arăta uşa camerii lui Dick, rămasă deschisă din cauza căldurii.

— Ai îndrăzni să mă dezaprobi?...

—Pentru nimic în lume!... răspunse Kenen. Numai găsesc că ai împins puţin cam departe bunătatea. Ce dracu! Dick nu e fără gît; nu va muri de foame dacă n-ai să fii lîngă el. Totuşi, nu poţi să-i sacrifici toată viaţa dumitale.

Cît despre Antilopa, el mormăi ceva, la adresa nebunilor sentimentali, care-şi compromit cariera pentru alţi nebuni, de la care ei nu obţin nici măcar recunoştinţă.

Torpenhow roşi de mînie. Ştia bine, vai! că Dick nu părea deloc să înţeleagă devotamentul său; însă lui îi plăcea să se devoteze şi aşa. Îşi stăpîni enervarea, şi, pentru a

face să înţeleagă prietenul său, el le făcu o povestire simplă şi clară asupra a tot ce aflase asupra vieţii sale recente. Cei doi corespondenţi îl ascultară cu atenţie.

—E oare posibil, zise Kenen, după ce el povestise totul, ca un om să poată reveni, după ani, la iubirile sale de copil?

— Îţi spun fapte. El nu mai vorbeşte acum; însă rămîne aşezat zile întregi, mîngîind scrisorile de la ea, cînd crede că nu-l văd. Ce mă sfătuieşti să fac?

— Scrie tinerei persoane.

— Nu ştiu eum se numeşte. Nu-i cunosc decît prenumele: Maisie. Şi apoi ce vrei să-i spun?... Să accepte pe Dick din milă?... Intră în camera sărmanului băiat şi fă-l să întrevadă această soluţie! Vei vedea dacă nu încearcă să te strîngă de gît.

— Ei bine! Datoria lui Torpenhow e definită, întrerupse Kenen; el va pleca la Vitry-sur-Marne: aceasta se găseşte pe linia Bezieres-Landes; se vede un plop pe înălţime, la o mie opt sute de metri de biserică, ceea ce a făcut ca prusienii să aibă excelente repere pentru a bombarda oraşul, în 1870. Garnizoana actuală trebuie să fie un escadron de cavalerie. Torp va expune simplu situaţia tinerei persoane, care va veni numaidecît lîngă Dick, cum o pretinde acesta, a cărui blestemată încăpăţînare îi desparte.

— ...Şi ei vor avea 420 livre rentă anual, adăugă Antilopa. Dick n-a pierdut deloc facultatea de a socoti, chiar în delirul său. Găsesc, Torp, că ai fi de neiertat, dacă nu pleci.

Torpenhow părea foarte nenorocit.

— Însă e absurd! E imposibil! Totuşi nu pot s-o aduc de păr.

— Meseria noastră, zise Kenen, aceea pentru care sîntem plătiţi, e să facem lucruri absurde şi imposibile, în general, în singurul scop de a distra publicul. De data aceasta, e un motiv mult mai serios. Deci ne-am înţeles. Eu voi ocupa acest apartament cu Antilopa, pînă la întoarcerea dumitale. Vom primi toată ziua corespondenţii speciali, care

se vor abate în oraş, aşteptînd clipa plecării. Aici va fi cartierul lor general. Totul se va aranja astfel, şi veţi putea să veniţi cu noi cînd va începe campania. Este singura dumitale şansă de scăpare, şi Dick îţi va fi recunoscător.

— Nu vreau deloc să încerc... Eu nu înţeleg cum o femeie cu bun simţ ar refuza pe Dick.

— O vei mustra. Te-am văzut întreprinzînd cucerirea unei mahdiste fanatice pentru a o face să-ţi dea cîteva curmale; ceea ce vei încerca de astă dată nu va fi nici pe jumătate atît de greu. Haide, ne-am înţeles, mîine după-amiază nu vei mai fi aici. Antilopa şi cu mine te expulzăm.

— Dick, zise Torpenhow a doua zi dimineaţă, pot să-ţi folosesc cu ceva?

— Nu. Lasă-mă în pace! De cîte ori trebuie să-ţi repet că n-am nevoie de nimic, fiindcă sînt orb?

— Atunci n-ai dori să merg să-ţi caut ceva?

—Nu. Scuteşte-mă, te rog, de zgomotul pe care-l fac infernalele tale ghete.

— „Sărmanul băiat! îşi zise Torpenhow. Are nervii zdruncinaţi. Asta trebuie să fie greşeala mea. E nevoie de un mers mai uşor în jurul lui“.

Apoi răspunse cu glas tare:

— Foarte bine. Fiindcă doreşti să te las în pace, eu voi lipsi patru sau cinci zile. Spune-mi cel puţin adio! Intendentul hotelului se va ocupa de dumneata, şi Kenen va locui în apartamentul meu.

Faţa lui Dick se întunecă.

— Sper că nu vei lipsi mai mult de o săptămînă! Am un caracter răutăcios, Torp, o ştiu; însă nu pot să mă lipsesc de dumneata.

— Va fi mai bine să te lipseşti, şi vei fi încîntat să mă vezi plecat.

Dick îşi caută drumul pipăind pînă la fotoliu, întrebîndu-se ce însemnau toate astea. Îi era scîrbă să se lase îngrijit de hotelier, şi totuşi îngrijirea constantă a lui Torpenhow îl supăra... Adevărul e că nu ştia ce ar dori.

Întunericul nu se ridica deloc şi scrisorile închise ale Maisie-ei, după multe întorsături între degetele sale, erau toate mototolite şi cam uzate. Desigur, el n-ar putea niciodată să le citească, oricît de lungă să fie viaţa sa; însă, ea ar fi putut să-i trimită altele încă, pentru a-l distra!...

Antilopa avu ideea de a-i aduce puţină ceară roşie de modelaj. Spera că Dick ar putea să se odihnească şi să se distreze modelînd-o în mîinile sale... Într-adevăr, el o pipăi, timp de cîteva minute; apoi întrebă trist:

— Seamănă asta cu ceva? Nu, nu-i aşa?... Ia-o, ia-o! Voi dobîndi poate în cincizeci de ani, pipăitul orbilor... Ştiţi unde s-a dus Torpenhow?...

— Nu, zise Antilopa. Noi îi locuim apartamentul pînă la întoarcerea sa. Putem face ceva pentru dumneata?

— Aş vrea să mă lăsaţi în pace, vă rog. Nu mă credeţi ingrat; însă mă simt mai bine singur.

Antilopa se îndepărtă dînd din umeri şi Dick căzu în obscura sa meditaţie, abia zdruncinată de o ultimă răzvrătire împotriva destinului. Era mult timp de cînd nu se mai gîndea la opera sa trecută şi de cînd el părăsise dorinţa de a întreprinde o alta!... Se înduioşa adînc de el însuşi, iată totul, şi disperarea în care se complăcea îi era o odihnă. Cu toate acestea, fiinţa sa chema încă pe Maisie, Maisie care l-ar înţelege, ea!... Raţiunea sa îi spunea că tînăra fată, mereu ocupată cu munca sa, îl uita fără îndoială... Îşi zicea că nenorocul face să fugă toată lumea şi concurentul căzut e călcat în picioare de aceia care-l urmează... Dar cel puţin, zicea el, Maisie ar putea să se servească de mine cum mă serveam eu odinioară de Binat... Ea ar face din mine studii... Ce să-i cer mai mult? Să fiu alături de ea, iată ceea ce îmi trebuie; Ah! Da, alături de ea, chiar dacă aş şti-o îndrăgostită de un altul... Puah! Ce murdărie!

O voce veselă, venită dinspre culoar îl întrerupse; ea cînta:

Toţi creditorii noştri vor plînge în zadar,

Cînd vom pleca, cînd vom pleca departe.
Zadarnic o fac, căci marţea viitoare,
Vom fi în drum cu soldaţii noştrii.

— ...Ura! În drum, marţi, pentru cufărul Indiilor! Ura!...Apoi tropăituri... Uşa alăturată deschisă şi închisă cu zgomot, strigăte, discuţii, izbucniri de rîs. O voce sonoră zicea:

— Priviţi cu toţii: am pus mîna pe o tubă model nou şi de primă calitate. Hai! Ce ziceţi! Se deschide perfect şi se astupă singură...

Dick sări în sus. Recunoştea această voce:

— E Cassavetti! Cassavetti care a revenit la Londra pentru a pleca în curînd. Ah! înţeleg acum, de ce e absent. Torp! Trebuie să se bată undeva… Şi eu… eu nu voi fi!…

Auzea. Antilopa cerea în zadar să se facă linişte.

— Pentru mine! gîndi Dick. Pentru mine vrea să-i facă să tacă!… Păsările călătoare îşi iau zborul şi nu vor ca eu s-o ştiu... Aud pe Morten... pe Sutherland... Mackay... Jumătate din reporterii militari din Londra sînt acolo... Şi eu nu voi fi!…

El traversă coridorul dibuind şi intră în camera lui Torpenhow. O simţi plină de oameni.

— Unde s-a aprins focul? întrebă el. În sfîrşit în Balcani, Antilopo? De ce nu mi-ai spus nimic?

— Ne gîndeam că nu te-ar interesa deloc, zise Antilopa cu glas zăpăcit. Tot în Sudan, ca totdeauna.

—Fericit cîine ce eşti! Lasă-mă să mă aşez aici, să te ascult. Nu te voi jena, îmi voi da osteneala să nu fiu stafia din Bankua. Unde eşti, Cassavetti? Te auzeam adineaori; engleza dumitale e mai rea ca niciodată, dragul meu.

Dick fu condus pe un scaun şi conversaţia fu reluată. El auzea desfăşurîndu-se hărţile; se discutau consemnele date de presă, se criticau generalii, căile ferate, transporturile militare, aprovizionările cu alimente; se declama, se garanta, se denunţa în termeni care ar fi înspăimîntat

încrezătorul public; se rîdea de asemenea fără măsură; acest uragan de viaţă activă şi veselie entuziasma pe Dick şi-l înnebunea. Toţi aceşti oameni aveau în perspectivă un război apropiat şi glorios. Antilopa o spunea, trebuia să fie aproape. Kenen întocmea o depeşă pentru a comanda cai la Cairo... Cassavetti îşi procurase lista, probabil inexactă, a trupelor care ar fi chemate, şi o citea cu glas tare... În mijlocul zgomotului, Kenen prezentă lui Dick un necunoscut, pe care Sindicatul Central îl angajase ca desenator.

— E prima sa expediţie, spunea reporterul, dă-i cîteva sfaturi.

Chiar în acest moment, fu o explozie nouă de strigăte, de observaţii, de rîsete şi de înjurături... Nu se mai auzea.

— Dar ce-i cu Torpenhow? întrebă Dick, în liniştea relativă care urmă.

— E în vacanţă, pentru cîtva timp, răspunse Antilopa. Presupun că el cîntă pe undeva.

— Ne-a spus că nu va pleca cu noi, adăugă Keenen.

—Ah, adevărat! strigă Dick cu furie. Ei bine, vă spun eu că va pleca. Acum nu mai sînt bun de multe lucruri, însă dacă dumneata şi Antilopa îl veţi ţine lîngă mine, îl voi zgîlţîi pînă ce cedează. El! Să rămînă în urmă? El! Cel mai abil şi cel mai puternic dintre dumneavoastră toţi? Vă jur... Se va încălzi în jurul Ondurmanului. Noi vom lua parte de astă dată acolo. Vai! Uitasem... Oh! Doamne, cum aş vrea să plec cu dumneavoastră!

— Şi noi toţi te vom regreta, zise Keenen.

— Şi eu vă voi regreta mai mult decît ceilalţi, adăugă noul artist al sindicatului.

—Dumitale, domnule, îţi dau un sfat, zise Dick ridicîndu-se ca pentru a se îndrepta spre uşă. Dacă ţi se întîmplă să fii rănit la cap în vreo hărţuială, nu te apăra. Roagă pe duşman să isprăvească. Dintre toate, asta face cel mai mult!

Apoi, în momentul cînd să treacă pragul, unde era dus

de mînă, se întoarse spunînd:

— Mulţumesc tuturor că mi-aţi îngăduit să vin!

O oră mai tîrziu, cînd toţi corespondenţii plecaseră, Antilopa aminti tovarăşului său mînia orbului.

— Scrîşnea dinţii, hai!

— Sărmanul băiat! răspunse Keenen. Auzise sunetul trompetei şi alergase; haide să vedem ce face acum.

Focul entuziasmului se stinsese. Dick se aşezase înaintea mesei, în atelier, cu bărbia sprijinită în palme. Nu-şi schimbă poziţia auzindu-i venind.

—Asta îmi face rău, gemu el încet. Oh, da, aceasta îmi face rău! Totuşi, lumea continuă să se învîrtească! Oare voi revedea pe Torp înaintea plecării?

— Desigur, zise Antilopa, îl vei revedea.

XIII

— Maisie, de ce nu te culci?

— E prea cald ca să dorm. Lasă-mă să respir puţin. Maisie aplecă coatele pe tocul ferestrei şi contemplă clarul de lună pe drumul drept mărginit de plopi.

Vara usca Vitry-sur-Marne pînă în măduvă. Iarba era arsă în cîmpii; huma de pe marginea rîului era arsă ca şi cărămida; florile idealurilor se uscaseră de mult, şi în grădină, trandafirii vestejiţi se aplecau trişti pe tulpină. În micuţul dormitor, cu tavanul scund, situat sub pod, se făcea o căldură de nesuportat. Lumina albă a lunii, lovind din cealaltă parte a drumului zidul atelierului de pictură, părea că face noaptea şi mai arzătoare, iar umbra clopoţelului agăţat în gangul uşii arunca pe pămînt o vargă de negru aspru, care atrăgea şi rănea privirea.

— Groznic! murmură Maisie. De ce nu-i peste tot alb? Uite! Uşa nu este la mijlocul zidului. Nu o observasem încă.

Era într-o dispoziţie proastă. Mai întîi căldura acestor ultime zile o copleşea; apoi lucrul ei nu mergea, nu sfîrşise

la timp pentru Salon acest faimos studiu de cap de femeie, care trebuia să personifice Melancolia; în sfîrşit neplăcerea supremă pentru că era ultima la care ar fi trebuit să se aştepte: Dick, da, Dick, el însuşi, supusul său, sclavul său, proprietatea sa vie, nu-i scrisese de şase săptămîni. Era furioasă împotriva căldurii, împotriva tabloului său, împotriva lui Kami, dar mai ales împotriva lui Dick.

Ea îi scrisese de trei ori, de fiecare dată pentru a-i supune o nouă manieră de a-şi trata subiectul. El nu găsise de cuviinţă să-i răspundă. Se sfîrşise; nu-i va mai scrie. La întoarcerea sa în Anglia (adică la toamnă, căci demnitatea îi interzicea să-şi scurteze absenţa), îi va spune ceea ce gîndea despre procedeul său!...

Totuşi regreta convorbirile lor de duminică, pe care n-ar fi vrut să le mai admită. Îl revedea, cutreierînd cu un pas de maestru micuţul atelier al casei din parc, îşi închipuia că-l mai aude vorbind despre artă cu entuziasm şi predicînd-o mult timp, pînă ce-i lua în sfîrşit penelul din mîini pentru a-i demonstra ceea ce îi spusese...

Însă la ce se gîndeşte oare, de nu-şi dă osteneala să-i scrie?

Ea se aplecă pe pervazul ferestrei, după ce-şi aruncase un şal pe umeri pentru a se apăra împotriva răcelii nopţii. Un vînt uşor se ridica; dedesubtul Maisie-ei, un trandafir, care se pleca de asemenea, epuizat de căldură, începu să mişte uşor vîrful la suflul vîntului, ca şi cînd ar fi posedat un inexprimabil secret.

„Era posibil ca Dick, nepăsător de lucrul Maisie-ei şi uituc cu al său, să fi legat alte afecţiuni, să fi căutat alte bucurii?... Oh! Nu...“

Trandafirul continua misterioasa sa clătinare din corolă, atît de puternic, încît îi căzu una din petale.

„Nu! gîndi Maisie. Nu, Dick n-ar fi putut să mă uite. E al meu şi numai al meu. Mai întîi, mi-a spus-o!... Şi apoi, la urma urmei, ce mă interesează? Dacă m-ar uita, şi-ar face rău şi lui însuşi, cît şi mie...“

Trandafirul mişca mereu floarea, cu divina inconştienţă a florilor. Nu era, într-adevăr, nici un motiv ca Dick să nu fi făcut ceea ce îi plăcea; nici una! dacă n-ar fi providenţa. Providenţa care, pentru el, n-ar fi decît Maisie, îi impunea să-şi petreacă viaţa ajutînd-o pe tînără fată. Şi la ce trebuia s-o ajute? Să compună şi să picteze numeroase tablouri, care ar merge succesiv în toate expoziţiile Angliei şi care ar fi remarcate de oamenii de gust... Astfel făcea odată dintr-un album, în care erau lipite tăieturi din ziare, pe care acelaşi Dick nu găsise niciodată de cuviinţă să le parcurgă.

Ei bine! Nimic nu ar opri-o pe ea, Maisie, care ştia atît de bine să conformeze actele sale raţiunii, de a continua să-şi împartă timpul între micuţul atelier al casei din parc, la Londra, şi marele atelier al lui Kami, din Vitry-sur-Marne!... Sau mai curînd nu... ea va merge la un alt maestru, mai capabil de a-i asigura prompt acest succes, la care desigur ea avea dreptul!... Căci, în sfîrşit, un lucru asiduu şi de eforturi perseverente merită cel puţin să fie recompensat, după zece ani. E adevărat că zece ani nu-i nimic! Dick însuşi îi spusese... Da, spusese aceasta într-o zi, acest om, acum, nu mai găsea un minut pentru a scrie! El se lăuda că aşteaptă pe Maisie timp de zece ani, dacă trebuia, îşi zicea sigur că ca va veni la el mai curînd sau mai tîrziu!... Atunci, de ce nu mai da semne de viaţă? La ce se gîndea el?... Cu ce bucurie i-ar fi spus isprava sa în timpul şedinţei! Însă nu o Maisie în cămaşă de noapte, pe care luna putea s-o zărească, în acest moment, la fereastra sa! Nu, o Maisie cuviincios îmbrăcată, trufaşă şi foarte demnă.

„Şi dacă Dick nu mai voia s-o asculte? Dacă el îşi bătea joc de ea? Dacă s-ar gîndi la alte femei?... Era o presupunere absurdă; dar dacă totuşi s-ar întîmpla un lucru asemănător? ...Ei bine, atunci, Maisie s-ar fi ales numai cu îndemînarea de a lucra mai frumos, pentru a începe iar să facă tablouri, care... pe care... etc...“ Piatra de moară a gîndului său se învîrtea mereu în acelaşi cerc.

„Părul roşu“ continua să se agite în fundul camerei şi

să scîncească din pricina căldurii.

Maisie îşi sprijini coatele pe balustradă, cu bărbia între mîini şi hotărî că nu putea să subziste nici o îndoială asupra vinovăţiei lui Dick. Cu adevărat femeie, ea începu numaidecît să ridice actul său de acuzare.

„Era odată un copilaş căruia i-am spus că-l iubeam. Şi atunci el mă sărută pe obraz, în prezenţa unui mac galben, care-şi clătina corola, exact ca acest supărător trandafir veştejit, al grădinii de dedesubt. După aceasta, avu loc o uitare în amintirile sale. Se scurgeau mulţi ani. În acest timp, alţi oameni îmi spuneau şi ei la fel că mă iubeau şi ei la fel, că mă iubeau şi alegeau, în general, pentru a-mi face această mărturisire, momentul cînd eram foarte absorbită de lucru... Şi-apoi copilul de altădată reapăru, şi, chiar din cea de-a doua întîlnire, el începu să-mi vorbească de dragostea sa...

În sfîrşit... Însă n-aş sfîrşi să povestesc tot ceea ce a făcut el!... Îşi petrecuse timpul lîngă mine; încercase să mă înveţe ceea ce ştia el; îmi vorbise despre artă, despre ţinerea casei, despre tehnică, ceşti de cafea, de abuzul cornuleţelor în alimentaţie, obraznicul! De penele maestrului... era acelaşi căruia ţineam să-i servesc, în fiecare zi, tot ceea ce aş fi avut mai bun. Îmi dăduse sfaturi de care profitam şi, în sfîrşit, din cînd în cînd, mă privea... Cu ce ochi mă privea el! Cu ochi blînzi de cîine bătut, care nu aşteaptă decît un cuvînt, pentru a veni să se culce, tîrîndu-se la picioarele stăpînei sale. În schimb, eu nu-i dădusem nimic, absolut nimic... afară numai“... Gîndindu-se la aceasta, ea atinse instinctiv, cu buzele mîneca brodată a cămăşii de noapte „Afară numai de favoarea să mă sărute o dată. Şi cum o sărutase el atunci!... E groaznic!... Adevărat, el trebuie să fie prea fericit după acest sărut!... Şi, în sfîrşit, dacă nu i-ar fi destul, ar socoti oare că merită altele, încetînd brusc să-mi scrie?... Cine ştie? Îmbrăţişînd alte femei, poate!“.

— Maisie, vrei să răceşti? zise impresionista încet. Vino

să te culci! Nu pot să închid ochii, cînd te simt astfel lîngă fereastră...

Maisie dădu din umeri fără a răspunde. Se gîndea la slăbiciunile lui Dick, la defectele sale, la acelea ale unei alte persoane asemenea... Acest implacabil clar de lună părea că o opreşte să doarmă; scăldă cu recea sa lumină argintată, geamlîcul atelierului, din cealaltă parte a străzii. Maisie începu să contemple această răafrîngere a luminii şi ideile sale se încurcară. Umbra clopoţelului din gang pe zid se prelungea şi se scurta într-un chip straniu; cîteodată dispărea complet. Luna cobora puţin cîte puţin în depărtarea orizontului cîmpiilor. Un iepure care intra în vizuină traversă drumul din două sărituri. Apoi briza, care se ridicase de dimineaţă, suflă o răcoare neaşteptată în livezi, şi se auziră primele mugete ale cirezii, lîngă rîul cu malurile crăpate de secetă. Capul Maisiei se înclină pînă să ajungă la bara ferestrei, în timp ce grămada de păr negru se răspîndea pe braţele sale.

— Maisie, trezeşte-te! Vrei să răceşti...

— Da, dragă, da...

Zăpăcită, se îndreptă spre patul său, şovăind ca un copil obosit şi îşi înfundă faţa în pernă, murmurînd:

— „Oh!Dick!... Cred că... Însă de ce nu mi-ai scris?“
Ziua readuse rutina atelierului, în mijlocul mirosurilor de pictură şi de esenţă şi din nou se manifestă înţelepciunea monotonă a lui Kami, artist mediocru, însă profesor emerit. Maisie, care nu putuse să-şi fixeze atenţia sa de simpatie, în această zi, aştepta cu nerăbdare tradiţionalele mişcări care indicau sfîrşitul şedinţei. Kami, alăturîndu-şi mîinile la spate, ridicîndu-şi şi mototolindu-şi vestonul său de alpaca, începea să povestească istorii din trecut, vorbind despre vechii săi elevi. Avea atunci mereu aceleaşi formule: „Amintiţi-vă că unul nu suferea să aibă metodă, nici simţ practic, nici abilitatea stilului. Trebuie să ai această convingere, care ţintuieşte opera în zid şi te imobilizează înaintea ei...“

După cîteva vorbe asemănătoare, amestecate cu evocarea elevilor săi de altădată, el coborî în grădină pentru a-şi fuma pipa, în timp ce discipolii lui se împrăştiau, reîntor- cîndu-se la obiceiurile lor respective, sau rămîneau cîteodată, în număr mic, în atelier, ca să-şi prepare lucru pentru a-l relua după orele calde ale zilei.

Înainte de a ieşi, Maisie privi şi ea, o clipă, infortunata sa „Melancolie”, înăbuşindu-şi cu greu pofta de a-i face o grimasă. Cum traversa drumul grăbindu-se pentru a merge să scrie lui Dick, întîlni un om înalt, călare pe un cal alb.

Torpenhow reuşise, în douăzeci şi patru de ore, să gă- sească satul pierdut, luînd informaţii precise, descoperind izolarea pictoriţei şi ducîndu-se acolo. Era, pentru „corespondentul special“ un joc de copil, care n-avea nimic extraordinar.

—Îţi cer iertare, domnişoară, zise el. Întrebarea mea vă va părea absurdă; însă nu pot s-o formulez altfel. E aici o domnişoară Maisie?

— Maisie?... Eu sînt! răspunse cu o voce tinerească ce venea din fundul unei largi pălării de voiaj.

— Atunci, trebuie să mă prezint, zise el, în timp ce calul său tropăia din picioare ridicînd un des praf alb. Mă numesc Torpenhow. Dick Helder este cel mai bun prieten al meu, şi... şi... trebuie să vă spun că a devenit orb.

— Orb? zise Maisie fără a înţelege. Asta nu e posibil, nu poate fi orb!...

—Vor fi în curînd două luni, totuşi, de cînd este orb complet.

Maisie îşi ridică faţa, care apăru de un alb ca de var.

— Oh! Nu, nu, nu orb!... Nu vreau ca el să fie orb!...

—Vreţi să veniţi, să vă asiguraţi dvs. înşivă? zise Torpenhow.

—Acum?... Numaidecît?...

—Oh! Nu, trenul de Paris nu trece înainte de opt seara. Aveţi tot timpul să vă faceţi pregătirile.

—Domnul Helder v-a trimis?

— Nu, pot să afirm cu siguranţă. Nu există nici o primejdie ca el să fi avut această idee. Stă tot timpul în atelierul său, învîrtind între degete cîteva scrisori, pe care nu le poate citi.

Un fel de suspin înăbuşit se auzi sub marea pălărie. Maisie, cu capul plecat, se îndreaptă către casa sa, unde impresionista, culcată pe sofa, se plîngea de o migrenă.

— Dick e orb, îi zise Maisie cu o voce tremurătoare, sprijinindu-se de spătarul unui scaun. Dick al meu e orb!...

— Ce!

„Părul roşu“ sărise de pe sofa.

—...E un om acolo, care vine din Anglia pentru a mă anunţa. Iată de ce nu-mi scria de două luni!

— Te duci la el?

— Nu ştiu, voi reflecta...

—Să reflectezi!... Trebuie să te întorci la Londra imediat. Trebuie să-l vezi, să-i săruţi ochii, să-i săruţi mereu, mereu, pînă ce-şi vor recăpăta lumina! Dacă nu te duci acolo, eu voi pleca. Vai! Ce să spun acolo! Răutăcioasă prostuţă ce eşti! Du-te numaidecît, înţelegi?

Torpenhow avea o rază de soare pe grumaz. Totuşi, păstra buzelor un surîs de o blîndeţe nesfîrşită, cînd Maisie apăru pe pragul casei sale, cu capul descoperit, în plină lumină.

— Voi merge, zise ea plecînd ochii.

—Atunci, să fiţi în astă seară, la şapte, în gara din Vitry.

Era tonul unui om obişnuit să fie ascultat. Maisie nu răspunse nimic, vag satisfăcută că nu prevăzuse nici o dificultate între ea şi acest om înalt, care nu se zăpăcea de nimic şi care conducea cu o singură mîna un cal nărăvaş. Reveni lîngă tovarăşa sa, care vărsa lacrimi abundente şi apăsătoare, după-amiaza se scurse între plînsete, sărutări (foarte puţine sărutări), alcoolul de mentă, valiza şi o scurtă întrevedere cu Kami; orice reflecţie fu îndepărtată. Pentru moment, era vorba să meargă, să regăsească pe Dick aşe-

zat singur în atelierul său, pipăind fără să le vadă ultimele scrisori de la Maisie. Dick, alături de care mergea s-o conducă acest om singuratic, prietenul său, pe care-l lăsase la marginea drumului...

— Şi dumneata ce vei face? îşi întrebă tovarăşa.

— Oh! Eu voi rămîne aici, răspunse ea. Şi cine ştie! Voi sfîrşi poate „Melancolia” dumitale!... Scrie-mi...

În acea noapte umblă în Vitry un zvon singular: un tînăr străin, puţin nebun, probabil în urma unei insolaţii, împrumutase un cal din apropiere, şi după o scurtă vizită în ţinut, furase una dintre acele smintite de englezoaice, care lucrau în culoare, la acest bun maestru Kami.

Torpenhow vorbi foarte puţin Maisie-ei pînă la Calais; totuşi, el se arătă foarte atent cu ea, îi cruţă orice grijă şi-i găsi un compartiment numai pentru ea, unde o lăsă. Se minuna de uşurinţa cu care dusese toată afacerea.

„Ceea ce e mai abil, acum, îşi zicea el, înseamnă a elibera reflecţiile sale. Dacă aş crede frazele scăpate de Dick în delir, ea trebuie să-l facă să meargă învîrtindu-se; trebuie să-i pară nou să o asculte la rîndul său.” Maisie nu-şi explica niciodată acest punct. Numai în vagonul său ea închidea ochii, pentru a-şi da seama de senzaţiile orbilor. Asta nu era de la sine era puţin din ordin, aşa că îşi grăbea întoarcerea; însă, lucru ciudat, asta nu o tulbura deloc, în orice caz, cîştigase că nu se ocupase nici de bagaje, nici de o oarecare tovarăşă rusoaică, care nu era bună de nimic.

În acest timp simţea vag apăsînd pe ea însăşi un fel de dizgraţie. Cum putea ea să o facă?... Ea, Maisie!... Să fie nevoită să recunoască o nedreptate! Ea încercase să se justifice în propriii ei ochi şi reuşea perfect. Cînd Torpenhow veni, o regăsi pe puntea corăbiei şi-i povesti cum îl lovise pe Dick groaznica nenorocire. El suprimă oarecare detalii şi insista asupra indiscreţiilor delirului... Apoi se opri deodată, ca şi cum restul ar fi fost lipsit de interes în ochii săi, si se îndepărtă pentru a merge să fumeze. Maisie rămase singură, furioasă împotriva lui şi nemulţumită de ea însăşi.

El o duse din Dover la Londra, fără a-i lăsa aproape timp să dejuneze şi dacă ea ar poseda încă facultatea de a se indigna de o lipsă de atenţii, ar fi protestat împotriva scurtei porunci, care o făcu să aştepte în vestibul, în josul unei scări obscure, ca el să ia lămuriri într-o cameră de la ultimul etaj. Avu, de acum înainte, intuiţia că el o trata ca pe o fetiţă fără inimă; o roşeaţă îi coloră obrajii pali. Toate astea erau din greşeala lui Dick, care avusese prostia să orbească.

Torpenhow o duse pe pragul unei uşi închise, pe care o deschise cu grijă. Dick era înaintea Maisie-ei...

Era aşezat lîngă fereastră, cu bărbia sprijinită în mînă. Avea trei scrisori aşezate pe genunchii săi, pe care le mîngîia din cînd în cînd. Omul cel înalt şi tînăr, care o îndreptase pe Maisie atît de poruncitor, nu mai era acolo. Şi uşa se închisese în urma ei.

Auzind zgomot, Dick vîrî încet scrisorile în buzunar.

— Alo, Torp! Dumneata eşti?... Am fost prea singur!...

Vocea sa căpătase sonoritatea joasă, particulară orbilor. Maisie se ghemui într-un ungher al camerei. Încerca să comprime, punînd mîna pe piept, bătăile dezordonate ale inimii. Dick o privea în faţă. Pentru prima dată ea înţelese că nu putea să mai vadă. A închide ochii, în vagon, „pentru a-şi da seama“ şi apoi a-i deschide după voie, e un joc copilăresc. Acest om avea ochii mari deschişi, şi totuşi era orb.

— Dumneata eşti, Torp? Mi s-a spus că vei reveni. Liniştea persistînd, părea că miră pe Dick, tulburîndu-l, iritîndu-l chiar.

— Nu! răspunse o micuţă voce tremurătoare... Sînt eu...

Maisie de abia putea să-şi mişte buzele.

— Haide! zise Dick încet şi fără a se urni din loc. Iată un nou fenomen... Cu obscuritatea începeam să mă obişnuiesc; însă nu mi-ar place să aud „voci“.

Era nebun şi în acelaşi timp orb, pentru a-şi vorbi astfel

lui însuşi? Inima Maisie-ei bătea mai tare, şi respiraţia sa gîfîită făcu un zgomot uşor. Dick se ridică, traversă camera, tatonînd... Mîna sa recunoştea în trecere mesele şi scaunele. Între timp, piciorul său se încurcă într-o îndoitură a preşului; căzu în genunchi şi cercetă cu degetele natura obiectului care-l trîntise violent...

Maisie îşi aminti de Dick de altădată, mergînd cu mîndrie, ca şi cum lumea i-ar fi aparţinut. Ea îl revăzu, mergînd şi venind în atelierul parcului şi, mai recent încă, sărind pe puntea vaporului...

Bătăile inimii sale o făceau să leşine. Dick se apropia călăuzit de zgomotul respiraţiei sale. Maşinal, întinse mîna către el. Era pentru a-l respinge? Era pentru a-l călăuzi, pentru a-l atrage? N-ar fi putut s-o spună! Îi atinse pieptul şi Dick se trase înapoi ca lovit de o săgeată.

— E Maisie! zise el cu un scurt suspin. Ce faci aici?

— Am venit... Am venit... ca să te văd.

Buzele lui Dick se strînseră, ca şi cum ar face un efort violent asupra lui însuşi, apoi:

— Nu vrei să te aşezi? zise el. Vezi, am avut... necazuri cu ochii mei...

— Ştiu! Ştiu!... De ce nu mi-ai spus nimic?

— Nu puteam să mai scriu.

— Însă ai fi putut să rogi pe domnul Torpenhow...

— De ce s-ar amesteca în treburile mele?

—El m-a adus de la Vitry... Gîndea că aş face bine să vin...

—Cum?... Ce ţi s-a întîmplat? Ai nevoie de mine?... Vai! Ce-ţi spun? Nu mai pot nimic... uitam...

—Ah! Dick, am atîtea griji. Am venit să ţi-o spun. Vrei să te conduc la scaunul tău?

— Nu! Nu! Nu sînt un copilaş... N-am nevoie de milă. Îţi fac milă, nu-i aşa?... Ei bine, nu, nu n-am vrut să-ţi vorbesc de ceea ce mi s-a întîmplat! Nu, sînt un om doborît; un om sfîrşit; nu mai sînt bun de nimic, de nimic... Lasă-mă.

Îşi găsi scaunul împiedicîndu-se, cu pieptul zdruncinat

de suspine.

Maisie îl privea şi încetă să mai tremure de teamă, pentru că încerca o confuzie adîncă. Ceea ce îi spunea el „sînt un om doborît, un om sfîrşit”, era un groaznic adevăr, pe care nu-l bănuise în timpul scurtei sale călătorii şi care îi sărea în ochi acum. Omul autoritar şi îndrăzneţ pe care-l cunoscuse era acum, înaintea ei, umilit şi mizerabil. Nu mai era artistul în care recunoştea altădată pe stăpînul ei, şi-şi căuta sprijin, ci un om ţintuit într-un fotoliu şi pe punctul de a izbucni în lacrimi. Da, desigur, îi inspira o milă imensă şi sinceră, cum nu simţise niciodată pentru nimeni. Dar în sfîrşit, această milă nu ajungea pînă la a-i inspira un protest împotriva cuvintelor disperate pe care le asculta... Şi atunci, rămase mută, nemişcată, tulburată puţin, rănită chiar, căci îşi închipuise că întoarcerea ei ar fi fost întîmpinată triumfal. Acum, sentimentul pe care îl încerca, părea din ce în ce mai puţin în dragoste.

— Ei bine, o întrebă Dick întorcînd cu încăpăţînare ochii. N-aş vrea să te mîhnesc mai mult... Care-ţi sînt proiectele?

El înţelese că Maisie gîndea înainte de a răspunde; însă el era tot aşa de puţin pregătit ca şi ea, faţă de puhoiul de emoţii care se dezlănţui. Oamenii care nu se mişcă cu uşurinţă, plîng fără constrîngere cînd izvoarele adînci ale lacrimilor sînt sincere. Ea căzuse pe un scaun şi plîngea cu disperare, cu capul între mîini.

— Nu pot!... zise ea, în cele din urmă. Cu adevărat, nu pot!... Nu-i o greşeală, te asigur, Dick!... Mi-e teamă.

Dick se ridică în picioare chinuit de aceste naive boceli, ca de o lovitură de bici. Ea continua să plîngă!... Încercarea năpraznică o găsea prea slabă, incapabilă de un sacrificiu, gata să fugă...

—E urît ce fac, o ştiu şi mă dispreţuiesc! continuă ea, însă mi-e imposibil... O! Dick, nu-mi vei cere nimic, nu-i aşa?

Ea ridică capul o clipă şi din întîmplare ochii lui Dick

întîlniră pe ai săi. Faţa sa pe care n-o mai rădea era palidă şi încreţită sub barba nerasă; buzele sale încercau să se strîngă într-un surîs, care rămînea dureros... Însă ochii stinşi, care erau pe deasupra tuturor, înspăimîntau pe Maisie. Dick al ei era orb, şi cel pe care-l vedea în locul său era un străin, căruia nu-i mai recunoştea decît vocea.

—...Cine îţi cere să faci cît de puţin, Maisie? îi zise el. Nu ţi-am explicat?... Îndură-te, nu mai plînge aşa: te asigur că n-ai de ce!

— Dacă ai şti cît mă dispreţuiesc! răspunse ea. O, Dick ajută-mă, te rog!

Ea se înăbuşea, neputincioasă să-şi stăpînească suspinele. Dick, înspăimîntat, se îndreptă stîngaci către ea, cuprinse cu braţul talia ei, şi capul tinerei fete căzu pe umărul său.

— Linişteşte-te, draga mea, linişteşte-te. Nu mai plînge. Ai dreptate, haide! Cît se poate de mult! De ce îţi faci reproşuri? Nu meriţi nici unul... Călătoria, fără îndoială, te-a enervat puţin. Şi apoi, poate n-ai dejunat? Ce brută, acest Torp, să te fi adus aşa la mine!...

— Eu am vrut să vin!... zise ea numaidecît.

—Bine! Bine!... Şi acum că ai venit, că... m-ai văzut, îţi sînt infinit de recunoscător. Chiar dacă te-ai simţi mai bine, ar trebui să mă părăseşti pentru a te odihni puţin. Ai călătorit bine?...

Maisie plîngea încetişor. Se simţea vag fericită să aibă pentru prima dată în viaţa sa o împotrivire pe care să se bizuie. Dick o sărută cu duioşie, însă cu timiditate, pe umăr: nu era prea sigur de locul unde era umărul ei.

Ea îşi lăsă braţele, în fine, şi aşteptă, tremurătoare. El, pentru a pune între ei lărgimea camerei, se îndreptă din nou către fereastră. Trebuia să se depărteze ca să-şi potolească tumultul inimii.

— Ţi-e mai bine acum? o întrebă el.

— Da. Şi tu?... Cît trebuie să mă urăşti!...

— Eu să te urăsc?... Eu, Doamne!... Eu!

— Ce-aş putea să fac pentru tine, spune? Vrei să rămîn în Anglia? Aş putea atunci să vin să te văd din cînd în cînd.

— Nu, Maisie!... Ar fi chiar mai îndurător din partea ta să nu mai revii aici... Iartă-mă că-ţi vorbesc astfel... aş vrea să-ţi spun o obrăznicie şi totuşi să nu gîndeşti că... Da, te asigur, ar fi mai bine să pleci chiar acum.

Puterile sale se istoviseră. El pricepea că îl părăseau şi că situaţia s-ar fi prelungit şi că n-ar mai fi stăpîn pe el.

— E tot ceea ce merit, zise ea căzută la pămînt. Fii liniştit, Dick, mă voi duce. Oh! Doamne, cît sînt de nenorocită!

— Nu... nu eşti nenorocită. Nu trebuie să fii nenorocită. Nu-i nici un motiv să suferi... Aşteaptă încă o clipă. Aş vrea să-ţi dau o amintire de la mine: „Melancolia” mea. Era foarte frumoasă ultima dată cînd am văzut-o! Păstreaz-o, Maisie, în amintirea lui Dick, şi dacă ai fi vreodată în nevoie vinde-o; preţuieşte cîteva sute de livre, pe piaţă.

El căută printre pînzele sale.

— E înrămată în negru. E un cadru negru, pe care pun mîna? Ţine-o, iat-o... Ce zici?

Întoarse către Maisie tabloul, unde numai o amestecătură informă de culori dovedea, acum, lucrul şters... În acelaşi timp, ochii săi se fixau asupra celor ai tinerei fete, ca şi cum ar fi putut să surprindă încă, în privirea ei, licărirea de admiraţie aşteptată!

— Ei bine?...

Vocea sa răsuna, plină şi aproape veselă. Ca artist, ştia că făcuse o operă frumoasă, şi o arăta cu orgoliu încrezător. Maisie privea această amestecătură de nedescris şi o nebună poftă de rîs îi venea. Totuşi, orice ar fi însemnat această nebună aberaţie, trebuia, din milă pentru Dick, să nu lase nimic să se vadă... De asemenea, lacrimi rău înăbuşite, tremurau încă în vocea sa cînd răspunse:

— Oh! Dick, ce frumoasă este!

Urechea lui fu izbită de uşorul suspin nervos, care acompaniase cuvintele sale, şi crezu că surprinde un strigăt

de admiraţie.

— Vrei să-l accepţi, atunci! Ţi-l voi dedica, dacă-mi permiţi.

— Cum! Vrei? Mie? Ah! Mulţumesc, mulţumesc...

Pentru a nu ceda irezistibilei pofte de rîs, care punea stăpînire asupra ei şi acum, trebuia să fugă cît mai repede... Ea alergă, scoasă din minţi, către uşă, coborî fără să vadă ceva, fără să audă ceva, pînă în josul scării pustii, luă o trăsură de piaţă, care o conduse în căsuţa sa, din nordul parcului.

Ajunsă acolo se aşeză în salonul pe trei sferturi golit şi începu să reflecteze. Se gîndi mult la Dick, orb pentru totdeauna, la ea însăşi, pentru a-şi judeca puterea... Se complăcu în necazul său, resimţi din nou puţină umilinţă şi chiar ruşine; îşi aminti o clipă de tovarăşa sa cu părul roşu şi îşi închipui că ar fi mîniată aflînd ceea ce se petrecuse. Apoi, ca totdeauna, sfîrşi prin a se ierta, zicîndu-şi cu puţină mirare: „La urma urmelor, Dick nu mi-a cerut niciodată nimic".

...Şi aşa se sfîrşi cu Maisie.

Totuşi, sărmanul Dick nu era la capătul torturilor sale. Mai întîi, îşi amintea bine că sfătuise pe Maisie să plece; însă de ce plecase atît de repede, şi fără a-i spune un cuvînt de adio? Mînia sa se îndreptă în curînd împotriva lui Torpenhow, care îi arunca această umilire şi care-i tulburase pentru totdeauna mizerabila sa pace. Apoi, clipele întunecate se întoarseră populate de regrete, de dorinţe, implacabil stinse în obscuritate... Desigur, „regina nu poate să facă rău“, însă uzînd, pentru ea astăzi, de dreptul său suveran, ea lovise cu cruzime unicul ei supus... Nu ştia el însuşi cît de adîncă era rana sa...

„Era tot ceea ce aveam pe lume“, îşi zise el cînd putu să lege două idei, „şi am pierdut-o!“... Şi acest sărman Torp, trebuie să fie atît de mulţumit de inspiraţia pe care a avut-o încît nu voi avea curajul să-l dezamăgesc... Haide! Să ne dăm osteneala totuşi să reflectăm puţin“.

— Alo! zise Torp, intrînd în atelier, după ce-i lăsase lui Dick două ore pentru a se reculege. Iartă-mă. Te simţi mai bine?

— Nu ştiu deloc, Torp! Vino aici.

Dick tuşi de mai multe ori încurcat. Nu ştia cum să-l ia pentru a-şi îndulci reproşurile.

— La ce bun să ne explicăm? zise Dick. Scoală-te şi haide.

Se plimbară atunci prin atelier, cum aveau obiceiul; Torpenhow cu mîna pe umărul lui Dick şi acesta lăsat în voia gîndurilor sale.

— Însă cum mi-ai descoperit secretul? întrebă el într-un sfîrşit.

— Cînd vrei să ascunzi, nu trebuie să ai delir, Dickie! M-am amestecat unde nu-mi fierbe oala, e adevărat; însă tot astfel ai fi rîs dacă m-ai fi văzut în expediţie, pe un soare fierbinte, traversînd cîmpiile franceze!... Ah! Trebuie să-ţi spun: vei auzi încă puţin tărăboi, în această seară la mine. Voi avea o jumătate de duzină de colegi.

— Ştiu! Ştiu!... Pentru revolta din Sudanul de Jos, nu-i aşa? Am surprins alaltăieri una dintre întrunirile lor, şi asta mi-a făcut rău... V-aţi curăţat armele? În ce zi veţi pleca?

— N-am contractat încă cu nimeni. Vreau să văd mai întîi cum se vor întoarce treburile dumitale.

— Ai rămîne oare cu mine... dacă lucrurile s-ar întoarce rău?

—Ah! Nu-mi cere atît de mult! La urma urmelor, nu sînt decît un om.

— Eşti o inimă de aur, şi vii s-o dovedeşti prietenului.

— Să nu vorbim de asta!... Vei fi la petrecere în astă seară? Mă tem că ne îmbătăm puţin: războiul este din ce în ce mai probabil.

—Nu. Mi-ar plăcea atît de mult să nu mă mai arăt! Dacă ţi-e indiferent, voi rămîne liniştit aici.

— Pentru a-ţi savura bucuria, hai?... Haida de! Ai dreptate, nimeni nu merită mai mult decît dumneata să fie

fericit.

În timpul zgomotoasei seri care urmă, Dick, aşezat în camera sa, încercă să nu audă exclamaţiile bucuroase ale vecinilor săi. Reflecta adînc. Deodată începu să rîdă de el însuşi.

„Cînd te gîndeşti, îşi zise el, situaţia este cu adevărat de un comic intens. Maisie are de o sută de ori dreptate, sărmana micuţă!... Cum a plîns! N-aş fi crezut niciodată ca ea să fie capabilă să lase astfel să se vadă supărarea sa... Cît despre Torp, acum ştiu ce gîndeşte; trebuie să-l trag pe sfoară, căci cu siguranţă el n-ar pleca, dacă ar ghici ce mi se întîmplă... Ar vrea să rămînă aici pentru a mă consola. De altfel, cu nici un preţ, n-aş vrea să mărturisesc că mă aruncă la coş ca pe un scaun stricat... Haide! Trebuie să ies singur din încurcătură. Aceasta nu mă va schimba deloc. Dacă campania n-are loc, şi Torp sfîrşeşte prin a descoperi totul, eu voi fi scutit să par în faţa lui un animal, asta-i tot. Însă, dacă războiul izbucneşte, nu trebuie să compromit viitorul prietenului meu. Afacerile sînt afaceri. Trebuie să rămîn singur. Ce zgomot fac ei acolo!

Cineva lovi cu pumnul în uşa atelierului.

— Hei! Dick, strigă Antilopa, vino să rîzi cu noi.

— Ar fi plăcut, însă nu sînt dispus.

— Ei bine, voi anunţa camarazii: ei te vor scoate din vizuină ca pe un viezure.

— Nu, te rog, dragul meu. Adevărat, prefer să mă lase puţin liniştit.

— Atunci vrei să-ţi aduc ceva? Puţină şampanie, de exemplu?

—Nu, mulţumesc, mă doare capul.

—Virtuos copil! Iată efectul dulcilor emoţii ale tinereţii. Toate felicitările mele, Dick! Am luat şi eu parte la conspiraţia pentru fericirea dumitale.

—Da... da... lasă-mă şi uite, trimite-mi pe Binkie.

Căţeluşul intră cu un pas hotărît. Era încă glorios că jucase un rol în concertul din dincolo, lătrînd.

Însă abia trecuse pragul şi înţelese diferenţa de mediu şi nu mai gîndi să dea din coadă. Se instală pe genunchii lui Dick pînă la ora culcării. Apoi, merse să ia loc pe pat, lîngă stăpînul său orb.

Acesta numără toate orele, care sunară pînă dimineaţa, şi cînd se ridică, cu capul dureros de lucid, după lunga sa insomnie, primi complimentele oficiale ale lui Torpenhow şi auzi povestirea amănunţită a orgiei din ajun.

Înfăţişarea sa abătută provocă această remarcă.

—Spune-mi, n-ai înfăţişarea prea veselă a unui logodnic din ajun!

— Ce interesează înfăţişarea mea! Sînt fericit. Asta ajunge. Veţi pleca?

— Da, şi de astă dată tot pentru Sindicatul Central. Am primit oferte, şi am acceptat însă în condiţii mai bune decît celălalt an.

— Şi cînd plecaţi?

— Poimîine, spre Brindisi.

— Ah! Cu atît mai bine, strigă Dick din fundul inimii.

—Ei bine, iată un fel de a-mi spune că nu vei fi supărat că vei fi lipsit de prezenţa mea! Însă, să nu-ţi pară rău: ai dreptul să fii egoist.

—Nu asta am vrut să spun, dragul meu Torp. Vrei să-mi faci un serviciu? Înainte de plecarea dumitale, aş avea nevoie să scontezi o sută de livre.

— Aceasta nu-i decît pentru a începe menajul?

— Oh! Nu, pentru... cheltuieli de nuntă.

Torpenhow îi aduse hanii, îi numără în bilete de cîte cinci, şi zece livre, şi le puse cu grijă în cutia mesei de scris.

„Acum, îi zicea el, presupun că trebuie să mă resemnez pînă la plecare şi să-l aud flecărind despre această tînără fată... În sfîrşit, să fim indulgenţi cu îndrăgostiţii “

Însă Dick nu vorbi nici de Maisie, nici de căsătoria sa. Sta nemişcat pe pragul camerei lui Torpenhow. În timp ce prietenul său îşi pregătea bagajul şi puse atîtea întrebări

asupra campaniei care se pregătea, încît corespondentul, enervat, sfîrşi prin a-i spune în seara următoare:

— Eşti ca rumegătoarele, Dickie, rumegi mereu aceleaşi lucruri însă e fumul creierului dumitale pe care cauţi să-l aprinzi, nu-i aşa?

— Eu?... Da... e posibil... Apropos, cît crezi că durează războiul?

— Cine ştie!... Zile, săptămîni, luni... Va dura poate ani...

— Ah! Cît aş vrea să iau şi eu parte!...

— Dumnezeule! Iată o idee! Uiţi acum că eşti pe punctul de a te însura... datorită mie.

— Nu!... Nu... Nu uit. Sînt pe punctul de a mă însura, e adevărat, şi ştiu bine că îţi sînt recunoscător. Ţi-am spus-o.

— Ai mai curînd aerul unui condamnat la moarte.

Şi ziua următoare, Torpenhow îşi luă adio, părăsindu-l acestei singurătăţi pe care el o dorise atît de arzător...

XIV

— Vă rog să mă scuzaţi, domnule Heldar, însă... aş vrea să ştiu dacă nu aveţi intenţia să...

Dick se sculă. O nouă zi de întunecată disperare începea pentru el, şi dispoziţia sa era cît se poate de rea.

— ...Nu-i treaba mea, o ştiu bine, continuă Beeton, şi, cum spuneam totdeauna: „Ocupă-te de ceea ce te priveşte şi lasă pe alţii să se aranjeze cum înţeleg ei; însă în clipa plecării, domnul Torpenhow mi-a dat să înţeleg că dumneavoastră socotiţi să vă mutaţi, să luaţi o casă nouă pentru dumneavoastră, una din acele căsuţe cu parter şi cu un etaj... Desigur că veţi fi mai bine îngrijit, deşi fac şi eu cît se poate de mult pentru locatarii mei; însă, în sfîrşit... e adevărat?

— Torpenhow s-a înşelat... Adu-mi dejunul şi lasă-mă în pace.

— Cred că nu aţi fost ofensat, domnule Heldar? N-aş vrea să mă lipsesc de un locatar, mai ales cînd el este năpăstuit...

Domnul Beeton se retrase, lăsînd pe Dick cu el însuşi. Era deja mult timp de cînd Torpenhow plecase. Nu se mai auzeau orgii vesele în apartamentul vecin. O linişte absolută. Dick începuse să-şi trăiască viaţa sa cea nouă, tristă ca moartea.

E aspru să rămîi singur în obscuritatea în care se confundă ziua şi noaptea; să adormi, de dezgust, în plină zi; să te scoli rebegit în frigul crepusculului sau înaintea licăririlor zorilor! În primele zile, Dick, sculîndu-se, rătăcea dibuind prin coridorul camerelor. Cînd auzea un horcăit, ştia că ziua nu venise încă; atunci se întorcea la el dezgustat şi trist. Apoi învăţă să nu deranjeze înainte de a fi surprins primele zgomote ale casei. Aştepta, în sfîrşit, ca domnul Beeton să vină să-l scoale. Se îmbrăca. Nu-şi făcea toaleta acum cînd Torpenhow nu mai era acolo; gulerele, cravatele, butoanele se ascundeau prin colţurile cele mai îndepărtate ale camerei, unde trebuia să meargă să le caute, dîndu-se cu capul de toate colţurile mobilelor.

Odată îmbrăcat, nu-i mai rămînea nimic de făcut decît să stea în repaos şi să se adîncească în gîndurile sale, pînă la prima dintre cele trei mese zilnice. Erau secole între dejun şi prînz, apoi între prînz şi cină. Implorase cerul să-i ia înapoi raţiunea; însă spiritul său se ascuţea, dimpotrivă. Gîndurile sale se învîrteau abia atingîndu-se unele cu altele, ca pietrele de moară care n-au grîu de măcinat; creierul său, care nu voia nici să se oprească, nici să se uzeze, lucra fără încetare în gol, gîndea chiar cînd făcea să retrăiască imaginile şterse, evoca figura Maisie-ei, amintea succese depărtate, regăsea itinerarii de îndrăzneţe călătorii, împlinite odinioară, traversînd oceanele şi pustiurile, făcea să strălucească deodată gloria, sigur legată de opere noi, şi era ca o îngrozitoare revistă de ceea ce existenţa lui Dick ar fi putut să fie, dacă ochii săi nu l-ar fi trădat!

Cînd gîndul se oprea la sfîrşit obosit, un val de groază neraţională şi irezistibilă cuprindea sufletul lui Dick. Mizeria îi părea ameninţătoare; îi părea că tavanul era să se prăbuşească peste capul lui. Îi era frică ca focul să nu cuprindă casa, s-o mistuiască, neputincios cum ar fi să fugă, ca o vermină în flacăra roşie, traversa agoniile cele mai groaznice încă, după care spaima morţii însăşi nu mai exista!...

Apoi, îndoind capul şi agăţîndu-se cu pumnii de braţele fotoliului său, lupta împotriva lui însuşi, lac de sudoare, pînă ce un zgomot de farfurii îi anunţa masa.

Domnul Beeton îl servea în persoană şi, cînd avea timp, Dick asculta avid conversaţia sa, unde era vorba mai întîi de cîrpe de gaz, rău rînduite, de urloaie de coborîrea apei în rea stare, şi de trucuri ingenioase de a bate cuie fără a strica zidurile. Toate trăncănelile funcţiunii, luau pentru el un i- mens interes. Instalaţia unui mare robinet devenea un subiect de discuţie pentru două zile.

O dată sau de două ori pe săptămînă, îl urma în cursele sale de dimineaţă. În timp ce el cumpăra peşte, plătea fitile de lampă sau miile de ingrediente ale menajului, Dick îşi odihnea corpul cînd pe un picior, cînd pe celălalt şi se juca cu cutiile sau sforile tejghelei.

Încetase să se radă, găsind bărbierelile periculoase, şi refuzînd să-şi expună infirmitatea la un bărbier. Nu avusese niciodată prea mare grijă pentru ţinuta sa, însă, cum nu mai putea să ştie dacă i se periau hainele, deveni repede cît se poate de neglijat.

Domnul Beeton îi oferi, într-o zi, să aducă pe fiul său, Alfred, care luase un premiu de lectură la şcoală, pentru a-i da cunoştinţă de noutăţile din ziare; însă copilul de abia îi citise cîteva rînduri dintr-un articol de Torpenhow, că îl trimise imediat la părinţii săi, punîndu-i în mînă o jumătate de coroană pentru oboseală... De-a lungul psalmodiei nazale a şcolarului, recunoscuse strigătele înspăimîntate ale animalelor de povară în urma soldaţilor, acolo jos, în ca-

reu; revăzuse cu ochii săi de altădată, cîmpia din Souakim; auzise oamenii înjurînd şi certîndu-se în jurul gamelelor, şi simţise gustul norului de fum gonit în lungul cîmpului, de vîntul pustiului.

În această noapte, el rugă pe Dumnezeu să-i retragă memoria; însă Dumnezeu nu auzi ruga sa.

Într-o zi, după una dintre cele mai oribile crize de disperare, domnul Beeton veni să-l ia la o plimbare.

— Nu vom merge la piaţă astăzi, zise hotelierul, ci în parc! Vă convine?

— Să fiu blestemat dacă mă mai duc acolo vreodată... Nu, să rămînem pe străzi şi să le parcurgem de la un capăt la altul, îmi place s-aud mulţimea în jurul meu.

Nu era totul exact din ceea ce spusese. Dick, ca toţi orbii puţin familiarizaţi cu infirmitatea lor, avea oroare de a simţi venind şi mergînd pe lîngă el fericiţii care aveau libertatea mişcărilor lor; însă îi repugna să se întoarcă în parc... Prea multe amintiri îl aşteptau aici!...

— Pe ce stradă vreţi să apucăm? întrebă domnul Beeton, puţin dezamăgit, însă cu resemnare.

În ceea ce-l privea, el nu concepea nimic mai delicios decît să consacre o zi de sărbătoare, la o oarecare masă de petrecere, pe peluzele din Green-Park, cu familia sa aşezată în plin aer, în mijlocul unei semi-duzine de pungi de hîrtie umplute cu provizii.

— Să rămînem pe malul rîului, zise orbul.

Şi merseră în lungul Tamisei pînă la podul Black-Friars, apoi o luară pe aleea Waterloo... Vuietul straniu al corăbiilor şi zgomotul curentului absorbiseră mai întîi atenţia lui Dick, şi domnul Beeton îi explica în zadar frumuseţile peisajului! Însă cînd mergeau pe calea cea mare, totul se schimbă.

— Dacă nu mă înşel, zicea hotelierul, iată în cealaltă parte a străzii pe acea tînără fată care venea să pozeze la dv... mai înainte. Nu mai ştiu cum se numeşte, însă îi recunosc figura.

— Opreşte-o! Cheam-o! strigă Dick. Ea se numeşte Bessie Broke. Spune-i că aş vrea să-i vorbesc. Haide repede.

Beeton traversă strada în curmezişul valului de trăsuri şi acostă pe Bessie, care se îndrepta către pod. Ea recunoscu numaidecît cerberul, care o privea în faţă odinioară, cînd se urca la Dick, şi primul său gînd fu să fugă.

— Nu eşti dumneata vechiul model al domnului Heldar? o întrebă, aşezîndu-se înaintea ei... Da, te recunosc destul de bine acum. Vino; el e acolo, în cealaltă parte a străzii şi doreşte să-ţi vorbească.

— Ce vrea de la mine? întrebă Bessie încet.

...Îşi amintea repede, cu o limpezime singulară, oarecare operaţie la care ea se dăduse, asupra unui tablou, pe care pictorul de abia îl isprăvise.

— Nu ştiu. El m-a rugat să te chem pur şi.simplu; el a devenit orb.

— Orb!... Vreţi să spuneţi alcoolic, probabil?

— Nu, nu, orb. Nu mai vede deloc. Uite-l înaintea dumitale, acolo.

Beeton arătă o biată fiinţă cu ochii încovoiaţi, cu barba hirsută, care se sprijinea cu stîngăcie de parapetul podului. Această fantomă de om avea la gît o veche cravată ordinară, roşie şi pe trup un veston prăfuit. Nu era nimic, întradevăr, care să inspire teamă în acest om. Admiţînd că el ar vrea să urmărească pe Bessie, el n-ar putea să alerge atît de repede, nici prea mult. Ea traversă strada şi faţa lui Dick se lumină cînd ea fu lîngă el. Era atît de mult timp cînd o femeie, oricare ar fi, nu dispreţuise să-i vorbească.

— Cred că eşti sănătos, domnule Heldar? întrebă ea puţin încurcată. .

— Da, foarte sănătos, cu adevărat!... Sînt fericit că te văd... sau mai curînd că te aud, Bessie. De ce n-ai mai venit acasă la mine, după ce ţi-ai primit banii? Însă de ce ai mai fi venit, într-adevăr?...

Domnul Beeton stătea lîngă el, ca un ambasador.

— Mă plimbam, zise Bessie... Acum sînt casieră într-o berărie... unde te duceai?

Domnul Beeton avu poate, imediat, vaga intuiţie că el contribuise la un necrezut roman de dragoste. De altfel, n-avea nici un motiv personal pentru a privi de sus lucrurile acestei lumi. Mereu, fără zgomot, se eschiva, dispărea mai bine zis, ca un nour şi se întorcea la fel, fără un cuvînt de scuză, pentru a-şi supraveghea scumpele sale ţevi de gaz. Văzîndu-l depărtîndu-se Bessie fu cuprinsă mai întîi de o oarecare nelinişte; ce voia el să facă? Voia să anunţe vreun poliţist! Însă Dick părea că ignoră sau că uitase răul pe care i-l făcuse. Ea se linişti.

— E foarte greu, explică ea, să întorci robinetele la bere! Şi-apoi, e un fel de maşină de control... Ai pe urmă o sumă de necazuri dacă te-ai înşelat cu un gologan la sfîrşitul zilei!... Această maşină nu-i în regulă, nu-i aşa?

— N-am văzut-o niciodată funcţionînd... Unde e Beeton?

— A plecat.

— Haide, va trebui să te rog să mă conduci acasă. Vrei? Te voi despăgubi pentru oboseală.

El ridică asupra ei ochii nefolositori, adăugînd:

— Priveşte!...

Bessie privi şi văzu aceşti ochi stinşi.

— Însă asta poate te va deranja din drumul dumitale?... Dacă preferi, aş putea să chem un poliţist!...

— Oh! Nu. Lucrul meu începe dimineaţa la şapte; însă sînt liberă să plec de la patru. E foarte suportabil.

— Vai! Şi eu care mă chinuiesc toată ziua!... Aş vrea să fac şi eu ceva. Să ne întoarcem, Bessie.

Întorcîndu-se, el se izbi de un trecător şi se reculese scoţînd o înjurătură. Atunci, Bessie îi luă braţul fără a spune ceva şi merseră cîtva timp în tăcere, tînăra fată călăuzindu-l la dreapta, de-a curmezişul mulţimii.

— Unde este... Torpenhow? întrebă ea deodată.

— A plecat în pustiu.

Dick arătă într-o parte a orizontului.

—Către est, la vărsarea Tamisei, apoi din nou la est în lungul Europei meridionale; apoi la sud, Dumnezeu ştie cîte leghe...

Această explicaţie nu fixă deloc ideile Bessie-ei. Totuşi, ea tăcu pînă acasă, părînd că nu mai gîndeşte decît să uşureze mersul lui Dick.

— Vom lua ceaiul şi muffins, zise el vesel. Nu pot să-ţi spun, Bessie, cît sînt de fericit că te-am regăsit. Ce te-a făcut să fugi astfel?....

—Nu ştiam dacă mai aveai încă nevoie de mine...

— Oh! Nu, n-aveam după cum spui, nevoie de dumneata... Însă, în sfîrşit!... În sfîrşit, sînt mulţumit că te-am regăsit, iată totul! Cunoşti scara, cred!...

Bessie îl conduse pînă la el, nu era nimeni care s-o oprească şi închise uşă atelierului.

— Ce cocioabă! strigă ea imediat. Sînt luni de cînd aici nu s-a aranjat deloc!

—Nu. Sînt numai săptămîni, Bessie. Beetonii se îngrijesc prea puţin.

— Atunci, la ce-ţi servesc ei! Îi plăteşti, nu-i aşa? Pentru ce? Praful e peste tot. Şevaletul e acoperit.

—Oh! Şevaletul... Nu-mi mai serveşte la nimic!

— Şi tablourile, şi duşumeaua, şi hainele? Ei bine, le-aş spune două cuvinte cameristelor.

—Atunci sună pentru ceai!...

Dick se îndreptă spre fotoliul său obişnuit. Bessie îl privi cum merge, şi deşi nu fu numaidecît înduioşată, se simţi puţin mişcată... Însă ceea ce o înspăimîntă imediat fu sentimentul foarte limpede al noii sale superiorităţi; primul său cuvînt o trădă şi mai ales accentul vocii sale, cînd reluă:

—De cît timp eşti astfel?

Era mîniată, într-adevăr, ca şi cum infirmitatea lui Dick ar fi fost opera servitoarelor casei.

—De ce mă întrebi? zise el.

— De cît timp eşti... cum te văd?

— Din ziua în care ai plecat cu cecul meu. Sfîrşisem tabloul. De-abia l-am văzut trăind.

— Ei bine, eşti furat mereu din acea zi, asta-i tot! Din fericire eu văd destul de limpede.

O femeie poate să iubească astfel un om şi să urască tot aşa pe altul; însă, regulă generală, ea va face tot posibilul, în virtutea unui neînvins instinct de a opri să nu se înşele asupra celui pe care îl dispreţuieşte. Îndrăgostitul va ieşi singur din încurcătură; cît despre celălalt, deoarece îl detestă, după cît se pare lipsit de orice inteligenţă, are deci nevoie de protecţie.

— Oh! Crezi cu adevărat că domnul Beeton mă fură atîta?

Bessie ieşea şi intra în atelier, şi era o bucurie pentru Dick, să audă zgomotul fustei sale şi al paşilor săi uşori. O servitoare se ivi pe prag.

— Ceai şi muffins! îi comandă Bessie pe un ton scurt. Două linguri de ceai şi una pe deasupra pentru infuzie. Şi bagă de seamă că nu mai vreau acest ceainic vechi, care ne servea altădată, nu mai e bun de nimic! Ia un altul.

Camerista se retrase scandalizată. Dick pufnea în rîs. Apoi începu să tuşească; Bessie scotocind mobilele ridica un praf gros.

— Ce dracu faci oare?

— Aranjez puţin. Acest atelier pare o locuinţă demobilată. Cum ai putut să laşi să ţi se ia tot ce îţi aparţinea?

— Cum aş fi putut să mă opun? Haide, scutură cît vrei!

Ea scutură cu furie, într-adevăr, şi în mijlocul acestei învălmăşeli, surveni doamna Beeton, care fusese avertizată şi care alergă pentru a-şi exprima indignarea. Ştia ceva despre această intrusă, care-şi permitea să ceară muffins şi un ceainic curat, ca şi cum ar avea dreptul să ordone...

— Ei bine, e gata? întrebă Bessie fără a se deranja din locul ei.

Ah! Nu mai era o micuţă nenorocită, o aruncătură de pe stradă! Datorită banilor lui Dick, se răscumpărase;

dobîndise dreptul de a întoarce robinetele de bere ca persoanele cele mai distinse ale sexului său. Acum era curat îmbrăcată, în negru, şi nimic nu o oprea să privească cu autoritate o intendentă de hotel! Între cele două femei avu loc un rapid schimb de priviri, pe care Dick, dacă le-ar fi putut vedea, le-ar fi apreciat cu siguranţă. Distanţele fură imediat restabilite, Bessie biruia. Doamna Beeton se întoarse să pregătească muffins şi trebui să-şi mărginească răzbunarea la cîteva aluzii făcute încet, în faţa soţului ei, asupra modelelor atelierelor, care fatal devin cocote şi vagabonde.

— Nu ne amestecăm în treburile acestui om, zicea prudent Beeton. Cînd nu-l contrazici e blînd ca un miel, cînd însă îi rezişti, e violent ca un diavol. Noi am luat de la el multe lucruri mici, de cînd a orbit, pentru a ne mai arăta părerile asupra a aceea ce face. Tot nu-i serveau la nimic, fără îndoială, fiindcă nu mai vede; însă, cu toate acestea, am putea avea neplăceri cu poliţia. Du-le ceea ce cer, Liza, şi nu te certa cu această fată.

— Ah! Iată că merge mai bine, zise Bessie aşezîndu-se înaintea tăvii cu ceai. Zadarnic să mai rămîi pentru a ne servi! Mulţumesc, doamnă Beeton.

— Nici n-aveam intenţia, răspunse cealaltă înţepat...

Bessie nu găsi de cuviinţă să răspundă. Văzuse de multe ori pe doamne nobile reducînd astfel la tăcere pe inferiorii lor, printr-o purtare indiferentă şi mîndră...

Şi toată lumea ştie că vînzătoarea într-o cafenea de lux nu poate fi oprită de nimic să se căsătorească şi să ajungă adevărată doamnă, într-o clipită.

Aruncă o privire asupra lui Dick, aşezat în faţa ei şi fu izbită, supărată, nemulţumită. Haina sa era acoperită de pete; gura, sub barba nearanjată şi neglijată se lăsa trist în colţuri; fruntea îi era încreţită, contractată; pe tîmplele sale săpate, părul lua o culoare nehotărîtă, ca şi cum ar fi încărunţit deja. Adînca mizerie fizică şi decăderea acestui om îi făceau cu adevărat milă! Şi cu toate acestea, în fundul

inimii ei avea puţină bucurie răutăcioasă văzîndu-l abătut la rîndul său, pe el, care odinioară o umilise.

— Ce bine e să te aud în jurul meu! îi zicea el frecîndu-şi mîinile. Haide, povesteşte-mi succesele dumitale, Bessie; spune-mi cum trăieşti acum?

— Ah! Nu-i interesant. Te asigur că am o viaţă foarte liniştită. Dacă ai putea să mă vezi, ai fi convins. Dumneata nu pari a trăi bine. Ce a putut să te obosească atît de repede!... Cum de n-ai pe nimeni care să te îngrijească?

Dick era prea fericit auzind sunetul acestei voci ca să mai sufere pentru ceea ce îi spunea.

—Am primit o rană la cap, e mult timp de atunci; asta m-a făcut să-mi pierd vederea. De ce vrei să se ocupe cineva de mine? Nu merit atîta oboseală.

— Nu cunoşteai oare pe nimeni, cînd erai sănătos? N-aveai oare un prieten, bărbat sau femeie?

— Oh! Destui, însă nu ţin la cei care vin să mă vadă.

—Faptul e că această barbă pe care ai lăsat-o să crească... Ar trebui s-o tai. Nu te prinde.

—Oh! Doamne, copilul meu, îţi închipui că mă neliniştesc acum de ceea ce mă prinde sau nu?

—N-ai dreptate. Trebuie s-o tai înainte de a reveni... Îmi vei permite să mai revin, nu-i aşa?...

— Îţi voi fi foarte recunoscător! Am remuşcări că nu te-am tratat bine altădată: mă amuzam să te enervez.

— Oh! Da...

— Sincer, o regret. Vino să mă vezi cînd vei putea. Ori de cîte ori vei putea. Gîndeşte-te că nu mai am pe nimeni pe lume, care să se îngrijească de mine, decît dumneata... şi moş Beeton!

— Ah! Iată unul, de exemplu, care s-ar arunca în fîntînă pentru dumneata!... Şi nevastă-sa la fel!...

Zicînd aceasta, Bessie dădea capul pe spate cu aceeaşi mişcare de mîndru dispreţ, cu care ea a „pozat” nu de mult, pentru pictor.

— Te lasă să te descurci singur, şi ei nu fac nimic,

nimic! Iată adevărul. Nu deschid ochii decît pentru a băga de seamă. Voi reveni, foarte bucuroasă, însă trebuie să te razi şi să-ţi iei alte haine. Acestea pe care le ai pe dumneata, sînt nesuferite...

— Trebuie să am o mulţime în vreun colţ, zise umil.

— O ştiu bine! Spune domnului Beeton să ţi le pregătească pe cele ale dumitale, şi eu ţi le voi peria şi le voi păstra în bună stare. Poţi să fii tot aşa de orb ca o poartă de închisoare, însă nu-i un motiv să fii pus în rînd cu un măturător!

— Şi cu adevărat, par un măturător?

— Asta mă întristează pentru dumneata! zise ea luîndu-i mîinile cu elan. Da, asta mă întristează!...

Instinctiv, el aplecă capul, ca pentru a săruta aceste degete care-i atingeau mîinile... Vai! Era singura femeie care avu milă de el şi el nu mai era atît de mîndru pentru a nu fi sensibil la puţină compătimire.

Însă Bessie se degajă.

— Nu! Nu!... Nu asta... pînă cînd nu-ţi vei fi reluat aerul dumitale de gentleman. Rade-te şi îmbracă-te. După aceea vom vedea. O auzi pregătindu-se de plecare. Ea îşi aşeză inelele în degete şi se ridică pentru a-i spune adio. Trecînd în spatele lui, îl îmbrăţişă cu îndrăzneală peste grumaz; apoi fugi, tot aşa de repede ca în ziua în care distrusese „Melancolia”.

„Cînd mă gîndesc că îmbrăţişez pe acest om! îşi zicea ea, coborînd scara. După tot chinul pe care mi l-a produs! Nu contează: îţi face cu adevărat milă... Dacă ar fi mai bine întreţinut, n-ar fi prea urît... Cum îl exploatează aceşti Beetoni!

Sînt sigură că în acest moment soţul trebuie să aibă pe spate una din cămăşile locatarului său. Voi vedea mîine ce este de făcut. Trebuie să aibă bani acest artist!... Asta ar putea fi mai avantajos decît cafeneaua... Nimic de făcut, o situaţie respectabilă, şi nimeni nu ar putea să spună ceva”.

Dick fusese adînc tulburat de acest sărut de adio.

Păstră urma arzătoare toată noaptea. Cel puţin cîştigase pe cineva care gîndea să aibă grijă de persoana sa. Îşi tăie barba şi se găsi mai bine... Haine curate, lenjerie albă, asigurarea că o femeie se interesa de persoana sa, şi voia ca el să fie plăcut la vedere. Timp de cîteva ore, spiritul său fu eliberat de preocuparea Maisie-ei, care ar fi putut, ea, să-i dea un sărut ca acesta!...

„Să vedem!“ îşi zise el după dejun, „această fată nu poate să ţină la mine, iată ceea ce este prea sigur! Numai întîmplarea mi-a scos-o în cale şi dacă ea revine, aceasta ar fi din interes. Ei bine! Dacă banii pot să plătească bunele sale servicii şi atenţiile sale, voi cumpăra toate acestea... De ce nu? Unde sînt oamenii care se vor ocupa de mine de bună voie? Ea consimte să mă îngrijească: pot foarte bine s-o recompensez! E o femeie de condiţie abjectă, e adevărat; însă ea s-a ridicat deja la rangul social al domnişoarei de birou: ca să-mi fie folositoare, ca să-mi ţie tovărăşie, ca să mă îngrijească... o voi pune la adăpost de lipsuri”.

Îşi mîngîie bărbia proaspăt rasă şi începu să se teamă că n-ar mai reveni.

„Trebuie să am puţin aerul unui măturător, cum a spus ea! Zău! La urma urmelor nu-i greşeala mea; mi-e cu totul egal! Numai să revină! Ar fi crud din partea ei să nu revină... Maisie n-a venit aici decît o singură dată! Şi i-a fost de ajuns!... De altfel, bine a făcut. Viaţa ei are un scop. În timp ce Bessie n-are decît să întoarcă robinetele sale de bere... Totuşi, cel puţin, să nu fie undeva un tînăr care să conteze în existenţa sa! Să fiu înşelat pentru un golan! Iată ceea ce-mi atîrnă de nas...“

Ceva se revoltă în el.

„...Ei bine! Da, voi suferi crud! Da, aceasta va face să retrăiască toate disperările mele! Da, îmi voi revedea torturile, una cîte una, reînviind înaintea mea, şi toate pasiunile mele moarte şi toate dorinţele mele moarte! Atît de mult, că pînă la urmă, voi deveni nebun!...“

„Da, ştiu toate astea“, strigă el, strîngînd pumnii, „o ştiu, însă ce interesează! Doamne ceresc, e scris că un mizerabil orb ca mine, va trebui să se mulţumească mereu să-şi mă- nînce tainul şi să trăiască în murdărie?... Ah! cum aş vrea ca să vină!...“

Ea veni după-amiază, devreme. Pentru un moment, în orizontul sau nu exista „tînărul om“ şi se gîndea numai la posibilitatea de a găsi lîngă Dick o existenţă confortabilă, în care zilele s-ar scurge în trîndăvie.

—Nu te-aş fi recunoscut, zise binevoitor. Iată-te din nou ceea ce ai fost altădată, un gentleman care are grijă de persoana sa.

— Şi asta nu preţuieşte încă un sărut?... o întrebă Dick, roşindu-se puţin.

— E posibil!... Însă nu-l vei avea numaidecît. Aşează-te ca să văd ceea ce trebuie să fac. Sînt sigură că domnul Beeton te fură, acum cînd nu poţi să-ţi mai examinezi socotelile în fiecare lună. Am dreptate?

—...Ar trebui să-mi ţii dumneata menajul, Bessie.

— Imposibil aici! O ştii ca şi mine.

—Ei bine, am putea să mergem în altă parte, dacă asta ţi-ar conveni.

— Nu spun nu. Însă mijlocul?... Nu mă voi da la o parte să muncesc pentru amîndoi.

Era o invitaţie perfect clară. Dick începu să rîdă.

—Îţi aminteşti unde puneam eu registrul meu de socoteli? zise el! Torpenhow l-a regulat înainte de plecarea sa. Trebuie să fie în vreun colţ, dă-ţi osteneala să-l găseşti.

—De obicei, era sub cutia de tabac... Ah! iată-l!

— Ei bine?

—Cum! Patru mii două sute lire sterline, nouă şilingi şi un penny...

— Îţi fac cadou penny-ul! Ce zici de sumă? Nu e rău, nu-i aşa? Pentru munca unui an?... Cu aceasta şi o sută livre rentă, găseşti că se poate trăi?

Era bogăţia; era dreptul de a nu mai lucra, de a avea

rochii frumoase şi de a trăi după placul său!... Da, însă, pentru a dovedi că era demnă, el convenea ca ea să-şi arate talentele sale de menajeră.

— Fie! Însă va trebui mai întîi să mergem de aici, şi cînd vom face inventarul mobilierului, vom descoperi că domnul Beeton a şterpelit o mulţime de lucruri... Apartamentul dumitale pare mai puţin plin ca altădată.

— Ce să mă fac? Îi vom lăsa tot ceea ce a luat. Singurul lucru la care ţin e tabloul pe care l-am făcut după dumneata, în epoca pe care mi-o deteşti atîta! Vom părăsi această casă, Bessie, şi ne vom duce cît se poate de departe.

—Da!... Da!... zise ea puţin tulburată.

— Nu ştiu, ce-i drept, în ce colţ de lume voi reuşi să fug eu însumi; însă voi încerca. Vino, Bessie, vei avea toate rochiile frumoase pe care le vei dori. Îţi plac rochiile frumoase, hai? Haide, îmbrăţişează-mă acum. Doamne atotputernic, ce dulce e să cuprinzi cu braţul tău, talia unei femei!...

Atunci se îndeplini infailibila evoluţie a ideilor sale.

„...Dacă braţul lui ar fi cuprins astfel talia Maisi-ei!... Dacă ar fi schimbat un sărut!... Dacă...“

Groaza care-i mişcă în curînd inima, îl făcu să apese şi mai mult încă pe Bessie la pieptul său... Cît despre Bessie, singura ei preocupare era de a se întreba, cum ar explica lui Dick „micul accident” întîmplat cu tabloul său. El ar dori s-o păstreze lîngă el, era vizibil... Era tot aşa de natural, căci în sfîrşit, în ce prăpastie ar recădea, dacă l-ar părăsi? Atunci ea nu risca să spună nimic. Pe de altă parte ar fi o delicioasă experienţă să-i facă această revelaţie. Ce ar spune el? Ce ar face? După principiile Bessie-ei, era bine ca un om să înscrie o teamă salvatoare în faţa tovărăşiei vieţii lui.

Ea avu un surîs nervos şi, zise depărtîndu-se de el:

— Bah! Fii pe pace, nu m-aş chinui pentru acest tablou.

— E undeva printre celelalte pînze ale mele. Caută-l,

Bessie; îl cunoşti tot aşa de bine ca şi mine.

— Da, însă...

— Însă ce? Eşti atît de delicată pentru a-l vinde pe preţul care valorează, unui negustor. Femeile se pricep mult mai bine decît bărbaţii să încheie o afacere. Să ştii că la iuţeală se va da de la opt la nouă sute livre sterline?... Asta ar fi pentru dumneata! Mult timp am făcut tot ceea ce am putut pentru a îndepărta ideea de a mă despărţi de el; vezi, acest tablou era, ca să zic aşa, amestecat cu viaţa mea; însă destul... acum voi şterge tot acest trecut şi vom începe cu începutul... Aşa-i, Bessie?

Avu un regret amar pentru ceea ce făcuse... atîţia bani? Atîţia bani care ar fi ai ei acum, şi pe care îi pierduse din greşeala ei... Însă, la urma urmelor, orbul preţuia fără îndoială opera sa cu mult deasupra valorii sale. Artiştii sînt făcuţi ca acesta: ei exagerează totdeauna... Ea începu să rîdă, ca o cameristă nervoasă, care se scuză că a spart un obiect de porţelan.

— Sînt foarte supărată; însă aminteşte-ţi că eram furioasă împotriva dumitale... În acea clipă... din cauza plecării domnului Torpenhow.

— Da, îmi amintesc, erai furioasă într-adevăr, şi pe legea mea, aveai puţin de ce.

— Atunci... eu... Însă e adevărat că domnul Torpenhow nu ţi-a spus niciodată?

— Ce?... Ce mi-ar fi spus? Nu înţeleg nimic din toate reticenţele dumitale... Îmbrăţişează-mă, hai! Ar face mai mult.

Bessie îl ascultă şi numaidecît, în timp ce el o simţea încă în braţe, ea zise:

—Eram atît de furioasă, încît ţi-am şters toată pictura cu terebentină... Nu mă mai doreşti, spune?

— Cum? Repetă ceea ce spuneai.

Mîna orbului se strîngea în jurul încheieturii mîinii ei, ca o brăţară.

— Am şters-o cu terebentină şi am ras-o cu cuţitul...

Gîndeam că nu ţi-ar rămîne decît s-o faci... Ai refăcut-o, nu-i aşa? Oh! Dă-mi drumul la încheietură... mă doare!

— Atunci n-a rămas nimic din tablou?...

— Nu... nimic! Sînt foarte supărată... Nu ştiam că îţi va pricinui atîta durere; credeam numai că fac o farsă... Nu mă vei bate, cred?

— Eu? Să te bat?... Oh! Nu. Lasă-mă să reflectez.

Fără a-i da drumul încheieturii mîinii Bessie-ei, rămase nemişcat, cu ochii fixaţi în preş. Apoi clătină capul, ca un tînăr taur la o lovitură de bici asupra nărilor, întors din drumul spre abator, căutînd să fugă. Timp de săptămîni se străduise să gîndească la opera supremă, care rezuma pentru el toată viaţa sa trecută. După reîntoarcerea Bessie-ei, noi perspective se deschiseră înaintea lui, se legase spiritual de această figură în care el pusese tot talentul şi tot sufletul său. Ştia că poate să procure datorită ei, o cît de mică bunăstare şi să cîştige puţină glorie nouă... Cine ştie. Poate chiar ar fi sfîrşit prin a uita pe Maisie şi prin a trăi fericit lîngă o tînără femeie nepăsătoare şi surîzătoare!... Şi iată că, prin prostia acestei mici servante vicioase, se găsea din nou despuiat de totul! Şi devenea chiar imposibil să se lege de azi înainte de această fată. Mult mai rău. Înţelegea acum că ea îl făcuse ridicol în ochii Maisie-ei...

Avu un mic surîs, care se termina într-un rîs nervos.

— Iată un avertisment al cerului, Bessie. Atît de apăsător; trebuie să fie pentru păcatele mele... Deci, pentru aceasta a fugit Maisie de aici!... Cu siguranţă m-a crezut nebun. Vezi bine! Avea de ce. Figura nu mai există deloc, nu-i aşa? Cum ai putut face un asemenea lucru?

— Eram atît de mîniată! Însă ştii, acum o regret foarte mult.

— Ah! Cu adevărat?... Mă uimeşti. În orice caz, puţin îmi pasă. Eu sînt înşelat, asta-i tot.

— În ce eşti înşelat dumneata?

— Nu ai înţelege, draga mea... Dumnezeule! Să gîndeşti că o murdărie ca dumneata ar fi putut să mă facă

să-mi pierd cumpătul!...

— Nu sînt o murdărie, replică Bessie cu mînie, încercînd să-şi desfacă mîna pe care el o ţinea strîns. Nu vreau să-mi vorbeşti pe acest ton. M-am răzbunat pentru că te uram... Şi, dacă mă căiesc acum, e pentru că dumneata...

— Pentru că sînt orb, perfect! Totul se arată în cele mai mici lucruri...

Bessie începu să plîngă. Era enervată simţindu-se ţinută în cătuşe. Îi era frică de această faţă oarbă. Era iritată de asemenea de batjocura care întîmpinase destăinuirea sa de răzbunare.

— Nu plînge, îi zise el. Nu ştii cîtă pagubă mi-ai pricinuit, însă nu sînt mîniat, te asigur! Rămîi liniştită acum.

Bessie, tremurînd, era toată împotriva lui, însă Dick nu se gîndea decît la Maisie, şi era un gînd dureros ca şi cum un fier roşu ar fi atins rana vie a inimii sale. A fi pierdut ceea ce era singura sa dragoste şi nemaiputînd chiar să încerce s-o uite la braţul unei alte femei! Să nu mai aibă suprema scăpare, care e oferită tuturor oamenilor, să caute o consolare sau cel puţin o schimbare în lucru. Să fii singur, părăsit, mizerabil... şi orb! Cînd un om este aşa, cu adevărat, nu merită să-l plîngi? Dick gîndea la toate astea, păstrînd mina Bessie-ei într-a sa.

— Dumneata nu poţi să înţelegi, zise el ridicînd capul; însă Domnul, care e uneori teribil, totdeauna e drept. Ceea ce mi se întîmplă azi, îmi va folosi. Torp ar fi de părerea mea, dacă era aici. Şi el a suferit de pe urma dumitale; însă nu mult timp, datorită mie, care l-am salvat. Sper, chiar, că această acţiune va fi trecută la creditul meu... acolo sus!

— Lasă-mă să mă duc! zise Bessie cu un aer posomorît. Lasă-mă să mă duc.

— Numaidecît!

— Nu-ţi bate joc de mine... Vreau să plec.

— De mine îmi bat joc, Bessie!...

Îi slobozi încheietura mîinii, însă, cum el se găsea între

ea şi uşă, fuga era imposibilă.

— Ce rău înspăimîntător peate să pricinuiască o mizerabilă femeie!... De ce vorbeam, înainte de acest incident?...

— De plecarea noastră... şi de banii care ar trebui. Trebuia să mergem amîndoi.

— Ah! Da, e adevărat! Ei bine, vom pleca; sau mai curînd voi pleca.

— Şi eu?

— Dumneata? Îţi voi da cincizeci de livre, pentru că ai şters acest tablou.

— Atunci, nu mă mai doreşti?...

— Nu! Nu!... Cu aceşti bani vei putea să-ţi iei lucruri frumoase, numai pentru dumneata.

— Spuneai că nu poţi să te lipseşti de mine...

— Acum cîteva minute era adevărat; însă acum mi-e mai bine, mulţumesc. Caută-mi pălăria, vrei?

— Şi dacă n-aş vrea?

— Aş chema pe Beeton şi aceasta te-ar costa cincizeci de livre, iată totul. Pălăria.

Bessie ascultă, blestemîndu-l încet... Toate planurile sale erau spulberate. Dick îi inspirase din ajun o milă sinceră; îl îmbrăţişase fără neplăcere, căci nu era urît... Ar fi devenit bucuroasă îngrijitoarea, protectoarea sa... Pe deasupra, el poseda mai mult de patru mii de livre, care ar fi fost cheltuiţi cu plăcere. Şi iată că printr-un cuvînt imprudent, printr-o absurdă nevoie de a face puţin rău, totul îi scăpa: bani, toalete, trîndăvie binecuvântată, plăcerea unei căsnicii şi posibilitatea de a face pe cucoana.

— Vrei să-mi încarci pipa, Bessie? Tutunul n-are gust în întunecime, însă ce contează: ajută să gîndeşti! În ce zi sîntem oare?

— Marţi.

— Bun. Joi e ziua de plecare a vaporului. Ce nebunie era să fac? Cu douăzeci şi două de livre, îmi plătesc călătoria, adaug zece pentru masă. Va trebui să cobor la

doamna Binat, în amintirea timpului de altădată... Să zicem treizeci şi două livre, plus o sută pentru cheltuielile ultimei etape... Torp va fi mirat că mă vede!... O sută treizeci şi două de livre; dacă aş lua cu mine două sute zece mi-ar rămîne şaptezeci şi opt pentru băutură şi bacşişuri... Trebuie mult pentru asta. De ce plîngi, Bessie? Şterge-ţi ochii, maimuţo, şi hai cu mine... Ah! Dă-mi cartea mea de cecuri, şi aşteaptă un minut ca să fac un calcul... Patru mii livre cu patru la sută, ceea ce e un cîştig sigur, aceasta face o sută şaizeci livre pe an; cei o sută douăzeci de livre rentă ai mei, siguri de asemenea, e un total de două sute optzeci livre... La aceste două sute optzeci, adăugate încă trei sute... pe care ea îi are deja, fac aproape cincisprezece mii franci rentă. E o îndestulare aurită pentru o femeie singură... Să plecăm, Bessie; mergem la bancă.

Mai bogat cu două sute zece livre, puşi bine la centură, Dick obligă pe Bessie, cu totul uluită, să se grăbească cu el de la bancă la birourile lui „Peninsular and Oriental Company“, unde îşi explică pe scurt dorinţa.

— Port-Said. Clasa I. Numai dus. Cabina cît se poate de apropiată de bagaje. Care este vasul de plecare?

— Colgong, zise funcţionarul.

— Pleacă din „Tilbury“ sau de la docuri?

— De la docuri. Douăsprezece şi patruzeci. Joi.

—Mulţumesc. Monedă, te rog. Nu văd prea bine: vrei să-i socoteşti în mîna mea?

Cînd Dick se duse, funcţionarul îl urmări cu o privire de stimă.

— Dacă şi-ar luat toţi biletul ca acest domn, zise vecinului său, meseria noastră ar fi mai puţin aspră. Însă avem totdeauna de-a face cu oameni care flecăresc fără a mai sfîrşi.

Dick intră foarte satisfăcut în atelierul său, pipăind cu mîna locul unde erau puşi bine la centură banii şi biletul.

— Iată-ne acum la adăpostul întreprinderilor omului, diavolului şi mai ales femeii, zise el; totul merge bine. Spu-

ne-mi Bessie, am de isprăvit pînă joi, trei mici chestiuni; încă nu mă pot lipsi de dumneata. Vino joi dimineaţă la nouă. Vom dejuna şi mă vei conduce la docuri. Eh! Voi pleca, foarte simplu. De ce aş rămîne aici?

— Însă nu te vei lipsi de cineva, care să te îngrijească.

— Bah! Pot să fac totul eu însumi. Încă de ieri nu mă îndoiam deloc; însă acum o ştiu, ceea ce am îndeplinit deja e considerabil. Destul să vrei. Şi domnişoara Bessie ar avea o împotrivire să mă îmbrăţişeze, pentru oboseală?

Lucru ciudat, Bessie se hotărî cu anevoinţă; însă Dick nu-şi pierdu veselia.

— Poate ai dreptate, la urma urmei! Ei bine, am spus:: vino poimîine la nouă şi vei avea banii dumitale.

— Sigur?

— Nu mint niciodată. Vei vedea asta, dacă vei veni! Adio, Bessie; cînd cobori, trimite-mi pe Beeton.

După o clipă intendentul hotelului se arătă.

— Cît face mobilierul meu? îl întrebă Dick pe neaşteptate.

— Mi-ar fi greu să v-o spun, domnule. Sînt destule lucruri frumoase; însă altele sînt prea uzate.

— Sînt asigurate cu două sute şaptezeci livre.

— Oh! Poliţele de asigurare nu înseamnă cine ştie ce. Pentru mine, eu...

— La dracu Cu părerea dumitale! Îţi pun o întrebare precisă; îmi pare că ai cîştigat de la mine şi de la alţi locatari, fiindcă vorbeai alaltăieri să te retragi.

— Cincizeci de livre, răspunse domnul Beeton.

— Dublu! Sau îmi sparg jumătate din mobile şi ard restul.

El se îndreptă către o bibliotecă rotativă şi smulse una dintre coloanele de mahon.

— Oh! Faci un păcat, domnule, strigă hotelierul scandalizat.

— E bunul meu, îmi pare! O sută de livre sau continui..

—O sută să fie!... Mă va costa cei puţin trei şilingi şi

şase pence repararea a ceea ce ai stricat.

—Trebuia să te decizi mai repede! Aranjează în aşa fel ca să-mi plăteşti mîine şi ai grijă ca efectele mele să fie împachetate în cufărul meu bun. Plec.

—Însă chiria pe trei luni înainte?

—Ţi-o voi plăti. Ocupă-te de bagajul meu şi lasă-mă în pace.

Domnul Beeton se întreţinu de această plecare neaşteptată cu onorabila sa soţie, a cărei părere fu că Bessie trebuia să fie toată pricina.

În acest timp, Dick pleca şi venea cîntînd. Deodată îl auzi strigînd:

— Domnule Beeton! Unde dracu e pistolul meu?

— Alergaţi! Se va omorî! A înnebunit! zise hotelierul.

Domnul Beeton se grăbi şi se forţă să adreseze lui Dick cuvintele cele mai bune pentru a-l calma... La urma urmelor, el îi promise să-i dea revolverul, a doua zi.

— Ah! Asta! Îţi închipui că aş vrea să atentez la zilele mele? Bătrîn academician cu părul roşu! îi replică Dick cînd sfîrşi prin a înţelege sensul prudentelor sale îndemnuri. Ia-l dumneata, pistolul meu! Ia-l cu mîinile dumitale tremurătoare, stupid moşneag. Şi fii atent, mai ales; e încărcat! Îndată ce îl vei atinge, e capabil să ia foc... Caută în echipamentul meu de campanie; toate acestea trebuie să fie într-un pachet la fundul cufărului.

De mult timp, Dick avusese precauţia să se îngrijească de un echipament foarte scump, în total de patruzeci de livre şi compus după datele propriei sale experienţe. Era comoara pe care el căuta acum s-o regăsească, răscolindu-şi toată garderoba. Domnul Beeton făcu să dispară încet pistolul, care se găsea în partea superioară a pachetului şi Dick pipăi cu bucurie nespusă un veston şi nişte pantaloni kaki, jambiere de crep albastru şi cămăşi groase de flanelă, care înfăşurau o pereche de pinteni îndoiţi. Sub veşmintele sale şi sub cămăşi, avea încă un album şi o testea de hîrtie sugativă.

— De aceasta n-am nevoie. Poţi s-o iei, domnule Beeton. Păstrez restul. Pune acest sac deasupra şi închide cufărul. Cînd vei fi sfîrşit vino în atelier cu nevasta dumitale. Am nevoie de dvs. amîndoi. Ah! Dă-mi un toc şi hîrtie.

Nu e uşor să scrii, cînd nu vezi, şi Dick avea totuşi serioase motive, pentru a dori ca manuscrisul său să fie perfect clar. Începu, însoţindu-şi mişcările mîinii drepte cu stîngă.

„Iregularitatea scrisului meu provine din cauză că sînt orb. Nu sînt în stare să-mi zăresc nici tocul... Iată ce e clar cred, şi care va suprima orice şicană posibilă!... N-am nevoie de martor pentru a semna această primă declaraţie. Haide, un rînd alb acum şi urmarea:

„Aceasta este ultima voinţă şi testamentul lui Richard Heldar. Sînt sănătos la cap şi la minte şi n-am de anulat nici o dispoziţie anterioară... Las tot ceea ce posed în lume. adică patru mii livre capital, plus două mii şapte sute douăzeci şi opt livre plasaţi în rentă...“ Aşa, bun! Nu scriu drept deloc.

Rupse jumătate din foaie şi reîncepu şi scrise după însemnarea de la început, astfel:

„Las toţi aceşti bani...“ urmară numele Maisie-ei şi drepturile sociale ale celor două bănci unde era plasată mica sa avere. Aceasta poate nu e cu totul în formă legală; însă nimeni n-are o umbră de drept asupra a ceea ce îmi aparţine, şi, în consecinţă, nu-i de temut nici o contestaţie. De altfel, am pus adresa Maisie-ei. Iată, domnule Beeton... Priveşte; iată semnătura mea, nu-i aşa? Dumneata ai văzut-o adesea de atîtea ori pentru a o recunoaşte. Vreţi să-mi serviţi de martori, dumneata şi nevasta dumitale?... Mulţumesc! Mîine mă veţi conduce la proprietar; eu îi voi plăti chiria şi îi voi încredinţa această hîrtie pentru cazul cînd mi s-ar întîmpla ceva în drum. Acum să încălzim soba. Rămîi cu mine şi dă-mi toate hîrtiile mele, în măsura în care ţi le voi cere.

Trebuie să o fi experimentat personal pentru a şti ce

frumoasă flacără se poate face cu notele scrisorile, hîrtiile de orice fel, strînse în timpul unui an. Dick înfundă soba cu toate documentele atelierului, cu excepţia a trei scrisori închise... Îşi distruse deopotrivă şi albumele, schiţele, pînzele albe sau deja începute...

— Sînt atîtea lucruri inutile în apartamentul unui locatar, care locuieşte casa de mult timp! zise în urmă domnul Beeton, filozof în felul său.

— Într-adevăr! Nu rămîne nimic, acum?

— Absolut nimic. Şi soba e aproape roşie.

— Perfect! Am distrus schiţe valorînd aproape o mie de livre. Ştii asta? E ceea ce aş fi scos în puţin timp!

—Da, domnule, răspunde în mod politicos domnul Beeton, care nu era departe să creadă pe clientul său puţin nebun.

În fond se gîndea că aceste vechi pînze şi aceste bucăţi de hîrtie ocupau un loc enorm. Nu-i părea rău a se fi debarasat de ele.

Nu mai avea decît să aşeze testamentul în mîini sigure, aceasta ar fi treaba de mîine. Dick se tîrî pe duşumea strîngînd toate rămăşiţele de hîrtie pentru a le distruge, asigurîndu-se că nici o cutie nu mai conţine vreo urmă din viaţa sa trecută. Apoi se aşeză înaintea sobei, unde focul murea, şi ai cărei pereţi de fier supraîncălziţi trosneau în liniştea nopţii.

XV

— Adio, Bessie! Ţi-am promis cincizeci de livre: iată o sută... este produsul mobilierului meu vîndut lui Beeton. Cu aceasta îţi vei satisface cîteva visuri... La drept vorbind, nu eşti o fată prea răutăcioasă...

— Transmite complimentele mele domnului Torpenhow, te rog, cînd îl vei vedea.

—Te asigur, draga mea. Vrei acum să-mi dai braţul la

puntea corăbiei şi să mă conduci la cabina mea? Pe bord, vei fi… adică voi fi liber.

— Însă cine se va ocupa de dumneata pe vas?

— Ei! Maître d'hotel-ul, bunăoară!… Afară numai dacă banul nu şi-a pierdut toată puterea. Sosind la Port-Said, doctorul va face necesarul, dacă totuşi m-aş înşela asupra socotelii medicilor marinei. După aceea, cînd voi fi debarcat, Domnul va avea grijă de rest, după obiceiul său…

Bessie duse pe Dick pînă la cabina sa, traversând grupurile îngrămădite de călători şi familiile lor, în lacrimi. Apoi el zise adio, o îmbrăţişă şi se întinse pe pătuţul său, aşteptînd ca puntea să fie eliberată de toată această mulţime. Îi trebuiseră mai multe zile pentru a se putea obişnui să se mişte în atelierul său întunecat, însă el cunoştea de minune topografia unei corăbii, şi necesitatea de a îngriji de acum înainte de propria sa securitate îl susţinea ca un leac întăritor. Vasul nu trecuse încă de docuri că se şi prezentase primului maître d'hotel. Dădu o gratificaţie princiară acestui preţios personaj şi-l însărcină să-i reţină locul la masă, apoi se întoarse în cabina sa, îşi deschise cufărul, se instală şi îşi simţi inima în sărbătoare. Toate aceste plecări şi veniri le îndeplinea fără greutate, găsinduşi numaidecît drumul, ca şi cum n-ar fi părăsit niciodată bordul. Hotărît, Dumnezeu era bun!

Un somn adînc puse stăpânire pe el, tocmai în momentul în care dorea să se gândească la Maisie, şi adormi liniştit, pînă cînd vaporul, părăsind gura Tamisei, fu deşteptat de primele talazuri ale Mînecii.

Zgomotul maşinilor, mirosul uleiului şi catranului, mii de amănunte familiare şi pe care el credea să le fi uitat îl readuseră numaidecît la sentimentul situaţiei.

„Ce bine e să prelungeşti viaţa!“ îşi zise el deschizând ochii. Căscă, se întinse cu voluptate şi urcă pe punte, unde cineva îl anunţă că erau de-a lungul Brighton-ului, de unde se zăreau luminile în depărtare. Nu mai era marea plină, deoarece Trafalgar-Square nu este decît o livadă comunală;

însă Dick nu simţea mai puţin influenţa de pe acum fortifiantă a aerului salin. O briză puţin aspră clătina necuviincios corabia, ridicîndu-i în sus pupa. Un val, spărgîndu-se cu zgomot, stropi partea din urmă a vasului, unde inundă o grămadă de scaune noi. Dick auzi spuma căzînd în jurul lui cu zgomot de vas spart; primi şfichiul drept în faţă şi respiră stropitura vîntului, cu voluptate, apoi se îndreptă către fumoar. În clipa în care sosea acolo, un puternic val de vînt trecu, smulgîndu-i şapca şi lăsîndu-i capul descoperit în pervazul uşii. Un om de serviciu, înţelegînd că are de-a face cu un călător experimentat, îi spuse că se dansa, pentru a ieşi din Mîneca. Lucrurile se petrecură întocmai, într-adevăr, şi Dick simţi o satisfacţie fără margini.

La mare, e îngăduit, e chiar recomandat, să te ţii de mese, de frînghii, de balustrade cînd vrei să mergi dintr-un loc în altul. Pe pămînt, în omul care merge dibuind şi care întinde mîinile pentru a nu se izbi de obstacole, toată lumea recunoaşte un orb; însă pe puntea unui vas, un orb care nu este incomodat de clătinatul corăbiei poate să-şi permită oarecare glume asupra infirmităţilor tovarăşilor de călătorie. Dick făcuse cunoştinţă doctorului; el îi istorisi toate felurile de povestiri, plătind astfel bunăvenirea sa într-o monedă preţioasă; fuma lîngă el pînă la ore nepotrivite şi se împrietenină atît de mult, încît obţinu cu uşurinţă promisiunea de a coborî pe pămînt la braţul său, cînd vor fi la Port-Said.

...Şi pe mare, numai vîntul ridica talazul zgomotos, sau rămînea liniştit; şi maşinile cîntau noaptea şi ziua refrenul lor fără cîntec; şi Tom, bărbierul vorbăreţ, rădea pe Dick în fiecare dimineaţă, sub geamlîcul limpede, aproape de saborduri, unde sufla un vînt rece; şi se desfăşurau corturi sub punte; şi călătorii vorbeau, jucau şi rîdeau... şi în sfîrşit Port-Saidul fu atins.

—Conduceţi-mă la doamna Binat, ceru Dick doctorului. Ştiţi unde este?

—Vag... toate aceste case sînt deopotrivă aproape, aici; însă cea despre care îmi vorbiţi, veţi ignora-o poate, este una dintre cele mai rele cocioabe ale oraşului. Se va începe prin a vă fura şi apoi prin a vă asasina.

— Oh! Nu. Binaţii nu-mi vor face nimic din toate astea. Conduceţi-mă numai la ei; restul mă priveşte.

Fu dus acolo şi, imediat, nările sale regăsiră parfumul binecunoscut al Orientului, acela care se respiră la intrarea în Canal pînă la Hong-Kong, şi în acelaşi timp, auzi răsunînd din nou oribila limbă „francă“ a Levantului.

Căldura îl lovi între omoplaţi ca lovitura de pumn a unui vechi prieten; piciorul său alunecă pe nisip; mîneca hainei sale, cînd el o apropie de faţă, îl arse ca o pîine ieşind din cuptor.

Văzîndu-l intrînd în bufetul cu băuturi, doamna Binat surîse cu acel surîs pregătit totdeauna şi care nu se miră de nimic... Fără acest mic accident al completei sale orbiri, ar fi putut să-şi închipuie că nu părăsise niciodată vechea existenţă: zbîrnîii încă în urechile sale. Cineva plescăi un dop, destupînd o sticlă cu schildam; mirosul alcoolului, îi aminti în curînd de domnul Binat... Vai! Domnul Binat murise. Văduva sa îl încunoştinţă pe Dick după plecarea doctorului, care se scandalizase, atît cît poate s-o facă un medic de marină, de călduroasa primire a tovarăşului său. În revanşă, această primire îl făcea pe acesta foarte mulţumit.

— Îţi aminteşti de mine aici, în timp ce în cealaltă parte a apei trebuie să fiu uitat deja!... Vreau să-ţi vorbesc lucruri serioase, doamnă Binat, cînd vei avea o clipă liberă...

Seara, gazda aşeză pe nisip o tavă de cafea, deasupra mesei de fier, şi Dick se aşeză lîngă ea, în timp ce prăvălia în spatele lor, se umplea de strigăte, de rîsete, de înjurături şi de dispute. Stelele argintau cerul şi luminile corăbiilor străluceau deasupra canalului.

—Ah! Prietenul meu, războiul e un lucru bun pentru comerţ, zise ea. Însă ce faci tu aici? Noi nu te-am uitat, hai!

— Mă întorsesem în Anglia, însă am pierdut lumina

ochilor.

—Da! Însă ai avut un mare succes, mai întîi. Am auzit vorbindu-se pînă aci, Binat şi eu. Te-ai servit adesea de capul Zînei cea Galbenă, în desenele tale!... Ea se vedea mereu, ştii!... Era atît de asemănătoare, că nu putea să se oprească să rîdă, cînd ziarele veneau în cufăr. Erau întotdeauna în ceea ce făceai, lucruri pe care oamenii de aici puteau să le recunoască. Presupun că ai cîştigat bani, cu un succes ca acela acolo?...

— Mulţumesc Domnului! Nu sînt sărac. Îţi voi plăti bine.

— Mie nu-mi datorezi nimic.

Şi în şoaptă, adăugă:

— Să rămîi orb atît de tînăr, e groaznic!

Dick nu vedea impresia de duioşie din faţa ei, şi de altfel, nu-i trebuia milă. Îi explică pe scurt arzătoarea sa dorinţă de a găsi frontul trupelor.

— Cum să faci? îi zise ea. Canalul e plin de vase engleze, care supraveghează totul şi care fac acelaşi exerciţiu de tir, ca acum zece ani, se bat dincolo de Cairo; însă tu nu poţi să mergi în această parte fără o insignă de ziarist, în pustiu se bat de asemenea: însă nici asta nu-i mai comod de făcut.

— Trebuie cu orice preţ să ajung la Souakim.

Era partea unde se găsea Torpenhow, el o ştia din ziarele pe care i le silabisise Beeton-fiul. Or, dacă vapoarele liniei P & O nu ating acest port, în schimb doamna Binat avea preţioase cunoştinţe; oameni care nu erau în afară de orice reproş, e adevărat, însă care puteau, la ocazie, să dea o mînă de ajutor şi să-l facă să treacă peste tot.

— Însă la Souakim se bat tot timpul! zise ea. Acest pustiu roade mereu şi mereu oameni. Şi sînt viteji, aceşti oameni. Dar de ce vrei tu să mergi în această parte?...

—Prietenul meu se găseşte acolo.

— Prietenul tău? Taci! Prietenul pe care mergi să-l regăseşti a murit.

Doamna Binat îşi lăsă să-i cadă greu braţul pe masă, şi

după ce umpluse din nou paharul lui Dick, ea privi cu linişte sub stele... De ce apleacă el capul ca pentru a zice: „da“, în acelaşi timp ce răspundea:

— Nu, e un om viu, pe care-l voi regăsi; însă dacă ar trebui să o întîlnesc în drum pe ea, găseşti că n-ar fi avut dreptate să plece?

— Eu, să te dojenesc? Cine sînt eu pentru a dojeni pe alţii? ...Însă ceea ce vrei să faci, e groaznic.

— Trebuie să merg acolo. Caută pentru mine mijloacele să ajung acolo...

— Bine, nu te mai gîndi. Voi aranja cum trebuie să pleci. Vei vedea pe prietenul tău. Fii cuminte. Stai liniştit aici pînă ce prăvălia o să fie puţin mai calmă. Vei merge să te culci imediat... Îţi promit că vei pleca!

— Chiar de mîine?

— Cît se poate de curînd.

Ea îi vorbea ca unui copil. El rămase singur, aşezat lîngă micuţa sa masă, ascultînd zgomotul portului şi al străzii; se întreba cînd va fi acest „sfîrşit”. Apoi gazda sa veni să-l ia, să-l ducă pînă la camera sa, poftindu-l să doarmă, în prăvălie erau încă strigăte, cîntece, rîsete. Doamna Binat se învîrtea în mijlocul acestei lumi, cu ochiul la plata consumaţiilor, atentă la tertipurile servitoarelor şi, pe lîngă toate acestea, ocupîndu-se de Dick. Ca să-i fie folositoare, se arătă amabilă cu brutalii ofiţeri turci, aparţinînd regimentelor de felahi; ea fu prevenită de cîţiva trimişi subalterni ai comisariatului din Cipru; ştia, în fine, să păstreze atenţiuni particulare pentru unul sau doi traficanţi cu cămile, de naţionalitate dubioasă.

Dis-de-dimineaţă, îmbrăcată în culori vii şi acoperită cu bijuterii false, după obiceiul său, pregăti o ceaşcă de ciocolată, şi o duse în camera lui Dick.

— Nu sînt decît eu, zise intrînd, şi am vîrsta discreţiei, cred! Mănîncă şi bea. Eu sînt ca şi mamele franceze, care aduc fiilor lor cuminţi dejunul de dimineaţă.

Se aşeză pe marginea patului şi zise cu jumătate de

glas:

— Totul e aranjat. Vei pleca pe corabia farului. Aceasta te va costa zece livre engleze; căpitanul nu voia să accepte mai puţin; pretinde că nu primeşte nimic de la guvernămînt. Acest vas va sosi în patru zile la Souakim... Vei lua cu tine un catîrgiu grec, numit Georges; alte zece livre. Eu voi plăti; nu trebuie să se ştie că ai bani asupra ta... Georges te va însoţi atît de departe, cît va putea să ducă catîrii săi, apoi va reveni aici, căci eu păzesc pe buna sa prietenă ca zălog, şi, dacă nu primesc din Souakim o telegramă, spunînd că eşti bine dus şi satisfăcut, fata va răspunde pentru Georges.

— Mulţumesc! Eşti de o mie de ori mai bună, dragă doamnă.

El îşi întinse încet mîna către ceaşcă.

— Aş vrea să fac mai mult pentru tine, răspunse straniu femeia, şi mai ales aş vrea să te sfătuiesc să rămîi aici; ar fi mai înţelept. Insă nu-i ceea ce îţi trebuie, o înţeleg prea bine... Nu, zău! Vei pleca, copilul meu. Vei pleca.

Se aplecă către Dick şi-l sărută pe frunte între ochi.

— Îţi urez zi bună, zise ea retrăgîndu-se. Îndată ce vei fi îmbrăcat, vom chema pe Georges şi vom pregăti totul, însă mai întîi, trebuie să fie gata lada ta. Dă-mi cheile.

„E uimitor că mă îmbrăţişează după atîta timp! gîndea el. Mă aştept ca şi Torp să mă acopere de sărutări, cînd mă va vedea... Însă nu! El va avea mai curînd poftă să mă trimită la dracu, sub pretext că vreau să-l încurc cu persoana mea. Bah! Nu va fi pentru mult timp!“.

— Ohe, doamnă, strigă el, ajută-mă să-mi fac ultima toaletă înainte de ghilotină, te rog. Acolo nu voi mai avea răgazul să mă îmbrac cuviincios.

El scotocea în lucrurile echipamentului său nou şi îşi înţepă degetele în pinteni şi în catarame.

— Trebuie să fiu foarte corect îmbrăcat, explică el. Mă voi aranja singur mai tîrziu; pentru moment, vreau să fiu ireproşabil. Totul e bine?

Îşi aranjă gulerul şi mîngîie revolverul ascuns într-o îndoitură a bluzei, pe şoldul drept.

— Sînt capabilă să fac mai bine, zise doamna Binat, surîzînd ca şi cum ar avea poftă de plîns. Priveşte-te... Oh! Pardon... uitam...

— Merge bine! zise el, ştergînd cît se poate de bine cu degetele sale îndoiturile jambierelor. Acum, să mergem să vedem pe căpitanul vasului şi pe numitul Georges. Haide, grăbeşte-te.

— Ce spui! Nu trebuie să fii văzut în amiaza mare cu mine, pe punte... Dacă vei întîlni doamne engleze?

— Doamne engleze? Nu cunosc! Nu există doamne engleze, sau, dacă sînt, le-am uitat cu desăvîrşire. Condu-mă...

Se făcu repede, se grăbi şi împinse toată lumea; noaptea era aproape întunecată cînd corabia ridică ancora. Gazda făcu recomandaţii fără sfîrşit căpitanului şi lui Georges, privind bunăstarea şi siguranţa lui. Preţioasă protectoare, într-adevăr, această femeie, căci sînt puţini oameni capabili să-i înfrunte mînia, printre aceia care îi frecventau prăvălia. Toţi aceştia ştiau că imprudenţa lor, într-o zi sau alta, ar fi fost plătită de un cuţit anonim, în fundul unei cocioabe.

După şase zile, două pierzîndu-se în canalul ticsit de vase, vaporaşul făcu drumul către Souakim... Dick întrebuinţă acest timp pentru a-şi atrage bunele graţii ale lui Georges, care, sfîşiat de nelinişte pe motivul prietenei sale, fusese mai întîi pornit să-l trateze rău.

Cînd sosiră, în sfîrşit, Georges îl luă sub aripa sa; merseră împreună în lungul cheiului arzător, ticsit de material nou şi de lepădăturile liniei Souakim-Berber. Întîlneau la fiecare pas vechi locomotive scoase din uz şi mormane de traverse şi de şine.

— Dacă ai rămîne cu mine, îi zise catîrgiul, nu ţi se va cere paşaportul, şi nu se va căuta să se ştie ceea ce vrei să faci...

— Da, însă aş vrea să aud vorbindu-se englezeşte. Cine ştie? Poate sînt oameni care şi-ar aminti de mine... mă cunoşteau unii, e mult timp de-atunci, cînd eram cineva.

— În acest ţinut, „e mult timp”, înseamnă „e prea mult timp” ...Cimitirele se umplu repede. Ascultaţi: această cale ferată merge pînă la Tanai-el-Hassan, la şapte kilometri de Souakim. Acolo, vei găsi un campament. Trupele engleze, care îl ocupă, fac poduri înainte. Tot ceea ce au nevoie e adus pe drumul de fier.

— Ah! Bine, e o tabără permanentă. Cunosc. Aceasta face mai mult decît a combate pe Fuzzies la cîmp deschis.

—Da, căci totul, chiar şi catîrii, sînt transportaţi pe calea ferată.

— Cum ziceţi?

— Trenuri acoperite cu plăci groase, care se trag deasupra.

— Perfect! Un tren blindat. Continuă, Georges.

—Mă îmbarc acolo înăuntru, astă seară cu catîrii mei, numai oamenii, care au o misiune specială la cîmp, pot să urce aici... Pentru că duşmanii trag, de foarte aproape de oraş.

— Haida de! Şi-au păstrat obiceiurile; văd asta!

Dick respira cu plăcere mirosul prafului uscat, al fierului supraîncălzit, al vernişului cu solzi... Desigur, vechea sa viaţă îi ura ca prieten un bun venit, pentru reîntoarcerea sa!..

— Chiar în această seară, îndată ce-mi voi aduna catîrii, voi porni la drum, însă dumneata, te rog, trimite această telegramă la Port-Said, pentru a spune că eşti satisfăcut de mine!

— Ah! E adevărat, „Doamna” te are la mînă, nu-i aşa? Fără asta, mi-ai da poate bucuros o lovitură de cuţit, dacă ai găsi ocazie?...

— Nu o voi găsi! Inima mea este la femeia aceea.

—Da, da, ştiu! E o nenorocire să fii împărţit între dragoste şi interes... Toată simpatia mea, Georges...

Merseră la telegraf fără a fi neliniştiţi, căci toată lumea avea nevoie să le fie capul deasupra şi Souakim este ultimul oraş unde vii să-ţi petreci vacanţa. Pe cînd se întorceau, Dick auzi o voce englezească răsunînd în urma lui: era un locotenent care îl întreba ce făcea acolo.

Fapt este că aspectul său trebuia să surprindă un soldat: el avea ochii ascunşi în urma ochelarilor albaştri şi mergea cu mîna sprijinită de umărul lui Georges. Răspunse fără ezitare:

— Guvernămîntul egiptean... Serviciul de catîri. Am ordin să duc animalele mele taberei din Tanai-al-Hassan. Trebuie să vă arăt hîrtiile mele?

— Nu-i nevoie. Vă rog să mă scuzaţi. Nu voiam să vă iau un interogatoriu; însă, cum nu vă vedeam bine faţa...

— Presupun că voi putea să merg cu trenul de astă seară, reluă Dick, cu îndrăzneală, şi nu voi avea să îndur nici o oprire pentru a-mi îmbarca animalele?...

— Puteţi vedea de aici platformele pentru cai. Numai, vă oblig să-i luaţi de dimineaţă.

Tînărul ofiţer se depărtă, întrebîndu-se ce fel de mizerabilă epavă umană putea fi acest individ, care se exprima ca un nobil şi se asocia cu catîrgiii greci. Dick se simţea cu inima strînsă. Nu e puţin lucru să te împotriveşti unui ofiţer englez, şi care ar putea să se transforme într-un observator clarvăzător; însă o aşa ispravă devine dureroasă, cînd trebuie s-o îndeplineşti în noaptea adîncă, poticnindu-te pe drumuri. Şi eternul gînd revenea să-i chinuie spiritul, de ceea ce ar fi putu fi, dacă destinul nu l-ar fi lovit atît de nemilos.

Georges îşi împărţi hrana cu el; apoi merse să se ocupe de convoiul său. Dick rămase singur, aşezat sub un hangar. Prin faţa ochilor săi trecea faţa Maisie-ei, surîzătoare, cu buzele întredeschise. Deodată, un vuiet, care-i păru formidabil, izbucni lîngă el. Îi fu frică şi trebui să cheme.

—Spune oare, catîrii dumitale sînt gata? Era vocea

locotenentului de adineaori, care îi vorbise din spate.

—Servitorul meu se ocupă de ei. Trebuie să-ţi spun că am o inflamaţie la ochi şi nu prea văd bine.

—Ah! Drace, nu e bine! Ar trebui să rămîi cîtva timp în spital. Şi eu am suferit de asta. E ca şi cum ai fi orb.

— Aşa e. La ce oră pleacă trenul blindat?

— La şase. Într-o oră face şapte mile.

—Fuzzies l-atacă oare?

—În medie trei nopţi pe săptămînă. Eu sînt de serviciu noaptea.

— Campamentul e important?

— Destul! Trebuie ca el să poată sprijini şi aproviziona coloana noastră de pustiu.

— Şi e departe, această coloană?

—La treizeci sau patruzeci mile. Manevrează într-o regiune de o uscăciune infernală.

— Cel puţin ţinutul dintre ea şi cîmpie, e sigur?

— Depinde! Nu mi-ar fi frică să-l traversez singur sau chiar cu un detaşament; însă noi avem cercetaşi, care ştiu să se strecoare pretutindeni, cu o dibăcie minunată.

— Am putut deja să judec.

— Nu e prima dată cînd vii în această parte?

— Am văzut războiul la început.

„A! Asta e!“ gîndi ofiţerul; acest om a fost în serviciu şi l-a zdrobit".

Cu toate acestea, se abţinu să întrebe asupra acestui subiect.

—Ia-ţi servitorul cu convoiul de catîri. E ciudat, oricum...

— Ce? Faptul că sînt catîrgiu?

—N-aş fi spus-o; însă e adevărat. Scuză-mi indiscreţia... Vorbeşti ca un om bine crescut...

— Vezi bine! Am fost la colegiu.

— Eram sigur... Spune-mi, n-aş vrea să te jignesc, însă îmi păreai puţin trist... Te-am văzut adineaori, cu capul între mîini, copleşit. Pentru aceasta te-am oprit să vorbim.

— Îţi mulţumesc. E adevărat că sînt tot atît de profund şi complet nenorocit cît se poate să fie un om.

— Ei bine, să vedem! N-aş putea?... Aş fi gata, cu siguranţă...

— Eşti de o mie de ori prea bun; însă, pe onoarea mea. Am atîţia bani cîţi îmi trebuie... Totuşi, poţi să faci ceva pentru mine, şi dacă consimţi, îţi voi datora recunoştinţa eternă; lasă-mă să mă urc în vagonul platformă al soldaţilor. Există unul, nu-i aşa, în fruntea trenului?

— Da, de unde ştii?

— Am călătorit deja în felul acesta. Lasă-mă să văd... sau să aud puţin petrecerea: o să-mi facă multă plăcere. Plec cu riscurile şi pericolele mele, ca necombatant.

Ofiţerul reflectă un minut.

— Fie! răspunse el. Trenul este socotit gol, şi n-are cine să-mi impute la sosire.

Georges, ajutat de zgomotoase manevre, terminase de rînduit catîrii. Pe calea strîmtă a drumului de fier, trenul era gata de plecare. Era acoperit cu o puternică copertină de tablă de fier, care îl făcea să pară un circ lung. Două vagoane deschise erau aşezate înaintea locomotivei, unul străpuns la suprafaţa anterioară de o gaură pentru mitralieră, celălalt, încărcat cu muniţii, în amîndouă părţile, pentru a trage lateral. Împreună formau una şi aceeaşi sală rulantă cu bolţi de fier, unde rîdeau vreo douăzeci de artilerişti.

— Whitchapel! Toată lumea în vagoane! E ultimul tren! strigă unul dintre soldaţi, în momentul în care Dick pătrundea în vaganul din faţă. Ah! Iată cum se urcă într-un compartiment de a I-a!

— Na! făcu un altul. Un călător în carne şi oase, un călător adevărat! Ecoul, domnu?... Ediţie specială?...

— Steaua, domnu? zise al treilea...

— Trebuie s-aducem un samovar domnului?...

— Foarte mulţumesc! răspunse Dick; socotesc că mi-am plătit locul.

Cele mai bune relaţii se stabiliră între el şi ocupanţii vagonului, pînă la sosirea ofiţerului, a cărui prezenţă îi linişti pe toţi. Apoi trenul se mişcă din loc pe calea zdruncinată.

—Asta face mai mult decît să ataci pe dracii aceia de Fuzzies la loc deschis, zise din colţul său călătorul.

— Da; însă nimic nu-i impresionează niciodată, răspunse ofiţerul. Uite, iată-i că încep! Primul glonţ izbi blindajul. Noi avem totdeauna cel puţin o demonstraţie de acest gen împotriva trenului de noapte. Însă cel mai adesea, atacul se duce de preferinţă împotriva vagonului din urmă, unde comandă juniorul meu. El are toată plăcerea.

—Nu, în orice caz, nu astă-seară; ascultaţi!

Un zbor de gloanţe se abătu asupra acoperişului de tablă, numaidecît urmat de o explozie asurzitoare. Copiii pustiului se lăsau în voia exerciţiului lor nocturn, şi trenul oferea o excelentă ţintă.

— Merită oboseala de a le distribui o jumătate de cartuşieră? întrebă ofiţerul pe mecanic, care era locotenent de geniu.

— Cred că şi mai mult! Sînt nişte mizerabili, oamenii aceştia! Ar trebui să le dăm o lecţie.

— Dreapta: fie!

Hrrumph! făcu mitraliera prin cinci guri, îndată ce ofiţerul apăsă pe trăgaci. Cartuşierele goale căzură cu zgomot pe pămînt şi fumul umplu vagonul. Un foc bun, însoţit de noi strigăte, izbucni în urmă, ca un răspuns injurios la adresa tenebrelor. Dick se întinse pe duşumea, nebun de bucurie, că aude bubuit şi simte mirosul prafului de puşcă.

— Doamne, fii binecuvîntat! striga cu entuziasm: nici nu speram să mai regăsesc o asemenea sărbătoare. Săturaţi-i, camarazi! Urraa!

Trenul trebui să se oprească, căci linia era astupată. Un detaşament plecă în recunoaştere, reveni în curînd căutînd cazmale şi sape. Soldaţii înjurau. Duşmanii

îngrămădiseră pe şine nisip şi pietriş; se pierduseră douăzeci de minute pentru curăţat. Apoi, mersul se reluă încet, însoţit de împuşcături, de strigăte, de zgomotul sec şi regulat al mitralierelor... trebuia să stopeze din cînd în cînd, pentru a aşeza la locul ei o şină smulsă dintre traverse...

În fine trenul intră în protecţia campamentului din Tanai-el-Hassan.

— Ei bine! zise locotenentul, lui Dick, agăţîndu-şi cartuşiera sub mitraliera lui favorită, înţelegi acum de ce traiectul ne ia o oră şi jumătate?

—Ce dans, într-adevăr! Aş fi dorit ca să fi durat de două ori mai mult timp. Ce frumos trebuie să fie, văzut din exterior!

— Oh! Ştii, dezgustă repede aceste amuzamente. À propos, după ce-ţi vei fi făcut afacerile dumitale cu catîri, vino să vedem sub cortul meu ce se va putea găsi de mîncare. Mă numesc Bennit, din artileria pedestră. Fii atent să nu fii aruncat între funii, de această obscuritate.

Vai! Totul era pentru Dick întuneric. Fusese anunţat de vecinătatea cămilelor prin grohăitul şi prin mirosul pielii lor; ştia că erau pachete de fîn nu departe de el, căci le simţea; şi apoi nările sale regăseau aburi de bucătărie şi recunoştea fumul focurilor de bivuac. Însă era tot ceea ce vedea el.

El rămăsese, pentru a aştepta pe Georges, chiar în locul de coborîre din vagon. Auzi numaidecît un zgomot de saboţi uşori pe scînduri şi dinspre armura de fier a ultimului fur- gon apoi strigăte de animale şi de oameni. Era Georges, ca- re-şi debarca catîrii.

Locomotiva descărca vaporii aproape de urechea sa; vîntul rece al pustiului se juca printre picioare; îi era foame, se simţea obosit, murdar... atît de murdar că încercă să-şi perie jacheta cu mîinile. Era inutil!... Îşi băgă mîinile în buzunar şi începu să socotească în cîte împrejurări aşteptase, în staţiuni străine şi depărtate, trenurile sau cămilele sau caii, sau catîrii, care trebuiau să-l ducă la ţinta călătoriei sale.

În acest timp, cel puţin, el vedea!... Puţini avuseseră ochi atît de pătrunzători ca ai săi, şi spectacolul unui cîmp de bătaie în timpul mesei, seara, îi procura atunci bucurii mereu noi. Era culoare, lumină, mişcare, toate lucrurile fără de care el nu are deloc bucuria de a trăi. Şi acum, el nu mai avea în perspectivă decît să facă o lungă călătorie în tenebre, pentru a merge să întîlnească un prieten al durerilor ultimei sale etape!... Ar strînge pentru ultima dată mîna lui Torpenhow, a acestui brav Torpenhow, atît de vioi şi atît de puternic, care putea încă să trăiască, în mijlocul acţiunii, şi căruia un oarecare Dick Heldar îi datorase altădată reputaţia sa... Mai cu seamă că mergea să confunzi pe acest Dick triumfător cu vagabondul orb şi stricat care răspundea aceluiaşi nume!... Da, asta este; s-ar întîlni iar cu Torpenhow, s-ar apropia pe cît posibil, să nu fie decît pentru o oră a vechii existenţe... După care, el ar uita totul: pe Bessie care distrusese Melancolia şi terminase prin a-i ruina viaţa; pe Beeton, această fantomă care locuia o cetate a coşmarului, plină de cuie, de ţevi de gaz şi diferite obiecte de care n-avea niciodată nevoie; va uita mai ales pe Maisie, această Maisie infailibilă, vai! însă care, de la distanţa la care era acum de el, apărea atît de divină, frumoasă şi seducătoare...

Mîna lui Georges pe braţul său, îl deşteptă din vis.

— Ce trebuie să fac acum? îl întrebă catîrgiul.

— Ah! Dumneata... Condu-mă lîngă cămilari, în bivuacul unde se culcă cercetaşii, cînd intră în pustiu. Se odihnesc lîngă dromaderul lor, care mănîncă grăunţe dintr-o cuvertură neagră, agăţată de cele patru colţuri ale corturilor. Oamenii mănîncă lîngă animalele lor... Acolo vreau să merg.

Pămîntul era gloduros şi tăiat de făgaşe; Dick se împiedică de mai multe ori şi-şi încurcă picioarele în mărăcini.

Cercetaşii erau aşezaţi lîngă animale, cum spusese. Reflexul flăcării juca pe feţele lor bărboase; dromaderii grohăiau în jurul lor.

Dick avea prea multă experienţă pentru a se gîndi să pătrundă în pustiu o dată cu un convoi de vieţuitoare... I-ar pune întrebări zăpăcitoare, şi cum un simplu turist nu e de nici o folosinţă, mai mult, dimpotrivă, pe frontul trupelor, l-ar vedea probabil la Souakim. Trebuia să facă drumul singur şi porni la drum fără întîrziere.

„Haide! Un ultim efort de iscusinţă, gîndi el, cel mai puternic dintre toate"

Zise cu glas tare:

— Pacea să fie cu voi, fraţii mei!

Georges îl conduse conştiincios pînă în mijlocul unui cerc format în jurul focului. Căpeteniile şeicilor se înclinară grav. Cămilele, mirosind un european, priveau într-o parte, curioase ca găinile cloşte şi gata să sară în sus pe picioare.

— Un animal şi un camelier, pentru a ajunge coloana, în astă seară!

— Un „mulaid"? zise o voce, numind cu dispreţ cea mai bună vită de povară din această rasă.

— Nu, răspunse Dick; un mehari. N-am ce să fac cu o grosolană maşină de cărat bagajele.

Două sau trei minute se scurseră; apoi urmă acest răspuns:

— Sîntem opriţi pentru toată noaptea. Nu se poate să mai ieşi din cîmp.

— Nici chiar cu bani?

— Ah!... Cu bani englezi? Linişte. Cît?

— Douăzeci şi cinci livre engleze plătite camelierului la capătul drumului; şi alte douăzeci şi cinci, încredinţîndu-le şeicului, aici; pentru ca el să-i dea la întoarcerea sa.

Era un salariu princiar, şi şeicul, gîndind că va avea comisionul său, gîndea în favoarea lui Dick. Acesta le da, pentru o noapte de călătorie numai — cincizeci de livre?... Adică pămînt, fructe, arbori frumoşi, femei, care fac pe un om fericit pînă la sfîrşitul zilelor sale... Haide, cine vrea?

— Eu, zise o voce... eu vreau; însă cum să părăseşti cîmpul?

—Imbecil! Nu ştii tu că un dromader poate să spargă piedicile sale, să se salveze, şi santinelele nu trag asupra acelora care îl urmăresc?... Douăzeci şi cinci de livre, îţi zic şi apoi încă douăzeci şi cinci de livre!... Însă îmi trebuie un adevărat mehar, nu vreau un animal de povară.

Tîrgul se încheie şi într-o jumătate de oră depunerea fu înmînată şeicului, care spuse încet cîteva cuvinte cămilarului. Dick auzi pe acesta răspunzînd:

— Drumul nu este lung; nu interesează ce animal din convoi va face treaba. Nu sînt atît de prost să risc cei mai buni alergători ai mei, pentru un orb.

— E posibil să nu văd bine, zise Dick, ridicînd vocea; însă am aici un mic instrument, care are şase ochi pentru a înlocui pe ai mei. Cămilarul va fi călare înaintea mea, şi dacă în revărsatul zorilor n-am ajuns trupele engleze, e mort.

—Bine! Am înţeles, răspunse cămilarul morocănos. Depărtaţi-vă puţin ca să-mi desfac animalul.

— O clipă!... Georges, ţine puţin capul acestuia, vreau să-i pipăi obrajii.

Îşi plimbă mîna pe craniul animalului, căutînd cicatricea în semicerc a însemnării imprimate cu fierul roşu, pe fiecare mehari.

—Iată că merge bine; desfă-l şi aminteşie-ţi că Dumnezeu e nemilos cu cine a înşelat pe orbi.

Oamenii rămaseră aşezaţi în jurul focului şi începură să rîdă de pocinogul camaradului lor, care avusese intenţia de a substitui o cămilă de povară aceleia pe care Dick o alegea.

— În urmă! strigă unul dintre ei, şi atinse mehariul, sub pîntec, cu o puternică lovitură cu biciul său din curele împletite. Dick ţinea încă în mînă frînghia trecută peste nările animalului; o simţi întinzîndu-se şi îi dădu drumul numaidecît.

— Illallah!... Aho! S-a desfăcut!...

Cu grohăituri de furie, mehariul se avîntase către

pustiu; conducătorul ei fugi în curînd, în urma sa, cu strigăte de alarmă cu viclenie modulate; Georges, prinzînd braţul lui Dick, îl tîrî, îl susţinu şi-l călăuzi, împiedicîndu-se la fiecare pas şi izbindu-se de cele mai mici accidente ale terenului... Ei trecură, alergînd înaintea unei santinele, din fericire obiş- nuită cu aceste escapade ale cămilelor...

— Ce s-a întîmplat? întrebă soldatul de strajă.

— Tot echipamentul meu e pe spatele acestui blestemat animal! răspunse Dick, alergînd mereu.

— Vezi! Ai grijă să nu-ţi taie gîtul, acolo, dumitale şi animalului dumitale de călărit.

Cămila dispăru în urma unei ridicături de teren şi strigătele se calmară în curînd. Conducătorul său o chemă şi o făcu să îngenuncheze.

— Urcă primul, ordonă Dick.

Apoi, instalîndu-se în al doilea loc, sprijini liniştit revolverul în adînciturile spatelui tovarăşului său.

—La drum, acum şi pentru Dumnezeu, mînă repede! Adio! Georges. Complimentele mele „Doamnei” şi fii fericit cu micuţa dumitale prietenă. Înainte, tu, fiu al tenebrelor!

Cîteva minute mai tîrziu, era cuprins de un mare calm, pe care de-abia îl tulburau scîrţîitul şeii şi trapul încet al picioarelor neobosite. Luă o poziţie comodă pentru a nu fi zdruncinat, şi strînse catarama centurii şi simţi, de toate părţile în jurul lui, fugind obscuritatea. Timp de o oră, n-avu decît conştiinţa unui drum rapid, spre necunoscut.

— E un bun alergător! zise el în stîrşit.

— A fost mereu bine hrănit, răspunse cămilarul, e un animal de rasă pură. E al meu!

— Merge!

Capul său se aplecă şi începu să reflecteze, însă, în fiecare clipă, firul gîndului său se rupea, sub povara somnului... Într-o aţipeală, în care el se lăsase să alunece o clipă, simţi pe cămilar întorcîndu-se încet în şea, să vadă dacă ar avea un mijloc să-i ia revolverul şi să pună capăt plimbării. El îl lovi aspru cu patul revolverului în cap...

Puţin mai departe, mehari-ul, în plină viteză, începea urcuşul unei coaste; cînd dintr-o tufă de mărăcini se ridică strigătul strident al unui om. Un foc de puşcă izbucni, al cărei glonţ, se pierdu... Şi în urmă liniştea se întinse din nou, şi irezistibilul somn apăru să apese asupra spiritului său.

Era atît de obosit, atît de amorţit, încît capul, puţin cîte puţin, îi cădea pe piept... Se deşteptă tresărind brusc şi apoi cedă din nou... Tot ceea ce putea să facă era de a burduşi, din timp în timp, coastele cămilarului, cu patul revolverului său.

— E lumină de lună? întrebă el după o lungă tăcere.

— Luna e aproape să apună.

— Cît aş vrea s-o văd! Opreşte o clipă, să aud cel puţin vocea pustiului!

Omul îl ascultă. În liniştea adîncă, un suflu de vînt trecu izbind crengile uscate ale tufei, şi apoi se stinse. Un bulgăre de pămînt se desfăcu din creasta unei depresiuni tăiate de ploaie şi se fărâmiţă încet, cu zgomot uşor...

— Noaptea e friguroasă!

Cei care au vegheat pînă dimineaţă, ştiu că ultima oră pare interminabilă. I se părea lui Dick că de la originea timpurilor nu făcuse altceva, în obscuritatea sa, decît să-i vîjîie aerul la ureche, călare pe mehari. Odată, mai demult, însă secole de la plecarea sa, începuse să pipăie capetele cuielor şeii şi să le socotească cu grijă. Mii de ani mai tîrziu, însă, îşi trecuse revolverul din mîna dreaptă în mîna stingă, lăsînd să cadă în jos braţul anchilozat de oboseală. În timpul acestor mişcări instinctive, îşi închipuia că este în atelierul său din Londra şi pictează pe pînză o scenă a pustiului: galbenul roşcat al nisipului, sub razele lunii care apune şi umbra neagră a dromaderului, înălţat cu două siluete umane. Una din ele ţinea braţul înainte, cu umbra unui revolver, cu umbra pumnului său...Cămilarul scoase uh ţipăt uşor. Dick simţea o schimbare de atmosferă în jurul lui.

— Simt zorile, murmură el.

— E ziuă! răspunse cămilarul, şi trupele sînt acolo. Sînteţi mulţumit de mine?

Dromaderul întinse capul înainte şi grohăi mirosind de departe mirosul acru al cămilelor careului.

— Haide! Haide! repeta Dick. N-avem timp de pierdut. Să mergem!

— E tulburare în campament. Se face un aşa praf încît nu pot să disting ce se petrece.

— Şi eu! Îţi închipui că pot s-o văd? Zoreşte-te!

Auzeau un zgomot confuz de voci, de ţipete de animale, de chemări răguşite de soldaţi la deşteptare. Se traseră două sau trei focuri de puşcă.

— Sînt la adresa noastră? Trebuie să vadă totuşi că sînt alb!

Vorbea cu un accent de furie.

— Nu, răspunse cămilarul: din pustiu vin. Se culcă pe şea, spunînd animalului său:

— Curaj băiete! Ce noroc ca ziua să nu ne fi denunţat mai de departe ţintei!

Dromaderul o şterse ca o săgeată către soldaţi, în timp ce, în urma lui, loviturile de foc se înmulţeau. Oamenii pustiului combinaseră cea mai dezagreabilă dintre surprize pentru trupele engleze; un atac dis-de-dimineaţă, şi măsurau distanţele, trăgînd asupra singurului obiect vizibil şi mobil, în afara careului.

— Ce noroc! Ce noroc nemaipomenit şi aproape imperial! strigă Dick. Doamne, sosesc tocmai la timp pentru bătălie, adăugă el încet, încreţind sprîncenele, numai... unde e Maisie?...

— Allah! Iată-ne! zise cămilarul pătrunzînd în ariergardă.

Mehari-ul îngenunche. O duzină de voci spuseră în acelaşi timp:

— Ce dracu sînteţi dumneavoastră? De unde veniţi? Aduceţi scrisori? Cum sînt ei situaţi acolo jos, în urma dealului? Cum aţi făcut să treceţi?Dick aspiră adînc aerul,

îşi desfăcu centura şi, fără a părăsi şeaua, strigă din toate puterile, ca şi cînd nu ar fi înghiţit tot praful drumului:

— Torpenhow!... Ohe, Torp!... Sînt eu!... Torp!...

Un om bărbos, care scormonea cenuşa unui foc stins pentru a-şi aprinde pipa, se îndreptă către locul de unde veneau aceste strigăte de chemare. În acelaşi moment, arier - garda, formîndu-se în linie, începea să tragă asupra trîmbe- lor de fum, care se ridicau de după crestele înconjurătoare. Puţin cîte puţin aceşti mici nori risipiţi se întinseră în lungul banderolelor albe, care plutiră cu greutate în limpezimea aurorei, înainte de a se desfăşura ca valurile şi de a aluneca deasupra povîrnişurilor. Soldaţii tăceau, drăcuiau fumul propriilor lor arme, care le venea în faţă şi le împiedica vederea. Se repeziră pentru a trece acest zid des dintr-o dată şi uşor. O cămilă rănită făcu o săritură şi, urlînd, se prăvăli aproape imediat, după un grohăit nedesluşit; cineva îi da o ultimă lovitură, pentru a înlătura învălmăşeala. Apoi, se auzi răgu- şitul suspin al unui om lovit de moarte de un glonţ; apoi, un urlet de agonie din depărtare, şi focul se îndoi.

Nimeni nu se mai gîndea să întrebe de Dick.

— Coboară! îi strigă Torpenhow. Treci în urma cămilei tale!

— Nu, te rog să mă cobori spre duşman, în faţa duş- manului.

Dick întoarse capul spre Torpenhow, căruia îi recunos- cuse vocea. Ridică mîna pentru a-şi aranja casca; însă calcu- lîndu-şi rău mişcarea, ea căzu în partea cealaltă şi Torpenhow văzu capul lui, încărunţit pe tîmple, şi trăsăturile unui om bătrîn.

— Coboară, Dick! Coboară, imbecilule!

Şi Dick, ascultînd, coborî... Însă fu ca un arbore care se prăbuşeşte sub secure. Se rostogoli în lungul şeii mehari- ului şi căzu la picioarele lui Torpenhow. Şansa îl urmase pînă la capăt: un glonţ milos îi traversase capul.

Şi Torpenhow îngenunche lîngă pîntecul cămilei, cu

corpul lui Dick în braţele sale.

SFÎRŞIT

Redactor I. DOKIAN
Tehnoredactor C. BRADLER
Bun de tipar 10.02.92
15000 exemplare broşate.
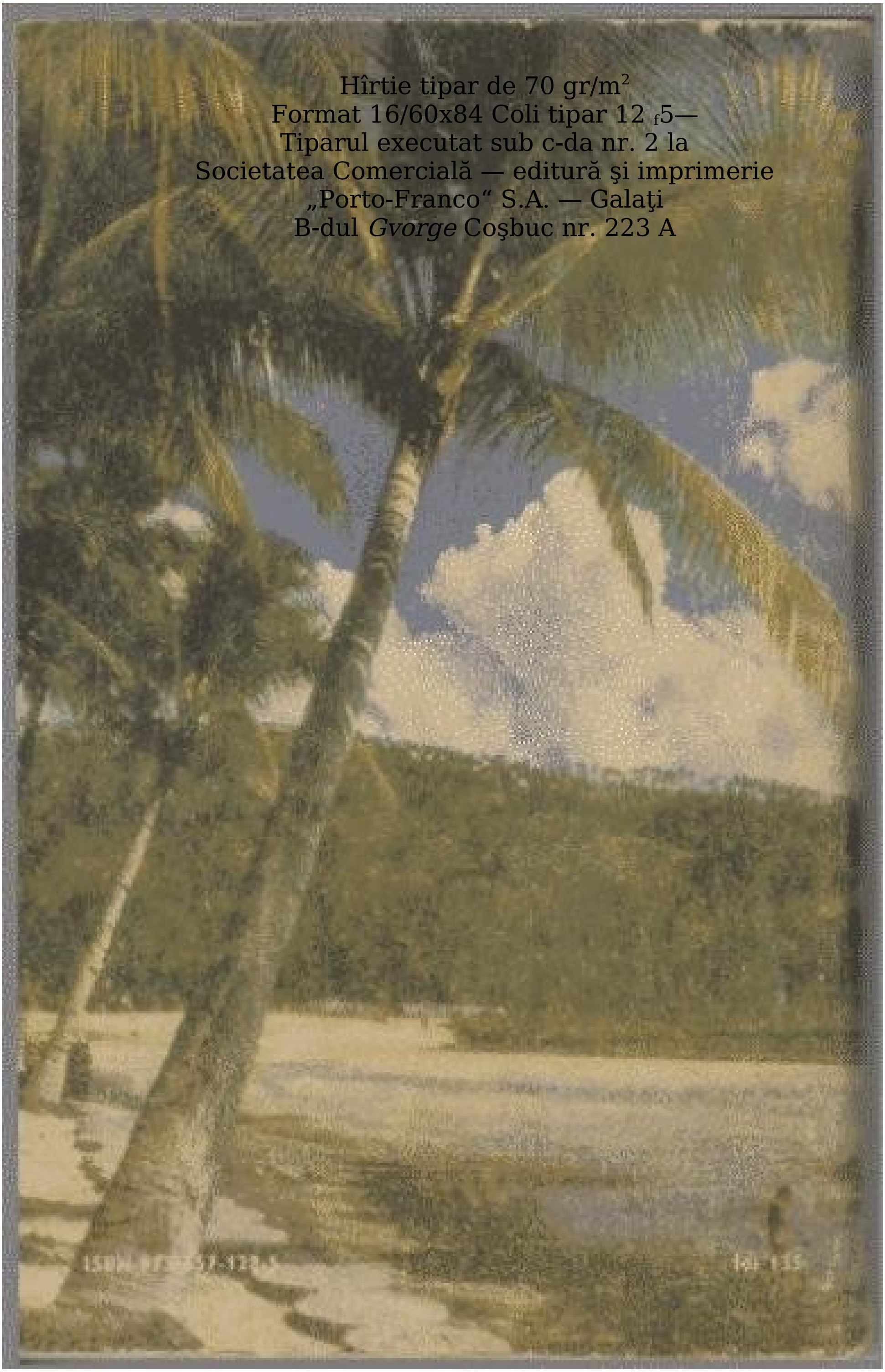
Hîrtie tipar de 70 gr/m^2
Format 16/60x84 Coli tipar 12 ,5—
Tiparul executat sub c-da nr. 2 la
Societatea Comercială — editură şi imprimerie
„Porto-Franco“ S.A. — Galaţi
B-dul *Gvorge* Coşbuc nr. 223 A